

အမျိုးသမီးများအတွက်

မွေ့မိဟာရီ ရှင်ဉာဏ

၁၃၆၅ခုနှစ် ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁၀ရက်
၂၀၀၃ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၂ရက်

သုတ္တနိပါတ်
သမ္မာပရိဗ္ဗာဏိယသုတ္တ သတ္တမဂါထာ

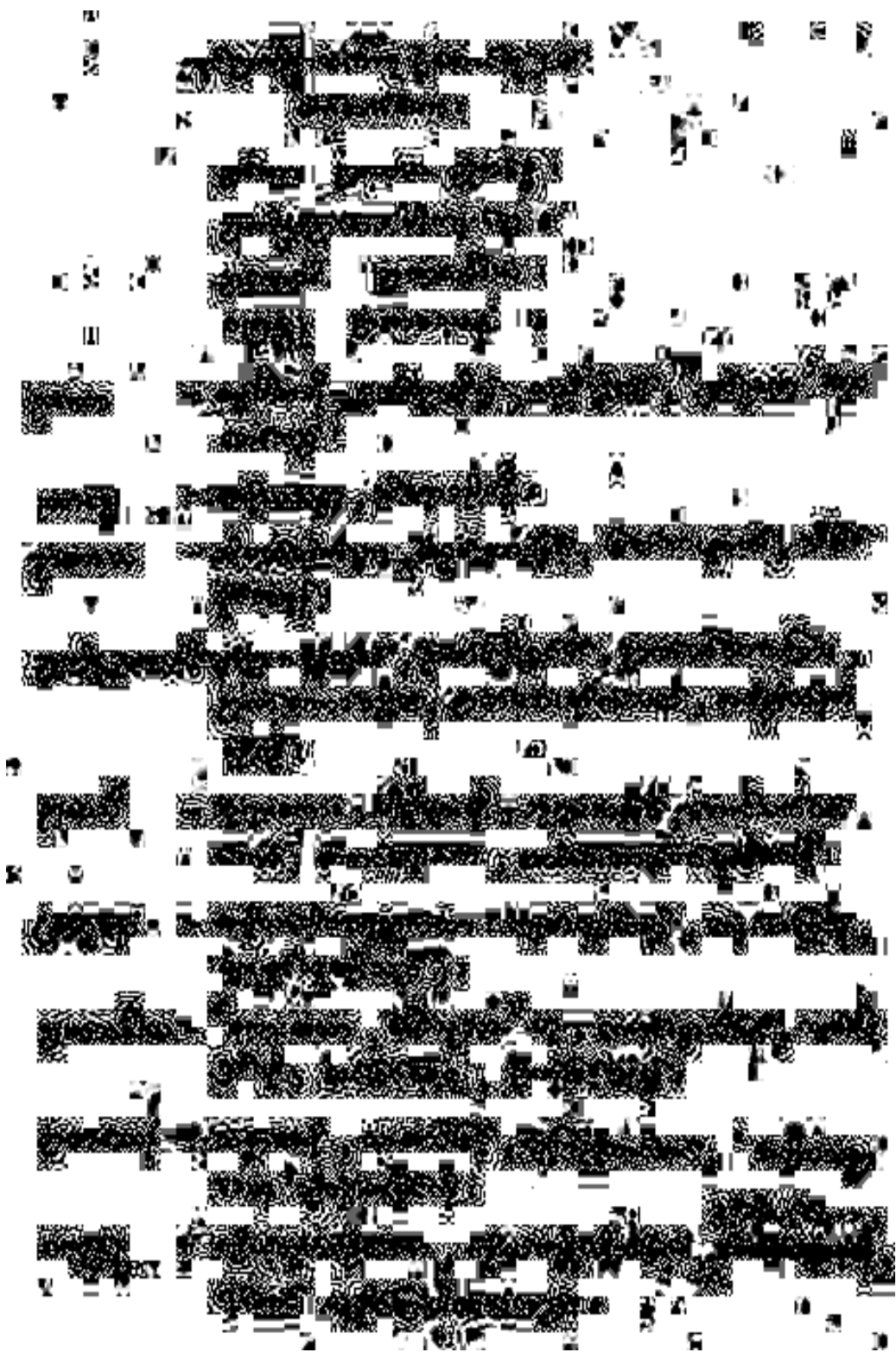
(ပါဠိ)

ဝစသာ မနသာ စ ကမ္မုနာ စ၊
အဝိရဒ္ဓော သမ္မာ ဝိဒိတွာန ဓမ္မံ။
နိဗ္ဗာန ပဒါဘိ ပတ္ထယာနော၊
သမ္မာ သော လောကေ ပရိဗ္ဗဇေယျ။

(မြန်မာ)

ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်ထား	အမှားရှောင်ခွါ၊
တရား-မတရား	ပြတ်သားသိခါ၊
လူငြိမ်းအေးမှု	ရှေးရှုလို့သာ၊
မြတ်တရား	မမှား ကျင့်ရမှာ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)



(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ပရိယတ္တိ သာသနာဟိတ၊ သာသနလင်္ကာရ၊
 သာမဏေကျော်၊
 သာသနဓဇ သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ၊
 ပါဠိပဌမပြန် ဂုဏ်ထူး၊ ပါဠိပါရဂူ၊ ဒီဃဘာဏက
 မဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ
 အရှင်ဉာဏိန္ဒာလင်္ကာရ(တောင်ငူ)
 ၏
 မိတ်ဆက်စကား

ဉာဏော ဉာဏာယ ဉာတဗ္ဗေ၊
 ဉာဏိန္ဒ-ဉာဏ-ဝါကျ-တ္ထေ၊
 ဉာဏေသိ ဉာဏသင်္ခါယ၊
 ဂဏှန္တု ဉာဏဒဿနံ။

- ဉာဏော = ဓမ္မဝိဟာရီ၊ ဂုဏ်ထူးချီ၍၊ သညီဘွဲ့ခေါ်၊ **ရှင်ဉာဏ** ဆရာ
 တော်သည်။
- ဉာတဗ္ဗေ = အရိယသစ္စာ၊ သိစရာတို့ကို။
- ဉာဏာယ = သိ-ပယ်-ဆိုက်-ပွား၊ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပြတ်သားစွာပင်၊ သိမြင်
 နိုင်စေရန်။
- ဉာဏိန္ဒဉာဏဝါကျတ္ထေ = ဗုဒ္ဓသခင်၊ ဉာဏ်ကြီးရှင်၏၊ ဉာဏ်ဝင်ဟောကြား၊
 ဉာဏ်စကားတို့၏၊ ဉာဏ်အားထိုက်သက်၊ အဓိပ္ပါယ်နက်တို့ကို။
- ဉာပေသိ = ဘုရားစကား၊ ပါဠိများမှို့၊ ဘုရားအမြင်၊ ဘောင်သက်ဝင်အောင်၊
 စာတင်ရေးသား၊ အသိပေးထားတော် မူပေပြီ။
- (ဗဟူဇနာ = “**အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ**”၊ ကျမ်းဤစာကို၊ လေ့လာကြသူ၊
 များရှင်လူတို့သည်)

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ကု

ဉာဏသင်္ခါယ = “စကားအထာ၊ ပြောသူသာ”-ဟု၊ ကောင်းစွာသိမြင်၊ ကျမ်းပြု
ရှင်လို၊ ဆင်ခြင်စေ့ငု၊ ဉာဏ်ဖြင့်ရှု၍။

ဉာဏဒဿနံ = သစ္စာအရိ၊ ယာအသိဖြင့်၊ ရှုကြည့်ထင်ထင်၊ “အရိယသစ္စာ
ဒဿနအမြင်”ဆိုတဲ့ အမြင်ကို။

ဂဏုန္တု = ကိုယ့်တွက်ကိုယ်တာ၊ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့်၊ ခွင့်ခါသင့်ပေ--၊
ရအောင်-ယူနိုင်ကြပါစေသတည်း။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ
နိဒါန်း

‘အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာနိဒါန်း’-အဖြစ် ကျွန်ုပ်တို့၏ ယုံကြည်ချက်ကို တင်ပြရမည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ဆရာတော်သည် ကျွန်ုပ်တို့အား အရိယသစ္စာတရားကို လမ်းညွှန်ပြသခဲ့သည်။ ဆရာတော်၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ‘လောကကို သိမြင်နိုင်သည့်သစ္စာမျက်စိ’ ပွင့်လာခဲ့သည်။ အဝိဇ္ဇာတိမ်တိုက်များ လွင့်စင်သွားသည့်အတွက် လောကသုံးပါးအကြောင်း ကောင်းကောင်းသိမြင်လာသည်။ သို့အတွက် ကျွန်ုပ်တို့၏ဆရာအပေါ်၌ အားကိုးယုံကြည်မှုများ၊ အံ့ဩချီးမွမ်းဖွယ်များ တိုးပွားလာခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ဆရာတော်သည် သိစရာရှိသမျှကို လုံးဝကုန်စင်သိမြင်ခဲ့ပြီး၊ ပယ်စရာရှိသမျှကို အကြွင်းမရှိ ပယ်သတ်ပြီးပြီ၊ ပွားစရာရှိသမျှ ပွားများပြီး၍ ဆိုက်စရာကိုဆိုက်ရောက်ပြီးခဲ့ပြီ ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မမှိတ်မသုန် ယုံကြည်ခဲ့ရပြီ။

ဆရာတော်သည် ကိုယ်တိုင်လျှောက်ဖူးသောလမ်း၊ ကိုယ်တိုင်ဆိုက်ရောက်ခဲ့သည့်ပန်းတိုင်ကို တပည့်သာဝကတို့အားလည်း ထိုလမ်းအတိုင်း လျှောက်လှမ်းစေ၍ ပန်းတိုင်အထိ အောင်မြင်စွာ ဆိုက်ရောက်စေခဲ့ပြီ။ တပည့်သာဝကတို့သည်လည်း ထိုလမ်းအတိုင်း လျှောက်လှမ်းကာ ပန်းတိုင်အသီးသီးသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ကြပြီ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ထိုလမ်းကား အခြားမဟုတ်၊ လမ်းရိုးလမ်းဟောင်းကြီးသာ ဖြစ်သည်။ ရှေးရှေးသော ဘုရား-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-အရိယာသာဝကတို့ လျှောက်လှမ်းခဲ့ကြသည့် ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ခေါ် ‘အလယ်လမ်းအကျင့်’-သာ ဖြစ်သည်။ အလယ်လမ်းအကျင့်ကား အရိယာဖြစ်စေသည့်လမ်း ဖြစ်၏။ လူသာမည မနုဿတို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး ဖြူစင်ဖြောင့်မတ်သည့် ‘ဥတ္တရိမနုဿ လောကုတ္တရာလူသားလမ်း’ ဖြစ်၏။ ဘုရားသျှင် လျှောက်လှမ်းစေလိုသည့် အမြတ်ဆုံးလူသားလမ်း ဖြစ်၏။

အမြတ်ဆုံးလူသား ဖြစ်စေရန်အတွက် ဘုရားသျှင်သည် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မခေါ် အရိယသစ္စာတရားကို လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလပတ်လုံး မနားမနေ ဟောကြားခဲ့၏။ ထိုအရိယသစ္စာတရားကား လောကတရားများထက် ထူးခြားလွန်ကဲသော လောကုတ္တရာတရား ဖြစ်၏။

လောကတရားများကား ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ ဟူသော ဘုံသုံးပါးတရား၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရားတို့ ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ-ဥပါဒါန် ကိလေသမာရ် နှောင်ဖွဲ့ခံရသော လောကီတရားတို့ ဖြစ်၏။ ကိလေသဝဋ်၊ ကမ္မဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် စက်လည်၍ဖြစ်သည့် သံသရာဝဋ်ဒုက္ခတရားတို့ ဖြစ်၏။ အကြောင်းတရားတို့ကိုစွဲ၍ အကျိုးတရားတို့ အဆက်ဆက်ဖြစ်ကြသည့် သမုဒယတရားတို့ ဖြစ်၏။ ဒုက္ခတရားတို့ ဖြစ်ပွားပုံပြ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံတရားတို့ ဖြစ်၏။ ဒုက္ခချုပ်ပုံပျက်ပုံ ပြသည်ကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋိလုံတရားတို့ ဖြစ်၏။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ထို့ကြောင့် ‘ဖြစ်-ပျက်’ ဟူသည် ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ဖြစ်ပျက်ဖြစ်၍ ထိုဖြစ်ပျက်ကို ရှုမှတ်ရမည်မဟုတ်ဘဲ အရိယာတို့ အမြင်အရ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သံသရာဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ ဖြစ်-ချုပ်ကို ရှုမှတ်ရမည် ဖြစ်၏။ ဖြစ်-ပျက်မြင် ဟူသည်လည်း ‘ယံကိစ္ဆိ သမုဒယ ဓမ္မသဗ္ဗတံ နိရောဓဓမ္မ’ - ‘သံသရာဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ ဖြစ်မှုမှန်သမျှ ချုပ်အောင် ပြု၍ ရ၏’ -ဟု သိမြင်မှုဖြစ်၏။ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယောနှင့် နိရောဓောတို့ ဖြစ်၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကျိုးကြောင်းဆက်ကို သိသောဉာဏ်သည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် ဖြစ်၏။ တရား၌တည်သောဉာဏ်၊ တရားကိုသိသောဉာဏ် ဖြစ်၏။ အရိယာတို့ သိမြင်သည့်ဉာဏ် ဖြစ်၏။ ရှေးရှေးသော ဘုရားစသော အရိယာသူတော်ကောင်းတို့သည်လည်း ဤဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ဆိုက်ရောက်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် ‘တရားကိုသိလျှင် ဘုရားကိုသိ၏။ တရားကိုမြင်လျှင် ဘုရားကိုမြင်၏’။ တံခါးတစ်ပေါက်သာ ဝင်ထွက်သွားလာရန်ရှိသည့် မြို့ထဲသို့ ဝင်ထွက်သွားလာနေသူများသည် ဤတံခါးပေါက်မှသာ ဝင်ထွက်သွားလာနေကြသည်။ ဝင်ထွက်သွားလာနိုင်ရန် အခြားလမ်းမရှိဟု သိဘိသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်သူများသည် ဤမဂ္ဂင်လမ်းမှတစ်ပါး၊ အခြားလမ်းမရှိဟု သိမြင်သည့်ဉာဏ်သည် ဓမ္မာနုယဉာဏ် မည်၏။

ဤသို့ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်နှင့် ဓမ္မာနုယဉာဏ်ကို ရရှိသိမြင်ပြီးသော သူသည် ဗုဒ္ဓဘာသိတဓမ္မနှင့် အညဘာသိတဓမ္မတို့ကို ကွဲပြားစွာ သိမြင်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

နိုင်၏။ ‘ဘုရားဟောတရားနှင့် ဘုရားမဟော တရားတို့ကို ခွဲခြားနိုင်၏’ - ဟု ဆိုလို၏။ မမှီဝဲ မပွားများအပ်သော တရားနှင့် မှီဝဲပွားများအပ်သော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားနိုင်၏။ မမှီဝဲ မပွားများအပ်သော တရားတို့ကား အန္တအစွန်းတရားများ ဖြစ်၍၊ မှီဝဲပွားများအပ်သော တရားကား မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ခေါ် အလယ်လမ်းတရားသာ ဖြစ်၏။ အစွန်းတရားတို့က ဒုက္ခဖြစ်၍ အလယ်လမ်းတရားကား ဒုက္ခနိရောဓတရား ဖြစ်၏။

ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်အရ အစွန်းတရားနှစ်ပါးကား ကာမကံ များနှင့် မဟဂ္ဂုတ်ကံတို့ ဖြစ်၏။ သစ္စာအားဖြင့် သမုတိသစ္စာနှင့် ပရမတ္ထ သစ္စာတို့ ဖြစ်၏။ အရိယမဖြစ်စေနိုင်သည့် အနရိယတရား၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် အကျိုးကို မပြီးမြောက်စေနိုင်သည့် အနတ္ထသံဟိတတရားတို့ ဖြစ်၏။ သုံး ဆယ့်တစ်ဘုံ ဝဋ်ဒုက္ခကိုသာ ဖြစ်စေနိုင်သည့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရားတို့သာ ဖြစ်၏။ လောကုတ္တရာမဂ္ဂ၏ အရှင်အာရုံ ဒုက္ခတရားတို့ ဖြစ်၏။

အကျွန်ုပ်တို့၏ ဆရာတော်သည် ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏ်နှင့် ဓမ္မာန္တယညာဏ် တို့ကို အဆုံးတိုင် ပေါက်ရောက်သိမြင်ပြီး ဖြစ်၍ ဘုရားသျှင် ဟောတော်မူ သည့် တရားတော်နှင့် ဘုရားသျှင်မဟောသည့် တရားတို့ကို ခွဲခြားနားလည် သည်။ ဘုရားမဟောခဲ့သည့် တရားတို့ကား အစွန်းတရားများနှင့် အဗျာ ကထနတရားတို့ ဖြစ်၏။

အဗျာကထနတရားဆယ်ပါးဟူသည် လောကကြီးမြဲ-မမြဲ၊ သတ္တ ဝါသေပြီးနောက် ဖြစ်-မဖြစ် စသည့်အယူဝါဒများ ဖြစ်၏။ အကုသိုလ် တရား၊ မိစ္ဆာအမြင်မှားများ ဖြစ်၏။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အစစစာသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မျှပင် မဖြစ်သည့် တရားတို့ ဖြစ်၏။ ဤတရားတို့ကို ဘုရားသျှင် မဟောကြားပေ။

ဘုရားဟောသည့်တရားကား သစ္စာလေးပါးတရား ဖြစ်၏။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် အကျိုးရှိသောတရား ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာမှောင်ကို ခွင်းနိုင်သည့် ဉာဏ်ရောင် အလင်းတရားသာ ဖြစ်၏။ မမွေးဖွားမီ ရှေးဘဝအယူ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနှင့် သေပြီး နောက်ဘဝအယူ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ မဖက် ပစ္စုပ္ပန်သက်သက် ရှုကွက်ထားကာ ပွားများရသည့်တရား ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့ ဆရာတော်သည် ဗုဒ္ဓဘာသိတဓမ္မနှင့် အညဘာသိတဓမ္မတို့ကို ခွဲခြားကာ တပည့်တို့အား ပြသခဲ့၏။

ထို့ပြင် စကားတန်ဆာဆင်မှု သဒ္ဒါလင်္ကာရနှင့် စကားနက်တန်ဆာဆင်မှု အတ္ထာလင်္ကာရတို့၌ ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသည်။ အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုးကို အသေးစိတ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ နားလည်သည်။ သာဝကတို့ နားလည်အောင်လည်း ထုတ်ဆောင် ဟောပြောနိုင်သည်။ ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ် သဘောကို နှောကြေအောင် သိမြင်သည့် ‘အံ့ဖွယ်ဥတ္တရိမနုဿတစ်ပါး’-ဟု ကျွန်ုပ်တို့ အံ့သြကြရသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ပါဠိပိဋကတ် မတတ်၍ စိတ်ပျက်အားငယ်ဖွယ် မလိုပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ဆရာသည် ဘုရားဟောခဲ့သည့် ဓမ္မကွက်ပေါင်း ငါးထောင်မျှကို အပြည့်အဝ သိရှိနားလည်ပြီးပြီ။ ထိုတရားကွက်များကို တပည့်တို့နားနှင့်တန်ရုံ မြန်မာပြန်၍ ‘မဟာပေါဋ္ဌက’-အမည်ဖြင့် တပည့်တို့အား

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဖြန့်ဝေခဲ့ပြီ။ တရားတော်၏ အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို နားလည်နိုင်စေရန် ပူးဝင်ကပ်
ယှဉ်နေသည့် အမှောင့်ပယောဂ မိစ္ဆာဝါဒများကို ဖယ်ရှားကာ ဗုဒ္ဓဘာသိတ
စစ်စစ် အရိယစကားများကိုသာ ဖွင့်ဖော်ပေးခဲ့သည်။

ဤ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ’ကျမ်းစာ၌လည်း ကျွန်ုပ်တို့သည်
အရိယစကားသန့်သန့်၊ ဘုရားစကားသန့်သန့်ကိုသာ ကြားနာရမည်
ဖြစ်ပေသည်။ ဘုရားရှင်တို့သည် အရိယာများဖြစ်သောကြောင့် လူတိုင်း
အရိယာဖြစ်အောင် အရိယသစ္စာကိုသာ ဟောကြားတော်မူကြသည်။

သစ္စာသည်-

‘သမုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာ၊ အရိယသစ္စာ’ဟူ၍ သုံးမျိုး
ရှိပါသည်။ ‘သမုတိသစ္စာနှင့် ပရမတ္ထသစ္စာ’-တို့သည်
ရှောင်ကြဉ်ရမည့် အစွန်းတရားများဖြစ်၍ ‘အရိယသစ္စာ’-
သာ ကျင့်ပွားရမည့်သစ္စာ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ ပရမတ္ထသစ္စာသာ အရှိတရားဖြစ်၍ ပရမတ္ထသစ္စာကို
သိက အရိယသစ္စာကို သိပြီးဖြစ်တော့သည်ဟု ‘ဒုဝေသစ္စာနိအက္ခာသိ’-
ဂါထာကို ယုံ၍ သစ္စာနှစ်ပါးသာရှိကြောင်း သိနေကြပါသည်။

သို့ရာတွင် ပရမတ္ထသစ္စာဟူသော ဝေါဟာရကို အဘိဓမ္မာ
ကျမ်းစာများမှတစ်ပါး အခြားနိကာယ်ငါးရပ် သုတ္တန်ပိဋက
တို့တွင် လေ့လာသော် ရှာတွေ့ဖို့ရန် မလွယ်ပေ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ပရမတ္ထသစ္စာ မသိက တရားမရနိုင်’ -ဟူသော အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ စကားသည်လည်း ဘုရားသျှင်၏ မိန့်ခွန်းတော်နှင့် မညီပေ။

ဘုရားသျှင်က -

‘စတုန္ဒဘိက္ခဝေ အရိယသစ္စာနံ အနုနုဗောဓာ အပ္ပဋ္ဌိဝေဓာ’ -

‘ချစ်သားတို့ သစ္စာလေးပါးတို့ကို အလျော်အားဖြင့် မသိခြင်း၊ ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့် ငါဘုရားသည်လည်း ကောင်း၊ သင်ချစ်သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဤရှည်လျားလှစွာသော ကာလပတ်လုံး သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်ခဲ့ရ၏’ -

ဟု ဟောတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပရမတ္ထသစ္စာကို မသိခြင်းကြောင့် ဟု ဟောတော်မမူပေ။

‘ငါ-သူတပါး-ယောက်ျား-မိန်းမ မရှိ၊ ရုပ်နာမ်သာရှိသည်’ - ဟူသော အမြင်သည် ‘ပရမတ္ထသစ္စာအမြင်’ -ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမြင်ကို အဘိဓမ္မာကျမ်းများအနက် ကထာဝတ္ထုကျမ်းတွင် စတင် တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤကျမ်းကို တတိယသင်္ဂါယနာ အကြီးမှူးဖြစ်သော အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ် ဟောကြားခဲ့သော်လည်း ဘုရားသျှင်ပေးသော နည်းကိုမှီး၍ ဟောကြားသောကြောင့် ဘုရားဟောကျမ်းဟုပင် သိရှိနေကြပါသည်။

ထိုကျမ်း၌ ‘သစ္စိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေန ပုဂ္ဂလော နုပလတ္တတိ’

‘ပရမတ္ထ သစ္စာအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရအပ်’ -ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ပုဂ္ဂိုလ်မရသော် ‘ငါ-သူ’လည်း မရအပ်၊ ‘ယောက်ျား-မိန်းမ’ စသည်ကိုလည်းမရအပ်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

‘ငါ-သူ’-ပျောက်သော် ငါနှင့်သူ-တို့၏ ဆက်ဆံရေး ကာယ၊ ဝစီ၊မနော၊သုစရိုက်ဒုစရိုက်များလည်း ပျောက်၍ လူ့အခြေခံသီလ ယွင်း ပျက်တော့သည်။ သီလမရှိသူအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားပါသည်။ မဟဂ္ဂုတ် တရားများ၌ သီလစေတသိက်ခေါ် ဝိရတီစေတသိက်တို့ မယှဉ်နိုင်ပုံကို လည်း အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၌-

‘န ဝိဇ္ဇန္တေတ္ထ ဝိရတီ ကြိယေသုစ မဟဂ္ဂတေ’-

ဟု ဆိုပါသည်။

မဟဂ္ဂုတ်ပွားက သီလမဲ့ကြောင်း ဤသို့ သိရှိရပါသည်။

ဘုရားရှင်က အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ဟု ဟောကြားခဲ့သော် လည်း ‘သမ္မာဝါစာ၊သမ္မာကမ္မန္တ၊သမ္မာအာဇီဝ’- သီလမဂ္ဂင်သုံးပါး မပါ သော ပဉ္စိကိကမဂ်ဖြင့် မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့ကို ပွားများကြကြောင်း သိရှိ ရပါသည်။

‘အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး’-တွင် လူ့အသည်းနှလုံးနှင့် တူသည့် သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးကို နုတ်၍ ပဉ္စိကိကမဂ်ဖြင့် ပွားများကြ သောကြောင့် လောက၌ သီလပျက်သူဦးရေတိုးလာနေပါ သည်။ အခြေခံ လူ့ကျင့်ဝတ်သီလများ ပျက်ပြား၍ သစ် ငုတ်-ကျောက်ရုပ်နှင့်တူသော သက်ဝင်ရှင်သန်မှုမရှိသည့် လူ့ဘဝများကို ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိနေကြပါသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ဓမ္မပဒ၌-

‘မဂ္ဂါနံအဋ္ဌီဂိကော မဂ္ဂေါ’=မဂ်အပေါင်းတွင် အင်္ဂါရှစ်ပါး
ရှိသော အရိယမဂ်၊ ‘သစ္စာနံ စတုရောပဒါ’=သစ္စာတို့တွင်
အပိုဒ်လေးပိုဒ်ရှိသည့် အရိယသစ္စာ’-တို့ အမြတ်ဆုံး’-ဟု
ဘုရားသျှင် ဟောထားပါသည်။

ပရမတ္ထသစ္စာနှင့် ပဉ္စိကမဂ်တို့ကို အမြတ်ဆုံးဟု မဟောကြားပေ။
အမြတ်ဆုံးတရားကိုသာ ကျွန်ုပ်တို့ကျင့်ကြံပွားများရမည် ဖြစ်ပေသည်။

အဂ္ဂိဒတ္တဗြာဟ္မဏဝတ္ထု၌လည်း-

‘လူတို့ကိုးကွယ်မှု အမျိုးမျိုးပြုရာ၌ ဘေးမကင်းသည့်
ကိုးကွယ်မှုများသာဖြစ်၍ အရိယသစ္စာလေးပါး အားထား
ပွားများမှုကသာ ဘေးကင်းသည့် ကိုးကွယ်ရာအစစ် ဖြစ်
ကြောင်း’ ဟောထားပါသည်။

ဤသို့ အရိယသစ္စာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို သုတ္တပိဋကတ်အနှံ့
တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

လူသားတို့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးဖြောင့်မတ်၍ ရိုးသားဖြူစင်သည့် အရိ
ယာဖြစ်စေရန် ဟောကြားခဲ့သည့် အရိယသစ္စာတရားတော်ကို ယခုအခါ
ပရမတ္ထသစ္စာဖြင့် လဲလှယ်ကာ ရှုကြည့်စေခဲ့သည့်အတွက် အရိယသစ္စာ
အမြင်ပျောက်ကာ ပရမတ္ထသစ္စာအမြင် ပေါက်နေကြပါသည်။ ‘ငါ-သူတ
ပါး-ယောက်ျား-မိန်းမ’ အထင်အရှား ရှိနေပါလျက် ‘ငါ-သူတပါး-
ယောက်ျား-မိန်းမ မရှိ၊ ရုပ်နာမ်သာ ရှိ၏’-ဟု အထင်ရောက်စေခဲ့ပါသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရှုမှတ်စဉ်အတွင်း လူပျောက်ဖို့သာ အရေးကြီး၍ လူပျောက်အောင် ရှုမှတ် ကြရပါသည်။ သို့ရာတွင် အစဉ်အမြဲ လူပျောက်အောင် မရှုမှတ်နိုင်ရကား ရှုမှတ်ခိုက်သာ လူပျောက်၍ မရှုနိုင်သောအခါ ငါ-သူ-ယောက်ျား-မိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ်-သတ္တဝါကား ရှိမရှိနေကြပါသည်။ သမာဓိ နှုတ်သေး၍ အစဉ်မပျောက် ဟု ယူဆကာ ကြိုးစားရှုမှတ်ကြရသဖြင့် ပင်ပန်း လှပါသည်။

‘ငါ-သူ-ယောက်ျား-မိန်းမ-ပုဂ္ဂိုလ်-သတ္တဝါ’ ဟူသည် သမုတိ သစ္စာ အမှန်တရားဖြစ်၍ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဓာတ်ပရမတ်ဖြင့် အတင်းချေဖျက် သော်လည်း ‘တထ’လက္ခဏာရှင် သမုတိသစ္စာကို အပြီးတိုင် မချေမှုန်းနိုင် ပေ။ သမုတိပျောက်လိုက် ပရမတ္ထရောက်လိုက်ဖြစ်ကာ လင်းနို့ဖြစ်လိုက် ကြွက်ဖြစ်လိုက် ပုံပြင်ထဲကလို ဖြစ်နေကြပါသည်။ ခြင်္သေ့စိတ်ရှိသူ၊ ရဲရင့်သူ လူကို သရုပ်ဖော်ရာ၌ မနုဿသီဟ (မနုဿီဟ) ဖင်နှစ်ခွပုံများဖြင့် သ ရုပ်ဖော်သကဲ့သို့ အမြီးအမောက်မတည့် ဖြစ်နေပါသည်။

အရိယသစ္စာအုတ်မြစ်တွင် အခြေချ၍ တည်ဆောက်ထားသည့် ဘုရားတရားတော်မှန်သမျှကို ပရမတ္ထအမြင်ဖြင့် သရုပ်ဖော်သောအခါ ဓမ္မ၏သဘောမှန်ကို ဧကန်မသိသောကြောင့် ဟုတ်သလော၊ မဟုတ်သလော ဟု ဝေခွဲမရသည့် သံသယဝိစိကိစ္ဆာ နှလုံးနှစ်ခွ ဖြစ်ကြရပါသည်။ အမြင် ရှင်းအောင် မသိကြရသည့်အတွက် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ မပြုတ်ဘဲ ရှိကြပါသည်။

လောကုတ္တရာမဂ္ဂဓမ္မက သွာက္ခာတ စသည့် ဂုဏ်တော်ခြောက်ပါး

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

နှင့်ပြည့်စုံသည့် ဓမ္မဖြစ်သည်။ ဤတလံမျှသော သက်ရှိကိုယ်ကောင်၌သာ ရှုမြင်အပ်သော တရားဖြစ်သည်။

‘ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ တတ္ထတတ္ထ ဝိပဿတိ’

ဝိပဿနာ ရှုမှတ်ရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်ရှုကွက်သာဆို၍ ပစ္စုပ္ပန်ရှုမှတ်ကြ သော်လည်း မရှုမှတ်သောအခါ ရှေးအတိတ်ဘဝအစွဲ၊ နောင်ဘဝအစွဲများ ပေါ်ပေါက်လာကြသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ဇာတ်တော်များကား သဿတ၊ ဣဿရနိမ္မာန၊ ပုဗ္ဗေ ကတဟေတု စသည့် မိစ္ဆာအမြင်များချက်ကို ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါ သည်။ ဤအမြင်များ အဘိဓမ္မာတရားမှ စတင်ခဲ့သည်။ ဘုရားသျှင် ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြပုံ၊ နှစ်လှမ်း သုံးဖဝါးဖြင့် နတ်ပြည်တက်ပုံ၊ မယ်တော် ဟောင်း သန္တုသိတနတ်သားအား အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားပုံများကို အဘိဓမ္မာနိဒါန်း၊ ဇာတကနိဒါန်းများ၌ အံ့ချီးဖွယ်ရာ ဖော်ပြကြသည်။

ဤသို့ အဘိဓမ္မာကို အရောင်တင်၍ ပရမတ္ထသစ္စာကို အရာဝင် စေခဲ့ပါသည်။ လောကုတ္တရာအရိယသစ္စာကိုပင် လောကီသစ္စာနှင့် လော ကုတ္တရာသစ္စာဟု နှစ်ပိုင်းခွဲခဲ့ပါသည်။ ဒုက္ခသစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာကို လောကီသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာနှင့်နိရောဓသစ္စာကို လောကုတ္တရာသစ္စာဟု အဘိဓမ္မာ၌ ခွဲခြားပြပါသည်။

အရိယာတို့၏ ဉာဏ်အမြင်၌မူ လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်မျိုးမပြ၊ လောကုတ္တရာအရိယသစ္စာတစ်မျိုးတည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သစ္စာစက် လည်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သောအခါ မဂ္ဂပွား၍ ဒုက္ခသိ၊ ဒုက္ခသိ၍ သမုဒယ ပယ်၊
 သမုဒယ ပယ်၍ နိရောဓဆိုက်။ ‘ပွား၊ သိ၊ ပယ်၊ ဆိုက်’
 ဓမ္မစက် တပြိုင်နက်လည်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဇာတကနှင့်ဗုဒ္ဓဝံသတို့ကား ဇာတ်နှင့်ဝတ္ထုများသာဖြစ်၍ ဇာတ်
 ဝတ္ထုတို့၏ဓမ္မတာ ရသကိုးပါး ခံစားနိုင်အောင် အလင်္ကာနည်းတို့ဖြင့်
 အနုပညာမြောက် ပုံဖော်ရေးသားခဲ့ကြပါသည်။ ဘုရားသျှင်တို့၏ “တာဒိ
 ဂုဏ်” ပေါ်လွင်စေရန် အပူ၊ အအေး ဆန့်ကျင်ဘက် ရေမီးအစုံ တန်ခိုး
 ပြာဠိဟာတို့ဖြင့် သရုပ်ဖော်ပါသည်။

ဘုရားသျှင်တို့သည် အရိယာများဖြစ်၍ အရိယဣဒ္ဓိ ပြီးပြည့်စုံကြ
 ပါသည်။ အရိယဣဒ္ဓိဟူသည် အရိယာတို့၏ တန်ခိုးအဘိဉာဏ်ဖြစ်ပါသည်။
 ဣဒ္ဓိဝိဓ စသည် လောကီအဘိဉာဏ်များ မဟုတ်ကြပါ။ ဆန့်ကျင်ဘက်
 အာရုံများကို တသားတည်းထား ရှုပွားနိုင်မှု ဖြစ်ပါသည်။ ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ၊
 လာဘ၊ အလာဘ စသည့် အာရုံများကြောင့် တုန်လှုပ်မှုမရှိသည့် စိတ်ဓာတ်
 ကြံ့ခိုင်မှုဖြစ်ပါသည်။

အဘိဓမ္မာတရားတို့သည် ရုပ်နာမ်ပရမတ္ထတရားများ ဖြစ်၍ ရူပါရူပ
 ဈာန်တရားများ ဖြစ်ကြသည်။ ဈာန်ရသူများသည် ဣဒ္ဓိဝိဓ စသော လောကီ
 အဘိဉာဏ် အသိထူးများကိုလည်း ရရှိကြ၍ တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်း
 နိုင်ခြင်း၊ ရှေ့နောက်ဘဝများကို မြင်နိုင်ခြင်း၊ မည်သည့်ကံကိုပြု၍ မည်သို့
 သောဘဝကို ရရှိကြသည်ကို သိမြင်နိုင်ခြင်းရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။
 ဤယုံကြည်ချက်များကြောင့် ဣဿရနိဗ္ဗာနဝါဒ ပုဗ္ဗေကတ ဟေတုဝါဒ၊

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရှေ့နောက်ဘဝအမြင်များ၊ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံဝါဒများ ပေါ်ပေါက် လာကြ သည်။

ဗြဟ္မဇာလသုတ်တွင် ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူ ဝါဒများကို ဘုရားသျှင်ဟောထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါ သည်။ ရှေးဘဝအမြင် ပုဗ္ဗန္တာနဒိဋ္ဌိ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးနှင့် နောက်ဘဝအမြင် အပရန္တာနဒိဋ္ဌိ လေးဆယ့်လေးပါး၊ သ သတ၊ ဥစ္ဆေဒစသည့် မိစ္ဆာအမြင်မှားများ ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာလေးဆယ်တိုင် ပြန်မြင်နိုင်သည့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိ အဘိညာဏ်ပိုင်ရှင်များသည်ပင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စာရင်း ဝင်များ ဖြစ်ကြသည်ကို သိရှိရပါသည်။ ဒိဋ္ဌိစင်လိုသူများ သည် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် လေ့လာသင့်ပါသည်။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိအမြင်မှားများ ဖြစ်ပွား ရသည်မှာ သစ္စာလေးပါးမသိမှုကြောင့်ဟု ဟောကြားပါ သည်။

ဤသို့ ဗုဒ္ဓဘုရားသျှင်၏ အရိယသစ္စာကို မှေးမှိန်ပျောက်ကွယ်စေ သည့် အခြားအယူဝါဒများ ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့် ရောထွေးယှက်တင် ဖြစ်နေသည်ကို သိမြင်သော ဆရာတော်သည် ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ ဓမ္မဒေသနာ’ - ကို တပည့်သာဝကတို့ အကျိုးများစေရန် ရည်သန်ပြုစုခဲ့ပါသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဤ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာကျမ်း’-၌ ဩဝါဒပါတိမောက်လာ ဘုရားစကားတော်များ၊ ဓမ္မစကြာ၊ အနတ္တလက္ခဏ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စသည်လာ ဘုရားစကားတော်ပေါင်း နှစ်ရာကျော်မျှကို အရိယသစ္စဒဿနဖြင့် ဖွင့်ဆိုရှင်းပြခဲ့ပါသည်။

ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ စသော ပုညကြိယာများကို ပြုရာ၌ အမြင် ပြား၍ အကျိုးပေးခြားနားပုံများကို သိရှိရပါသည်။ သမုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာ အစွန်းရောက်အမြင်များဖြင့် ပြုပါက ဒုက္ခဖြစ်၍ အရိယသစ္စာအမြင်ဖြင့် ပြုမှသာ ဒုက္ခနိရောဓဖြစ် ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ဝဋ္ဋကုသိုလ်၊ ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်၊ သာသနာပကုသိုလ် နှင့် သာသနာ တွင်းကုသိုလ်၊ လောကီကုသိုလ်၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်တို့ ခြားနားကြ သည်မှာ ဒဿနအမြင် ကွဲပြားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ်းဂန်များ၌ အင်္ဂုရနှင့် ဣန္ဒြေကနတ်သားဝတ္ထု၊ ဝေလာမပုဏ္ဏားဝတ္ထုတို့ကို စံပြ၍ အကျိုးပေးကွာခြားပုံကို ပြဆိုပါသည်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားသည် ဒုက္ခဖြစ်ပုံ၊ ချုပ်ပုံကို အကျယ်ဝေဖန်ပြ သော တရားဖြစ်သည်။ ဒုက္ခနှင့်ဒုက္ခနိရောဓ၊ ရှောင်ရန် ဆောင်ရန်၊ အကု သိုလ်နှင့်ကုသိုလ်၊ ဒုစရိုက်နှင့်သုစရိုက်၊ လောကီနှင့် လောကုတ္တရာ၊ သေဝိ တဗ္ဗနှင့် အသေဝိတဗ္ဗ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကား ဒုက္ခဖြစ်မှုနှင့် ဒုက္ခ ငြိမ်းမှုတို့သာဖြစ်၏။ ပစ္စည်းလေးပါးနှင့်ဆက်ဆံရာ၌ ဒုက္ခဖြစ်မည့် စား၊ ဝတ်၊ နေမှုကို ရှောင်၍ ဒုက္ခငြိမ်းမည့် စားဝတ်နေမှုကို သုံးဆောင်သွား

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရန် ဖြစ်၏။ လူအချင်းချင်းဆက်ဆံရာ၌လည်း မိမိ-သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ အား ဒုက္ခဖြစ်စေမည့် ကာယကံဆိုး၊ ဝစီကံဆိုး၊ မနောကံဆိုးများကို ရှောင်၍ ကာယကံကောင်း၊ ဝစီကံကောင်း၊ မနောကံကောင်းများကို ဆောင်ထားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤတရားတို့ကား နှစ်ခုပြိုင်၍ ဖြစ်မရသော တရားတို့သာ ဖြစ်၏။ ဒုက္ခဖြစ်ကာ နိရောဓဖြစ်၍ မရပေ။

‘စတုသစ္စဝိနိမုတ္တော ဓမ္မောနာမ နတ္ထိ’ -

‘သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်သော ဘုရားတရားမည်သည်မရှိ’ -ဟူသည့် ရှေးဆရာတို့၏ စကားအရ သစ္စာသိ၍ပြုက ဒုက္ခဖြစ်ပုံ= ဒုက္ခေညဏံနှင့် ဒုက္ခချုပ်ပုံ=ဒုက္ခနိရောဓေညဏံ တို့ဖြစ်၏။

ဒုက္ခေညဏံနှင့် ဒုက္ခနိရောဓေညဏံတို့ကား သမ္မာဒိဋ္ဌိဝိဇ္ဇာညဏံ တို့ဖြစ်၏။ ထိုညဏံဖြင့်ပြုသည့်အတွက် အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ-ဥပါဒါန် အာသဝေါတရားတို့ မခြံရံသော လောကုတ္တရာမဂ်ကုသိုလ် ဖြစ်၏။

လောကီကုသိုလ်ကား ဒုက္ခဖြစ်၍ လောကုတ္တရာမဂ်ကုသိုလ်က ဒုက္ခနိရောဓဖြစ်၏ ဟု အရိယာတို့က သိမြင်သည့်သစ္စာဖြစ်သည်။

သာသနာတော်၌ သံဂါယနာသမိုင်းကို လေ့လာသောအခါ ပထမ နှင့်ဒုတိယ သံဂါယနာတို့ကို ‘ဓမ္မဝိနယသံဂါယနာ’-ဟု ခေါ်ကြ၏။

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး-

‘ငါဘုရားမရှိသည့်နောက် ငါဘုရား ဟောကြားပညတ်ခဲ့သည့် ဓမ္မဝိနယတို့က ငါဘုရား၏ကိုယ်စား သင်ချစ်သားတို့အား ဆရာဘုရားအဖြစ် ဆုံးမရစ်လိမ့်မည်’ -

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ခေါ်

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ဟု မိန့်မှာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် သာသနာ့နောက်ပိုင်း၌ ဓမ္မနှင့်ဝိနယတို့
နေရာ၌ ‘အဘိဓမ္မာနှင့် အဘိဝိနယ’-တို့က နေရာယူလာကြသည်။

ဘုရားဟော ဓမ္မနှင့်ဝိနယတို့ကို အဘိဓမ္မာနှင့် အဘိဝိနယတို့အဖြစ်
သဗ္ဗတ္ထိဝါဒဂိုဏ်းသား ပညာရှင်များက ဆောင်ယူလွယ်အောင် ရွတ်ဖတ်လို့
ကောင်းအောင် ပြန်လည်ရေးသားကာ လေ့လာကြသည်ဟု သိရှိရပါသည်။
ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မကျမ်းများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ဝိနယကျမ်းအချို့ကို
ပြန်လည် ရေးသားကြသော်လည်း အဘိဝိနယကျမ်းဟု ပေါ်လွင်မှု မရှိပေ။
အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းတို့ကို ပါဠိဘာသာဖြင့်လည်းကောင်း၊ သက္ကဋဘာသာ
ဖြင့်လည်းကောင်း ကျမ်းပြုသူအမည်နာမနှင့်တကွ မှတ်တမ်းများရှိကြောင်း
လေ့လာသိရှိရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဇာတကအဋ္ဌကထာနှင့် အဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာတို့လာ
အဘိဓမ္မာနိဒါန်းတို့ကား ခိုင်မာမှု အားနည်းလှသဖြင့် ရှေးယခင်ကပင်
ပြဿနာ ရှိခဲ့ပါသည်။

အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ ဆရာကြီးတို့ကား အဘိဓမ္မာထိက
မခံနိုင်လွန်းလှသဖြင့် အဘိဓမ္မာ ဝေဖန်သူများကို ဘုရား
သျှင်အား စော်ကားသူများ၊ တရားမရနိုင်သူများ အဖြစ်
ပုဒ်မတပ်ကာ ရှုံ့ချခဲ့ကြပါသည်။ အတ္တဝါဒုပါဒါန် ပြင်း
ထန်လှသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သုတ္တန်ပိဋကတ်တွင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကျိုးကြောင်းဆက်ကိုသာ တွေ့မြင်ရမည်ဖြစ်၍ ပဋ္ဌာန်းကျိုးကြောင်းဆက်ကိုမူ တွေ့မြင်ရမည် မဟုတ်ပေ။

အဘိဓမ္မာတွင်မူ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကျိုးကြောင်းဆက်ရော၊ ပဋ္ဌာန်းကျိုးကြောင်းဆက်ရော နှစ်မျိုးလုံးတွေ့နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အဘိဓမ္မာ၌ တွေ့ရသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကျိုးကြောင်းဆက်ကား သုတ္တန်ပိဋကတ်ရှိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နှင့် မတူတော့ဘဲ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝများနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်နေပါသည်။

အဘိဓမ္မပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် လေ့လာက ဒုက္ခသစ္စာကို သိမြင်ဖို့ရန် မလွယ်ပေ။ မဂ္ဂအရိယသစ္စာကား သန္တိဋ္ဌိက-အကာလိက လက်ငင်းဒိဋ္ဌသိရှိရသည့်တရား ဖြစ်၍၊ အဘိဓမ္မပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကမူ ရှေ့ဘဝနောက်ဘဝများဖြင့် ဆက်စပ်ပြထားသဖြင့် စိတ်မှန်းဖြင့်သာ သိနိုင်၍ သန္တိဋ္ဌိကမကျသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကိလေသဝဋ်၊ ကမ္မဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တို့ ပစ္စုပ္ပန်လူ့ကိုယ်၌ လည်၍ဖြစ်သည့် သံသရာစက်ကို သုတ္တန်လာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နည်းဖြင့်သာ သိရှိနိုင်ပါသည်။

ဘုရားသျှင်သည် ဘုရားဖြစ်စဉ် ဗောဓိပင်ဝန်းကျင်ခုနစ်ဌာနတို့၌ သတ္တသတ္တာဟ စံနေတော်မူကြောင်း သိရှိကြပါသည်။ စတုတ္ထသတ္တာဟတွင် ရတနာဃရစ်အိမ်၌ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူရာ ရှေ့ခြောက်ကျမ်းကိုဆင်ခြင်ရာ၌ ကိုယ်တော်က ရောင်ခြည်တော်များ ကွန့်မြူးပေါ်ထွက်မလာဘဲ ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်ကြီးကို ဆင်ခြင်သုံးသပ် မှသာ ပေါ်ထွက်လာကြောင်း အဘိဓမ္မာဋ္ဌကထာများက ဖော်ပြပါသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သို့ရာတွင် ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော်၌မူ အဘိဓမ္မာကိုဆင်
ခြင်သုံးသပ်ရာ ရတနာဃရသတ္တာဟမပါရှိဘဲ ငါးသတ္တာ
ဟသာ ပါရှိပါသည်။ သတ္တာဟစံရာ နေရာများသည်
လည်း သစ်ပင်များသာဖြစ်ပါသည်။ဗောဓိပင်၊ လင်းလွန်း
ပင်၊ကျည်းပင်၊ ဆိတ်ကျောင်းညောင်ပင်တို့ ဖြစ်ပါသည်။
ဆိတ်ကျောင်းညောင်ပင်၌ နှစ်ကြိမ်စံနေ၍သာ ငါးသတ္တာ
ဟ ဖြစ်နေပါသည်။ ရတနာဃရ၊ အနိမိသ၊ စင်္ကမ- သ
တ္တာဟများ မပါရှိပေ။

စတုတ္ထသတ္တာဟတွင် ရတနာဃရစံအိမ်၌ ဘုရားရှင်သည် အဘိ
ဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းကို ဆင်ခြင်တော်မူကြောင်း စကားများကို ဇာတကဋ္ဌကထာ၌
တွေ့ရှိရပါသည်။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို ဆင်ခြင်တော်မူမှသာ ရောင်ခြည်တော်များ
ကွန့်မြူးလာကြောင်း ချီးကျူးဖွင့်ဆိုသဖြင့် သာသနာတော်၌ ပဋ္ဌာန်းကျိုး
ကြောင်းဆက်တရားကိုသာ အာရုံထားလာကြပါသည်။

သံသရာဝဋ်ဒုက္ခနှင့် သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်စေသည့် အရိယ
သစ္စာကျိုးကြောင်းဆက်တရားကို လူအများစိတ်ဝင်စားမှုနည်းကာ ရွတ်ပွား
ရုံမျှသာ ရှိတော့သည်။ ဤသို့ အရိယသစ္စာကွယ်ပျောက်၍ ပရမတ္ထသစ္စာ
များ တွင်ကျယ်လာပါသည်။

ထို့ပြင် အဘိဓမ္မာသဘောတရားကျမ်းကြီးအဖြစ် မိလိန္ဒပဉ္စကကျမ်း၊
အဘိဓမ္မာကျင့်စဉ်ကျမ်းကြီးအဖြစ် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းတို့ဖြင့် ပရမတ္ထသစ္စာခိုင်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အောင် ကျားကန်ပေးကြသည်။ တက္ကနည်း လော့ဂျစ်နည်းတို့ဖြင့် ယုတ္တိ တန်အောင် တွေးခေါ်ကြံဆပြကြသည်။ ပညာရှင်များဖြစ်၍ ဆန်းကြယ် သောအက္ခရာပုဒ်ဗျည်း အတွေးအခေါ်တို့ဖြင့် လူအများ စိတ်ဝင်စားအောင် တင်ပြနိုင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဘုရားရှင်၏ ရည်ရွယ်ချက်တော်ကို မိအောင် မဖမ်းနိုင်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်အထိ မပို့ဆောင်နိုင်ဘဲ အသံသာမြည်၍ အဆံမပါသည့်သင်္ကြန်အမြောက်ပမာ အာဏိသုတ်လာ ဒေသနာအရ သိရှိရပါသည်။

ဘုရားသျှင်ဗျာဒိတ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်များဟု မိလိန္ဒပဉ္စကျမ်းတွင် ဆိုသော ကထာဝတ္ထု အဘိဓမ္မာကျမ်းဟော ဆရာအရှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်နှင့် မိလိန္ဒပဉ္စဝတ္ထုလာအရှင် နာဂသေနမထေရ်တို့၏ အကြောင်းအရာထေရ်ပုတ္တိတို့ကား တစ်ပုံစံတည်း ဖြစ်သည်။ လူ့ပြည်က ရဟန္တာကုဋေကုဋာ တို့က ဗြဟ္မာပြည်မှာစံသည့် တိဿ ဗြဟ္မဏကြီးနှင့် တာ ဝတိသာမှာစံသည့် ဓမ္မနတ်သားတို့အား လူ့ပြည်၌ သာသ နာပြုရန် တက်ရောက်တောင်းပန်ပုံကား အတူတူပင် ဖြစ် သည်။

ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထသစ္စာ အဘိဓမ္မာဒေသနာတို့ကား ဈာန်အဘိ ဉာဏ် တန်ခိုးဣဒ္ဓိသိဒ္ဓိလမ်းသို့ ရှေ့ရှုပါသည်။ တန်ခိုးဣဒ္ဓိသိဒ္ဓိ ပြီးမြောက် ခြင်းအကြောင်းဖြစ်သော ဆန္ဒ၊ စိတ္တ၊ ဝီရိယ၊ ဝီမံသ ဟူသည့် ဣဒ္ဓိပါဒ် တရားတို့ကို အခြေမခံဘဲ စိတ္တဇဆန်ဆန် မှော်ဆရာ မျက်လှည့်ဆရာတို့ကဲ့သို့ ‘ဥ-ဖ’-ဇာတ်လမ်းဖြင့် ကိစ္စပြီးမြောက်ကြောင်းကို ယုံကြည်စေပါသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကုဋ္ဌဒန္တသုတ်၌ တန်ခိုးသုံးမျိုးကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယ၊

အာဒေသနာပါဠိဟာရိယနှင့်

အနုသာသနီပါဠိဟာရိယတို့ ဖြစ်သည်။

‘ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယ’-ကား တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်း၊
‘အာဒေသနာပါဠိဟာရိယ’-သူတပါးစိတ်အကြံကို သိနိုင်ခြင်း၊ ‘အနုသာ
သနီပါဠိဟာရိယ’-သည် လူရိုင်းများကို လူယဉ်ဖြစ်အောင် ဆုံးမခြင်းတို့
ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသုံးမျိုးအနက် ဘုရားအရိယာ သူတော်ကောင်းတို့သည် ဟော
ပြောဆုံးမခြင်း၊ အနုသာသနီပါဠိဟာရိယကို အသုံးပြုပါသည်။ ရှေ့နှစ်
မျိုးကား မာယာသဘော၊ မျက်လှည့်သဘောတို့ဖြစ်သောကြောင့်
ထိုတန်ခိုးများကို အသုံးမပြုကြပေ။

သို့ရာတွင် ဘုရားသျှင်ပယ်တော်မူသည့် ထိုတန်ခိုးဣဒ္ဓိများကို
အထူးအဆန်းကို ကြိုက်နှစ်သည့်လူတို့က ချီးမွမ်းထောပနာပြုကြပါသည်။
သို့အတွက် ဣဿရနိမ္မာနဝါဒ စသည်တို့ သာသနာတွင်နေရာယူနေကြ
ပါသည်။

တုသိတာနတ်ပြည်တွင် စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်းမှ နတ်ဗြဟ္မာ
အပေါင်းတို့က ဘုရားလောင်းနတ်သားအား လှူပြည်၌ ဘုရားဖြစ်ရန်
တောင်းပန်ကြပုံ၊ အဘိဓမ္မာတရားကို တာဝတိံသာ၌ ဟောပုံ၊ တာဝတိံသာ
နှင့် ဗြဟ္မာပြည်မှာစံသည် ပုထုဇဉ်နာဂသေနအလောင်း နတ်သားနှင့် တိဿ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဗြဟ္မာကြီးတို့အား ရဟန္တာအရှင်မြတ်များကပင် တောင်းပန်ရကြောင်း ဖော်ပြသည်မှာ အရိယသစ္စာသိမှ ရဟန္တာဖြစ်နိုင်ရကား အရိယသစ္စာတန်ဖိုးမဲ့၍ အရိယသစ္စာကွယ်ပျောက်စေသည့် ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။

အခြေမခိုင်သော ပရမတ္ထသစ္စာကို ဤဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်များဖြင့် ကျားကန်ထားသည်ကို ရိုးသားသောမျက်စိအမြင်ရှိသူများ ရှင်းလင်းစွာသိမြင်နိုင်ပါသည်။ နှောင်းခေတ် လူငယ်များအဖို့ ဘုရားတရားတော်များကို ယုတ္တိမတန်သော တရားဟု အထင်သေးစေနိုင်ပါသည်။

ဘုရားသျှင်လက်ထက်က ဗြဟ္မဏပညာရှင်များနှင့် ဘုရားသခင်တို့ ယှဉ်ပြိုင်ဆွေးနွေးကြရာ၌ မည်သည့်ဗြဟ္မဏ ပညာရှင်ကမျှ ဘုရားသခင်အား နိုင်အောင်မဆွေးနွေးနိုင်၊ အရှုံးပေးရသည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သောဏဒန္တ၊ ပေါက္ခရသာတိ၊ ဝါသေဋ္ဌ စသည့် ဗြဟ္မဏပညာရှင်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုစဉ်က ရှုံးခဲ့သော ဗြဟ္မဏဝါဒ၊ သင်္ခယဝါဒ စသည်တို့သည် သာသနာတော်နှစ် နှစ်ရာကျော်လောက်ကစ၍ သာသနာတွင် ပြန်လည်မင်းမူလာကြသည်။ အရိယသစ္စာအရောင်ပြကာ ပရမတ္ထသစ္စာကိုရိုက်သွင်းကြသည်။ ရှောင်ကြဉ်ရမည့် အစွန်းတရားတို့ကို ကျင့်ပွားရမည့် အမှန်တရားအဖြစ် လှည့်စားကြသည်။ စိတ်ကူးယဉ်စိတ္တဇတရား စိတ်စွဲရောဂါဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို ဖြစ်ပွားစေခဲ့ပါသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဘုရားသျှင်ဟောကြားသည့် အရိယသစ္စာတရားကိုမူ လူ့
 လောကနှင့် မဆိုင်၊ လောကုတ္တရာတရားဟု ဆိုကာ လူ့
 လက်လှမ်းမမီရာ ကောင်းကင်ဘုံသို့ ပို့ဆောင်လိုက်ကြ
 သည်။ လူသားတို့လျှောက်လှမ်းရမည့် အရိယမဂ္ဂ လမ်း
 ကြောင်းကို လူသားတို့လက်လှမ်းမမီရာ ကောင်းကင်ဘုံ
 ရှိ ဗြဟ္မာတို့ကျင့်ပွားရာဈာန်လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ပြောင်း
 ပြန်လျှောက်ကာ မျက်စိလည်စေခဲ့ပါသည်။ လူသားအချင်း
 ချင်း ပေါင်းစည်းညီညွတ်နေရမည့်အစား ကွဲကွာ စေကာ
 တောဝနာသို့ ထွက်ခွာစေခဲ့ပါသည်။ လက်ကောက် နှစ်
 ကွင်းရှိကာ အချင်းချင်းထိခိုက်ကာ အသံမြည်လာ သကဲ့
 သို့ မဖြစ်အောင် တစ်ကိုယ်တည်းနေနိုင်သည့်ဘဝကို ချီး
 မွမ်းခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အဘိဓမ္မာပရမတ္ထဈာနတရားတို့၏ အာဒိနဝကို ပြနေရ
 သည်မှာ အရိယသစ္စာလမ်းကြောင်း၌ အဟန့်အတား အဆိုအပိတ် ဖြစ်နေ
 သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအဆိုအပိတ်များကို မဖယ်ရှားနိုင်က အရိယ
 သစ္စာကိုသိ၍ မရသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ အရိယသစ္စာမသိက အရိယ
 မဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အရိယမဖြစ်က မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် မရသော
 ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် မရက ကိလေသာမာရ်မင်း၏ အနှောင်
 အဖွဲ့ခံ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ မလွတ်မြောက်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဤ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ’တရားကို နာယူမှတ်သားရသဖြင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရရှိကြမည့် အရိယာသာဝကအလောင်းအလျာတို့အား အနှောင့်အယှက် အဟန့်အတားဖြစ်စေမည့် အစွန်းတရားများကို အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ အကြိုနှိဒါန်းဖြင့် ကြိုတင်လမ်းရှင်းထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

ပရမတ္တသစ္စာနှင့် အရိယသစ္စာတို့ ဒွေးရောယှက်တင် ဖြစ်နေမှုကို ဆရာတော်၏ တပည့်သာဝကတို့ သိရှိနားလည်နိုင်ရန်နှင့် အရိယသစ္စာကို သိလိုသူ သုတေသီတို့အတွက် အဘိဓမ္မသမိုင်းစဉ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိမြင်နိုင်ရန် အခြေခံမှစ၍ တင်ပြရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စိတ်စွဲရောဂါ ဖြစ်ပွားရခြင်းအကြောင်းရင်း သမုဒယကို သိမြင်ဖယ်ရှားနိုင်က အကျိုးဒုက္ခ စိတ်စွဲရောဂါတို့ ကင်းပျောက်ရမည်သာဖြစ်ပါသည်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဒုက္ခ တရားတို့ ချုပ်ငြိမ်းရာဒုက္ခနိရောဓ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကို ဤမဂ်လမ်း ဖြင့်သာ အမှန်တကယ်ရောက်ရှိနိုင်ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ ‘အရိယသစ္စာ ဆရာတော်’ -သည် ဤလမ်းအတိုင်း ဆုံးခန်းတိုင် လျှောက် လှမ်းခဲ့သည်ကိုလည်းကောင်း၊

*‘ဘုရားသျှင်ဟောကြားခဲ့သည့် အရိယသစ္စာတရားတို့ကို ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်း၍ သိမြင်ခဲ့သည့် သေက္ခ အသေက္ခ အရိယပုဂ္ဂိုလ်များကသာ အမှန်အကန် ဖွင့်ဆိုနိုင်ကြသည်’ ကို လည်းကောင်း ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်သည်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်ဟောကြားခဲ့သည့် သြဝါဒပါတိမောက် ဓမ္မစကြာ၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ စသည့် အရိယသစ္စာတရားတော်များကို ဓမ္မာနွယ်ဉာဏ်ရပြီးသော အကျွန်ုပ်တို့၏ ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော်ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကသာ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကျ အမှန်အကန် ဖွင့်ဆိုနိုင်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ အလေးအနက် ယုံကြည်ပါကြောင်း အကြံပြုချီးမြှင့်စကား မှာကြားအပ်ပါသည်။



ဦးစိုးအောင်

ဓမ္မာစရိယ၊ ဘီအေ

သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ သုတေသနနှင့်ကျမ်းပြုဌာန(အငြိမ်းစား)
သာသနာ့ဝန်ဆောင်အဖွဲ့၊ ပိဋကတ်ပညာရှင်အဖွဲ့ဝင်

ရက်စွဲ၊ ၂၀၀၄ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်
နေရာ၊ ရန်ကုန်မြို့

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

* ခုဒ္ဒကနိကာယ၊ ဓမ္မပဒ၊ ပုပ္ဖဝဂ်၊ ပထဝိကထာ၊

ပသုတ ပဉ္စသတဘိက္ခုဝတ္ထု

‘ကော ဣမံ ဝိစေဿတိ၊ ယမလောကဉ္စ ဣမံ သဒေဝကံ၊

ကော ဓမ္မပဒံ သုဒေသိတံ၊ ကုသလော ပုပ္ဖမိဝ ပစေဿတိ’။

‘အဘယ်သူသည် ဤခန္ဓာဟူသော မြေကြီးကို ဉာဏ်
ဖြင့်ဝေဖန် သိမြင်နိုင်ပါမည်နည်း?

အဘယ်သူသည် အပါယ်လေးရွာ နတ်ဗြဟ္မာနှင့်တကွ
သော ဤလူ့ရွာကို စိစစ် သိမြင်နိုင်မည်နည်း?

(နားလည်ကျွမ်းကျင်သော ပန်းခြံပိုင်ရှင်သည် ခူးသင့်
မခူးသင့်သော ပန်းတို့ကို စိစစ် ရွေးချယ်နိုင်သကဲ့သို့)

အဘယ်သူသည် ကောင်းစွာ ဟောထားသော ဗောဓိ
ပက္ခိယတရားအစုကို ဉာဏ်ဖြင့် စိစစ်ဆင်ခြင် သိမြင်
နိုင်မည်နည်း?

‘သေခေါ ပထဝီ ဝိစေဿတိ၊ ယမလောကဉ္စ ဣမံ သဒေဝကံ၊

သေခေါ ဓမ္မပဒံ သုဒေသိတံ၊ ကုသလော ပုပ္ဖမေဝ ပစေဿတိ’။

သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော မြေ
ကြီးကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဝေဖန်စိစစ်နိုင်လတံ့။

အပါယ်လေးရွာ နတ်ဗြဟ္မာနှင့်တကွသော ဤလူ့ရွာ
ကို ဝေဖန်သိမြင်နိုင်လတံ့။

(နားလည်ကျွမ်းကျင်သော ပန်းခြံပိုင်ရှင်သည် ခူးသင့်
မခူးသင့်သော ပန်းတို့ကို စိစစ် ရွေးချယ်နိုင်သကဲ့သို့)

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းစွာဟောထားသော ဗောဓိ
ပက္ခိယတရားအစုကို ဉာဏ်ဖြင့် စိစစ် ရွေးချယ်နိုင်
လတုံ။

အချုပ်မှာ-

သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည်-

- ၁။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကို ပိုင်းခြားသိနိုင်သည်။
- ၂။ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံကို ပိုင်းခြားသိနိုင်သည်။
- ၃။ မဂ်ဉာဏ်၏အခြံအရံ ဗောဓိပက္ခိယတရားအစုကို ပိုင်းခြား
သိနိုင်သည်။

ဤသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သာ ဖော်ပြသော်လည်း အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ကား
ဆိုဖွယ်မရှိ။ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သာ အပါယ်-လူ-နတ် သတ္တဝါကို ပိုင်းခြား
သိနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့်-

‘အရိယပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ’ လောကီဒုက္ခခန္ဓာနှင့်လောကုတ္တ
ရာခန္ဓာတို့ကို ခွဲခြားသိနိုင်သည်’-ဟု
သဘောပေါက်ပါသည်။’



ဦးစိုးအောင်
(ဓမ္မာစရိယ၊ ဘီအေ)

ရက်စွဲ၊ ၂၀၀၄ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်
နေရာ၊ ရန်ကုန်မြို့

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	ရှင်ဉာဏိန္ဒာလင်္ကာရ(တောင်ငူ)၏ မိတ်ဆက်စကား	(ကိ)
	အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာနိဒါန်း	(ကေ)
	မာတိကာ	(ဂေါ)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အခန်း(၁)

ဆရာတော်၏ အမှာစကား	၄
-------------------	---

အခန်း(၂)

ဩဝါဒပါတိမောက် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁။	ပါပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂
၂။	ကုသလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆
၃။	သစိတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၀

အခန်း(၃)

ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၄။	ကာမသုလ္လိကာနုယောဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄
၅။	အတ္တကိလမထာနုယောဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈
၆။	မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၂
၇။	သမ္မာဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၆
၈။	သမ္မာသင်္ကပ္ပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၄၀

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၉။	သမ္မာဝါစာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၄၃
၁၀။	သမ္မာကမ္မန္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၄၅
၁၁။	သမ္မာအာဇီဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၄၆
၁၂။	သမ္မာဝါယာမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၅၀
၁၃။	သမ္မာသတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၅၃
၁၄။	သမ္မာသမာဓိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၅၄
၁၅။	ဒုက္ခအရိယသစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၅၅
၁၆။	ဒုက္ခသမုဒယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၆၀
၁၇။	ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၆၁
၁၈။	ဒုက္ခနိရောဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၆၂
၁၉။	ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၆၄
၂၀။	ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ မဂ္ဂအရိယသစ္စ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၆၅
၂၁။	ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၇၅
၂၂။	ဒုက္ခအရိယသစ္စ ပရိညေယျကိစ္စဉာဏ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၇၈
၂၃။	ဒုက္ခအရိယသစ္စ ပရိညာတ ကတဉာဏ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၇၉
၂၄။	ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ	၈၀
၂၅။	ဒုက္ခသမုဒယ ပဟာတဗ္ဗ ကိစ္စဉာဏ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၀

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ဂံ

မာတိကာ(အဆက်)		
အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၆။	ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စ ပဟိန ကတဉာဏ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၁
၂၇။	ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ	၈၁
၂၈။	ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ သစ္စိကာတဗ္ဗကိစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၂
၂၉။	ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ သစ္စိကတ ကတဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၃
၃၀။	ဒုက္ခနိရောဓဂေါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စဉာဏ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၄
၃၁။	ဒုက္ခနိရောဓဂေါမိနီပဋိပဒါအရိယသစ္စ ဘာဝေတဗ္ဗ ကိစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၄
၃၂။	ဒုက္ခနိရောဓဂေါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စ ဘာဝိတ ကတဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၅
၃၃။	ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၅
၃၄။	လဘေယျဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၆
၃၅။	လဘေယျံ ဥပသမ္ပန္န အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၈၇

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မာတိကာ(အဆက်)		
အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အခန်း(၄)		
အနတ္တလက္ခဏဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ		
၃၆။	ရူပ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၉၀
၃၇။	အနတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၉၂
၃၈။	အနိစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၉၅
၃၉။	ဒုက္ခလက္ခဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၁
၄၀။	ဝိပရိဏာမဓမ္မ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၂
၄၁။	ဧတံ မမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၂
၄၂။	ဧသောဟ မသ္မိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၄
၄၃။	ဧသောမေ အတ္တာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၅
၄၄။	ယံကိဉ္စိ ရူပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၇
၄၅။	ယာကာစိ ဝေဒနာ၊ ယာကာစိ သညာ၊ ယေ ကေစိ သင်္ခါရ၊ ယံကိဉ္စိ ဝိညာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၈
၄၆။	ရူပသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၉
၄၇။	ဝေဒနာယပိ၊ သညာယပိ၊ သင်္ခါရေသုပိ၊ ဝိညာဏသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၀၉
၄၈။	ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၁၀

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အမှတ်စဉ်	မာတိကာ(အဆက်) အကြောင်းအရာ အခန်း(၅)	စာမျက်နှာ
	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	
၄၉။	အဝိဇ္ဇာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၁၂
၅၀။	သင်္ခါရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၁၆
၅၁။	ဝိညာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၁၇
၅၂။	နာမရူပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၁
၅၃။	သဠာယတန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၂
၅၄။	ဖဿ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၂
၅၅။	ဝေဒနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၃
၅၆။	ဝိညာဏ၊ နာမရူပ၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၃
၅၇။	တဏှာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၅
၅၈။	ဥပါဒါန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၆
၅၉။	ဘဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၇
၆၀။	ဇာတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၈
၆၁။	ဧရာမရဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၂၉
၆၂။	ကိလေသဝဋ္ဋ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၀
၆၃။	ကမ္မဝဋ္ဋ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၀
၆၄။	ဝိပါကဝဋ္ဋ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၁
၆၅။	သံသာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၁
၆၆။	တေဘူမကဝဋ္ဋ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၁
၆၇။	ဧကတိသဘူမိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၂

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆၈။	သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿုပါယာသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၂
၆၉။	ဒုက္ခက္ခန္ဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၃

အခန်း(၆)

မဟာသတိပဋ္ဌာန် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၇၀။	ဧကာယန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၆
၇၁။	သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၆
၇၂။	သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ	၁၃၇
၇၃။	ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၇
၇၄။	ဉာယဿ အဓိဂမာယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၈
၇၅။	နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကိရိယာယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၈
၇၆။	ကာယေ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၃၉
၇၇။	ဝေဒနာသု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၀
၇၈။	စိတ္တေ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၀
၇၉။	ဓမ္မေသု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၁
၈၀။	ကာယာနုပဿီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၁
၈၁။	ဝေဒနာနုပဿီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၃
၈၂။	စိတ္တာနုပဿီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၄
၈၃။	ဓမ္မာနုပဿီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၄
၈၄။	ဥဒယဗ္ဗယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၄

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ယိ

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈၅။	ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၅
၈၆။	သီလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၄၇
၈၇။	စိတ္တဘာဝနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၀
၈၈။	ပညာဘာဝနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၃

အခန်း(၇)

နမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၈၉။	နမက္ကာရ ပုရိမဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၆
၉၀။	မာတာပိတု နမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၆
၉၁။	နမက္ကာရ ဒက္ခိဏဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၇
၉၂။	အာစရိယနမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၇
၉၃။	နမက္ကာရ ပစ္ဆိမဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၇
၉၄။	ဘရိယနမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၈
၉၅။	နမက္ကာရ ဥတ္တရဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၈
၉၆။	မိတ္တာမစ္စ နမဿာကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၉
၉၇။	နမက္ကာရ ဟေဋ္ဌိမဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၅၉
၉၈။	ဒါသကမ္မကာရ နမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၀
၉၉။	နမက္ကာရ ဥပရိမဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၀
၁၀၀။	သမဏဗြဟ္မဏ နမဿာကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၁
၁၀၁။	နမဿာရဟဂုဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၁
၁၀၂။	ဝတ္တာကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၂

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မာတိကာ(အဆက်)		
အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ အခန်း(၈)	စာမျက်နှာ
ဘာဝနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ		
၁၀၃။	ဒါန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၅
၁၀၄။	သီလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၆
၁၀၅။	ဘာဝနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၇
၁၀၆။	ဗြဟ္မ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၈
၁၀၇။	ဒေဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၈
၁၀၈။	မနုဿ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၆၉
၁၀၉။	နိရယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၇၀
၁၁၀။	ပေတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၇၁
၁၁၁။	တိရစ္ဆာန် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၇၃
၁၁၂။	အသူရကာယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၇၅
၁၁၃။	သမဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၇၅
၁၁၄။	ဥပသမ္ပန္န အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၇၈
၁၁၅။	ဥပါသက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၈၁
၁၁၆။	အရိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၈၂
၁၁၇။	သောတာပန္န အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၈၄
၁၁၈။	သကဒါဂါမိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၈၈
၁၁၉။	အနာဂါမီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၉၀
၁၂၀။	အရဟတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၁၉၃
၁၂၁။	လောက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၀၀
၁၂၂။	လောကုတ္တရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၀၁

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ဃု

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၂၃။	အနိမိတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၀၃
၁၂၄။	သုညတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၀၄
၁၂၅။	အပ္ပဏိဟိတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၀၇
၁၂၆။	အကြိယဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ	၂၁၀
၁၂၇။	အဟေတုကဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ	၂၁၄
၁၂၈။	နတ္ထိကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ	၂၂၀

အခန်း(၉)

အကုသလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၂၉။	အာသဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၂၈
၁၃၀။	ဩဃ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၃၀
၁၃၁။	ယောဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၃၁
၁၃၂။	ဥပါဒါန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၃၂
၁၃၃။	နီဝရဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၃၄
၁၃၄။	အနုသယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၃၅
၁၃၅။	သံယောဇန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၃၅
၁၃၆။	ကိလေသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၃၇
၁၃၇။	ကုမ္မဂ္ဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၃၈

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အခန်း(၁၀)

ဗောဓိပက္ခိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၃၈။	ဈာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၀
၁၃၉။	သတိပဋ္ဌာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၀
၁၄၀။	သမ္မပ္ပဓာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၁
၁၄၁။	ဣဒ္ဓိပါဒ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၂
၁၄၂။	အဓိပတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၃
၁၄၃။	ဣန္ဒြိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၃
၁၄၄။	ဗလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၄
၁၄၅။	ဗောဓိနှင့်ဗောဇ္ဈင်္ဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၄
၁၄၆။	မဂ္ဂနှင့်မဂ္ဂင်္ဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၅
၁၄၇။	ခန္ဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၄၆
၁၄၈။	အာယတန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၅၀
၁၄၉။	ဓာတု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၅၁

အခန်း(၁၁)

စေတသိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၅၀။	လောဘ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၅၄
၁၅၁။	ဒေါသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၅၇
၁၅၂။	မောဟ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၅၉
၁၅၃။	ဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၅၉
၁၅၄။	မာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၀

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ယေ

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၅၅။	ဝိစိကိစ္ဆာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၂
၁၅၆။	ဥဒ္ဓစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၃
၁၅၇။	ကုက္ကုစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၄
၁၅၈။	ဣဿာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၄
၁၅၉။	မစ္ဆရိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၅
၁၆၀။	ထိန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၅
၁၆၁။	မိဒ္ဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၅
၁၆၂။	အဟိရိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၆
၁၆၃။	အနောတ္တပ္ပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၆
၁၆၄။	သဒ္ဓါ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၆
၁၆၅။	သတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၇
၁၆၆။	ဟိရိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၈
၁၆၇။	ဩတ္တပ္ပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၈
၁၆၈။	အလောဘ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၈
၁၆၉။	အဒေါသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၆၉
၁၇၀။	အမောဟ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၀
၁၇၁။	ကရုဏာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၁
၁၇၂။	မုဒိတာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၂
၁၇၃။	ဥပေက္ခာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၂
၁၇၄။	ပထဝီအာဒိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၃
၁၇၅။	စက္ခုဓာတုာဒိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၄
၁၇၆။	ရူပဓာတုာဒိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၅

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၇၇။	စက္ခုဝိညာဏာဒိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၅

အခန်း(၁၂)

မင်္ဂလဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၇၈။	ဗာလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၈
၁၇၉။	ပဏ္ဍိတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၈
၁၈၀။	ပူဇနေယျ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၉
၁၈၁။	ပဋိရူပဒေသာဝါသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၇၉
၁၈၂။	ပုဗ္ဗေစကတပုညတာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈၀
၁၈၃။	အတ္တသမ္မာပဏီမိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈၁
၁၈၄။	ဗာဟုသစ္စ သုသိက္ခိတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈၁
၁၈၅။	သိပ္ပ သုသိက္ခိတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈၂
၁၈၆။	ဝိနယ သုသိက္ခိတ အရိယ	၂၈၃
၁၈၇။	သုဘာသိတာ စ ယာဝါစာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈၃
၁၈၈။	မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈၄
၁၈၉။	ပုတ္တဒါရသ သင်္ဂဟ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈၈
၁၉၀။	အနာကုလာစ ကမ္မန္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၈၉
၁၉၁။	ဒါန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၀
၁၉၂။	ဓမ္မစရိယာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၁
၁၉၃။	ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၂
၁၉၄။	အနဝဇ္ဇာနိကမ္မနိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၃
၁၉၅။	အာရတီ ဝိရတီ ပါပါ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၃

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ဃော့

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၉၆။	မဇ္ဇပါနာ စ သံယမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၄
၁၉၇။	အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေသု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၅
၁၉၈။	ဂါရဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၆
၁၉၉။	နိဝါတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၇
၂၀၀။	သန္တုဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၈
၂၀၁။	ကတညုတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၂၉၉
၂၀၂။	ကာလေန ဓမ္မသဝန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၀
၂၀၃။	ခန္တိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၀
၂၀၄။	သောဝစသတာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၁
၂၀၅။	သမဏာနဉ္စ ဒဿန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၂
၂၀၆။	ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၂
၂၀၇။	တပေါ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၃
၂၀၈။	ဗြဟ္မစရိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၃
၂၀၉။	အရိယသစ္စာန ဒဿန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၄
၂၁၀။	နိဗ္ဗာန သစ္စိကိရိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၄
၂၁၁။	ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ နကမ္မတိ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၅
၂၁၂။	ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ အသောက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၆
၂၁၃။	ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ ဝိရဇံ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၆

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၁၄။	ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ ခေမ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၇

အခန်း(၁၃)

မေတ္တဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၂၁၅။	သက္က အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၉
၂၁၆။	ဥဇ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၀၉
၂၁၇။	သုဟုဇ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၀
၂၁၈။	သုဝစ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၀
၂၁၉။	မုဒု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၀
၂၂၀။	အနတိမာနီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၁
၂၂၁။	သန္တုဿက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၁
၂၂၂။	သုဘရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၁
၂၂၃။	အပ္ပကိစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၂
၂၂၄။	သလ္လဟုကဝုတ္တိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၂
၂၂၅။	သန္တိန္ဒြိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၃
၂၂၆။	နိပက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၃
၂၂၇။	အပ္ပဂဗ္ဘ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၄
၂၂၈။	ကုလေသွနနုဂိဒ္ဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၄
၂၂၉။	နစဒုဒ္ဓမာစရေ ကိဉ္စိ ယေနဝိညှပရေ ဥပဝဒေယျံ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၄

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ယိ

အမှတ်စဉ်	မာတိကာ(အဆုံး) အကြောင်းအရာ အခန်း(၁၄)	စာမျက်နှာ
ဓမ္မဂုဏ်ရည် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ		
၂၃၀။	သုက္ခာတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၇
၂၃၁။	သန္တိဋ္ဌိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၇
၂၃၂။	အကာလိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၈
၂၃၃။	ဧဟိပဿိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၉
၂၃၄။	ဩပနေယျိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၁၉
၂၃၅။	ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ	၃၂၀

အခန်း(၁၅)	
အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ နိဂုံး	
နိဂုံး	၃၂၂
အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ အက္ခရာဝလိ	၃၂၃

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သုတ္တနိပါတ

မဟာဗျူဟသုတ္တ ပန္နရသမဂါထာ

(ပါဠိ)

ပဿံ နရော ဒက္ခတိ နာမ ရူပံ၊
ဒိသ္ဗာန ဝါ ညထာတိ တာနိ မေဝ။
ကာမံ ဗဟုံ ပဿတု အပ္ပကံ ဝါ၊
န ဟိ တေန သုဒ္ဓိံ ကုသလာ ဝဒန္တိ။

(မြန်မာ)

ရုပ်-နာမ် ရူပား တရားကိုရှာ၊
ရုပ်-နာမ် ဖြစ်ပျက် မြင်လျက်သိမှာ။
ဘယ်လောက်ရှုမှတ် ပရမတ်သစ္စာ၊
ပွားသော်ငြား တရားမရပါ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အမျိုးသမီးများအတွက်

ဓမ္မဝိဟာရီ ရှင်ဉာဏ

၁၃၆၅ခုနှစ် ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁၀ရက်
၂၀၀၃ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၂ရက်

၂

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အနိစ္စ)
နိဗ္ဗာန်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အခန်း(၁)

ဆရာတော်၏ အမှာစကား

အ ရိယဝေါဟာရတ္ထကထာတွေကို ပြောဖို့ မကြာမကြာ စိတ်ဖြစ်တယ်။
တခြား အကြောင်းအရာတွေက ရှေ့ပိတ်ဆို့ဝင်ရောက်နေတာနဲ့ သူ
ကို မပြောဖြစ်ခဲ့ဘူး။

အရိယဝေါဟာရတ္ထ မဟုတ်တာတွေကို အရိယဝေါဟာရတ္ထအဖြစ်
ယုံကြည်စိတ်ချစွာ မှတ်ယူပြီး၊ ဒါတွေနဲ့ ကျင့်စဉ်အဖြစ် အခိုင်အမာ တည်
ဆောက် ညွှန်ပြနေတာတွေ တွေ့ရတဲ့အခါ အသဲမယားအောင် မတတ်နိုင်ဘဲ
ခံစားရတယ်။ ‘ပြသူ၊ ကြည့်သူ နှစ်ဦးသားနဲ့ လူအဆက်ဆက် ဒုက္ခလမ်းက
မထွက်အောင် ရှိတော့မယ်’ -လို့ပဲ။

သည် ကျင်နာမှုကို မပြတ်တော့ နေရာမပေးနိုင်ခဲ့ဘူး။ လောကဓံ
မုန်တိုင်းနဲ့ လှိုင်းတွေကြားမှာ မြုပ်တစ်ခါ၊ ပေါ်တစ်လှည့်နဲ့ ကူးခတ်နေရ
လို့ပဲ။ ဒါကလည်း ‘ဘယ်သူမပြု မိမိမှု’ -ပေါ့။ ပုထုဇဉ်ကျား၊ ခြင်္သေ့တွေ
ပေါ်တဲ့ တောနက်ကြီးထဲမှာ အရိယလူသား မွေးဖွားတော့ သည်တောနက်
ကြီး လင်းအောင် ရှင်းတဲ့တာဝန်ကို အရိယလူသား လှုပ်ရှားရင်းက ဖြစ်တာ
တွေပဲ၊ လောကဓံတွေပဲ။

သည် ကျင်နာမှုဟာ အမြဲမဖြစ်ပေမဲ့ ပျောက်ပျက်တော့ မသွား
ဘူး။ အနုရိယဝေါဟာရတ္ထတွေနဲ့ အားအင်ကောင်းစွာ ညွှန်ပြချက်တွေ

တွေ့ရတိုင်း ကျင်နာတဲ့ခံစားချက်တွေ ထကြွတက်လာကြမဲ့ ဖြစ်တယ်။ သည်ကျင်နာမှုက အကြိမ်ကြိမ်ပူဆာလာတာကို ဖြေသိမ့်တဲ့အနေနဲ့ ‘အရိယာ တို့ရဲ့ စကားအဓိပ္ပါယ်’-တွေကို စုံစုံကုန်ကုန် မဟုတ်လည်း ‘ပြောတော့ ပြောမှ’-လို့ ဆုံးဖြတ်မိရတယ်။ အဲဒါလည်း ‘နာမည်ကို ဘယ်လို ခေါ်စေရ မလဲ’- စပြီး စဉ်းစားတယ်။

‘အရိယာတို့ရဲ့ စကားအဓိပ္ပါယ်’-တွေဟာ ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထ’ -တွေပဲ။ ဒါတွေအကြောင်း ပြောချက်ဆိုတော့ ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ’- လို့ ခေါ်စေရမှာပေါ့။ သည်နာမည်ဟာ ‘အရိယဝေါဟာရ အတ္ထကထာ’ -လို့ အဓိပ္ပါယ်ရောက်သွားမလား။ ဖြစ်လည်း မတတ်နိုင်ဘူး။

အရိယာတို့ရဲ့ပြောစကား အဓိပ္ပါယ်တွေကိုပြောပြလို့ အကျိုးမှ ရှိပါ့ မလားလည်း တကယ်ပြောဖို့လုပ်တော့ တွေးမိတယ်။ အရိယာမျက်စိ မရှိသူကို အရိယာစကားရဲ့အဓိပ္ပါယ်ကို ပြောတော့ ဝမ်းတွင်းမျက်မမြင်ကို အရောင်အကြောင်းသင်သလို ဖြစ်နေမလားပေါ့။

မြတ်စွာဘုရားက ‘အာရောဂျ ပရမာ လာဘာ’-စတဲ့ဂါထာ ရွတ် တော့ မြတ်စွာဘုရားကို မလိုလားတဲ့ (မာဂဏ္ဍိ)ဗြာဟ္မဏကြီးက ‘ဒါ- ရှေးကကြားဖူးပြီးသား’-ပြောတယ်။ ဘုရားက ‘ဗြာဟ္မဏကြီး အနက်မသိ ဘူး’-ပြောလို့ ဗြာဟ္မဏကြီးက အနက်ဖွင့်ပေးဖို့ ပြောတာကို ဘုရားက လှလှပပ ငြင်းခဲ့တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လူနောက်တွေချုပ်ပေးတဲ့ အဝတ်စုတ်ကို အဝတ်လှအမှတ်နဲ့ ဝတ်နေတဲ့ မျက်မမြင်ကို ‘မင်းဝတ်နေတာ လက်နှီးစုတ်’-လို့ ပြောလျင် စိတ်ဆိုးမှာမျိုး ဖြစ်မှာကို မဖြစ်ရအောင် မျက်စိမြင်အောင် ကုဖို့လိုတယ်-လို့ပဲ။ ‘ဘုရားက အရိယာမဖြစ်သူကို အရိယာစကားနက် ဖွင့်မပေးဘူး’-လို့ အဓိပ္ပါယ် ရတယ်။

အရိယာစကားနက်ဖြစ်တဲ့ အရိယာဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ် ပြောပြတာနဲ့ အရိယာဖြစ်အောင် လုပ်ပေးတာနဲ့ တခြားစီလားလို့လည်း တွေးမိရပါတယ်။ ‘ဝေါဟာရ’-ဆိုတာ ‘အမှတ်အသား၊ သင်္ကေတ’-တွေပဲ။ အရိယာမျက်စိမပေါက်သူအတွက် သင်္ကေတဟာ အရိယာအမြင်ကို ဖြစ်စေမှာ မဟုတ်ဘူး။

အရိယာဖြစ်မှပဲ အရိယာမျက်စိပေါက်မှု ဖြစ်တဲ့ အရိယာဦးနှောက်ရှိသူဖြစ်ပြီး အရိယာအသိအမြင် ဖြစ်လိမ့်မယ်။ သည်လိုဆိုတော့ အရိယာဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ်ဖြစ်တဲ့ အရိယာစကားနက် ပြောဆိုချက်ဟာ လိုမှလိုရဲ့လား-မတွေးမိအောင် မတတ်နိုင် ဖြစ်ရတာပဲ။

နောက်တစ်မျိုးလည်း တွေးရတယ်။ ‘အရိယာဦးနှောက်ပိုင်ဆိုင်တဲ့ အရိယာအဖြစ်ရောက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ’-လို့ပဲ။ အရိယာ ဦးနှောက်ဟာ မွေးရာပါလည်း မဟုတ်ဘူး။

‘အရိယာဖြစ်ကြသူတွေဟာ သူတို့မှာရှိကြတဲ့ အရိယာ ဦးနှောက်ဟာ ဘယ်လို ဖြစ်လာကြတာလဲ’။ ဒါရဲ့အဖြေအဖြစ် အရိယာတို့ အကျင့်

အကြံဖြစ်တဲ့ လောကကို သမာအောင် မြင်-တွေး၊ ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုးစား-
နိုးကြား-စိတ်ထားနဲ့ တုံ့ပြန်တဲ့အတွက် မသမာတဲ့ မြင်-တွေး၊ ပြော-လုပ်-
နေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထား တုံ့ပြန်တာတွေရဲ့ အပြစ်များကို မြင်ပြီး၊
မသမာလိုမှုများ ပစ်ပယ်ခါ၊ မသမာတဲ့ အမြင်-အတွေး၊ အပြော-အပြု-
အနေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထား တုံ့ပြန်မှုများက လွတ်မြောက်ငြိမ်း
ချမ်းတယ်-လို့ ပြောပြချက်ကို ကြားနာရတယ်။

ပြီးတော့ ကြားနာရတဲ့ စကားလုံးတွေရဲ့ စကားနက်ကို အမှန်ရ
အောင် ဆင်ခြင်ပြီး၊ သည်စကားလုံးတွေနဲ့ ပေါင်းဖွဲ့ထားတဲ့ စကားရဲ့ ဆိုလို
ချက်မိအောင် နှလုံးသွင်းတော့-

သမာအောင် တုံ့ပြန်မှုကို ဖြစ်စေတဲ့အခါ မသမာတုံ့ပြန်မှု အပြစ်
တွေ ထင်ရှားလာပြီး မသမာတုံ့ပြန်မှုအပေါ် အာသာပြတ်ခါ မသမာတုံ့ပြန်မှု
အဖြစ်ငြိမ်းတယ်-ဆိုတာ ထွက်လာတယ်။

သည်အမြင်ဓမ္မနောက်လိုက်ပြီး ‘မသမာလိုတဲ့ သဘောတိုင်းပဲ ငြိမ်း
လို့ရတဲ့သဘောတွေ ဖြစ်တယ်’-လို့ ကိုယ်ပိုင်အတွေးပေါ်အောင် လုပ်တယ်။
အဲသည် ကိုယ်ပိုင် အတွေးအသိ ဖြစ်ထွန်းလာတာဟာ အရိယာဦးနှောက်
အစပြု ဖြစ်တည်လာတာပဲ။

မြတ်စွာဘုရားဟာ တပည့်တွေကို အရိယာဦးနှောက်ပိုင်ရှင်တွေ
ဖြစ်ကြဖို့၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အရိယာဦးနှောက် အလုပ်လုပ်ပုံကို ပြောပြတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

နာကြားကြတဲ့ တပည့်တွေက သည်အတိုင်းလုပ်လျင် မသမာခပ်သိမ်း အမြစ်
မကျန် ငြိမ်းတယ်-ဆိုတာ အရောက်၊ ပေါက်အောင် ဆင်ခြင်ကြလို့ ပေါက်
သွားတာ အရိယာဦးနှောက် ရကြတာပဲ။ ပဉ္စဝဂ်တွေကို ဓမ္မစကြာဟောတာ
အထင်အရှားပဲ။

အရိယာဦးနှောက် ရှိပြီးလျှင် အရိယာတို့ရဲ့ ဝေါဟာရတ္ထဖြစ်တဲ့
စကားနက် အဓိပ္ပါယ်တွေဟာ အလိုလို ပေါ်လွင်ထင်ရှား လာမှာပဲ။ အရိယာ
ဦးနှောက် မရှိလျင်တော့ အရိယာဝေါဟာရတ္ထတွေ ဖော်ပေးတာ တွေ့ရလည်း
မျက်မမြင်က တုံးတိုက်ပြီး လဲကျလည်း တုံးကို မမြင်သလို မမြင်မှာပါပဲ။

သည်လိုဆိုတော့ ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ’-ကို ပြောလို့ ဘာမှ
အကျိုးမရှိတော့ဘူးလား? အကျိုး တစ်စုံတရာမရှိတာတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။
အနည်းဆုံး အကျိုးနှစ်ချက်လောက်တော့ ထွက်လာမယ်လို့ မျှော်လင့်နိုင်မှာပဲ။

ပဌမအကျိုးက အနရိယတွေဟာ အရိယာအဖြစ်ကို မျှော်ကိုးငုံလင့်
ပြီး အရိယာတို့ အဆုံးအမတွေကို နာကြားကြရာမှာ ပါဝင်တဲ့ အရိယာ
ဝေါဟာရတွေရဲ့ အဓိပ္ပါယ်အတ္ထတွေ အမှားအယွင်းမရှိ သိမြင်လွယ်တယ်ပေါ့။

ဒုတိယအကျိုးက အနရိယတွေဟာ သက်ရှိအရိယာတို့ရဲ့ အဆုံးအမ
မရလွယ်တာကြောင့် ရှေးက အရိယာတို့ရဲ့ ဟောပြောချက်များကို စာပေ
အမှတ်အသားမှ သင်ကြားလေ့လာကြရတယ်။ အဲသည်စာပေဟာ သည်နေ့
ခေတ်နဲ့ အကြာကြီး ခြားခဲ့ပြီ။ သည်နိုင်ငံသား ဟောပြောချက်လည်း
မဟုတ်ဘဲ တစ်ခြားနိုင်ငံက တစ်ခြားဘာသာစကားနဲ့ ဟောပြောချက်တွေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့် အဲသည် အရိယာတွေရဲ့ ဟောပြောချက်တွေထဲက ဝေါဟာရစကားတွေရဲ့ အနက်အတ္ထ အဓိပ္ပါယ်တွေဟာ အသိခက်တာတွေ ဖြစ်နေကြပြီ။

သည့်ထက် ပိုမိုဆိုးရွားတဲ့ အသိခက် အကြောင်းတစ်ချက်လည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒါက အနရိယတွေက အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကောက်ပြတာတွေပဲ။ အနရိယဟာ အရိယာဝေါဟာရတ္ထကို မသိရဘူး။ အရိယဝေါဟာရတ္ထသိသူ ဖြစ်လျင်လည်း အနရိယမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း အရိယာလို့ ထင်ပြီး၊ ကိုယ်သိနေတဲ့ အရိယဝေါဟာရတ္ထကလည်း အနရိယတွေသိနေတဲ့ အရိယဝေါဟာရတ္ထတွေ ဖြစ်နေတယ်ဆိုလျင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အရိယာထင်တာ ဖျောက်ပစ်ရမယ်။ ကိုယ့်အသိဟာ အနရိယာတွေနဲ့ အတူပဲ ရှိသေးတာသိပြီး အနရိယတွေဟာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကို မသိရမှာ ဖြစ်လို့ပဲ။

အရိယဝေါဟာရတ္ထကို အရိယာဦးနှောက်မရှိသူ သို့မဟုတ် အရိယာမဖြစ်သူ သိလို့ မရလို့ပဲ။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အရိယာထင်ချင်လျင် ကိုယ်သိတဲ့ အရိယဝေါဟာရတ္ထဟာ အရိယာမဟုတ်တဲ့ အနရိယာတွေ အသိအလှမ်းမမီတာ ဟုတ်ရဲ့လား ကြည့်ဖို့ပဲ။


အရိယဦးနှောက်ပိုင်ရှင်ဟာ လောကကို မြင်ရာမှာ အနရိယာတွေနဲ့ မတူကွဲပြား ခြားနားကြတယ်။ အရိယာတို့ရဲ့ လောကအမြင်ကို အနရိယာများ အနေဖြင့် သူတို့နဲ့မတူကွဲပြား ခြားနားပေမဲ့၊ ပြစ်တင်ရှုတ်ချ ကဲ့ရဲ့၍ မရကြဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်လိုဖြစ်ပေမဲ့ အရိယဝေါဟာရတ္ထတွေကို အနရိယာဖြစ်သူတွေက သိပြနေကြတယ်။ သူတို့ပြချက်ကို အနရိယတွေလည်း သိနေကြတယ်။ သိတဲ့အတွက် အရိယာလည်း မဖြစ်ကြဘူး။ အရိယာမဖြစ်စေတဲ့ အရိယဝေါဟာရတ္ထဟာ တကယ့် အရိယဝေါဟာရတ္ထနဲ့ တခြားကြီးဖြစ်တာ အသေအချာပဲ။ အဲဒါသိပြီးသူဟာ တကယ့် အရိယဝေါဟာရတ္ထ သိဖို့နဲ့ ပိုဝေးသွားတာပေါ့။ အဲဒါ သိပြီးသွားတာကြောင့် တကယ့် အရိယဝေါဟာရတ္ထ သိဖို့ ပိုမိုခက်ခဲသွားရတယ်။

သည်သူတွေအတွက် သည်အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာဟာ ကျေးဇူးများတန် များစရာ ရှိပါတယ်။ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ သည်-‘အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ’-ဟာ ‘အနရိယတွေ သိပြတဲ့ အရိယဝေါဟာရတ္ထတွေကို ချေဖျက်ပေးနိုင်တန်ရာရဲ့’-လို့ မျှော်လင့်ပြီး၊ ပြောလိုက်ရတာပဲ။

သည်ရည်ရွယ်ချက် ထိရလျှင် နာကြားသူခပ်သိမ်းကို သည်ပြောချက်က အရိယာအဖြစ်ရောက်အောင် ပံ့ပိုးဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ မျှော်လင့်ပြီးသည်စကား ပြောလိုက်ရတော့မှာပဲ။



(ဉာဏ)

ဓမ္မဝိဟာရီ(၂၂-၈-၀၃)

(၁၃၆၅ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁၀ရက်)

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အင်း(၂)
ပြုစုရေးဆရာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၂)

ဩဝါဒပါတိမောက် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁။ ပါပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ပါပ=မကောင်းမှု’ဆိုတာ ရှိတယ်။ သည်စကားကို အရိယာဖြစ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရား ပြောဆိုခဲ့တယ်။ ပဌမဝါနန္ဒဆယ်ပတ်လုံး သံဃာကို ဩဝါဒပေးရာမှာ ပါဝင်တဲ့စကား ဖြစ်တယ်။ ‘သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ’-လို့ပဲ။

‘ပါပ’-ဆိုတဲ့ အရိယာဝေါဟာရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဟာ ခိုးဆိုး-လိမ်လှည့် စတာတွေမျှ မဟုတ်ကြဘူး။ ‘ကောင်း,မကောင်း ကာမကံတွေနဲ့ ရူပါရူပကံတွေအားလုံးရဲ့ နာမည်’-ဖြစ်တယ်။

ကာမ၊ရူပါရူပ ကုသိုလ်တွေ ပါပ-ပြောလို့ မအံ့ဩဖို့ လိုတယ်။ ကုသိုလ်ဆိုပေမဲ့ ‘ဒုက္ခတရား’တွေပဲ။ ‘ဒုက္ခ’-ဟာ ပွားရမည့်ကိစ္စရှိတဲ့တရား မဟုတ်ဘူး။ သင်္ခန်းစာယူဖို့ အသိခံရမည့်တရားပဲ ဖြစ်တယ်။ ‘ပွားတယ်’-ဆိုတာ ‘ပြုလုပ်တာ’-ရဲ့ အမည်ပဲ။ ‘အကရဏံ’-မလုပ်ရဘူး အသေအချာ ပြောထားတာပဲ။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ‘ပါပအားလုံး မလုပ်ရဘူး’-လို့ ဩဝါဒမှာပါတဲ့ ‘ပါပ’-ဟာ ‘ကာမရူပအရူပ ကောင်း,မကောင်းကံအားလုံး’-ဖြစ်တယ်။

ကာမ၊ရူပါရူပ ကုသိုလ်ကံတွေထဲမှာ ဒါန-သီလ-ဘာဝနာ ပုညကြံ

ယာတွေ ပါတာပဲ။ ဒါတွေ မလုပ်ကောင်းတော့ဘူးလား? မေးဖွယ်ရှိတယ်။
‘ဟုတ်တယ်’-ပြောရမယ်။ သည်ကံတွေဟာ အသိမဲ့လုပ်တဲ့ ကံတွေ ဖြစ်
တယ်။ ‘ကံ’-လုပ်ရာမှာ အသိမရှိတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ အဲသည်အသိက
သိတဲ့အတိုင်း ဟုတ်တာတွေ မဟုတ်ကြလို့ ‘အသိမဲ့’-ပြောရတာပဲ။

အသိမဲ့လုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ အရူးအနှမ်းအလုပ်ပဲပေါ့။ သည်လိုလုပ်
လို့ ရိုးသားသူ၊ လွတ်မြောက်သူ ဘယ်လိုဖြစ်မလဲ။ ဒုက္ခဝေလုပ်မှာ မြုပ်သူ
ပဲဖြစ်မှာပဲ။

‘ဒါန-သီလ-ဘာဝနာ ပုညကြိယာတွေပဲ၊ ဘယ်လို ဒုက္ခဝေလုပ်
မြုပ်ရမှာလဲ’-ထင်စရာရှိတယ်။ အဲသည် ပုညကြိယာတွေ ပြုလုပ်တဲ့အခါ
မှာ ပြုလုပ်တာသက်သက် မဟုတ်ဘူး။ အမြင်၊ အတွေးတွေနဲ့ ဖြစ်တယ်။
အဲသည် ပြုလုပ်ကြောင်း အမြင်၊ အတွေးတွေက ကာမ၊ ရူပါရူပ အမြင်၊
အတွေးတွေ ဖြစ်နေတယ်။

ဒါန-သီလ-ဘာဝနာ ပုညကြိယာတွေဟာ မကောင်းတာတွေ မ
ဟုတ်ပေမဲ့ အရူးကလုပ်တဲ့ ဒါန-သီလ-ဘာဝနာမျိုး မရှိနိုင်ဘူးလား။ ကာမ၊
ရူပါရူပအမြင်ဟာ အရူးအမြင်ပဲ။ လူ့လွတ်မြောက်မှု ဘယ်လိုမှ မပေးနိုင်ပေမဲ့
အဲသည်လွတ်မြောက်မှု ဖြစ်နိုးနိုးထင်တော့ ရူးတာပေါ့။ ဒါကြောင့် ကာမ၊
ရူပါရူပ အမြင်-အတွေးတွေဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပတွေပဲ။ သည်
မိစ္ဆာတွေနဲ့လုပ်တဲ့ ဒါန-သီလ-ဘာဝနာဟာ ဒုက္ခဝေလုပ် မြုပ်တာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါန-သီလ-ဘာဝနာဟာ ကောင်းတာဆိုတော့ အဲသည် အကောင်းကနေ ဆက်ကြိုးစားပြီး၊ လွတ်မြောက်ရမယ် မဟုတ်လား-မေးဖွယ် ရှိပါတယ်။ အဲဒါ ‘မှားတယ်’-ပြောရမှာပဲ။ ဒါန-သီလ-ဘာဝနာဟာ ကောင်းတာ မှန်တယ်။ သည်-ကောင်းရာက လွတ်မြောက်ရာဆီ မရောက်စေဘူး။ အဲသည်အကောင်းရဲ့ နိဂုံးဟာ ‘မကောင်း’-ဖြစ်တယ်။ ‘မကောင်း’-ရဲ့ နိဂုံးဟာ ‘အကောင်း’-ဖြစ်သလိုပဲ။

အသက်ရှင်တာရဲ့ နိဂုံးဟာ ‘သေတာ’၊
ချစ်တာရဲ့ နိဂုံးက ‘အမုန်း’၊
ပေါင်းတာရဲ့ နိဂုံးက ‘အကွဲ’၊
သည်လိုပြောကြတာတွေ ရှိတယ် မဟုတ်လား။ သည်လိုပဲပေါ့။

ဇာတကတွေထဲက ဗောဓိသတ္တရဲ့ ဒါန-သီလ-ဘာဝနာ ပုညကြိယာတွေဟာ ကာမရူပါရူပ ကုသိုလ်တွေဖြစ်မယ် မဟုတ်လား’-မေးစရာပါ။ ‘ဗောဓိသတ္တ’-ဆိုတာ ‘အရဟတ္တဉာဏ်ရ သတ္တဝါ’-လို့ အဓိပ္ပါယ် ရှိတယ်။ အဲသည်သူကပြုတဲ့ ဒါန-သီလ-ဘာဝနာ ပုညကြိယာတွေဟာ ကာမရူပါရူပဒဿနဖြစ်တဲ့ မိစ္ဆာဒဿနတွေနဲ့ပြုတဲ့ ပုညကြိယာတွေ မဟုတ်ဘဲ၊ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ သမ္မာဒဿနလို့ဆိုတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ပြုတဲ့ ပုညကြိယာတွေပဲ ဖြစ်ကြတယ်။

ဒါတွေကို ရှေးက ဘုရားလောင်းရဲ့ ပါရမီဖြည့်တဲ့ ပုညကြိယာတွေ လို့ သိတာ မမှန်ဘူး။ ဗောဓိသတ္တဟာ ဘုရားလောင်းလည်း မဟုတ်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဇာတကတွေရဲ့ နိဂုံးမှာ ‘ရှေးအခါက ဗောဓိသတ္တဟာ ယခု ငါဘုရားဖြစ် တယ်’-လို့ ဆိုထားတာဟာ အာဘော်လွန် ဖြစ်တယ်။ မသိလို့ ဆိုထားတာပဲ။

ဒါကြောင့် ဇာတ်ထဲက ‘ပါရမီဖြည့်တဲ့ ကာမရူပါရူပ ကုသိုလ်တွေ ပြုကြတာ’-လို့ ပါရမီဖြစ် အဖြစ် ကာမရူပါရူပ ကုသိုလ်ပြုကြမယ်ဆိုတာ မသိနိုးနား အပြုမှားတွေ ဖြစ်တယ်။

ကာမရူပါရူပ တောဘုမ္မက ကုသိုလ်ခမ္မတွေဟာ ဒုက္ခဝေလုပ်မှာ မြုပ်ဖို့တွေပဲ ဖြစ်လို့၊ လွတ်မြောက်မှုအတွက် ပါရမီ-လို့ဆိုရတဲ့ အခြေခံပင် မဟုတ်တာကြောင့်၊ ပါရမီဖြစ်-ဆိုပြီး သည်ကုသိုလ်တရားတွေ မပွားရမှာ နားလည်ရပါမယ်။

ဒါကြောင့် ဇာတကစကား နားယောင်ပြီး- ‘တောဘုမက ပုညကြိယာတွေ ပွားနေကြတယ်။ ဇာတကထဲက ပုည ကြိယာတွေဟာ ကာမ,ရူပါရူပ ပုညကြိယာတွေ မဟုတ် ကြဘူး။ ဒါအမှန်သိပြီး တောဘုမက ပုညကြိယာတွေဟာ ပါပပဲ။ အဲသည်လို အသိမှားပြီး ပါပတွေကို မပွားစေဘို့ အရိယာဝေါဟာရပါပတ္တ-ကို အသိပေးရပါတယ်။

‘အာရတီ ဝိရတီ လုပ်ရမည့်’-ပါပလည်း တောဘုမက ပုညကြိယာ တွေ ပါဝင်မှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေ အာရတီဝိရတီလုပ်နိုင်မှ မင်္ဂလာ ဖြစ်မှာ မို့ပဲ။

၂။ ကုသလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည်စကားကို မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားခဲ့တယ်။ မြတ်စွာဘုရား ရဟန်းများကို ဝိနည်းတစ်စုံတရာ ပညတ်ချက်မပေးဘဲ ဝါနှစ်ဆယ် နေခဲ့တယ်။

ဝိနည်းအစား ‘ဩဝါဒ’-ပေးခဲ့တယ်။ အဲသည်ထဲမှာ ‘ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ’- ဆိုတဲ့စကား ပါတယ်။ အဓိပ္ပါယ်က- ‘ကုသိုလ်နဲ့ ပြည့်စုံအောင် နေကြ’-ဆိုတာမျိုးပေါ့။ ‘ကုသိုလ်’-ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားကဲ့သို့သော အရိယာပါးစပ်ဖျားက မိန့်ကြားလိုက်ပြီ။ သည်ကုသိုလ်ဟာ ‘အရိယာဝေါဟာရ ကုသိုလ်’-ပဲ။ အဲသည် ‘ကုသိုလ်’-ရဲ့အနက်က ဘာလဲ။ အဓိပ္ပါယ် အရ ကောက်ရမယ်။

‘ကုသိုလ်နဲ့ ပြည့်စေခြင်း’-ဆိုတာ ‘ကုသိုလ်ကို ပွားခြင်း’-ကို ဆိုလိုတာပဲ။ အရိယာသာသနာဖြစ်တဲ့ အရိယာအဆုံးအမမှာ ပွားရမည့်ကိစ္စရှိ တဲ့ အရိယသစ္စာတရားက ဘယ်အရိယသစ္စာတရားလဲ။ ဒုက္ခသမုဒယ၊ ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာများ မဟုတ်ကြဘူး။ မဂ္ဂအရိယသစ္စာပဲ ဖြစ်တယ်။

‘ကုသိုလ်နဲ့ ပြည့်စုံစေခြင်း’-လို့ဆိုတော့ ဆိုဆုံးမသူကို မသိလျှင် ‘ကုသိုလ်’-ကို အရယူတဲ့အခါ ကာမရူပအရူပ၊ လောကုတ္တရာအားလုံး ကုသိုလ်တွေ ယူမိကြမှာပဲ။

ဆိုဆုံးမသူကအရိယာဖြစ်တဲ့ ဘုရားသျှင်ကိုယ်တိုင် ဖြစ် တော့ ‘ကုသိုလ်’ဆိုတာ အရိယာဝေါဟာရ ‘ကုသိုလ်’လို့ သိရတယ်။ သည်တော့ အရိယာဝေါဟာရ ကုသလတ္ထ -

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဟာ ကာမ ရူပါရူပကုသိုလ်တွေ မပါဝင်တော့ဘဲ ‘မဂ်ကုသိုလ်’-ပဲ ရတော့မှာ ဖြစ်တယ်။

အဲသည်ဩဝါဒ နာကြတဲ့ရဟန်းတွေက အဲသည်လိုပဲ နားလည်ကြမှာပဲ။ အခုခေတ် ရဟန်းတွေကတော့ အဲသည် ဩဝါဒပေးသူ မပြောနဲ့၊ ဩဝါဒကိုပင် တွေ့ဖူးကာမျှထက် မကျော်ကြမှာတွေပဲ။ ပြီးတော့ ကိုယ့်လိုက်နာဖို့ ပေးတယ်ကလည်း ထင်မှာမှ မဟုတ်ကြတာပဲ။

သည်တော့ ဘာပြောတယ်-လို့လည်း အထူး မတွေးတော့ဘူးပေါ့။ မတွေးပေမဲ့လည်း ဒါတော့ သိပါ-လို့လည်း ထင်မိဦးမှာ မဟုတ်လား။ သည်တော့ ဩဝါဒပေးသူအထိ တရှည်တဝေးလည်း မတွေးတော့တာပေါ့။

စကားတစ်လုံး အနက်ထင်ဖို့ဆိုတာ အဲသည်စကားပြောသူ သိဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ပြောသူကို မသိလျင် ပြောသူစကားမှာ အနက်အမှန် မထင်နိုင်ပါဘူး။ ‘ကုသိုလ်ကို ပြည့်စုံစေရမယ်’-ပြောသူဟာ ‘ဘုရား’-ပဲ သိကာမျှနဲ့တောင် ပြောသူကိုသိတယ်-ပြောလို့ မဖြစ်သေးဘူး။

‘ဘုရား’-ဆိုတာ ဘာတွေသိပြီး ဘာတွေလုပ်နေတယ် သိဖို့လိုတယ်။ ဘယ်လိုအဆင်း၊ ဘယ်လိုသဏ္ဌာန်ရှိတယ်-ဆိုတာနဲ့ ဘယ်အချိန်က၊ ဘယ်နေရာမှာ၊ ဘယ်သူတွေက မွေးဖွားဖြစ်ထွန်းသူ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လောက် ဘုန်းကြီးတယ်-လောက် သိလို့ မဖြစ်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ဘုရား’-ကို အသိပေးကြတဲ့အခါ ‘ဘုရား ဘာတွေသိတယ်’-ဆိုတာ စကားလုံးလောက်ပဲ ပြောနိုင်ကြပြီး ဘုရား-ဘာတွေဖြစ်အောင် လုပ်နေတယ်ဆိုတာလည်း ပေါ်အောင် မဖော်ကြတော့ဘဲ ဘုရားရဲ့ ပါရမီတွေ ဘဝအဆက်ဆက် ဖြည့်ဆီးတာတွေနဲ့ ဘုရားရဲ့ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားတာတွေ ဖြစ်တဲ့ ရူပပမာဏ၊ သဒ္ဓပမာဏတွေပဲ ဖြစ်နေတယ်။

ဘုရားဟာ အရိယာသစ္စာစက်ကို လည်စေတဲ့ ‘သမ္မာတရား’-ကို ဘယ်သူ့အကူမှမပါဘဲ ကိုယ်တိုင်ဖော်ထုတ်နိုင်သူ ဖြစ်လို့ ‘ဘုရား’-ဖြစ်တာပဲ။ အရိယသစ္စာစက်လည်လျင် လူတွေ လွတ်မြောက်တဲ့အရိယာ ဖြစ်ကြမယ်။ သည်လိုဖြစ်ဖို့ လူတွေကို အရိယသစ္စာတွေ ဟောပြောတဲ့ လုပ်ငန်းလုပ်နေသူပဲ။ သည်တော့-

‘ဘုရားရဲ့ပင်မလုပ်ငန်းဟာ လူတွေကို အရိယာဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့လုပ်ငန်းပဲ’ ။

သည်တော့ ဘုရားရဲ့ အရိယာဝေါဟာရဖြစ်တဲ့ ‘ကုသိုလ်’-ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ စကားနက်ဟာ နာကြားရသူကို အရိယာအဖြစ် ရောက်စေတာ ဖြစ်ရမှာပဲ။ သာမန်သူတွေ ပြောကြတဲ့ ‘ကုသိုလ်’-အနက်တွေနဲ့ တူလို့ရမှာ မဟုတ်ရမှာပဲ။ သာမန်သူတွေက ‘ကုသိုလ်’-ဆိုတဲ့ စကားကို အနက် ကောက်ပါဆိုလျင် ကာမဒဿနနဲ့ပြုတဲ့ ကုသိုလ်၊ ရူပါရူပဒဿနနဲ့ပြုတဲ့ ကုသိုလ်တွေပဲ ကောက်မှာပဲ။

အရိယာဖြစ်တဲ့ ဘုရားကတော့ အဲသည် ကုသိုလ်တွေကို အရ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကောက်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲသည် ကုသိုလ်တွေရဲ့ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ အမြင်ဒဿနတွေက ကာမဆိုလျင် သမုတိ၊ ရူပါရူပဆိုလျင် ပရမတ်တွေ ဖြစ်နေတယ်။ သည်ဒဿနတွေက အစွန်းရောက် ဒဿနတွေပဲ။ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ အစွန်းနဲ့ အတ္တကိလမထာနုယောဂ အစွန်းတွေပေါ့။ ဒါကြောင့် သည်ဒဿနတွေဟာ မိစ္ဆာဒဿနတွေ ဖြစ်နေတယ်။ မိစ္ဆာဒဿနတွေဟာ မဂ္ဂင်္ဂလိုပြောတော့ ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်္ဂ’ -ပဲ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်္ဂကြောင့် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်္ဂ၊ မိစ္ဆာဝါစာ-ကမ္မန္တ-အာဇီဝမဂ္ဂင်္ဂတွေ ဖြစ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် သည်ကုသိုလ်တွေဟာ အရိယာမျက်စိထဲမှာ သမ္မာတရား မဟုတ်ဘဲ၊ မိစ္ဆာတရား ဖြစ်နေတယ်။ အရိယာဖြစ်စေချင်လို့ ဩဝါဒပေးနေတဲ့ အရိယာဖြစ်သူ ဘုရားဟာ သည်မိစ္ဆာ တောဘုမ္မက ကုသိုလ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံအောင်နေဖို့ ပြောပါ့မလား။ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်္ဂဖြစ်တဲ့ တောဘုမ္မကကုသိုလ်တွေဟာ ပွားအပ်တဲ့ သမ္မာမဂ္ဂင်္ဂ မဟုတ်ရုံမျှမက ပရိညေယျဒုက္ခထိုက်တဲ့တရား ဖြစ်နေတာ တွေ့ရမှာပဲ။

သည်-ဒုက္ခထိုက်တဲ့ တောဘုမ္မကကုသိုလ်တွေ ပြည့်စုံအောင် နေကြလျင် ဒုက္ခရောက်မှာပဲ။ ဒုက္ခရောက်လျင် ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားမသိဘူး။

ဒါကြောင့် တောဘုမ္မကကုသိုလ်တွေကို အရိယဝေါဟာရ ‘ကုသိုလ်’ အရ ကောက်ယူလို့ မရဘဲ ‘မဂ်ကုသိုလ်’-ပဲ ‘အရိယဝေါဟာရ ကုသလတ္ထ’ အရကောက်ရမှာ ဖြစ်တယ်။

၃။ သစိတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယာဖြစ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သြဝါဒတော်ထဲမှာ ‘သစိတ္တပရိယောဒပနံ= မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်း’-လို့ မိန့်ကြားပါတယ်။
 ‘သစိတ္တ’-ဆိုတာ ‘သက+စိတ္တ’-လို့ နှစ်ပုဒ်ပေါင်း ဖြစ်မှာပဲ။
 သည်မှာ ပြောရမှာက အရိယာဝေါဟာရ ‘သက စိတ္တတ္ထ’-ပဲ။ ‘ဖြူစင်အောင်ထားရမည့် မိမိစိတ်’-အရဟာ ‘ကြိယာစိတ်’-ပဲ။

ကြိယာစိတ်-ဟာ အပြုစိတ်ရဲ့နာမည် ဖြစ်တယ်။ အပြုစိတ်မှာ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ ‘အသိမဲ့ အပြုစိတ်နဲ့ အသိနဲ့အပြုစိတ်’-ဖြစ်တယ်။ အသိမဲ့ အပြုစိတ်က ‘ကံစိတ်’-တွေပဲ။ အသိနဲ့အပြုစိတ်သာ ‘ကြိယာစိတ်’ပဲ။ အသိမဲ့အပြုစိတ်-လို့ ရှိရသေးလား မေးချင်ဖို့ ရှိတယ်။ အစွဲနဲ့ ပြုမူတာတွေ ဟာ အသိမမှန်ပဲ ပြုမူတာတွေဖြစ်လို့ အသိမဲ့အပြုအမူတွေပဲ ဖြစ်တယ်။

ကြိယာစိတ်ဟာ အစွဲနဲ့ပြုမူတဲ့ အပြုစိတ် မဟုတ်ဘူး။ အမှန်အကန် ကိုသိတဲ့အသိနဲ့ ပြုမူတဲ့ အပြုစိတ်ပဲ။ သည်စိတ်ဟာ မှန်တာကို မှန်တဲ့အသိနဲ့ ပြုမူ-ပြောဆို-နေထိုင်တဲ့စိတ် ဖြစ်လို့ ‘ဖြူစင်တဲ့စိတ်’ ပြောရတာပဲ။

‘ဖြူစင်အောင်ထားတဲ့စိတ်’-ဆိုတာကို အနရိယဝေါဟာရမှာတော့ သည်လိုမဟုတ်ဘူး။ အသိမဲ့စိတ်နဲ့ အပြုအမူထဲမှာ ကောင်းတာဖြစ်မယ်ဆိုလျှင် အဲသည်စိတ်ကို ဖြူစင်အောင်ထားတဲ့စိတ်-လို့ ကောက်မှာပဲ။ အနရိယ ဟာ အသိမဲ့ပေမဲ့ ကောင်းတဲ့အပြုအမူတွေနဲ့ စိတ်ထားတာဟာ ကောင်းမွန် ဖြူစင်တဲ့စိတ်ထား-လို့ ပြောကြရတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲသည်မှာ အသိမဲ့ရဲ့နာမည်ဟာ ‘အမြင်မှန်မဟုတ်တာ’-လို့ ရတယ်။ ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ပေါ့။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာ ဥပါဒါန်တရားဝင်ဖြစ်လို့ ‘အသိမဲ့တယ်’ ဆိုတာ ‘အစွဲရှိတယ်’-ဆိုတာပဲပေါ့။ အစွဲအဝင်ခံနေရသူဟာ ‘အရူး’-ဖြစ်တယ်။ အရူးရဲ့ ကောင်းတဲ့စိတ်ကို ဖြူစင်တဲ့စိတ်-လို့ ပြောလို့မရဘူး။ ဒါကြောင့် အသိမဲ့နဲ့ ကောင်းတဲ့အပြုအမူရှိတဲ့စိတ်ကို အရိယဝေါဟာရမှာ မည်းညစ်တဲ့စိတ်ပဲ။ ဒါကြောင့် ‘အရိယဝေါဟာရ သစိတ္တတ္ထဟာ ကြိယာစိတ်’-ဖြစ်တယ်။

ကြိယာစိတ်ဟာ ရဟန္တာဖြစ်မှထားလို့ရတယ်-လို့ သိနေကြတယ်။ အနာဂါမိက-ဟာ ကာမတွေလွန်ပြီ-လို့ သိကြတယ်။ ‘ကာမလွန်တယ်’-ဆိုတာ ကာမကံတွေကိုပဲ လွန်တာရဲ့နာမည် ဖြစ်တယ်။ ကံလွန်တော့ ဝိပါက်လည်း လွန်တာထဲမှာပါတယ်။ ကြိယာကတော့ လုပ်မှာပဲ။ စားဝတ်နေရေး၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးတွေ လုပ်ရာမှာ ကာမအာရုံတွေမပါဘဲ ဖြစ်တာမှတ်လို့ပဲ။ အဲဒါတွေ လုပ်ရာမှာ အသိမဲ့ မပါတော့ ကံ-မမြောက်၊ ကြိယာ-ဖြစ်တယ်။

သည်တော့ ရဟန္တာမှ ကြိယာစိတ်ဖြစ်တယ်-လုပ်ဖို့ မဟုတ်ဘူး။ ပုထုဇဉ်ရော၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်တွေ ကြိယာစိတ်တွေ ဖြစ်ကြတာပေါ့။ ဆေးဆရာတွေဟာ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ အာကာသ၊ ဝိညာဏ-အစစ ဓာတ်တွေကို အသုံးချနေကြတာပဲ။ အသိမဲ့ လုပ်နေကြတာတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ ဒါတွေဟာ ရူပအရူပကြိယာတွေပဲ။ အဟိတ်ကြိယာတွေဟာ လူတိုင်း ဖြစ်နေကြတဲ့ ကြိယာတွေ မဟုတ်ဘူးလား။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အလုပ်ရှင်နဲ့ အလုပ်သမား၊ ရောင်းသူနဲ့ ဝယ်သူ၊ သည်သူတွေရဲ့ ဆက်ဆံရေးဟာ ကြိယာမတ္တတွေ ဖြစ်နေကြဖို့ ရှိတယ်။ ပြုလုပ်ကြရပေမဲ့ ပြုပြီးတော့ ပြီးကြတာတွေပဲ။ ဘယ်သူက လုပ်ပေးတာ၊ ဘယ်သူကို လုပ်ပေးတာ၊ ဘယ်က ဝယ်ခဲ့တာ၊ ဘယ်သူ့ရောင်းလိုက်တာ-လို့ အရေးတယူ ရှိမနေကြတော့ဘဲ ဖြစ်ကြတယ်ပေါ့။ သည်လို တေးစရာ၊ မှတ်စရာ၊ ငြိကပ်စွန်းထင်းတာ မရှိလို့ သည်အလုပ်တွေမှာ ဘာပြဿနာမှမရှိဘဲ ဖြူစင်တာပါပဲ။

ဒါတွေကြောင့် အရိယဝေါဟာရ သစိတ္တတ္ထဟာ ကြိယာစိတ်ဖြစ်တယ် ပြောခဲ့တာပဲ။ သည်စိတ်ဟာ ‘ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ စိတ်’-ဖြစ်တယ်။ သည်စိတ်ကို လည်း ရဟန္တာမှဖြစ်တဲ့စိတ်-လို့ သိနေကြပြန်တယ်။ မြင်စရာကို မြင်စရာရဲ့ ပမာဏမှန်ကို သိဖို့ဆိုတာ ရဟန္တာက အမြဲဖြစ်နေလို့သာ ပြောရတာဖြစ်တယ်။ ရဟန္တာမဟုတ်သူတွေလည်း ဒါကို မသိနိုင်တာတော့ ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲ။ အမြဲ မသိနိုင်တာပဲ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်။

ဒါကြောင့် ‘သစိတ္တတ္ထ’-အရ ‘ကြိယာစိတ်’-တွေပဲ ယူမယ်။

အင်း(၉)
ဗုဒ္ဓဗျူဟာသော အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၃)

ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထနဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၄။ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယာဖြစ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားက ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’-တရားရဖို့ မမှီဝဲရမည့် အစွန်းရောက်တရားနှစ်ပါးထဲက တစ်ပါးအဖြစ် ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’-ကို ဟောပြောခဲ့တယ်။

သည်ဝေါဟာရကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ပြဖို့ လိုမှာပါ။ ဒါမကောက်နိုင်လျှင် မမှီဝဲသင့်တာ မှီဝဲ၊ မှီဝဲသင့်တာ မမှီဝဲဖြစ်ပြီး၊ သည်ဝေါဟာရတ္ထတရားဆီ မရောက်အောင် ဆီးတားကြမှာကြောင့်ပဲ။

‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂတ္ထ’-ကို ကာမ-လို့ဆိုရတဲ့ အာရုံငါးပါးတွေ မကောက်မိဘို့ သိရမယ်။ ကာမချမ်းသာခံစားမှုကိုလည်း မကောက်မိရမှာပဲ။ ကာမချမ်းသာခံစားရမှုမှာ ငြိကပ်စွဲလမ်းစိတ်ကိုအထိ မကောက်မိဘဲ ရှိရလိမ့်မယ်။ ဒါတွေက မှားတတ်တာတွေဖြစ်လို့ မမှားအောင် ပြောရတာတွေပဲ။

‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂတ္ထ’-အရကို ‘ကာမ ချမ်းသာခံစားမှု အစွဲအလျောက်လိုက်ပြီး ပြုလုပ်တဲ့ ကာမကုသိုလ်စွဲ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်တဲ့ ကံတွေမြောက်တဲ့အထိ အလုပ်တွေလုပ်တာ’-ကို ကောက်ရမယ်။ ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’ဟာ ကာမကံတွေရဲ့ နာမည် ဖြစ်တယ်။

ကာမကုသိုလ်-အကုသိုလ်ကံ တစ်ခုခု မလွန်ကျူးသမျှ ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’-မဖြစ်ကြဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။ ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’-ကို မမှီဝဲရဘူး-ဆိုတာ ကာမကံတွေ မကျူးလွန် မပြုလုပ်ရဘူး-လို့ နားလည်ရမယ်။

‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’-ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ ‘ကာမ’-က စကားတစ်ခု၊ ‘သုခ’-က စကားတစ်ခု၊ ‘အလ္လိက’-က စကားတစ်ခု၊ ‘အနုယောဂ’-က စကားတစ်ခု၊ မဟုတ်ကြဘူး။ သည်စကားလေးခု အပေါင်းဖြစ်တဲ့ ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’-ကသာ စကားတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ အဲသည်စကားရဲ့ အရကောက်ဟာ ‘ကာမကံပြုလုပ်ခြင်း’-ပဲ ရမယ်။ ‘အဲဒါကို မမှီဝဲရဘူး’-ဆိုတာ ‘ကာမကံ မပြုလုပ်ရဘူး’-ပြောတာပဲ။

ဒါမမှီဝဲတာဖြစ်ဖို့-ဆိုပြီး အဆင်း၊အသံ၊အနံ့၊အရသာ၊အတွေ့၊အာရုံတွေကို မကြည့်ဘဲ၊ နားမထောင်၊ အနံ့မခံ၊ အရသာမခံ၊ အတွေ့ထိမခံဘဲ နေမိတတ်ကြတယ်။ ဒါတွေဟာ ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’ မမှီဝဲတာ မဟုတ်ဘူး။ ‘ကာမ မမှီဝဲတာ’-လို့သာ ပြောရမယ်။ ကာမ မမှီဝဲရဘူး-ဆိုလျှင် လူတွေသေကြ မျိုးပြုတ်ကုန်ကြမှာပဲ။ အစားအဝတ် အသုံးအဆောင်တွေဟာ ကာမတွေပဲ။ ဒါတွေကို ဘုရားနဲ့အရိယာတွေအထိ မှီဝဲကြတာ အထင်အရှားပဲ။

နောက်တစ်ခုက သည်အာရုံဆီကရတဲ့ ချမ်းသာကို မခံစားမမှီဝဲရဘူးလည်း လုပ်ချင်ကြတယ်။ ဘုရားအစရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မခံစားဘူးလည်း ပြောချင်တတ်ကြတယ်။ ခံစားချက်ဆိုတာ အာရုံနဲ့ အာရုံခံအစာ တွေမှတော့ ခံစားပြီပေါ့။ အဲသည်ခံစားချက်ကို မမှီဝဲရမှာလည်း မဟုတ်ဘူးပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

နောက်ဆုံး အဲသည်အာရုံကရတဲ့ချမ်းသာ ခံစားပြီးနောက် ငြိကပ်
တယ်-ဆိုတာ ရှိနိုင်တယ်။ စွဲတာပေါ့။ မြင်စရာ-ကြားစရာ အာရုံတွေကို
မြင်-ကြားပြီး အဲသည် အာရုံတွေအလျောက် ခံစားမှုတွေ ခံစားပြီးနောက်
မှာ အဲသည်ခံစားချက်ကို စွဲတယ်ဆိုတဲ့ ဥပါဒါန်တွေ၊ ကိလေသာတွေ
ဖြစ်သူတွေမှာ ဖြစ်နိုင်တယ်။

‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂကို မမှီဝဲရဘူး’-ဆိုတာ အဲဒါ အစွဲတွေ
မဖြစ်စေရတာရဲ့နာမည် မဟုတ်ဘူး။ ခံစားတာနဲ့ စွဲငြိတာက တစ်ခုတည်းလို
အရာပဲ။ ခံစားပြီးစွဲငြိတာဟာ စွဲငြိမှန်းပင် အဲသည် ခံစားသူကသိတာ မ
ဟုတ်ဘူး။ အဲသည်စွဲငြိမှု မမှီဝဲရမှာဆိုလျင် မစွဲငြိအောင် ယောဂတစ်ခု
အားထုတ်ယူရမည့်ပုံပဲ။ အဲသည်ယောဂတစ်ခုဟာ ‘အတ္တကိလမထာနုယော
ဂ’ ဖြစ်တာပဲ။

အတ္တကိလမထာနုယောဂဟာ ကာမအာရုံချမ်းသာကို မစွဲငြိ
အောင်လုပ်တဲ့ ယောဂပဲ။ ဒါကြောင့် စွဲငြိတာကို မမှီဝဲရဘူးပြောတာ
မဟုတ်ဘူး-လို့ ပြောခဲ့တာ။ ‘စွဲငြိတာ’-ဟာ ‘ကိလေသာရဲ့ နာမည်’-ပဲ။
အဲသည် ကိလေသာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကောင်း၊မကောင်း ‘ကာမကံ’-တွေ
လုပ်ကြတာ။ အဲသည် ကာမကံတွေပြုမှုကတော့ ထင်ရှားပြီပဲ။
အဲဒါတွေလွန်ကျူးလျင် ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’-ကို မှီဝဲချဉ်းကပ်တာပဲ။
သည်ကံတွေ မလွန်ကျူးလျင် ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’-ကို မမှီဝဲ မချဉ်း
ကပ်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ အနုသေဝိတ-လုပ်တယ်’ - ဆိုတာ ကာမသုခလ္လိကဝါစာ ဝိရတီ၊ ‘ကာမသုခလ္လိကကမ္မန္တ ဝိရတီ၊ ‘ကာမသုခလ္လိကအာဇီဝ ဝိရတီလုပ်တာရဲ့ နာမည် ဖြစ်တယ်။

‘ကာမသုခလ္လိက’-ဟာ မှန်ကန်တဲ့ အမြင်နဲ့အတွေးဖြစ်ကြတဲ့ သမ္မာဖြစ်တဲ့ အမြင်-အတွေးတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ မိစ္ဆာဖြစ်တဲ့ အမြင်နဲ့အတွေးတွေပဲ ဖြစ်ကြတယ်။ ‘ကာမသုခလ္လိက’-ဟာ ‘ကိလေသာရဲ့အမည်ပဲ’ မဟုတ်လား။ သည်တော့ မိစ္ဆာမြင်၊ မိစ္ဆာတွေးလည်း ဖြစ်ရပြီပေါ့။

ကာမသုခကို ငြိကပ်တယ်ဆိုတဲ့ ‘အလ္လိက’ဟာ ဘယ်ကြောင့် ကိလေသာဖြစ်ရသလဲ-မေးမလားပဲ။ အာရုံငါးပါးဆီကရတဲ့ သုခဟာ သူ့ပမာဏနဲ့သူ ဖြစ်ပေမဲ့ အဲသည်ပမာဏအတိုင်း ‘အာရုံဆီမှာ အဲသည်သုခရှိတယ် မှတ်ယူတာဟာ ငြိကပ်တာ’ -ပဲ။

သည်တော့ အဲသည်ငြိကပ်မှုဟာ စိတ္တဇပေါ့။ စိတ္တဇဟာ ကိလေသာရဲ့ ဒုတိယနာမည်ပဲ။ အဲသားစားဖူးတဲ့ အရူးက နွားမြင်တိုင်း လက်ညှိုးထိုးတယ်-ဆိုတာမျိုးဖြစ်တာဟာ ငြိကပ်တာပဲ။

ဒါကြောင့် စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေးတွေအတွက် သုံးဆောင်ရတဲ့ ပစ္စည်းတွေမှာ အကြောင်းမှန်ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဆိုတာ လုပ်ဖို့ ညွှန်တာပဲ။ မလုပ်လျင် ကြွေးသုံးဆောင်တာဖြစ်တယ်-ပြောတယ်။ ကြွေးဆိုတာ ကိလေသာကျန်တာပဲ။ ကျန်တော့ ဒါမျိုး မလိုအပ်ချင်နေ၊ သုံးဆောင်မှု လုပ်ရတော့တာပဲ။ ဒါ-ကံပြုတာပဲ။ သည်ကံ မလုပ်တာ ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’ မမှီဝဲ မချဉ်းကပ်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၅။ အတ္တကိလမထာနယောဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အတ္တကိလမထာနယောဂ-အရိယဝေါဟာရကို အရိယာဖြစ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာ မမှီဝဲရမည့် ဒုတိယအစွန်းရောက်တရားအဖြစ် ဟောခဲ့တယ်။

သည်ဝေါဟာရ အနက်မှန်မှန် မထင်ကြဘူး။ ရေငုပ်-တုံးခုန်-မီးလှုံတို့လိုလောက် ထင်ချင်ကြတယ်။ အဲဒါတွေ မလုပ်လျင် ‘အတ္တကိလမထာနယောဂအစွန်း ရောက်မှု မမှီဝဲတာ’-လို့ မှတ်ယူကြတယ်။

မကျင့်ကြံကြလျင် ကိလေသာကလည်း မင်းမှုတာဆိုတော့ ကိလေသာ ခေါင်းပါးရာခေါင်းပါးကြောင်း ကျင့်ကြံကြရတာကိုပဲ။ ‘ကိလေသာဖြစ်တယ်’-ဆိုတာ အာရုံတွေနဲ့စပ်နေတာကို တွေ့ပြီး၊ ကိလေသာခေါင်းပါးလိုသူက အာရုံတွေကို အနည်းဆုံး ထိစပ်အောင်နဲ့၊ အဲသည်အာရုံတွေကို အတွေးမဝင်အောင်နေတယ်၊ မလိုက်စားမိအောင် နေတယ်ပေါ့။ အဲသည်လိုနေတာ ‘ကျင့်ကြံ’-တာပဲ။

နောက်တစ်မျိုးလည်း ကျင့်ကြံတာ ရှိသေးတယ်။

ကိလေသာဝင်တာဟာ အာရုံက ရှိနေသော်လည်း အာရုံကိုယူမည့်သူ မရှိလျင်၊ ကိလေသာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အာရုံယူသူကို အာရမ္မဏိက ပြောရတယ်။ အဲသည် အာရမ္မဏိကကို လဟာဖြစ်အောင် သုံးသပ်တာဟာ ကျင့်ကြံတာ နောက်တစ်မျိုးလို့ ပြောရတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကာမကိလေသာ မဖြစ်အောင် ကာမအာရုံတွေကို မတွေးဘဲနေတယ်။ သည်လိုနေနိုင်ဖို့ ရုပ်အာရုံမှာ အတွေးကို ထားရတယ်။ ရုပ်အာရုံမှာ အတွေးထားတော့ ရူပကိလေသာက နှိပ်စက်တာ ခံရတယ်။ ရူပကိလေသာမဖြစ်အောင် ရုပ်အာရုံကို မတွေးဘဲနေတယ်။ သည်လိုနေနိုင်ဖို့ ရုပ်မဲ့အာရုံမှာ အတွေးကို ထားတာတွေ ကျင့်ကြံကြတာပဲ။

ရုပ်မဲ့အာရုံမှာ စိတ်ထားတော့ ရုပ်မဲ့ကိလေသာတော့ ဖြစ်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါကို သူတို့ မသိကြတော့ဘူး။ အကြောင်းကတော့ ရုပ်မဲ့မှာ အတွေးထားတော့ ဘာမှမရှိဘူး-ဆိုတာအထိ သိသွားတယ်။ အဲသည် ဘာမှမရှိတာမှာ ကိလေသာထသူလည်း မရှိ-ဖြစ်တယ်။

အဲသည်မှာ ဘုရားဟောပြောတယ်-ဆိုတဲ့ ‘အနတ္တ’-ဆိုတာ ဒါပဲ ဖြစ်မယ်ဆိုပြီး အဲသည်မှာ သွားဆိုက်နေတယ်။ ဘဝဖြစ်နေလျင် ဘဝတပ်မက်သာယာ နှစ်သက်တာကလည်း ဖြစ်တာဆိုတော့ အဲသည်သူမှာဖြစ်နေတဲ့ အရူပကိလေသာကို မသိတော့တာပဲ။

အဲသည် အရူပဘဝရှင်ရဲ့အမြင်မှာ ‘ဘယ်သူမှ ဘာမှမဟုတ်ဘူး။ ဟုတ်တယ်-ထင်ပြီး လုပ်နေကြတာတွေဟာ လုပ်သမျှ ဒုက္ခတွေပဲ’-လို့ ဖြစ်တယ်။

ကာမဘဝသမားတွေက ကာမကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံတွေ လုပ်တာလည်း ရေထဲမှာရေးတဲ့ အရုပ်လိုပဲ။ ရူပဘဝသမားက ရူပကုသိုလ်လုပ်တာလည်း သည်လိုပဲ။ လုပ်သူကိုယ်တိုင်က ဘာမှမဟုတ်တော့ လုပ်တာတွေ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဟာ မောရုံပဲဖြစ်တယ်-ဆိုတဲ့ အကြိယဝါဒ။ လုပ်ကျိုး ဘာမှမထင်လို့-
မြင်တဲ့ နတ္ထိကဝါဒ။ လုပ်ကြောင်းဘာမှမရှိ-လို့ မြင်တဲ့ အဟေတုကဝါဒ
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကိလေသာများ မိုးမွန်အောင် ထကြွခံရတော့တယ်။

သည်လိုဖြစ်တော့ ကောင်း၊မကောင်း အသိမဖြစ်တော့ဘူး။ သည်
တော့ ရှောင်စရာ ဆောင်စရာလည်း ရှောင်ချင်ဆောင်ချင်မှ ရှောင်တာဆောင်
တာ လုပ်မယ်။ ရှောင်စရာဆောင်စရာ မဟုတ်တာလည်း အရှောင်အဆောင်
လုပ်ချင် လုပ်လိမ့်မယ်။ ဒါတွေဟာ အရူပဘဝရှင်ကို ပင်ပန်းစေဖို့ပဲပေါ့။
ဒါကြောင့် အရူပဘဝသမားကို အတ္တကိလမထသမား ပြောရတယ်။

ရူပဘဝသမားလည်း ပြင်ပအာရုံနဲ့ ကင်းအောင်နေတော့ လူဟာ
အဲသည်အာရုံတွေနဲ့ ဆက်ဆံနေရသူပဲ။ ဒါတွေနဲ့ ကင်းအောင် ဒါတွေကို
မတွေးမိအောင် နေသူဟာ အတွေးအသိချည့်နဲ့သူ အတ္တကိလမထသမားပဲ
ပေါ့။

အဲသည် အတ္တကိလမထသမား အဖြစ်ဟာ ရှောင်ရ၊ မမှီဝဲမချဉ်း
ကပ်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါက ရှောင်လို့မရဘူး။ ရှောင်ဖို့ထားလို့ ကိုယ့်ကိုယ်
ကို အတ္တကိလမထသမား ဖြစ်နေတယ်လို့ပင် မသိဘူးပဲ။

သည်လို ကိုယ့်ကိုယ်ကို မသိပေမဲ့ အတ္တကိလမထသမားက အတ္တ
ကိလမထ ဖြစ်စေတဲ့ ကံတွေကို လုပ်ချင်နေတတ်တယ်။ အဲသည်ကံလုပ်
တာကို ‘အတ္တကိလမထာနုယောဂ’-လို့ ပြောရတယ်။ ‘အတ္တကိလမထာနု
ယောဂအစွန်းက ရှောင်တယ်’-ဆိုတာ ‘အဲသည်ကံက ရှောင်တာရဲ့ နာမည်’
-ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲသည်ကံဟာ ‘မဟဂ္ဂုတ်ကံ’-တွေပဲ။ အာရုံတွေဆီ စိတ်
မရောက်အောင်နဲ့၊ ရောက်ပြီးတဲ့ အာရုံတွေကို စိတ်မကူးမိ
အောင် နေတာဟာ ‘ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်အာရုံ’-နဲ့နေတာဖြစ်
လို့ ‘ရူပကံ’- ဖြစ်တယ်။ ‘ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်တို့ငြိမ်းရာ
အာရုံ’-နဲ့နေတာဟာ ‘အရူပကံ’-ဖြစ်တယ်။

သည်ကံတွေဟာ အသိမဲ့အောင် ဖြစ်ဖြစ်၊ အရှိမဲ့အောင် ဖြစ်ဖြစ်၊
လုပ်တာတွေပဲ။ သည်တော့ သူဟာ အလုပ်မဖြစ်တော့တဲ့သူ ဖြစ်တာပေါ့။
ဒါကြောင့် သည်ကံဟာ အတ္တကိလမထဖြစ်စေတဲ့ကံ ဖြစ်တာပဲ။ သည်ကံ
ကို မပြုလုပ်တာဟာ ‘အတ္တကိမထာနုယောဂကို မမှီဝဲ မချဉ်းကပ်’-တာပဲ။

‘အစွန်းနှစ်ရပ် မကပ်ရဘူး’-ဆိုတာဟာ ‘ဘုံသုံးရပ်ကံတွေကို မကပ်
ရဘူး’-ဆိုလိုတာပဲ။ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂက ကာမကံတွေ၊ အတ္တကိလ
မထာနုယောဂက မဟဂ္ဂုတ်ကံတွေပေါ့။ သည်ကံနှစ်ရပ် မကပ်လျှင် ဘာဝနာ
သမားဟာ ဘယ်ကိုကပ်မလဲ? ကပ်စရာကံရဲ့အာရုံကလည်း သုံးစားပဲ ရှိ
တယ်။ ကာမအာရုံဖြစ်တဲ့ သမုတိအာရုံ၊ ရုပ်နာမ်အာရုံဖြစ်တဲ့ ပရမတ်အာရုံ
နဲ့ ဘာမျှမရှိ နတ္ထိအဖြစ် ဖြစ်တဲ့ ပညတ်အာရုံတို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒါတွေအာရုံပြုပြီး ပြုလုပ်တဲ့ ကံတွေကို မချဉ်းကပ်တော့ အဲသည်
ကံတွေကိုပဲ အာရုံအရာထားပြီး၊ သည်ကံတွေကို သုံးသပ်တာပေါ့။ သည်လို
ဖြစ်ဖို့ အတ္တကိလမထာနုယောဂဖြစ်တဲ့ ကံကို မကပ်ဘို့ ပြောတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၆။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ဓမ္မစကြာဒေသနာမှာ အရိယာဖြစ်သူ မြတ်စွာဘုရားက ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ ဝေါဟာရ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-အစရှိတဲ့ ဝေါဟာရတွေ သုံးစွဲပြောဟော ခဲ့တယ်။ ဦးဆုံး ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဝေါဟာရတ္ထ’-ကို ဖော်ပြဖို့လိုမယ်။ ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ကို ဟောပြောတဲ့အခါ စကားခံခဲ့တာ ရှိတယ်။ အဲဒါက ‘အစွန်းရောက်တရားနှစ်ရပ် မကပ်တဲ့အခါ’-ဆိုတာပါပဲ။

‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’-ဆိုတာ ‘အလယ်လမ်း’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရမယ်။ ‘အလယ်’-သိဖို့အတွက် အလယ်ရဲ့အစွန်းများ သိဖို့လိုတယ်။ မြတ်စွာဘုရား သုံးလိုက်တဲ့ အလယ်ဖြစ်ဖို့ မြတ်စွာဘုရားဟောခဲ့တဲ့ ‘အစွန်းနှစ်ခု’-ကို သိရမှာပါ။

‘ကာမကံလမ်းနဲ့ ရူပါရူပကံလမ်း’-တွေဟာ ‘အစွန်းလမ်း’-တွေပဲ။ ‘ကံ’-ဆိုလို့ ကာယ-ဝစီ-မနောကံတွေသာ ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ သည်ကံတွေဖြစ်ဖို့ အတွက် ‘မှားယွင်းတဲ့ အမြင်၊ မှားယွင်းတဲ့အတွေး’-တွေလည်း ပါမယ်။ ဒါတင်မကဘူး ‘မှားယွင်းတဲ့ ကြိုးစားမှု၊ နှိုးကြားနဲ့ စိတ်ထားမှု’-တွေလည်း ပါရတယ်။ ကာယ-ဝစီ-မနောကတော့ ‘မှားယွင်းတဲ့ အပြော-အပြု-အနေ’-တွေပဲပေါ့။

သည်ကာမရူပအရူပ မဂ္ဂင်္ဂီရှစ်ချက် ဖြစ်တာလည်း သည်မဂ္ဂင်တွေဟာ အရိယမဂ္ဂင်တွေ မဟုတ်ကြဘူး။ အနရိယမဂ္ဂင်တွေပဲ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒါတွေဟာ အစွန်းရောက်မဂ္ဂင်တွေပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်အစွန်းရောက်တွေ မကပ်တဲ့မဂ္ဂင်ကတော့ ‘အရိယမဂ္ဂင်’ -
ပဲ ဖြစ်တယ်။ အရိယမဂ္ဂင်နဲ့ အနရိယမဂ္ဂင်ဟာ အရေအတွက်ချင်းအတူ
ဖြစ်တယ်။ သမာ’-ဖြစ်တာနဲ့ ‘မိစ္ဆာ’-ဖြစ်တာပဲ ကွာခြားတယ်။ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်က
ကိုယ့် လိုအင်ဆန္ဒကို လွဲလွဲမှားမှားဖြည့်တဲ့ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်နဲ့ ကိုယ့်လိုအင်ဆန္ဒကို
ပေါ်မလာအောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဖိနှိပ်တဲ့ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်လို့ နှစ်စွန်းကွဲနေတယ်။

သည်မိစ္ဆာနှစ်ရပ်ကိုမကပ်တဲ့ ‘သမ္မာမဂ္ဂင်’-ကို ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ -
လို့ ပြောတာပဲ။ သည်အစွန်းနှစ်ရပ် မကပ်ပုံကို သိရမယ်။ ကိုယ်ဟာ
ကိုယ်ဟာကိုယ်နေလို့ မဖြစ်ဘူး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ အဆက်အစပ် ရှိရမယ်။
ဆက်စပ်ဖို့ပတ်ဝန်းကျင်အာရုံတွေကို လက်ခံတဲ့ မျက်စေ့-နား-နှာ-လျှာ-
ကိုယ်-ဆိုတဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါတွေပါပဲ။ ဒါတွေဟာ ကိုယ့်အတွက် ဘယ်လို
အသုံးကျတယ်၊ မကျတယ်တွက်ချက်ဖို့ ‘မန’-ဆိုတဲ့ ဦးနှောက်လည်း ပါ
တာပဲ။ အဲသည် ‘မန’-က တွက်ချက်လို့ရတဲ့ အဖြေအတိုင်း လူက ပတ်ဝန်း
ကျင်နဲ့ အပေါင်း-အခွါ လုပ်တယ်။

အဲသည် အာရုံခံအင်္ဂါတွေမှာလည်း ချွတ်ယွင်းတာတွေ ရှိနိုင်တယ်။
မျက်စိ၊ နား-အာရုံခံအင်္ဂါတွေဟာ အသေး-အကြီး၊ အတိုး-အကျယ်တွေ
ဖြစ်နိုင်သလို ဦးနှောက်ကတော့ ပိုဆိုးတယ်။ သူ့အလုပ်လုပ်ရတဲ့ခွင်ကလည်း
အနုပ္ပကမ်း ဖြစ်တယ်။ ကံမှားချင်စရာတွေကလည်း များပြားတယ်။ ရန်-
မိတ် မလုပ်ရမှာတွေကို လုပ်လိုလုပ်၊ လုပ်ရမှာတွေကျတော့ မလုပ်ဘဲ
နေလိုနေ၊ အလွဲလွဲတွေ ဖြစ်တာပေါ့။

သည်လိုဖြစ်တော့ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ဆက်သွယ်ရတာကို လူက မလိုလားတာတွေ ဖြစ်တယ်။ သည်တော့ အပြင်အာရုံကိုခံယူတဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါကို ပိတ်ထားနိုင်အောင် လုပ်တယ်။ ဒါတွင်မက အာရုံခံအင်္ဂါနဲ့ အဲဒါတွေကို ပိုင်ဆိုင်သူကို ဖျက်ဆီးတဲ့လုပ်ငန်းတွေအထိ လုပ်တယ်။ သည်လိုတွေ နေတော့လည်း လူ့ကဏ္ဍဟာ မှေးမှိန်ပျောက်ကွယ်လာနေတာ ခံရတယ်။ ဒါလည်း ကောင်းတာ မဟုတ်တာ သိရတယ်။

‘တရားလား-မတရားလား မသိဘဲ ပတ်ဝန်းကျင် အာရုံတွေကို သိမ်းပိုက်တာနဲ့၊ အဲသည် သိမ်းပိုက်လိုသူ အတ္တကို ဖျောက်ဖျက်တာဟာ အစွန်းရောက်မှု နှစ်ခု’-ပါပဲ။

သည်နှစ်ခုရဲ့အလယ် ဖြစ်ရမှာဆိုတော့-

ပဌမအစွန်းထဲက တရားလား-မတရားလား မသိဘဲ သိမ်းပိုက်လိုမှုထဲက တစ်ဝက်ဖြစ်တဲ့ တရားလား၊မတရားလား မသိတာကို စွန့်ပစ်ပြီး၊ နောက်တစ်ဝက်ဖြစ်တဲ့ ‘သိမ်းပိုက်လိုမှု’-ကို လက်ခံရမယ်။

ဒုတိယအစွန်းဖြစ်တဲ့ သိမ်းပိုက်လိုမှု အတ္တကို ဖျောက်ဖျက်မှုထဲက ရှေ့တစ်ဝက်ဖြစ်တဲ့ သိမ်းပိုက်လိုမှုကို လက်ခံပြီး၊ နောက်တစ်ဝက်ဖြစ်တဲ့ အတ္တဖျောက်ဖျက်တာကို စွန့်ပစ်ရမှာပဲ။

ပဌမအစွန်းထဲက ‘တရားလား မတရားလား မသိတာ’နဲ့၊ ဒုတိယအစွန်းထဲက ‘အတ္တဖျောက်တာ’၊ သည်နှစ်ခုကို ဖယ်ရှားပြီး၊ နှစ်စွန်းလုံးမှာပါတဲ့ ‘သိမ်းပိုက်လိုမှု’-ကိုယူတဲ့အတွက် ‘အလယ်’- ဖြစ်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အလယ်လမ်း-ရဲ့ ‘သိမ်းပိုက်လိုမှု’-ဟာ ပဌမအစွန်းလမ်းရဲ့ သိမ်းပိုက်လိုတာမျိုးလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒုတိယအစွန်းလမ်းနဲ့ သိမ်းပိုက်လိုတာမျိုးလည်း မဟုတ်ဘူး။ တရား၊မတရား မသိမှုနဲ့ အတ္တမပါဘဲ သိမ်းပိုက်လိုတာ ဖြစ်လို့ပဲ။ သိမ်းပိုက်လိုတာဟာ မှားတာမဟုတ်ဘူး။ လူဟာ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ဆက်စပ်ရှင်သန်ရသူပဲ ဖြစ်တယ်။ သည်တော့ သိမ်းပိုက်လိုရမှာပဲ။

ဒါပေမဲ့ မတရားသိမ်းပိုက်ချင်တာနဲ့ အတ္တကြီးပြီး သိမ်းပိုက်ချင်တာကတော့ လွန်လွန်ပြီး ဆိုးဝါးတယ်။ ဒါကြောင့် ဒါမျိုးကိုသာ အစွန်းလမ်း-လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။

မတရားနဲ့အတ္တကြီးတာ မပါတဲ့ သိမ်းပိုက်ချင်တာမျိုးဟာ လိုလားအပ်တာ ဖြစ်တယ်။ သည်လို သိမ်းပိုက်မှုမျိုး လူတွေလုပ်ကြရမှာ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် သည်လမ်းဟာ လူတွေ လျှောက်လှမ်းကြရမည့် အလယ်လမ်းပြောရတာ ဖြစ်တယ်။ တရားမသိတဲ့ အမြင်၊အတွေးလည်း မကပ်ဘူး။ လူ့အခန်းကဏ္ဍ မှေးမှိန်ဖျောက်ဖျက်တာလည်း မကပ်ဘူး။

‘ပတ်ဝန်းကျင်ကို လိုလားရယူမှုကို တရားရှိရှိကိုယ်ကိုယ်ရှိရှိနဲ့ လုပ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒါကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’-ခေါ်တာပေါ့။

၇။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရတစ်ခုကို အရိယာဖြစ်သူ မြတ်စွာ ဘုရားက ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထနသုတ္တန်မှာ ဟောထားတယ်။ သည်သမ္မာ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အရိယာဝေါဟာရကို အနက်အဓိပ္ပါယ် ဖော်ရမှာပဲ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိမှာ ‘သမ္မာ’-ဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ ‘ဒိဋ္ဌိ’-ဆိုတဲ့ စကား နှစ်လုံး ပေါင်းထားတယ်။ ‘ဒိဋ္ဌိ’-ဆိုတာ ‘အမြင်’၊ ‘သမ္မာ’-ဆိုတာကျတော့ အနက်ဖော်ဖို့ သိပ်မလွယ်ဘူး။ အကောင်း-တို့၊ အမှန်-တို့၊ တရား-တို့ အနက်ဖော်ကြတယ်။ အဲဒါတွေနဲ့ မပြည့်ဝဘူး။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ‘သမ္မာ’-ဆိုတဲ့ စကား ရှေးအခါကတည်းက ရှိခဲ့တဲ့စကား ဖြစ်ပေမဲ့ ရှေးအခါကရှိခဲ့ပြီးတဲ့ အနက်မျိုး မဟုတ်လို့ပဲ။ ဒုက္ခအရိယသစ္စာဆိုတာ ရှေးအခါကတည်းက ရှိခဲ့ပေမဲ့ ဘယ်သူမျှ အသိနဲ့ မဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ကြဘူး မဟုတ်လား။ သည် ‘သမ္မာ’ရဲ့အနက်က ဒုက္ခအရိယသစ္စာ အဟုတ်ကိုအဟုတ်အတိုင်း ဖြစ်ရမည့်အမြင် ဖြစ်တယ်။

ရှေးက အနက်မရှိသေးတဲ့ အနက်ကို၊ ရှေးကရှိပြီး အနက်ဖော်ချက်နဲ့ ဖော်လိုက်လည်း အနက်မှန်ပေါ်မှာ မဟုတ်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် ‘သမ္မာ’ဟာ အနက်ဖော်ဖို့မလွယ်တဲ့ စကားပဲ။ မြတ်စွာဘုရားဟာ တခြားလူတွေနဲ့ ထူးခြားတာဟာ အဲသည် ‘သမ္မာတရား’-ကို ကိုယ်တိုင်သိလို့ ဘုရားဖြစ်ပြီး၊ ထူးခြားတာပဲ။ ‘သမ္မာ’-ဆိုတဲ့စကားလုံးဟာ အဲသည်လောက် လေးနက်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်တော့ သည်‘သမ္မာ’-ကို ရှေးကအနက်တွေဘက် စိတ်ညွတ် သွားတာမျိုးဖြစ်ပြီး၊ အလွဲလွဲအမှားမှားတွေ မဖြစ်ရအောင် ရှိပြီးသားအနက် တွေ မပေးတော့ဘဲ ‘သမ္မာ’-ဆိုတဲ့စကားအတိုင်း ထားလိုက်တော့မယ်။ ဗမာအသံကလေး ဖြစ်သွားအောင် ‘သမ္မာ’-ကို ‘သမာ’-လို့ လုပ်လိုက် မယ်။ သည်တော့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-အနက်ပြန်တော့ ‘သမာတဲ့အမြင်’-လို့ ပြန်လိုက်မယ်။ ‘သမာတဲ့အမြင်’-ဆိုတာကျမှ အနက်ဖော်ကြစို့လား။

‘သမာတဲ့အမြင်’-ဆိုတာ ဘာလဲ? ဒါ-ဖြေရမယ်။

‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’-ဆိုတာ ကံနဲ့ကံကျိုးတွေရဲ့ မလှပတဲ့ သိစရာ တွေကို မြင်တဲ့ အမြင်ရဲ့နာမည်’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

အရိယာဝေါဟာရ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဟာ သည်တစ်မျိုး တည်းပဲ ရှိတယ်။ တခြား အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ရှိသေးတယ်ဆို လျင် အဲသည်သမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ အရိယာဝေါဟာရ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဟုတ်ဘူးပဲ။

သည်မှာတော့ အရိယာဝေါဟာရ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’-ရဲ့ အနက်ပဲ ဖွင့်မှာ ဖြစ်လို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိရဲ့အနက်ကို ကံနဲ့ ကံကျိုးတို့ရဲ့ လက္ခဏာဖြစ်တဲ့ မလှပ တာတွေကိုမြင်တဲ့ အမြင်ပဲ။ ‘အဲဒါတွေက ဘယ်လိုဟာတွေလဲ’-မေးစရာ ရှိတယ်။ ဒါက ‘ကံနဲ့ကံကျိုး’-သိရလိမ့်မယ်။ သည်လို ကံနဲ့ကံကျိုး သိရုံနဲ့ တောင် လက္ခဏာက သိနိုင်သေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ကံနဲ့ကံကျိုး ဘာကြောင့် ဖြစ်နေတယ်၊ ဘယ်လိုဖြစ်နေတယ် ဆိုတာပါ သိရဖို့လိုသေးတယ်။

ကံကျိုး-ကို ကံ-ကဖြစ်စေတာ သိပေမဲ့၊ ကံ-ကို ဘာက ဖြစ်စေ
တယ် မသိလျှင်၊ သည်လက္ခဏာတွေ သိဖို့နဲ့ ဝေးသေးတယ်။ ‘ကံ-ကို
ကံအကျိုးရဲ့ အကျိုးက ဖြစ်စေတယ်’-ဆိုတာ လူတွေ မသိကြဘူး။ ‘ကံ’က
ကံအကျိုးရဲ့ အကျိုးကြောင့်ဖြစ်တဲ့တရား-ဆိုတာ သိလျှင် အမြင်သစ်တစ်ခု
ဖြစ်သွားမှာပဲ။

အဲဒါက ‘ကံသံသရာ’-ပေါ့။ အဓိပ္ပါယ်က ‘ကံပြေးလွှားပုံ’-လို့
ဖြစ်မယ်။ ကံ’-ဟာ ဘယ်လို ပြေးလွှားကျင်လည် ကျက်စားနေသတဲ့လဲ?

ကံအကျိုးရဲ့ အကျိုးကြောင့် ‘ကံ’-ဖြစ်၊
ကံ-ကြောင့် ‘ကံအကျိုး’-ဖြစ်၊
ကံအကျိုးကြောင့် ‘ကံအကျိုးရဲ့အကျိုး’-ဖြစ် ပေါ့။
အဲသည် ‘ကံအကျိုးရဲ့အကျိုး’-ကို နာမည်တစ်မျိုးနဲ့ ခေါ်
တော့ ‘ကိလေသာ’-လို့ ခေါ်ရမယ်။ ဗမာလိုဆိုလျှင် သည်
စကားက ‘စိတ်အညစ်အကြေး’-လို့ ရမယ်။ ခေါ်ရတာ
တိုအောင် ‘စိတ္တဇ’-လို့ ပြောရမယ်။

အဲသည် ‘စိတ္တဇ’-လို့ခေါ်ရတဲ့ စိတ်အညစ်အကြေးဟာ သူ့ဟာသူ
ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ လူက လုပ်လို့လည်း မရဘူး။ နတ်က ဖန်လို့လည်း
မဖြစ်ဘူး။ အဲဒါဟာ ‘ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးထဲက နောက်ဆုံးဖြစ်ကျန်
ခဲ့တဲ့ အကျိုး’-ပဲ။ အဲဒါကပဲ ‘ကံ’-ကို ပြန်ဖြစ်စေတာပဲ။ စိတ္တဇဟာ
‘ကံအကျိုး’ထဲကရတဲ့ ‘ကံမျိုးစေ့’-ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကိုမြင်တော့ အမြင်သစ် ရတာပေါ့။ ဘယ်လို အမြင်သစ်ဖြစ်
တာလဲ ဆိုတော့၊ အစက ‘သံသရာ’-ဆိုတာ သိတာနဲ့မတူတဲ့ အမြင်ပဲ။
ဘယ်လို မတူတာလဲ?

‘ကိုယ်ဟာ သံသရာရဲ့အစိတ်အပိုင်း’-လို့ သိထားခဲ့တာတွေ မဟုတ်
တော့ဘဲ ‘သံသရာရဲ့အစိတ်အပိုင်းသုံးခုထဲမှာ ကိုယ်မပါတော့ဘူး’-လို့ မြင်သွား
ပြီပေါ့။ ‘သံသရာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ပေါ်မှာ ဖြစ်နေပေမဲ့ ကိုယ်မဟုတ်တော့ဘူး’-
ဖြစ်သွားပြီ။ ကိုယ်မဟုတ်ကာမျှ မကဘူး၊ သံသရာဟာ လူပင်မဟုတ်ဘူး-
ဖြစ်သွားပြီ။

သံသရာဟာ လူမဟုတ်လျင်ဘာလဲ? -ဆိုတော့ ‘လူယောင်ဆောင်’
-လို့ ပြောရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့ သည်လိုပြောရတာလဲ၊ ‘သဘောတရား’-
လို့ ပြောလျင် မဖြစ်ဘူးလား?

မဖြစ်ဘူး။ အကြောင်းက ‘သဘောတရား’-ဆိုတာ သဘာဝတွေ
က သူတို့ကိုယ် သူတို့ဆောင်နေကြတာရဲ့ နာမည်- ဖြစ်လို့ပဲ။ အခုဟာက
သည်လိုမဟုတ်ဘူး။ ‘သဘာဝဖြစ်တဲ့အရာတွေ စုပြီးဖြစ်တဲ့ သံသရာက
ဆောင်ရမှာ’-ဖြစ်လို့ပဲ။

သံသရာဆိုတာ စက်ပဲ။ စက်ဟာ လည်ပတ် ရှင်သန်နေတယ်။
သည်စက်က လူ့ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးတွေကို လှုပ်ရှားမောင်းနှင်တယ်။ ကိုယ်-
နှုတ်-နှလုံး ပိုင်ရှင်ဖြစ်တဲ့ လူက အိပ်ပျော်ပေးရတယ်။ သည်လို လူ့ကိုယ်-
နှုတ်-နှလုံးတွေ အလုပ်လုပ်တော့ လူလုပ်တာ-လို့ ထင်စရာ ဖြစ်တာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သံသရာ-ဟာ စုန်း-နတ်-တစ္ဆေ ပူးတာလို၊ ရူးတာလိုပဲ။ လူကို စိတ်မပါဘဲ အလုပ်လုပ်စေချင်တယ်။ ဒါကြောင့် ‘သံသရာ’-ကို ‘လူ့အယောင်ဆောင်’-လို့ ပြောခဲ့တာပဲ။

‘လူယောင်’-ဟာ ထင်ရှားရှိနေတယ်။ အဲဒါကို တကယ့် လူ-လို့ အမြင်မှားလျှင် ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိ’ ဖြစ်တယ်။ ထင်ရှားပေမဲ့ ဒါတွေဟာ ‘လူ’-မဟုတ်ဘူး။ ဒါတွေဟာ ‘ထင်ရှားတဲ့အရာ(သတ္တဝါ)’ တွေပဲ ဟုတ်တယ်။ နတ်-ဗြဟ္မာလား၊ ငရဲ-ပြိတ္တာ-တိရစ္ဆာန်လား၊ သူ့နာမည်နဲ့သူ ရှိတယ်။ အဲဒါ ‘လူယောင်’-ဖြစ်တဲ့ ‘သံသရာရဲ့ နာမည်’-ပဲ။

‘အဲဒါတွေမှာ ပျက်စီး-ဆိုးဝါးတဲ့၊ အသုံးမကျတဲ့ အဖြစ်တွေ ထင်ပေါ်နေတယ်။ လူမှ မဟုတ်တော့ သည်လက္ခဏာတွေ ပေါ်တာပေါ့။ ဒါတွေမြင်တာ သမာမြင်တဲ့ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’-ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ် မြင်တာပဲ။

၈။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သမ္မာသင်္ကပ္ပ’-ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာပဲ အရိယဝေါဟာရတ္ထအဖြစ် ဟောပြောခဲ့တယ်။

‘သမ္မာ’-အနက်ကတော့ ပြောခဲ့ပြီးတဲ့ အတိုင်းပဲ။ ‘သင်္ကပ္ပ’-ကတော့ ‘အတွေး’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ပြန်ရမယ်။ နှစ်လုံးပေါင်းအနက်က ‘သမာတဲ့အတွေး’-လို့ ရလိမ့်မယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘အတွေး’ကို အနက်ဖော်ရမယ်။ အာရုံမှာ ‘စိတ်’-အစရှိတာတွေ တင်ပေးတဲ့အဖြစ်ကို ‘အတွေး’-လို့ ခေါ်ရတာပဲ။ သည်မှာ ‘သမာတဲ အတွေး’-ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကတော့ ‘အာရုံတိုင်းပေါ်မှာ စိတ်တွေတင်ပေးတာ’-လို့ ရမှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ မသမာတဲအတွေးတွေလည်း အဲသည်ထဲမှာ ပါနေမှာ ဖြစ်လို့ပဲ။

‘သမာတဲအတွေးကို ဖြစ်စေတဲ့ အာရုံတွေ အပေါ်မှာစိတ် စတာတွေ တင်ပေးတာ’-ကိုသာ ‘သမ္မာသင်္ကပ္ပ’- ဖြစ် လိမ့်မယ်။

အဲသည်အာရုံက သမ္မာဒိဋ္ဌိမှာတုန်းကလိုပဲ ‘ကံနဲ့ ကံကျိုး’-တို့ရဲ့ မလှပတဲ့ သိစရာအာရုံတွေပဲ။ သည်အာရုံတွေအပေါ်မှာ စိတ်စတဲ့ တရား တွေကို တင်ပေးတာဟာ ‘သမ္မာသင်္ကပ္ပ’ရဲ့ အဖြစ်ပဲ။ သည်သမာတဲအတွေး ဟာ သမာတဲအမြင် ဖြစ်ပြီးမှ ဖြစ်တဲ့အရာပဲ။ သမာတွေးဟာ သမာမြင်ရဲ့ နောက်လိုက်ပေါ့။

လူတွေအများစုဖြစ်ကြတဲ့ အနရိယတွေက ကာမကုသိုလ်ရဲ့အာရုံ တွေပေါ်မှာ စိတ်,စေတသိက် ယှဉ်ဖော်ယှဉ်ဖက် တရားတွေကို တင်ပေး တာဟာ သမ္မာသင်္ကပ္ပ= သမာတဲအတွေး ဖြစ်တယ်-လို့ သိနေတတ်ကြ တယ်။

သူတို့ဟာ ခိုးဖို့,ဆိုးဖို့-စတဲ့ အာရုံအထွေထွေအပေါ်မှာ ယှဉ်ဖက် တရားတွေ တင်ပေးတာကိုသာ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ မသမာတဲအတွေး-လို့ မြင်နေ တတ်ကြတယ်။ အဲဒါ မမှန်ဘူး။ ရူပါရူပကုသိုလ်တရားရဲ့ အာရုံတွေအပေါ်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မှာ စိတ်စတာတွေ တင်ပေးတာတွေအထိလည်း မသမာတဲ့ အတွေး မိစ္ဆာ သင်္ကပ္ပ-လို့ အရိယာဝေါဟာရရဲ့ အနက်ကို ဖော်ပြပေးရမှာတွေ ဖြစ်တယ်။

အတွေး-ဆိုတာ အာရုံမှာ စိတ်စတာတွေ တင်ပေးတဲ့ သဘော ဖြစ်ပေမဲ့ သမာတွေးရဲ့အာရုံဟာ ကံကအာရုံပြုတဲ့ ကံရဲ့အာရုံတွေ မပါဘူး။ ကံတွေကိုယ်တိုင် (အာရုံအပြုခံ)အာရုံတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ရောက်အောင် ပြောလျင်တော့ ကံရဲ့လက္ခဏာအာရုံတွေပဲ။ ကံကိုပြောတော့ ကံရဲ့အကျိုး ဝိပါက်လည်း ပါတယ်ပေါ့။ ကံနဲ့ဝိပါက်တို့ရဲ့ လက္ခဏာဆိုတော့ ကံ-ဝိပါက်များ ဖြစ်ပွားနေမှုကြောင့် ပေါ်ထွက်နေတဲ့ သတ္တဝါတို့ ဆိုတာလည်း ပါပြီ-လို့ သိပေးရမယ်။

အဲဒါတွေရဲ့ လက္ခဏာတွေ-ဆိုလို့ အဲဒါတွေက ဘယ်လိုတွေ မှတ် သားစရာတွေ တွေ့နေရလို့လဲ-မေးစရာ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေဖြစ်တဲ့ အချိန်မှာ လူ့အသိက ဖြစ်လို့ မရဘူး ဖြစ်နေတယ်။ လူ့အသိ ဖြစ်နေလျင်လည်း အဲ သည် ကံ-ဝိပါက်တို့ရဲ့ ထင်နေတဲ့သတ္တဝါက ဖြစ်လို့ရတာမှ မဟုတ်တာပဲ။ လူမှာ လူ့အသိမရှိအောင် ဖြစ်စေတဲ့ အဖြစ်ဟာ ပျက်စီးတဲ့ အဖြစ်ပဲပေါ့။ ဆိုးဝါးတဲ့အဖြစ်၊ အသုံးမကျတဲ့ အဖြစ်တွေပဲပေါ့။

နတ်အဖြစ်၊ ဗြဟ္မာအဖြစ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါတွေရဲ့အဖြစ်ဟာ ဘယ်လို ဆိုးသလဲ၊ အသုံးမကျသလဲ၊ ထင်ဖွယ်ရှိတယ်။ နတ်ဆိုတာ ကာမအာရုံတွေ ကို နှစ်သက်မြတ်နိုးတဲ့ သတ္တဝါပဲ။ ဗြဟ္မာကလည်း ရူပါရူပအာရုံတွေမှာ သာယာယစ်မှုနေသူတွေရဲ့ နာမည်တွေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည့်သူတွေမှာ လူ့အသိ အကွယ်အပျောက် ခံနေရတယ်။ မနှစ်သက် မမြတ်နိုးရမှာကို၊ ဒါမှမဟုတ် နှစ်သက်မြတ်နိုးလို့ အကျိုးတစုံတရာ မရှိရာကို နှစ်သက်စုံမက် နေကြတယ်-ဆိုတော့ ရူးသွပ်မှုတစ်မျိုး အစွဲအကပ် ခံနေရသူတွေဖြစ်တယ် မဟုတ်လား။

ဒါကြောင့် သတ္တဝါတွေဟာ အပါယ်တွေပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတွေ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဆင်းဆင်းရဲရဲအရူးနဲ့ ချမ်းချမ်းသာသာအရူး၊ သည်လောက် ခြားနားကြတာသာ ဖြစ်ကြတယ်။ ချမ်းချမ်းသာသာအရူး ဖြစ်လို့ ရူးချင်ရမှာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ပျက်စီးနေတာကတော့ ပျက်စီးနေတာပဲ ဖြစ်တယ်။

‘သုံးဆယ်တစ်ဘုံသားတွေရဲ့ လက္ခဏာတွေကို အာရုံလုပ်ပြီး၊ အဲသည်အာရုံတွေမှာ တွေးခေါ်စိတ်တွေကို တင်ထားတဲ့ သဘောတရားဟာ ‘သမ္မာသင်္ကပ္ပ’-လို့ ခေါ်တဲ့ ‘သမာတဲအတွေး’ -ပဲ။

၉။ သမ္မာဝါစာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘သမ္မာဝါစာ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ သည်စကားကို မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက အင်္ဂါတစ်ပါးအဖြစ် ဟောခဲ့တာပဲ။

သည်စကားရဲ့ အနက်အတ္ထကိုလည်း အရ မယူတတ်ကြဘူး။ အနာရိယတွေ ပြောတတ်တဲ့ ကုသိုလ်ကမ္မပထမြောက် စကားတွေကို ‘သမ္မာဝါစာ’-လို့ အရယူတတ်ကြတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အကုသလကမ္မပထဝင် စကား မဟုတ်လျှင် သမ္မာဝါစာ- လုပ်ကြ
တာပေါ့။ နတ်ပြည်ရောက်ချင်လို့ ပြောတဲ့ ကုသလကမ္မပထဝင်စကား၊
အပါယ်ကလွတ်ချင်လို့ ပြောတဲ့ ကုသလကမ္မပထဝင်စကား၊ သည်စကားတွေ
ဟာ လိမ်ခြင်း၊ ဆဲခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ အဖျင်းပြောတွေ မပါတဲ့ စကားတွေ
ပဲ။ သူ့ဟာရအောင်၊ ကိုယ့်ဟာယူအောင် အစစ စကားတွေလည်း လိမ်-
ဆဲ-ကုန်း-ဖျင်းလွတ် စကားတွေ ဖြစ်ချင်ဖြစ်ပါစေ၊ ဒါတွေကလည်း
သမ္မာဝါစာတွေ မဟုတ်ဘူး။

ဒါတွေဟာ ကုသိုလ်ကံမြောက် စကားတွေ ဖြစ်လျက်နဲ့ ဘယ်
ကြောင့် အရိယဝေါဟာရတ္ထ သမ္မာဝါစာ မဖြစ်သလဲ။ အရိယာပြောတဲ့
သမ္မာဝါစာဟာ အရိယာအမြင်၊ အရိယာအတွေးနဲ့ ပြောတဲ့စကားကိုသာ
အရိယဝေါဟာရတ္ထ သမ္မာဝါစာ ပြောတာ ဖြစ်လို့ပဲ။ အရိယာအမြင်၊
အရိယာအတွေး-ဆိုတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပတို့ရဲ့ နာမည်ပဲ။

အဲသည် ‘အရိယာအမြင်-အတွေးတွေထဲမှာ ကာမရူပါရူပ
အာရုံအမြင်အတွေးတွေ မပါဘူး။ ကံနဲ့ကံကျိုးတို့ရဲ့ လက္ခ
ဏာ အမြင်အတွေးပဲပါတယ် မဟုတ်လား။ အဲသည်အမြင်
အတွေးနဲ့ မြင်တွေးပြီးပြောတဲ့ စကားသာ ‘သမ္မာဝါစာ’ -
ဖြစ်တယ်။

ကာမ အမြင်-အတွေး၊ ရူပါရူပ အမြင်-အတွေးနဲ့ ပြောတဲ့ ကုသိုလ်
ကံမြောက် စကားတွေဟာ အရိယာဝေါဟာရတ္ထ သမ္မာဝါစာ မဖြစ်ဘဲ၊
မိစ္ဆာဝါစာ-ပဲ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကုသိုလ်ကံမြောက်စကားဖြစ်လျက် ဘယ်ကြောင့် မိစ္ဆာဝါစာ ဖြစ်သလဲ ပြောလျှင်၊ ကာမ၊ ရူပါရူပကံမြောက်စကား ဖြစ်ပေမဲ့ အသိရှိရှိ ပြောတဲ့ စကား မဟုတ်ဘဲ၊ အသိမဲ့ပြောတဲ့စကား ဖြစ်လို့- ဖြစ်ကြောင်း ပြောရမယ်။

၁၀။ သမ္မာကမ္မန္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သမ္မာကမ္မန္တ’-ဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရ ရှိတယ်။ အဲသည်စကားကို မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက အင်္ဂါတစ်ပါးအဖြစ် ဟောပြောခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

သမ္မာကမ္မန္တရဲ့အနက်ကိုလည်း သမ္မာဝါစာရဲ့ အနက်လိုပဲ အကောက်အယူ လွဲချော်ကြတယ်။

အကုသလကမ္မပထဝင် ပြုလုပ်မှုမဟုတ်တဲ့ ကမ္မန္တဟာ သမ္မာကမ္မန္တ အနက်ဖြစ်တယ်-လို့ ကောက်ယူသိကြတယ်။ အဲသည် ကမ္မန္တပြု လုပ်မှုတွေဟာ ကာမ အမြင်-အတွေး၊ ရူပါရူပ အမြင်-အတွေးတွေနဲ့ ပြုလုပ်မှုကမ္မန္တတွေ ရှိနိုင်တယ်။ ဒါတွေအားလုံးဟာ အရိယာဝေါဟာရမှာ သမ္မာကမ္မန္တတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ မိစ္ဆာကမ္မန္တတွေပဲ ဖြစ်ကြတယ်။

‘ကာမ ကံဝိပါက်၊ ရူပါရူပကံဝိပါက်တို့ရဲ့ လက္ခဏာတွေ ကိုမြင်တဲ့ အမြင်နဲ့အတွေးဖြစ်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ တွေနဲ့ မြင်-တွေးပြီး လုပ်တဲ့အလုပ် ကမ္မန္တကိုသာ သမ္မာကမ္မန္တ’-လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သမ္မာကမ္မန္တမှ ပြုလုပ်သူ အမြင်-အတွေးမှာ ပုဂ္ဂိုလ်မြင်၊
ပုဂ္ဂိုလ်တွေး မပါဘူး။ ဓာတ်မြင်-ဓာတ်တွေးလည်း မပါ
ဘူး။ ကံနဲ့ကံကျိုးတို့မှာ ဖြစ်တဲ့ လက္ခဏာမြင်-လက္ခဏာ
တွေးတွေပဲ ဖြစ်တယ်။

ကမ္မန္တမှာ ဒါတွေ ဘယ်လိုမြင်-တွေးသလဲ၊ မေးစရာရှိတယ်။
ပြုစု ကူညီစောင့်ရှောက်တာတွေမှာ ဒါတွေဖောက်ပြားလို့ အပြစ်ပွားကြတာ
တွေ မြင်တာ-တွေးတာတွေဟာ ကံနဲ့ကံကျိုးလက္ခဏာတွေ မြင်တာ-တွေး
တာပဲပေါ့။

ပုဂ္ဂိုလ်အမြင်၊ဓာတ်အမြင်နဲ့ ဒါတွေမဖောက်ပြားတာဟာ ဖောက်
ပြားလို့ ဖြစ်ပွားတဲ့အပြစ်အမြင် မရှိဘူး။ သည်တော့ သည်လိုမဖောက်ပြား
တာလည်း အမြင်မဲ့ မဖောက်ပြားတာပဲ ဖြစ်လို့၊ သည်လို မဖောက်ပြားတာ
ကို မိစ္ဆာကမ္မန္တ-လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။ အရိယဝေါဟာရ သမ္မာကမ္မန္တ
ထဲမှာ ဒါတွေ မပါဘူး။

၁၁။ သမ္မာအာဇီဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သမ္မာအာဇီဝ-ဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရ ရှိတယ်။ ဒါကို မြတ်စွာဘုရား
က ဓမ္မစကြာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာ တစ်ပါးအဖြစ် ဟောခဲ့တာ ဖြစ်
တယ်။

သမ္မာအာဇီဝကို အနက်ဖော်ကြတဲ့အခါ အသက်မွေးအလုပ်မှာ
သမ္မာဝါစာနဲ့ကမ္မန္တဖြစ်လျင် သမ္မာအာဇီဝပဲ-လို့ လုပ်ကြတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သမ္မာဝါစာထဲမှာ အသက်မွေးဆိုင်ရာ ပြောဆိုတာမျိုး မပါသလိုပဲ သမ္မာကမ္မန္တအမှုထဲမှာလည်း အသက်မွေးအလုပ် လုပ်တာက အကျိုးမဝင် သလိုပဲ အသက်မွေးအလုပ် လုပ်မှုမှာဖြစ်ဖြစ်၊ မဟုတ်ရာမှာဖြစ်ဖြစ် သမ္မာ ဝါစာဖြစ်လျင် သမ္မာဝါစာပဲ။ သမ္မာကမ္မန္တဖြစ်လျင် သမ္မာကမ္မန္တ ပဲ။ အသက် မွေးမှုမှာဖြစ်တဲ့ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တကိုတော့ ကမ္မာအာဇီဝလို့ မဂ္ဂင်တစ်ခု သီးခြားလုပ်မယ်၊ အဲဒါကို သမ္မာဝါစာတို့ သမ္မာကမ္မန္တတို့ မလုပ်နဲ့လို့ ဘယ်မှာမှ ဟောပြောချက် မရှိဘူး။

သည်လိုဖြစ်လျက်နဲ့ အသက်မွေးမှုပိုင်းဆိုင်ရာ သမ္မာဝါစာမှုနဲ့ သမ္မာ ကမ္မန္တမှုကို သမ္မာအာဇီဝလို့ ပြောတာ မှားပြောတာပဲ။

ဒါတွေကြောင့် သမ္မာအာဇီဝရဲ့ အနက်ကို ‘သမာတဲအနေ’-လို့ ကောက်ရမယ်။ ပြောမှု-ပြုမှု မဟုတ်ဘူး၊ ‘နေမှု’-လို့ ဖြစ်မယ်။

တကယ်တော့ ပြောမှု-ပြုမှုဟာ ဝစီမှု-ကာယမှုတွေ ဖြစ်သလို ‘နေမှု’-က ‘မနောမှု’-ပေါ့။ စိတ်ရဲ့လွန်ကျူးမှုဖြစ်လို့ ကာယမှု၊ ဝစီမှုတွေ ဖြစ်တဲ့ အပြောအပြုအမှုတွေမှာ လိုမှု၊ မလိုမှုက မထင်ရှားဘူး။ ဘယ်မှာမှ အမှုအဖြစ် မထင်ရှားတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အနေမှာတော့ စိတ်မနောရဲ့ လိုမှု-မလိုမှုဟာ ကွဲကွဲပြားပြား ထင်ရှားတာပဲ။ ဒါကြောင့် ‘သမ္မာအာဇီဝဟာ သမာတဲအနေရဲ့အမည်’-ဖြစ်တယ် ပြောခဲ့တာပဲ။

သည်အနက်ကောက်ကို ရှေးအခါက လက်ခံလိုခြင်း မရှိကြဘူး။ သူတို့က သမ္မာအာဇီဝဟာ သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်ဖြစ်တယ်၊ သီလထဲမှာ မနောမပါ ရဘူး-လို့ ပြောချင်ကြတယ်။ ကာယ-ဝစီ-မနောတွေဟာ ပြောင်းလဲနိုင်တဲ့

သဘောတွေပဲ။ ဒါကို အယိုင်အလဲ အရွေ့အလျားမရှိ ထိန်းဖို့ မလိုလို့လား၊ ထိန်းတာ သီလပဲ။ ထိန်းရမှာပေါ့။

ဘုန်းကြီးတွေလိုက်နာရတဲ့ ပါတိမောက်သီလမှာ စိတ်လွန်ကျူး ပြစ်မှားလို့ အပြစ်မရှိဘူးဆိုတာကို ‘မနောဒွါရေ အနာပတ္တိ’ -ဆိုတဲ့စကား တွေ့ထားတော့ ‘သီလမှာ မနောဒွါရ မနောက် မပါဘူး’ -မှတ်ယူတော့တာ ပဲ။ ပါတိမောက်သီလဟာ သံဃအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ရပ်တည်ချက်သီလပဲ၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဓမ္မသီလ မဟုတ်ဘူး။

သံဃအဖွဲ့အစည်း ညီညွတ်စည်းလုံးမှုဆိုင်ရာသီလ ဆိုတော့ ညီညွတ်မှုပျက်စေနိုင်တဲ့ မေထုန်မှု၊ ခိုးမှု၊ သတ်မှု၊ လိမ်မှု အစစတွေကိုတား တဲ့ ရပ်တည်ချက်ဟာ ကိုယ်-နှုတ်လွန်ကျူးမှုတွေပဲ ဖြစ်ကြတယ်။ စိတ်နဲ့ လွန်ကျူးမှုတွေ မပါဘူး။ စိတ်လွန်ကျူးမှုကြောင့် သံဃညီညွတ်မှု ပျက်စေ တာ မဖြစ်လို့ပဲ။ ဒါကြောင့် သံဃသီလမှာ စိတ်လွန်ကျူးမှုကြောင့် အပြစ် မဖြစ်ဘူး ‘မနောဒွါရေ အနာပတ္တိ’ -လို့ ပြောရတာပဲ။

စိတ်နှလုံး မနောဒွါရ လွန်ကျူးမှုဟာ သံဃညီညွတ်မှုကို မပျက်စီး စေပေမဲ့ အရိယာအဖြစ်ကိုပျက်စေတဲ့ လွန်ကျူးမှုတော့ ဖြစ်တယ်။ စိတ်နှလုံး လွန်ကျူးမှု မနောက်ဖြစ်လျှင် ‘အရိယ’ -လို့ ဆိုရတဲ့ ရိုးသားသူအဖြစ်ကို မပျက်စီးစေဘူးလား။ အရိယသစ္စာမှာ မနောဒွါရလွန်ကျူးမှုဟာ အရိယာ အဖြစ်က ပျက်စေတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့် သံဃပါတိမေါက်သီလမှာ မနောကံ မပါပေမဲ့၊ အရိယသစ္စာသီလမှာ မနောကံပါတယ်။ မနောဆိုင်ရာလွန်ကျူးမှု မရှိလို့လား၊ အထင်အရှား ရှိတယ်။ အဲဒါထဲ မျှောလိုက်နေလျင် အဲဒါရဲ့အဖြစ်အပျက်ဘယ်လိုမြင်မလဲ။ အဲသည် မနောလွန်ကျူးမှုကထွက်ပြီး ရပ်တည်တာဟာ မနောကံသီလပဲပေါ့။

မနောကံကို သမာဓိက္ခန္ဓထဲ သွင်းချင်ကြတယ်။ သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်တွေကိုကြည့်လျင် မနောကံလွန်ကျူးမှုတွေက ထွက်ထိုင်တဲ့ သီလသဘောမရှိတာ တွေ့ရမှာပဲ။ သမာဓိက္ခန္ဓတွေဟာ သီလတွေကို အထပ်ထပ်ဖြည့်တာရဲ့ နာမည်တွေဖြစ်တာ ပေါ်လွင်တယ်။ လွန်ကျူးမှုအလျဉ်ထဲ မျောနေမှုက ထွက်ထိုင်မှုတွေ မပျက်အောင်နဲ့ မပျက်ချင်အောင် အပြင်၊ ပျက်လို့ဖြစ်ပွားမည့်အပြစ် မြင်အောင်တွေ မဟုတ်လား။ ဒါတွေဟာ လွန်ကျူးမှုအလျဉ်က လွတ်မြောက်အောင် နေနိုင်ဖို့ အထပ်ထပ်ဖြည့်ချက်တွေပေါ့။ ဒါကြောင့် သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်တွေဟာ မနောကံလွန်ကျူးမှုရှောင်တဲ့ ‘မနောကံမဟုတ်ဘူး’-လို့ သိရမယ်။

သမ္မာအာဇီဝဟာ မနောကံသီလရဲ့နာမည် ဖြစ်ပါတယ်။ အလိုကြီး၊ အမျက်ကြီး၊ အမြင်မှားတွေဟာ မနောဆိုင်ရာ လွန်ကျူးမှုတွေပဲ။ ဒါတွေလွန်ကျူးလျင် မျက်စိမျက်နှာနဲ့ ကိုယ်နေဟန်ထားတွေမှာ မပေါ်လွင်ဘူးလား။ ဒါတွေက ထွက်ထိုင်လိုက်လျင်လည်း အနေအထားတွေ ပြောင်းလဲဖြစ်ပွားကြမှာပဲပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့် သမ္မာအာဇီဝဟာ မနောကံရဲ့နာမည် ဖြစ်တယ်။ လူ့အနေ
ရဲ့ သမာမှုဟာ ‘သမ္မာအာဇီဝ’-ဖြစ်တယ်။ လူ့အနေဟာလည်း ကာမရူပါ
ရူပအမြင်များနဲ့ နေတဲ့အနေလည်း ရှိနိုင်တယ်။ အဲဒါ ဆိုလျင်လည်း အဲသည်
အနေဟာ မသမာတဲ့အနေပဲ ဖြစ်တယ်။ မိစ္ဆာအာဇီဝပဲပေါ့။

ကာမရူပါရူပအမြင်နဲ့ အလိုမဲ့၊ အပျက်မဲ့၊ အမြင်မှားမဲ့တာ
တွေ ရှိနိုင်တယ်။ အဲဒါတွေဟာ အာရုံတွေကြောင့် ဖြစ်
တာတွေပဲ။ အဲသည်ကံတွေကို အပြစ်မြင်ပြီး အလိုမဲ့၊ အ
မျက်မဲ့၊ အမြင်မှားမဲ့တာ မျိုးသာ သည်နေရာမှာ ‘သမ္မာ
အာဇီဝ’-ဆိုလိုတယ်။ ကံထဲက အလိုမဲ့၊ အမျက်မဲ့၊အမြင်
မှားမဲ့တွေကတော့ မိစ္ဆာအာဇီဝတွေပဲ မှတ်ရမယ်။

၁၂။ သမ္မာဝါယာမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သမ္မာဝါယာမ’-ဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရကို အရိယာဖြစ်သူ ဗုဒ္ဓအသျှင်
မြတ်က ဓမ္မစကြာဆိုတဲ့ တရားဦးထဲမှာ ဟောထားတယ်။ ဒါရဲ့
အနက်ကို ကောက်ကြရမယ်။

‘သမ္မာဝါယာမ’-ကို ဖြစ်ပြီးတဲ့ မကောင်းမှုကိုပယ်၊ မဖြစ်သေးတဲ့
မကောင်းမှု မဖြစ်အောင်လုပ်၊ မဖြစ်သေးတဲ့ကောင်းမှု ဖြစ်အောင်လုပ်၊ဖြစ်ပြီး
တဲ့ကောင်းမှု ပွားအောင်လုပ်။ ဒါ- ‘သမ္မာဝါယာမ’-လို့ သိကြပြီးသားပဲ။

သည်မှာ ကောင်းမှုနဲ့မကောင်းမှု အနက်တွေက များမယ်မဟုတ်
လား။ ကာမကုသိုလ်သမားက အကုသိုလ်ကို မကောင်းမှုပြောပြီး၊ ကျန်တာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကောင်းမှု။ ရူပကုသိုလ်သမားက ကာမကုသိုလ်-အကုသိုလ် ခပ်သိမ်းကို မကောင်းမှုပြောပြီး၊ ကျန်တာကောင်းမှု လုပ်မှာပဲ။ အရူပကုသိုလ်သမားက ကာမရူပကုသိုလ်တွေလည်း မကောင်းမှုပြောပြီး၊ ကျန်တာ ကောင်းမှုပြောမယ်။

‘ဖြစ်ပြီးတဲ့မကောင်းမှုပယ်’-ဆိုတာ သူတို့ပယ်ထားတာတွေဟာ မကောင်းမှုတွေ ပြောဖို့ရှိတယ်။ အဲဒါတွေ မဖြစ်သေးလျင် မဖြစ်အောင် နေမှာပဲ။ သူတို့လုပ်နေတာတွေက ကောင်းမှုတွေဖြစ်ပြီး၊ အဲဒါတွေ မဖြစ်သေးလျင် ဖြစ်အောင်၊ ဖြစ်ပြီးလျင် ပွားအောင် လုပ်မှာပဲ။ ဒါတွေဟာ သမ္မာဝါယာမတွေ မှတ်မှာပဲ။

ဒါတွေဟာ ရှေ့တက် လုပ်ဆောင်အားထုတ်တာတွေ ဖြစ်လို့၊ ဝါယာမ-တွေ လို့တော့ ပြောရမှာတွေပဲ။ သူတို့ရဲ့ သည်ဝါယာမမှုတွေဟာ သမာရဲ့လား-မသမာဘူးလား? ဆန်းစစ်ဖို့ လိုတယ်။

ကာမအမြင်နဲ့ သည်အားသစ်လုပ်ဆောင်တဲ့ ဝါယာမမှုတွေဟာ မသမာကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် မိစ္ဆာဝါယာမပဲ ဖြစ်တယ်။ ရူပါရူပအမြင်နဲ့ အဲသည် အားသစ်လုပ်ဆောင်မှုတွေဟာလည်း မသမာကြပါဘူး။ မိစ္ဆာဝါယာမပဲဖြစ်တယ် ပြောရမယ်။ သမာဖို့၊ အစွန်းရောက်မှုတွေက လွတ်ရမယ် မဟုတ်လား။

ကာမရူပအရူပ အကုသိုလ်နဲ့ ကုသိုလ်တွေဟာ အစွန်းရောက်အမှု ‘ယောဂ’-တွေပဲ။ အဲဒါတွေအတွက် အားသစ်လုပ်ဆောင်မှုတွေ ရှိနိုင်တာပဲ။ အဲဒါတွေဟာ ဝါယာမတွေတော့ ဟုတ်တယ်၊ အဲသည် ဝါယာမတွေဟာ မိစ္ဆာဝါယာမတွေပဲ။

ဒါကြောင့် ‘ကာမအမြင်နဲ့လုပ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံ၊ ကာမကုသိုလ်ကံ၊ ရူပါရူပအမြင်နဲ့လုပ်တဲ့ ရူပါရူပကုသိုလ်ကံ၊ သည်ကံတွေဟာ မှားတဲ့ အမြင်၊ အတွေး၊ အပြော-အပြု-အနေ ရှိတာတွေ ဖြစ်တယ်။

ဒါတွေ ဖြစ်နေလျင် ပယ်ဖို့ ကြိုးစားတယ်။ မဖြစ်နေတာတွေရလျင် မဖြစ်အောင် ကြိုးစားတယ်။ ဒါတွေမဖြစ်နေတာတွေ ဖြစ်အောင် ဖြစ်အောင် ကြိုးစားတယ်၊ သည်လို ဖြစ်နေတာတွေလျင် ဆထက်ပိုး တိုးတက်ဖြစ်အောင်ကြိုးစားတယ်။ ‘သည်အချက်လေးချက်ထဲက ကျရောက်တဲ့ ကြိုးစားစရာကို ကြိုးစားမှုဟာ ‘သမ္မာဝါယာမ-သမာတဲ ကြိုးစားမှု’-ဖြစ်တယ်။

သည်ကြိုးစားမှုကလွဲတဲ့ တခြားကြိုးစားမှုတွေ ရှိနိုင်တယ်။ အဲဒါတွေဟာ မိစ္ဆာဝါယာမလို့ ဆိုရတဲ့ သမ္မာ-မိစ္ဆာ နှစ်ဖြာမပြောရတဲ့ ကြိုးစားမှုပဲဖြစ်လို့ သမာတဲကြိုးစားမှု ‘သမ္မာဝါယာမ’တော့ မဟုတ်ဘူး မှတ်ရမယ်။

၁၃။ သမ္မာသတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သမ္မာသတိ-ကို မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပြချက်မှာ
ဟောတယ်။ သည်တော့ ‘သမ္မာသတိ’ဟာ အရိယဝေါဟာရပဲ။
အဲဒါကို အနက်ဖွင့်ရမယ်။

‘သတိ’-ကို မြန်မာက ‘အောက်မေ့မှု’-လို့ အဓိပ္ပါယ် ပြန်ကြတယ်။
အဲဒါကို သိပ်မဝဘူးနဲ့ တူပါတယ်။ သတိ-ကို ‘သတိ’-လို့လည်း သုံးကြ
တယ်။ သတိရတယ်၊ သတိမရဘူး-လို့ပဲ။ သည်စာမှာတော့ သတိကို
‘နိုးကြားမှု’-လို့ သုံးလိုက်တယ်။ သည်ပြန်ချက်ဟာ အရိယဝေါဟာရပြန်
ချက် မဖြစ်သေးလို့ အရေးမကြီးလှဘူး၊ ကောင်းမယ်ထင်တာ ရေးလိုက်
တာမျှပဲ။ လွဲချင်လွဲမယ်။

‘သမ္မာသတိ’-ကသာ အရိယာဝေါဟာရဖြစ်တယ်။ ဒါရဲ့အနက်
အဖြစ် ကောင်းမှုကောင်းရာ ဆိုတာတွေမှာ အောက်မေ့နိုးကြားသတိထား
နေရုံနဲ့ မဖြစ်ဘူး။ ကာမရူပါရူပကံတွေမှာ ပါနေတဲ့ သတိတွေဟာ ‘သမ္မာ
သတိ’-မပြောရဘဲ မိစ္ဆာသတိ-လို့ပဲ ပြောရတယ်။

ကာမရူပါရူပကံတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်ကာယခံစားချက်၊
အတွေး-အကြံ မှန်-မမှန် ဆောင်ထားချက်အမျိုးမျိုး၊ ဒါ
တွေထဲမှာပါဝင်နေတဲ့ အမြင်-အတွေး၊ အပြော-အလုပ်-
အနေတွေကို မဖြစ်အောင် စောင့်ကြည့် နိုးကြားသတိထား
နေတာဟာ ‘သမ္မာသတိ’-ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အောက်မေ့မှုမှန်သမျှကို သမ္မာသတိ-လို့ မပြောရဘူး။ ‘အစွန်း
ရောက်နှစ်ပါးကလွတ်တဲ့ အောက်မေ့မှုသာ သမ္မာသတိ’-ပြောရမှာ ဖြစ်တယ်။
အစွန်းရောက်မှုကို ကျေကျပွန်ပွန်သိမှ သမ္မာသတိအနက်ဖွင့် အမှန်ရနိုင်မယ်။
သမ္မာသတိ-ဟာ ဘုံသုံးပါးကန့်ဝိပါက်တွေကို မဖြစ်
အောင် ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သည်ကံတွေကို သတိထားမှုရဲ့နာမည်ပဲ။

၁၄။ သမ္မာသမာဓိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘သမ္မာသမာဓိ’ကို မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာ
ဟောထားတယ်။ ဒါကို အနက်ဖွင့်ရမယ်။

‘သမာဓိ’-ရဲ့အနက်ကတော့ ‘တစ်ခုခုမှာ စိတ်ကိုကောင်းကောင်းထား
မှု’-လို့ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ‘စိတ်ထား’-လို့ ပြန်လိုက်တယ်။ သမ္မာသမာဓိ
ရဲ့ အနက်ဖြစ်ဖို့တော့ တစ်ခုခုဆိုရာမှာ သမ္မာဖြစ်လောက်တဲ့ တစ်ခုခု ဖြစ်ရ
မှာပဲ။ ဒါမှ အရိယဝေါဟာရ သမ္မာသမာဓိရဲ့အနက်အတ္ထ ဖြစ်မယ်။ စိတ်ထား
တယ်-ဆိုရာမှာ သမ္မာတဲ့အာရုံမှာ စိတ်ထားတာ၊ သမ္မာဖြစ်အောင် စိတ်ထား
တာ-လို့ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် တစ်ခုခုအာရုံမှာ စိတ်တည်အောင်ထားနိုင်တာလောက်
နဲ့ သမ္မာသမာဓိ မဖြစ်ဘူး။ အကုသိုလ်ကံပဲလုပ်လုပ်၊ ကာမ, ရူပါရူပကုသိုလ်
ကံတွေပဲ လုပ်လုပ်၊ အဲဒါတွေနဲ့ အဲဒါရဲ့ဝိပါက်တွေဖြစ်တဲ့အခါ ဈာန်လို့ခေါ်
ရတဲ့ သမာဓိတွေ ဖြစ်တယ်။ အဲသည် သမာဓိတွေဟာ သမ္မာသမာဓိတွေ
မဟုတ်ကြဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘သမ္မာသမာဓိ’-ဟာ ကာမရူပါရူပ ဘုံသုံးပါးဆိုင်ရာ အမြင်-
အတွေး၊ အပြော-အလုပ်-အနေတွေမှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ လက္ခဏာ
တွေမှာ စိတ်တည်အောင်ထားတာရဲ့ နာမည်’-ဖြစ်တယ်။

မိစ္ဆာအမြင်-အတွေး၊ အပြော-အလုပ်-အနေတို့ရဲ့ ပျက်စီး
မှု၊ ဆိုးဝါးမှု၊ အသုံးမကျမှု၊ မလှပမှု သိမှတ်စရာ အာရုံ
တွေမှာ စိတ်ကိုတည်အောင်ထားတာပဲ။ ဒါ ‘သမ္မာသမာဓိ’
-ပေါ့။

တခြား ကာမရူပါရူပ အာရုံတွေမှာ စိတ်ထားတာတွေမှာ ဘယ်
လောက်ကောင်းအောင် ထားထား အဲဒါတွေက သမ္မာသမာဓိမဖြစ်ဘဲ
မိစ္ဆာသမာဓိပဲ ဖြစ်တယ်။

၁၅။ ဒုက္ခအရိယသစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ’-ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို အရိယာ
ဖြစ်သူ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာ ဟောထားခဲ့တယ်။သည်
ဝေါဟာရရဲ့ အနက်ကို မလွဲအောင် ဖော်ဖို့လိုတယ်။ အလွန်လည်း သည်
အနက်ကို လွဲကောက်တတ်ကြတယ်။

ဒုက္ခ-လို့ ဆိုလျင် ‘ဆင်းရဲ’-လို့ မြန်မာအဓိပ္ပါယ်ရှိတာ သိနေကြ
တော့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာဆိုလျင် ‘ဆင်းရဲအမှန်ဖြစ်မယ်’-ထင်ကြတယ်။အဲ
သည် ဆင်းရဲ-ဆိုတာကို ထပ်ပြီး အနက်ဖော်ပါဦး ဆိုလျင် ‘ခံစားချက်
ဆိုးဆိုး’-တွေကို ကောက်တော့တာပေါ့။

သုတ္တန်ရဲ့ ဒုက္ခ-အနက်ဖွင့်တွေကလည်း အဲသည်လိုကောက်ချင်ဖို့ အားပေးသလို ရှိနေတော့ သံသယမရှိအောင် ကောက်တော့တာ ပေါ့။

‘ဇာတိ’-ဟာ ဒုက္ခ-ပဲ၊ ‘ဇရာ,ဗျာဓိ,မရဏ’-တွေလည်း ဒုက္ခပဲ၊ ချစ်ကွဲ-မုန်းတွဲတွေလည်း ဒုက္ခပဲ-လို့ ဟောချက်ရှိတယ် မဟုတ်လား။ ဒါတွေအားလုံးက ခံစားချက်ဆိုးတွေချည်း မဟုတ်လား။ သည်တော့ ဒုက္ခဟာ ‘ခံစားချက်ဆိုးရဲ့နာမည်’-လို့ မှတ်တော့တာပေါ့။

သည်တော့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာရဲ့ အနက်ဟာ ‘ဆိုးဝါးတဲ့ ခံစားချက်’-တွေပဲ မဟုတ်လား မေးစရာပဲ။ အဲဒါ မဟုတ်ဘူး-ဖြေရမယ်။ သည်အဖြေကို အံ့အားသင့်ပြီး ဘာကြောင့်လဲ-မေးချင်မှာပဲ။

ဒါကို လွယ်လွယ် ဖြေရလျင်-

‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ်မသိနိုင်ဘူး။ ဘုရားဟောမှ သိရတဲ့သစ္စာ ဖြစ်တယ်။ သည် ခံစားချက်ဆိုးက ကိုယ်တိုင်သိနိုင်တယ်။ ဘယ်သူမှပြဖို့ မလိုဘဲသိလိုတာ ဖြစ်တယ်’။

ဒါဟာ အလွယ်ဆုံး ဖြေချက်ပဲ။

သည်ဖြေချက်ကို ဘယ်လိုကျော်လွှားမလဲ။ ခံစားချက်အဆိုးဟာ ဒုက္ခ-ဆိုလျင် အဲသည်ဒုက္ခကို ဘုရားပြနေဖို့ မလိုဘူး။ လူတိုင်း အလိုလိုသိတယ်။ လူမျှမက ခွေးတွေ,ဝက်တွေပါ သိတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ ဒုက္ခအရိယသစ္စာရဲ့ အနက်ဟာ ခံစားချက်အဆိုးတွေ မဟုတ်တာ ပေါ်လွင်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ဒုက္ခ’-ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ ခံစားချက်ဆိုးထွက်ဖို့ ဓာတ်လည်း လုပ်လို့ရတယ်။ ‘ဒုခမ’-က လာတာဆိုလျင် ခံစားချက်ဆိုး-ရမှာပဲ။ ဒုက္ခ-ဟာ ဒုခမ-က ပြောင်းလာတဲ့စကားလုံး မဟုတ်ဘူး။ ဒုကရ-က ပြောင်းလာတဲ့စကားလုံး ဖြစ်တယ်။

ဒု=မကောင်းတဲ့၊ ကရ=ပြုလုပ်ချက်ပေါ့။

ဒုကရ=မကောင်းတဲ့ပြုလုပ်ချက်-လို့ ဖြစ်တယ်။

ဒုက္ခကို ဒုခမ-ကလာတာ ဖြစ်နိုင်တာနဲ့ ခံစားချက်အဆိုးကို ဒုက္ခ-လို့ ယူလို့မဖြစ်ဘူး။ ယူလျင် သည်ဒုက္ခကို လူတိုင်းသိမှာပေါ့။ မသိကြလို့ ဒုက္ခကို ‘ငါ၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့လိပ်ပြာ’-လုပ်ကြတာပဲ။ သိလျင် ဒုက္ခကို ‘ငါ၊ငါ့ဟာ၊ ငါ့လိပ်ပြာ’-လို့လုပ်တဲ့ သမုဒယကင်းကြပြီး၊ ဒုက္ခဇာတ်သိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြမယ် မဟုတ်လား။ မရောက်တာ သိရပြီး ဒုက္ခ-ဟာ ခံစားချက်ဆိုးရဲ့နာမည် မဟုတ်တာ အသေအချာ သိရမယ်။

သည်လိုဆိုတော့ ဒုက္ခကို ဘာလို့သိရမလဲ-မေးဖို့ပဲ။ ဒုက္ခအရိယ သစ္စာအဖွင့်မှာ ‘သံခိတ္တေန ပညူပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ’-လို့ တွေ့ရတယ်။

ရှေ့ကပြောပြီးတဲ့ ‘ဇာတိ၊ ဇရာ-စတာတွေ အကျဉ်းချုပ်လိုက်လျင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး-လို့ ရတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဒုက္ခပေါ့’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ သည်တော့ ဇာတိ၊ဇရာ-အစစတွေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တာတွေ ဖြစ်ရမယ်ပေါ့။ သည်နေရာမှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာ ဘာလဲ-မေးရမည့်ပုံ ဖြစ်လာတယ်။ သည်အဖြေရမှ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ သိမယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာသိမှ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ၊ အပ္ပိယ သမ္ပယောဂ၊ ပိယဝိပ္ပယောဂနဲ့ ဣစ္ဆာလာဘတွေ သိမှာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်တဲ့ခန္ဓာ၊ နောက်တစ်နည်းက ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ခန္ဓာ-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ သည်တော့ ဥပါဒါန်က ဘာတွေလဲ သိရလိမ့်မယ်။ ဒါမှ ဥပါဒါန်ရဲ့အာရုံ ခန္ဓာ၊ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာ-ဆိုတာတွေ သိမှာပဲ။

ဥပါဒါန်-ဟာ တဏှာ၊ဒိဋ္ဌိတို့ရဲ့နာမည်။ ဒါတွေဟာ ကိလေသာထိုက်တာတွေလည်း ဖြစ်တယ်။ အဲသည် ဥပါဒါန်ဖြစ်တဲ့ ကိလေသာတွေ ရဲ့အာရုံဟာ ဘာတွေဖြစ်သလဲ။ ကိလေသဝဋ်ရဲ့အကြောင်းက ဝိပါကဝဋ် ဖြစ်တော့ ဝိပါကဝဋ်ထိုက်တဲ့ ခန္ဓာတွေဟာ ဥပါဒါန်ရဲ့အာရုံတွေပေါ့။ ‘ကိလေသာရဲ့အာရုံတွေဟာ ဝိပါကံတွေ’-လို့ ဆိုလိုတယ်။

သည်တော့ ဥပါဒါန်ရဲ့အာရုံဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာဆိုတဲ့ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ ဝိပါကံခန္ဓာ’-ဆိုတာ ထင်ရှားတယ်။

ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ခန္ဓာ ဆိုတာကို ဆက်ပြီးဆင်ခြင်ရအောင်။ ဥပါဒါန်ဟာ ကိလေသဝဋ်ထိုက်တာ ဆိုတော့ ကိလေသဝဋ်ကြောင့် ကမ္မဝဋ်ဖြစ်တယ်။ သည်တော့ ကမ္မဝဋ်ထိုက်တဲ့ခန္ဓာဟာ ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာပဲပေါ့။ သည်နေရာမှာ ကံနဲ့ဝိပါကံဆိုတာ နှစ်သွင်ပြားပေမဲ့ တစ်သားတည်းရဲ့နာမည် ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ကံခန္ဓာရလျှင် ဝိပါကံခန္ဓာလည်း ရပြီးသား။ ဝိပါကံခန္ဓာရလျှင်လည်း ကံခန္ဓာရပြီးသားဆိုတာ သိသာတယ်။ ဒါကြောင့် ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဆိုတာ ကံနဲ့ဝိပါကံထိုက်တဲ့ ခန္ဓာ’ တွေပဲပေါ့။ ဒါဟာ ‘ဒုက္ခအမှန်’-ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမှာ ဝိပါကအဖြစ်တွေဟာ ဇာတိဒုက္ခရဲ့ အမည်ပဲ။ ဇရာ,ဗျာဓိ,မရဏဒုက္ခတွေဟာလည်း အဲသည်ဝိပါကရဲ့ ရွေ့လျော့မှုဆိုင်ရာ အမည်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအဖြစ်ထဲမှာပဲ ပိယာပိယ ဝိပ္ပယောဂ-သမ္ပယောဂနဲ့ ဣစ္ဆာလာဘတွေလည်း ဖြစ်ကြ တာပဲ။ ဒါတွေ ဒုက္ခအမည် ရကြတာပဲ။

အားလုံးဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တာတွေရဲ့ အမည်တွေ ဖြစ်လို့ ‘အကျဉ်းချုပ်တော့ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဟာ ဒုက္ခ’
-လို့ ဟောပြောတာဖြစ်တယ်။

ဇာတိ-ဇရာ စတာတွေဟာ ခံစားချက်ဆိုးဘက် လဲသလိုဖြစ်လို့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာရဲ့ အရဟာ ခံစားချက်ဆိုးတွေပဲ-လို့ ကောက်ယူလိုကြ တယ်။ ချစ်ကွဲ-မုန်းတွဲနဲ့ လိုတာမရကလည်း ခံစားချက်ဆိုး အနက်ထွက် နေတော့ ‘ခံစားချက်ဆိုးဟာဒုက္ခ’-လို့ မှားမိကြတာပေါ့။ ခံစားချက် အဆိုး တွေကို ဒုက္ခ-လို့ ဘုရားက ညွှန်းတာဆိုလျင် လူတိုင်းလည်း ဒုက္ခသိသူချည်း ဖြစ်မှာပေါ့။ ဒုက္ခသိတာဖြစ်လျင် အဲသည်ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း ကွာပြီး၊ နိရောဓ ဆိုက်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဝင်ကုန်ကြမှာပေါ့။

ခံစားချက်ဆိုး သိသူတွေဟာ နိဗ္ဗာန်မဝင်ဘဲ သမုဒယပဲ ပိုကြီးလာ ကြတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ ခံစားချက်အဆိုးဒဏ် မခံနိုင်ဖြစ်ပြီး ပိုမိုဒေါသနဲ့,လော ဘကြီးပြီး အမှန်နဲ့ကင်းကွာအောင် အမှန်မမြင်နိုင် ဖြစ်ကြတယ်။ ခံစားချက် ဆိုးကို ဒုက္ခမှတ်သူတွေ သံဝေဂ ယူစရာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့် ဒုက္ခအရိယသစ္စာရဲ့ အရဟာ ‘အပြုဆိုး-အဖြစ်
ဆိုးဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊
မရဏ၊ ပိယာပိယ သမ္ပယောဂ-ဝိပ္ပယောဂနဲ့ ဣစ္ဆာလာဘာ
တွေဖြစ်တဲ့ သံသရာတရားတွေ ဖြစ်ကြောင်း’-မှတ်ရမယ်။

အဲသည်မှာ ခံစားချက်အကောင်းတွေလည်း ပါနိုင်တယ်။ အဲဒါတွေ
ဒုက္ခအရိယသစ္စာတရား အရထဲ ပါဝင်တာတွေပဲ။

၁၆။ ဒုက္ခသမုဒယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခသမုဒယ’-ကို အရိယာဖြစ်သူမြတ်စွာဘုရား
က ဓမ္မစကြာမှာ ဟောတယ်။ ဒုက္ခရဲ့ဖြစ်ကြောင်းတရား ဖြစ်တယ်။
ဒါကိုပယ်နိုင်မှ ဒုက္ခအဖြစ်ငြိမ်းရာ ဒုက္ခနိရောဓဆိုက်မယ်။ ဒါကို
ပယ်ဖို့ဆိုတော့ ဒါရဲ့အနက်အတ္ထ အရကောက်နိုင်မှ ဖြစ်မယ်။ ဒါအရကောက်
မှားလျှင် ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း မပယ်နိုင်ဖြစ်ပြီး၊ ပန်းတိုင်မရောက်ဘဲ နေမယ်။
ဒါကြောင့် သည်အရိယာဝေါဟာရကို အနက်မှန် ဖော်ရမယ်။

သည်သမုဒယကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခတွေက ကာမရူပါရူပ ကံဝိပါက်
တွေပဲ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဆိုတာတွေပေါ့။ သည်ကံတွေ ထပ်လုပ်ချင်မှု ကိလေ
သာတွေရှိလို့ သည်ကံဝိပါက်တွေဖြစ်တာ သိပြီးသားပဲ။ သည်တော့ ဒုက္ခ
သမုဒယဆိုတာ ကိလေသာတွေပဲ-ဆိုတာ သိသာတယ်။

အဲသည် ကိလေသာတွေကလည်း အနက် မထင်တတ်ကြပြန်ဘူး။
တကယ်တော့-

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးတွေ လွန်ကျူးကြသူတွေဟာ အဲသည်
လွန်ကျူးမှုနဲ့စပ်ပြီး၊ စိတ်အညစ်အကြေးတွေဖြစ်ကြတယ်။
ကြွတာတွေရော၊ ကျတာတွေရော အမျိုးမျိုးပေါ့။အဲဒါတွေ
ရဲ့ နှိပ်စက်ဒဏ်ကို လူဟာ အလူးအလဲ ခံရတယ်။အဲသည်
ဒဏ်တွေ မခံနိုင်ဖြစ်တာတွေ’-ဟာ ဒုက္ခသမုဒယ ‘ဒုက္ခ
ဖြစ်ကြောင်း အရိယသစ္စာ’-ရဲ့ အနက်တွေပဲ။

ကာမရူပအရူပကံလို့ ဆိုရတဲ့ ဘဝကို လုပ်လိုနေတဲ့ တဏှာလို့
ဘုရားက ဟောထားတယ်။ တကယ်တော့ တဏှာဆိုလို့ တဏှာတစ်ခုတည်း
တော့ မဟုတ်ဘူး ပြောရမယ်။ သူက ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိ
ကိစ္ဆာ၊ ထိန၊မိဒ္ဓ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဒါတွေမပါဘဲ သူချည်းဖြစ်နိုင်
တယ်မှ မဟုတ်တာဘဲ။

ဒါပေမဲ့ ထင်ရှားတဲ့ခေါင်ကောက်ပြောတော့ ‘တဏှာ’ပေါ့။
တကယ်တော့ ‘ကိလေသဝဋ်တရားတွေ’-လို့ သမုဒယ
သစ္စာ’ အနက်ကို ပြောရမယ်။ သည်ကံတွေလုပ်လိုမှုနဲ့ မ
ဆိုင်တဲ့ လိုလားမှု၊ မလိုလားမှု၊ မသိမှုတွေဟာ သမုဒယ
အရိယသစ္စာအနက်နဲ့ မဆိုင်တာတွေ ဖြစ်တယ်။

၁၇။ ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ’-ကို ဘုရားက ဓမ္မ
စကြာမှာ ဟောတယ်။ ဒုက္ခသမုဒယ-ဆိုတာ ‘ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း’
-လို့ မြန်မာလို ပြန်လို့ရတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒုက္ခကို သိပြီးဆိုလျင် ‘ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း’-ဆိုတာလည်း သိဖို့ အခက် ဖြစ်စရာ မရှိဘူး။ ဒုက္ခနဲ့ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းတွေ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားပုံပြ ဟောပြောချက်တွေ ရှိနေလို့ပဲ။ ဒုက္ခကို ကံနဲ့ဝိပါက်တွေ-လို့ အရယူနိုင် ပြီးပြီမို့ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းကို ‘ကိလေသာ’-ယူရတာကလွဲလို့ မဖြစ်ဘူးပေါ့။

ဘုရားဟာ ဓမ္မစကြာမှာ ‘ဒုက္ခသမုဒယ’-လို့ဆိုရတဲ့ ဒုက္ခဖြစ် ကြောင်းတရားအဖြစ် ‘ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ ဘဝတွေကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ တဏှာ’-လို့ ဟောထားတယ်။ ‘တဏှာ’-ဆိုတာ တဏှာတစ်ခုတည်းလို့ ပြောလို့တော့ မရဘူးပဲ။ တဏှာနဲ့ ထပ်တူပြုရတဲ့ ကိလေသာတွေ ရမှာပဲ။ မင်္ဂလေးပါးရဲ့ အပယ်ခံချက်ပြ တရားတွေကြည့်လျင် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ကာမ ရာဂ၊ ဒေါသနဲ့ ကျန်တဲ့ကိလေသာတွေ ဖြစ်နေတာ တွေ့ရမယ်။

ဒါကြောင့် ‘ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စတ္ထ’-ဟာ

‘ကိလေသာ၊ သံယောဇဉ်၊ အနုသယ၊ နိဝရဏ၊ ဥပါဒါန်၊

ဂန္တ၊ ဩဃ၊ ယောဂ၊ အာသဝထိုက်တဲ့ တရားတွေ’-လို့

ယူကြရမှာတွေ ဖြစ်တယ်။

ဒါတွေဟာ ‘ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ’-ရဲ့ အနက်အတ္ထ အဓိပ္ပါယ် တွေပဲ။

၁၈။ ဒုက္ခနိရောဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခနိရောဓ’-ဆိုတဲ့ကို မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မ စကြာမှာ ဟောတယ်။ ဒါကို ‘နိဗ္ဗာန်’-လို့သိကြတယ်။ လောက ကြီးကို အဲသည်အရောက် ညွှန်ပြခဲ့တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လူတွေလည်း အဲဒါကို လိုလားတောင့်တကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲ
သည်အနက်ကို မသိကြဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း မရကြဘူး။ ဒါကြောင့်
သည်ရဲ့အနက်ကို သိဖို့လိုတယ်။

‘ဒုက္ခနိရောဓ’-ဆိုတဲ့ စကားဟာ ဒုက္ခနဲ့နိရောဓဆိုတဲ့ စကား နှစ်
လုံး ပေါင်းထားတာ ဖြစ်တယ်။ ဒုက္ခက ဒုက္ခအရိယသစ္စာမှာ ဖွင့်ခဲ့တဲ့
အတိုင်းပဲ ကံနဲ့ဝိပါက်ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ။ နိရောဓ-က ချုပ်တယ်-
ဆိုတဲ့အဓိပ္ပါယ်ပဲ။ နှစ်လုံးပေါင်းလိုက်တော့ **‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ မဖြစ်ပွားတော့
တဲ့အဖြစ်’**-ပဲ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေက လူမဟုတ်ဘဲ လူပေါ်မှာတက်နေတဲ့ ရောဂ
တွေ၊ ပယောဂတွေ၊ အသတွေပဲ။ ဒါပျောက်သွားတော့ လူက လွတ်
မြောက်ငြိမ်းချမ်းတာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဒါကို လူတွေဆိုက်ရောက်စရာလို့
ပြောရတာပဲ။

သည်တော့ ‘ဒုက္ခနိရောဓ’-ဆိုတဲ့ ‘နိဗ္ဗာန်’-ဟာ အနက်မသိစရာ
မရှိတော့ဘူး။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ အပြီးတိုင်ချုပ်ဆုံးမှုပဲ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ
ဖြစ်နေတာကို သံသရာလည်တယ် ခေါ်တာပဲ။ **‘ဒုက္ခနိရောဓဖြစ်တယ် ဆိုတာ
သံသရာပြတ်တာရဲ့ နာမည်’**-ပဲ။

ဒုက္ခရဲ့အရ သိပြီးဖြစ်လို့ ဒုက္ခနိရောဓရဲ့အရဟာ မခက်တဲ့အနက်
ဖြစ်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒုက္ခနိရောဓဟော ဘာမှမရှိတာရဲ့နာမည် မဟုတ်ဘူး။ ‘ဘုံသုံး
ပါးကံတွေ နောက်ထပ် ဘယ်တော့မှ မပြုတော့တာရဲ့ အ
မည်’-ဖြစ်တယ်။

၁၉။ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ’-ကို ဓမ္မစကြာမှာ
ဘုရားဟောတယ်။ ဒါကို မြန်မာတို့က လွယ်လွယ်အဓိပ္ပါယ် သိ
ကြတာကတော့ ‘နိဗ္ဗာန်’-လို့ပဲ။

ဒါကို အနက်ဖွင့်တော့ သူကတစ်မျိုး၊ ကိုယ်ကတစ်ဖုံ ဖြစ်ကြတာပဲ။
တစ်ခြား သစ္စာထိုက်တရားတွေကို အနက်မှန် မသိဘဲ ‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယ
သစ္စာ’ကျမှ အနက်သိချင်လို့တော့ အနက်အမှန် မရနိုင်ဘူးပဲ။

မဂ္ဂအရိယသစ္စာကို အမှန်မသိလျှင် ဒုက္ခအရိယသစ္စာကို အမှန်မရ
နိုင်ဘူး။ ဒါမရလျှင် ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာကို အမှန် မရနိုင်ရဘူး။
ဒါ အမှန်မရတော့ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ အမှန် မရတာပေါ့။

‘လိုချင်တာမှန်သမျှ ဒုက္ခသမုဒယ’-ထင်ပြီး ဒါပျောက်အောင်
ပျောက်တော့ ပန်းတာပဲ အဖတ်တင်မှာပေါ့။ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာကို ဒုက္ခထင်
တော့လည်း လိုချင်တာမှန်သမျှ ပျောက်မိမှာပဲ။ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ ဖြစ်၊ပျက်
သိတာ မဂ္ဂင်ထင်ပြန်တော့လည်း ရုပ်နာမ်ကို ဒုက္ခ-လို့ကလည်း မှတ်မိမှာ
ပဲ။ သည်တော့ ‘နိဗ္ဗာန်’-အနက်နဲ့ ဝေးရတာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မဂ္ဂင်အမှန်ကို ပြခဲ့ပြီးပြီ။ ဆက်လည်း ပြဦးမယ်။ သည်မှာ ‘နိဗ္ဗာန်’
-အမှန်အနက် ဖော်ရမယ်။ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာမှာ ဒုက္ခအနက် သိပြီး
ဆိုတော့ အဲသည် ‘ဒုက္ခတွေချုပ်ဆုံးမှု’ဟာ ‘နိဗ္ဗာန်’-လို့ လွယ်လွယ်သိနိုင်
တာပဲ။

‘ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာ’-ကို ဘုရားဖွင့်တာကလည်း ရှင်းနေ
တာပဲ။ ‘အသေသ ဝိရာဂ နိရောဓော စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ မုတ္တိ အနာလ
ယော’-ဆိုတာ ‘ဒုက္ခသမုဒယ အကြွင်းမဲ့ဖြစ်သွား’-လို့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာချုပ်
ဆုံး၊ စွန့်ပစ်၊ လွတ်မြောက်၊ တည်ရာမဲ့ ဖြစ်သွားမှုသဘော ပြောတာပဲ။

‘ဒုက္ခချုပ်တာ’-ဟာ ဒုက္ခဖြစ်တာရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ ဒုက္ခဖြစ်
တာသိလျင် ဒုက္ခချုပ်တာ မသိစရာ မရှိဘူး။ ဒုက္ခဖြစ်တာ မသိလျင်တော့
ချုပ်တာကျမှတော့ ဘယ်လိုမှ သိခွင့်မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ‘နိဗ္ဗာန်’ သိချင်သူ
ဟာ နိဗ္ဗာန်ကို စိပ်ဖြာရှာမနေဘဲ ဒုက္ခသိဖို့ပဲ လုပ်သင့်တယ်။

‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ’-ရဲ့ အနက်ဟာ ‘ဒုက္ခက လွတ်
မြောက်မှု’-လို့ပဲ နားလည်ရမယ်။

၂၀။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ မဂ္ဂအရိယသစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ အရိယသစ္စာ’-ကို ဓမ္မ
စကြာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဒါရဲ့တစ်ခုချင်း အဓိပ္ပါယ်ကို ပြခဲ့ပြီး
ပြီ။ အခု နည်းနည်း ဆက်ပြဦးမယ်။ ဒါကို မဂ္ဂအရိယသစ္စာ-လို့ သိကြ
တယ်။

မဂ္ဂအရိယသစ္စာရဲ့ အရကို ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ အဖြစ်အပျက်သိခြင်း-
လို့ ဘာကြောင့်သိနေရတာလဲ။

ဒါရဲ့အဖြေဟာ ရှင်းလှတယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ အရိယသစ္စာကို
မသိဘဲ တရားအားထုတ်ကြခြင်းကြောင့်ပဲ။ တရားပြသူက အရိယသစ္စာ
တရား သိပြီးသော်မှ အားထုတ်မည့်သူက အရိယသစ္စာတရား မသိလျှင်
တရားအားမထုတ်ထိုက်ကြဘူး။

အရိယသစ္စာတရားဟာ ကိုယ်တိုင်သိနိုင်တဲ့ အနေအထား မရှိကြ
ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားဟာ လောကမှာပွင့်ပေါ်လာတာ ကိုယ်တိုင်က တခြား
ဘာကိစ္စ ဆောင်ရွက်ဖို့မှ မဟုတ်ဘဲ ‘အရိယသစ္စာတရား ဟောပြောဖို့သာ’ -
ဖြစ်လို့ပဲ။ ဘုရားနဲ့ ဘုရားဆီကရထားသူရဲ့ အရိယသစ္စာပြချက် မရဘဲ၊
ဘယ်သူမှ အရိယသစ္စာသိခွင့် မရှိကြဘူး။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓကတော့ သည်အထဲမှာ
မပါဘူးပေါ့။

ဒါကြောင့် အရိယသစ္စာ မသိသေးသူက တရားအားမထုတ်ရဘူး။
အားမထုတ်ကောင်းဘူးပေါ့။ သည်လိုဖြစ်လျက် အားထုတ်လျှင် ဘာဖြစ်
မှာလဲ-မေးမလားပဲ။ မေးလျှင် မပွားထိုက်တာ ပွားမိလျက် ဖြစ်မှာ ပေါ့-
လို့ ဖြေရမယ်။

တစ်ခါထပ်ပြီး အားမထုတ်အပ်တာက ဘာလဲ-မေးဦးမလားပဲ။
‘ဒုက္ခပေါ့’-လို့ ဖြေလိမ့်မယ်။ ဘာဒုက္ခတွေ ဖြစ်မှာမို့လဲ-မေးချင်ဦးမလားပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကာမဘဝဒုက္ခ၊ ရူပဘဝဒုက္ခ၊ အရူပဘဝဒုက္ခတွေပေါ့-လို့ ဖြေလိမ့်မယ်။ သည်လိုဆိုတော့ ဘာမှ အားမထုတ်ရတော့ဘူးလား ပြောစရာရှိတယ်။ ‘အင်း’-လို့ပဲ ပြောရမယ်။

ဒါနုပြုတာလည်း အားထုတ်တာပဲ မဟုတ်လား။ သီလဆောက်တည် တာလည်း အားထုတ်တာပဲ မဟုတ်ဘူးလား။ စိတ်ထိန်းတာတွေ အမျိုးမျိုး လည်း အားထုတ်တာပဲ မဟုတ်လား။ အဲဒါတွေ မလုပ်ရတော့ဘူးလား။ သည်အမေးလည်း ‘အင်း’-ပဲ ပြောရမှာပဲ။

အရိယသစ္စာအသိ မရှိလျင်တော့ အဲဒါတွေလုပ်လျင် လုပ်သမျှ ဒုက္ခတွေပဲ ဖြစ်မှာမို့ပဲ။ ဒါတွေလုပ်လို့ အပါယ်ကျတတ်လို့လား ဆိုလျင်တော့ မဟုတ်ဘူး-ပြောရမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ‘ဒုက္ခ’-က အပါယ်ကျမှဖြစ်တာ မဟုတ် ဘူး။ ဒါနု၊ သီလတွေကို အရိယသစ္စာမသိဘဲ အားထုတ်လျင် ကာမဘဝ ရမယ်။ စိတ်ထိန်းလုပ်ငန်း အမျိုးမျိုးတွေ အားထုတ်လျင် ရူပဘဝ ရမယ်။ နောက်ဆုံးပိတ် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်တွေဆုံးရာ ရောက်အောင် အားထုတ်မလား။ ဒါဆိုလျင် အရူပဘဝ ရမယ်။ သည်ဘဝအထွေထွေဟာ အားလုံး အားမ ထုတ်ကောင်းတဲ့ ဒုက္ခတရားတွေချည်းပဲ။

အားထုတ်လျင် ဘာဖြစ်မှာမို့လဲ-မေးချင်သေးသလား။ ဒုက္ခကို အားထုတ်မှတော့ ဒုက္ခရောက်မှာပေါ့-လို့ ဖြေရမယ်။ သည်ဒုက္ခတွေ ရောက်တော့ ဘာဖြစ်မှာမို့လဲ-တွေးမလား။

ဒုက္ခရောက်တာဟာ လူမှာ လွတ်လပ်မှုဆုံးရှုံးတာပဲ။ မလွတ်လပ်သူဟာ သိစရာတွေ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာရောက်အောင် မသိနိုင်ဘူး။ မသိသူဟာ မဟုတ်မမှန်တာတွေကို အဟုတ်အမှန်လို့ စွဲယူတာတွေ ဖြစ်မယ်။ အစွဲရှိသူဟာ အားလုံးလိုမှာ လွဲမယ်။

လူတွေရဲ့ ကောင်းတဲ့ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးတွေနဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတွေ မလုပ်ရတော့ဘူးလား-မေးလျှင် သည်အမေးအတွက် ‘မလုပ်ရဘူး’-ပြောလည်း မှားတယ်၊ ‘လုပ်ရမယ်’-ပြောလည်း မှားတယ်။ ဒါကြောင့် သည်အမေးရဲ့အဖြေဟာ ဘုရားပဲဖြေနိုင်တာ ဖြစ်တယ်။ ကျန်လူတွေ မဖြေနိုင်ကြဘူး။

ဘုရားရဲ့အဖြေ နည်းနည်းနားထောင်ပေးရမယ်။ ဘုရားက ညွှန်ပြတာ ရှိတယ်။ ‘လူတွေရဲ့ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးကောင်းတွေနဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာလုပ်မှုဟာ နှစ်မျိုးရှိတယ်’-လို့ပဲ။ ပဌမတစ်မျိုးက ‘ဥပါဒါန်နဲ့လုပ်မှု’ ဖြစ်ပြီး၊ နောက်တစ်ခုက ‘ဥပါဒါန်မဲ့လုပ်မှု’-ပေါ့။

‘ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်းနဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတွေကို ဥပါဒါန်နဲ့ လုပ်တယ်’-ဆိုတာ သူတို့ရဲ့ ‘စစ်မှန်တဲ့အကျိုးကိုသိတဲ့ အသိမပါဘဲ လုပ်ခြင်းရဲ့ နာမည်’-ဖြစ်တယ်။ အဲသည်အလုပ်တွေထဲမှာ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ နှလုံးမှု အကောင်းတွေ ပါတယ်။

‘ဥပါဒါန်မဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်းနဲ့ ဒါန၊ သီလ၊
ဘာဝနာ’-တွေက ဘာတွေလဲ-ဆိုတာရဲ့ အဖြေကတော့
‘သစ္စာသိ၊သစ္စာမြင်ဖြစ်ပြီးသူရဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်း
နဲ့ ဒါန၊သီလ၊ဘာဝနာတွေပဲ ဖြစ်တယ်’-လို့ပဲ။ ဘာသစ္စာ
လဲဆိုလျှင် ‘အရိယသစ္စာ’-ပဲ။

အဲသည် အရိယသစ္စာက ဒါန၊သီလ၊ဘာဝနာ ကိုယ်-နှုတ်- နှလုံး
ကောင်းတွေကျင့်မှ ရတာမဟုတ်ဘူးလား၊ ဒါတွေမကျင့်ဘဲ ဘယ်က ရတာ
လဲ-မေးဖို့ရှိတယ်။ အရိယသစ္စာအသိဟာ ဒါတွေကျင့်လို့ရတာ မဟုတ်ဘူး။
‘အရိယသစ္စာတရား ဟောသူ့ဆီက နာရလို့သိတာ’-သာ ဖြစ်တယ်။
နာရလို့၊ ဖတ်ရလို့သိတာဆိုလျှင် စကားသိ၊စာသိပဲ ဖြစ်မနေဘူး
လား-ပြောစရာရှိတာပေါ့။

‘စကားသိ၊ စာသိပဲ ဖြစ်တယ်’-တော့ ပြောလို့ရမယ် မဟုတ်ဘူး။
အဲဒါ နားလည်အောင် ပြောရမယ်။ စကားနားထောင်ရာမှာ အမျိုးအစား
နှစ်ခု ရှိတယ်။ တစ်ခုက စကားကို နားထောင်ပေမဲ့ အဲသည်စကားရဲ့
အရသာကို တွေ့တဲ့အဖြစ် မရှိဘူး။ မကြားတာတော့ မဟုတ်ဘူး-ပေါ့။

နောက်တစ်ခုက စကားနားထောင်တဲ့အခါ အဲသည်စကားကို
ကြားရုံကြားတာ မဟုတ်ဘူး။ စကားအရသာကို တွေ့တဲ့အဖြစ်အထိ ရှိတယ်။
စာမှာလည်း သည်လို့ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လောကမှာ သည်လိုတွေ အများအပြားရှိကြတာပဲ။ သိင်္ဂီရ၊ ဟာသ၊ ကရုဏ၊ ရုဒ္ဓ၊ ဝိရ၊ ဘယာနက-အစစ အရသာကိုဖော်ပြတဲ့ စကားတွေ စာတွေကို နာကြားဖတ်မှတ်ပြီး အရသာရသူတွေ ရကြသလို၊ မရသူတွေ လည်း မရကြတာတွေ ရှိတာပဲ။

စကားနဲ့စာဆီက အရသာမတွေ့သူက စကားနဲ့စာပဲ ဖြစ်နေပေမဲ့၊ အရသာတွေ့တဲ့သူက သာမန်စကားမျှစာမျှ မဟုတ်တဲ့အထိ ဖြစ်သွားတာ သိရမယ်။ ဒါက လူတိုင်းဖြစ်ကြတာပဲ။ သတိမထားလို့ မသိသလိုဖြစ်တာ ရှိချင်ရှိမယ်။

အရသာတွေ့တယ်-ဆိုတာ ‘မျောသွားတာရဲ့ နာမည်’-ပဲ။ ‘မျောတယ်’-ဆိုတာလည်း အဲသည်စကားထဲစာထဲ ပါသွားခံရလို့ စကားနားထောင်သူ စာဖတ်သူက အဲသည်စကားထဲစာထဲ ရောက်သွားလို့၊ နားထောင်သူဖတ်သူ ပျောက်သွားတာရဲ့ နာမည်ပေါ့။

သည်အဖြစ်မျိုးဟာ လူတိုင်း ဖြစ်ဘူးကြတာပဲ။ ဇာတ်ပွဲ၊ ရုပ်ရှင်ပွဲ၊-အစစပွဲတွေမှာလည်း သည်လိုပဲ။ နှစ်ပါးသွားပြနေလျှင် ကြည့်နေသူဟာ တစ်ပါးပါး ဖြစ်သွားခံရတာပေါ့။ နှစ်ပါးသွားမှာ မင်းသားကဖြစ်ဖြစ်၊ မင်းသမီးကဖြစ်ဖြစ်၊ တစ်ဦးဦးကို မြူချူနေတာကို အရသာဖြစ်တယ်ဆိုတာ အရသာခံသူက မြူချူသူလား၊ အမြူချူခံရသူလား၊ ကိုယ်နဲ့ ဇာတ်တူ၊ ဓာတ်တူသလိုဖြစ်ပြီး၊ ကိုယ်တိုင်မြူချူနေရသလို အမြူအချူခံနေရသလို ဖြစ်ပွားခံနေရတာရဲ့ နာမည်ပဲ။ သည်တော့ ကိုယ်က မြူချူတာနဲ့ အမြူချူ ခံတာကို ကြည့်နေသူအဖြစ်က ပျောက်တော့တာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သိင်္ဂီရ၊ ဟာသ၊ ကရုဏ-အစရှိတဲ့ အဖြစ်ဘာဝတစ်ခုခုကို ဖော်ပြနိုင်တဲ့ ဖောက်ပြန်တဲ့အဖြစ် ဝိဘာဝကို ပြောဆိုရေးသားတဲ့ စကားနဲ့စာကို နားထောင်ဖတ်ရှုသူဟာ သိင်္ဂီရ၊ ဟာသ၊ ကရုဏ-အစရှိတဲ့ အရသာတွေ ဖြစ်ပွားကြတယ်။ ဒါကိုကြည့်လျှင် စာနဲ့စကားဟာ စာနဲ့စကားပဲ မဟုတ်တာ ပေါ်လွင်မှာပဲ။ ပြောချင်၊ သိစေချင်သူရဲ့ သိင်္ဂီရ၊ ဟာသ၊ ကရုဏ အစရှိတာတွေ ဖော်ပြတဲ့စကားနဲ့စာဟာ စကားနဲ့စာအဖြစ်က ကျော်ပြီး၊ နားထောင်ဖတ်ရှုသူကို သိင်္ဂီရ၊ ဟာသ၊ ကရုဏ-အစရှိတဲ့ရသတွေ ဖြစ်ပေါ်စေဖို့ပဲ။

အရိယသစ္စာ ဟောပြောရေးချွတ်ချက်ကလည်း စကားနဲ့စာလောက်နဲ့ ပြီးမသွားဘူး။ ဒါကို နားထောင်ဖတ်ရှုသူဟာ အရိယသစ္စာအရသာကို ဖြစ်ပေါ်ရရှိမှာ ဖြစ်တယ်။ သည် နားထောင်သူမှာဖြစ်တဲ့ အရိယသစ္စာရဲ့ အရသာဟာ ပြောသူရဲ့စကားလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ရေးသူရဲ့စာလည်း မဟုတ်တာ သေချာတယ်။

သည် အရိယသစ္စာရဲ့အရသာဟာ ဟောပြောသူနဲ့ ရေးသားသူရဲ့ စကားနဲ့စာကို နားထောင်၊ဖတ်မှတ်သူမှာသာ ဖြစ်တဲ့ အရသာပဲ။ သည်အရသာဟာ ဟောပြောရေးသားသူလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဟောပြောရေးသားခံရတဲ့ စကားနဲ့စာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဟောပြောရေးသားသူရဲ့ ဟောပြောရေးသားတဲ့ စကားနဲ့စာကို နားထောင်၊ဖတ်မှတ်သူထံမှာသာ ဖြစ်တဲ့အရာ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည် အရိယသစ္စာ ဟောပြောရေးသားချက်မှာ အသိခံစရာတွေ
ဟာ ‘ဘဝတွေ’-ဖြစ်ပြီး၊ သည်ဘဝတွေရဲ့ လက္ခဏာတွေက ရယူချင်စရာ
မရှိတော့ ရယူချင်စိတ်များ မဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့် သည်ဘဝတွေ ငြိမ်းကြ
တယ်။ သည်လိုငြိမ်းတာ လူ့ရဲ့ ကြီးမြတ်တဲ့အမြတ်ဖြစ်လို့ သည်လိုငြိမ်း
အောင် အသိခံတွေကိုသိဖို့ အသိခံဖြစ်တဲ့ ဘဝတွေဖြစ်တဲ့ လူ့ဆက် ဆံရေးတွေ
မဖြစ်အောင် နေရမှာပဲ။

သည်ဟောပြောရေးချွတ်ချက်ဟာ နားထောင်-ဖတ်-မှတ်သူကို
‘ငြိမ်းချမ်းအောင် ဘာလုပ်ရမှာပဲ’-ဆိုတဲ့ သိမြင်-နားလည်မှုကို ဖြစ်စေတယ်။

နားလည်တော့-

‘ငါငြိမ်းချမ်းအောင် ဘဝတွေထဲမျှောတဲ့ လူမှုဆက်ဆံရေး
တွေ မဖြစ်အောင် လောကကိုဆက်ဆံမယ်။ဒါဆိုလျှင် ငါ
ဟာ ဘဝဖြစ်တဲ့ လူမှုဆက်ဆံရေးရဲ့ အော့နှလုံးနာစရာ
အဖြစ်တွေ ငါမြင်မယ်။ သည်လို ငါမြင်တော့ဘဝဖြစ်တဲ့
လူမှုဆက်ဆံရေးကို ငါမလိုလား မတောင့်တတာ ငါ့မှာ
ဖြစ်မယ်၊ သည်တော့ ငါ့မှာ ဘဝဖြစ်တဲ့ လူမှုဆက်ဆံရေး
တွေ ငြိမ်းပြီး၊ ငါဟာ အအေးကြီးအေးသူ ဖြစ်ပြီပဲ’။

သည်အရိယသစ္စာအဖြစ်ကို ပုံခင်းပြီး တွက်လိုက်တိုင်း ရှင်းလင်း
နေအောင်မြင်တဲ့ အဖြစ်ဟာ နားထောင်-ဖတ်-မှတ်သူမှာ ဖြစ်ပွားတဲ့ အရ
သာပဲ။ နာကြား-ဖတ်-မှတ်ရလို့ နားလည်ရချက်ထဲမှာ နာကြား-ဖတ်-
မှတ်သူကိုယ်တိုင် ဝင်ထွက်မျှောလိုက်သွားတဲ့ အဖြစ်ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်တော့ သည်အရိယသစ္စာအသိဟာ စကားထဲစာထဲက အရိယသစ္စာ မဟုတ်တော့ဘဲ သူ့ကိုယ်တိုင် ဝင်ထွက်မျှောပါဘူးတဲ့ အရိယသစ္စာဖြစ်လို့ သူ့အရိယသစ္စာ၊ သူ့ကိုယ်တိုင်အမြင်ထဲက အရိယသစ္စာ ဖြစ်တာပေါ့။ သည်လို အရိယသစ္စာ ဟောပြောရေးသားချက်ကို အရသာ ပေါ်အောင် အရိယသစ္စာအမြင်မှာ ထွက်ဝင်ဖူးသူက ‘ဒါမဟုတ်ဘူး’-လို့ ဘယ်သူဖျက်ဖျက် မပျက်တော့သူပဲ။ တစ်နဲ့နှစ်ပေါင်းလည်း သုံးမဖြစ်ဘူး ဆိုတာ မယုံသလိုပဲ။

သည်လို အရိယသစ္စာအသိဟာ သူ့အသိစိတ်နဲ့ ဦးနှောက် ထဲမှာ ဝင်ထွက်အလုပ်လုပ်သွားပြီဆိုလျှင် ငါ့ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကောင်းနဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတွေဟာ မသိနိုးနားအထင်တွေနဲ့ လုပ်ဖို့ မဟုတ်တော့ဘူး-ဆိုတာ ဖြစ်ပွားလာကြတယ်။ အလွန်ကြီးလုပ်ကျင့်ရနေလို့ လုပ်ချင်ပြီး လုပ်သေး တယ်ဆိုသော်မှ ‘ငါ့ဟာမဟုတ်သေးပါဘူး’-လို့ မဖြစ်ဘဲ မနေဘူး။ များ သောအားဖြင့် ဒါတွေ လုပ်ခွင့်ကြုံတိုင်း အရိယသစ္စာအသိနဲ့ လုပ်ရခြင်း အကြောင်းမြင်ပြီး လုပ်ပြီပေါ့။

ပြောဆိုပြုမူနေထိုင်တဲ့ အလုပ်တွေလုပ်နေသူဟာ လုပ်နေရင်းနဲ့ပဲ ဘာဝနာတွေ၊ သီလတွေ၊ ဒါနတွေ ပါစေတယ်။ အဲသည် လူမှုဆက်ဆံရေး မဟုတ်တာတွေမှာ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတွေ လုပ်လို့မရဘူး။ မရဘဲ လုပ် နေတယ်ဆိုလျှင် အဲဒါ အစွဲနဲ့လုပ်တာပဲ။ အစွဲနဲ့ လုပ်တာကြောင့်တော့ အရိယသစ္စာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘အရိယသစ္စာအသိဟာ အရိယသစ္စာ ဟောပြောရေးသား
ချက်၊ နာရ-ဖတ်ရလို့သာ သိရမှာဖြစ်တယ်။ အဲသည်က
သိတဲ့အသိနဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်းတွေ လုပ်ဆောင်
ခြင်းဟာ တရားအားထုတ် ပွားများခြင်း’-ပဲ။

အရိယသစ္စာသိနဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်း ဒါန-သီလ-ဘာ
ဝနာတွေပွားတော့ ဥပါဒါန်နဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်း ဒါန၊သီလ၊ဘာဝနာ
လုပ်တာတွေရဲ့ အဖြစ်လက္ခဏာအမြင်တွေ ထင်ထက်ထင် ဖြစ်တာပေါ့။
သည်တော့ သည်ဥပါဒါန်နဲ့ အဲသည်လုပ်ချက်တွေ မလုပ်ချင်တာတွေဖြစ်
ပြီး ဥပါဒါန် အဲသည်လုပ်ချက်တွေ ငြိမ်းတာပေါ့။

ဒါကြောင့် အရိယသစ္စာအသိအမြင်ဟာ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ကို သိ
မြင်တာမဟုတ်ဘဲ၊ ဥပါဒါန်နဲ့လုပ်တဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကောင်း ဒါန၊သီလ၊
ဘာဝနာထဲမှာပါတဲ့ ဥပါဒါန် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက် အသိအမြင်
ဖြစ်တယ်။ သမ္မာတဲ့ ဝါစာ၊ကမ္မန္တ၊အာဇီဝဆိုတာ မသမာတဲ့ ဝါစာ-ကမ္မန္တ-
အာဇီဝ မဟုတ်တာတွေပေါ့။

အဲဒါတွေက အစွန်းရောက် ဝါစာ၊ကမ္မန္တ၊အာဇီဝတွေ မဟုတ်
လား။ ကာမနဲ့ မဟဂ္ဂတအမြင်နဲ့လုပ်တာတွေ ဖြစ်လို့ပေါ့။ မဂ္ဂအရိယသစ္စာ
ကို သည်လိုလောက်အထိ သိရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၂၁။ ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည်အရိယာဝေါဟာရကို ဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာဟောတယ်။ ဒုက္ခ
အရိယသစ္စာနဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ် အရချင်း တူမှာလိုလိုဖြစ်ပြီး၊
မတူတာကို ကွဲပြားအောင် သိရမယ်။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာက အောက်က ကောက်ခံတဲ့အတိုင်း အနက်ရှိတဲ့
အရာပဲ။

‘ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ်က ဒုက္ခအရိယသစ္စာကို ‘ဒုက္ခအရိယ
သစ္စာ’-လို့ သိသူရဲ့ အသိဉာဏ်’-ပဲ။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာကို သိသူက သည်ဟောကွက်မှာ ဘုရားဖြစ်တော့
ဘုရားရဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာသိမှုကို ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ် အရကောက်ရမယ်။

သည်နေရာမှာ-

‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာက အာရုံတရား၊ ဒုက္ခအရိယသစ္စ
ဉာဏ်က အာရမ္မဏိကတရား’-ဖြစ်တယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ’ရဲ့အဖြစ်က ဘုရားအသိဉာဏ်ရဲ့ အပြင်ဘက်
မှာရှိတဲ့ အရာ၊ ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ်က ဘုရားရဲ့အသိဉာဏ်ပဲ။ ပစ္စည်းနဲ့
ပစ္စည်းစာရင်းလိုပေါ့။ ပစ္စည်းက ပစ္စည်းစာရင်းမဟုတ်ဘူး။ ပစ္စည်းစာရင်း
ကလည်း ပစ္စည်းမဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပစ္စည်းနဲ့ပစ္စည်းစာရင်း တူရတယ်။
တူပုံက အမျိုးအမည်ချင်း၊ အရေအတွက်ချင်းတွေပဲ။

သားသမီးတွေက မိဘကို သိကြတယ်။ သူတို့အသိထဲက မိဘဟာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

တကယံမိဘ မဟုတ်ဘူး။ တကယံမိဘကလည်း သူတို့အသိထဲက မိဘ
မဟုတ်ဘူး။ မဟုတ်ပေမဲ့ တကယံမိဘနဲ့ သူတို့အသိထဲက မိဘဟာ တူကြ
တယ်။ တစ်ထပ်တည်းလောက် တူကြတယ်။ တူတာပဲဖြစ်ပေမဲ့ အတူတော့
မဟုတ်ဘူး။ တစ်ခုတည်း မဟုတ်ဘူးပေါ့။

တကယံမိဘ မပျောက်မပျက် ရှိနေစဉ်မှာပဲ သားသမီးတို့အသိထဲ
က မိဘက ပျောက်ပျက်သွားနိုင်တယ်။ သည်လို ဖြစ်သွားကြတာတွေလည်း
ရှိတယ်။ တကယံမိဘ ပျောက်ပျက်သွားလည်း သားသမီးတို့ အသိထဲက
မိဘက မပျောက်မပျက် ဖြစ်နေတာတွေလည်း ရှိတယ်။ မိဘနှစ်ခု မတူတာ
သည်လိုသိလျင်လည်း ထင်ရှားတာ တွေ့ရမယ်။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာနဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ်ဟာလည်း သည်လိုပဲ။
ဒုက္ခအရိယသစ္စာဟာ ရှိလာနေခဲ့တာ လူ့သမိုင်းနဲ့အမျှ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ဒုက္ခ
အရိယသစ္စဉာဏ်ကတော့ ဘုရားအဖြစ် ရတဲ့အခါမှ ရှိတာပဲ။ ဓာတ်ပုံထဲက
မန္တလေးတောင်ဟာ ကင်မရာပေါ်ပြီးနောက်မှ ရှိတဲ့ မန္တလေးတောင်ပဲ။
မန္တလေးတောင်နဲ့ တူပေမဲ့ တကယံမန္တလေးတောင် မဟုတ်ဘူး။ တကယံ
မန္တလေးတောင်က ရှေးကမ္ဘာကမ္ဘာတည်းက ရှိတဲ့တောင် ဖြစ်တယ်။
ဒါပေမဲ့ ချွတ်စွပ်တူတော့ ဓာတ်ပုံထဲက မန္တလေးတောင်လိုပဲ ပြောရတာပဲ။

ဓာတ်ပုံထဲက မန္တလေးတောင်ဟာ မုချ မန္တလေးတောင် မဟုတ်
ဘူး။ ဥပစာ မန္တလေးတောင်ပေါ့။ ဘာဥပစာလည်း မေးမယ်။ အတူဖြစ်
လို့ သဒိဿပစာ-လိုပဲ ပြောရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဘုရားဉာဏ်ထဲက ဒုက္ခအရိယသစ္စာဟာလည်း လူမှာဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာလို မချဒုက္ခအရိယသစ္စာတော့ မဟုတ်ဘူး။ သဒိဿပစာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာပဲ ဖြစ်တယ် ပြောရမယ်။ လူမှာဖြစ်တဲ့ဒုက္ခအရိယသစ္စာ က အရကောက်လျင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရပြီး၊ အဲသည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရဲ့ ဖြစ်ပွား တာကို လူကခံနေရတာရဲ့နာမည် ဖြစ်တယ်။

‘အသိဉာဏ်ထဲက ဒုက္ခအရိယသစ္စာကလည်းအရကောက် လျင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ ရပေမဲ့ အဲသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟာ သိသူမှာ ဖြစ်ပွားတာ ခံမနေရဘူး’ -ပဲ။

တကယ် ဓားနဲ့အထိုးခံရတာနဲ့ အိပ်မက်ထဲမှာ ဓားနဲ့အထိုးခံရတာ လိုပဲ။ တကယ်ခံရသူက သွေးတွေထွက်တာမြင်ရပြီး၊ နာတာခံရမယ်။ အိပ်မက်မှာဆိုလျင်ကတော့ သွေးတွေထွက်တာ မြင်ရပေမဲ့ မနာတာ တွေ့ရ မယ်။ ‘အစစတူပေမဲ့ သိနေတာဟာ ဖြစ်နေတာမဟုတ်တာ ထူးခြားတာ’ပဲ။

ဒါတွေကြောင့် ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ်ဟာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာ မ ဟုတ်ဘူး။ ဒုက္ခအရိယသစ္စာဟာ ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ်ရဲ့ အာရုံပဲ ဖြစ် တယ်။ ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ်ဟာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာအာရုံကို အာရုံပြုတဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာအာရုံရဲ့ အာရမ္မဏိကပဲလို့ ပြောခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာဟာ လူမှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာများ ဖြစ်ပွားနေတာ ရဲ့အမည် ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ဒုက္ခအရိယသစ္စဉာဏ်ဟာ လူမှာဖြစ်ပွားနေတဲ့ ဥပါဒါန
ကွန္ဓာအဖြစ်နဲ့ ထပ်တူဖြစ်အောင် အသိမှာတည်ဆောက်ပြီး၊
ဒါဟာ အရိယာဖြစ်အောင် သိရတဲ့ ဒုက္ခအစစ်-ပဲလို့သိတဲ့
အသိရဲ့နာမည်’-ဖြစ်တယ်။

အသိခံတရားရဲ့နာမည်နဲ့ အသိခံကိုသိတဲ့ အသိတရားရဲ့ နာမည်ပဲ
ပေါ့။ မြတ်စွာဘုရားက သည်အသိခံတရားကို သူ့မှာ သိတဲ့အသိ
ဖြစ်ပွားတယ်-လို့ ပြောတဲ့စကားပဲ။

၂၂။ ဒုက္ခအရိယသစ္စ ပရိညေယျကိစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ
သည်အရိယာဝေါဟာရကိုလည်း ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရားဟောတယ်။
သ ဒုက္ခအရိယသစ္စ ပရိညေယျ= ဒုက္ခအရိယသစ္စကို ပရိညေယျလုပ်
ခြင်း’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါမယ်။

ဒုက္ခအရိယသစ္စဆိုတာက သိပြီးသားပဲ။ ပရိညေယျကို သိဖို့
လုပ်ရမယ်။

ပရိညေယျ-ဆိုတာ ‘ပိုင်းခြားသိထိုက်ခြင်း’-လို့ အနက်ဖော်ကြပြီး
ရှိတယ်။ ဒုက္ခအရိယသစ္စကို အရိယာတို့သိရမည့် ဒုက္ခအမှန်ဟာ ဒါပဲ-
လို့ သိခါမျှနဲ့ မပြည့်စုံဘူး။ ဒုက္ခအမှန်ခပ်သိမ်းကို သိပုံ အခြင်းအရာအား
လုံးနဲ့သိအောင် လုပ်ရဖို့ရှိတာကို ပရိညေယျ=ပိုင်းခြားသိအောင် လုပ်ရမည့်
အရာ-လို့ ကိစ္စဉာဏ် ဖြစ်ခြင်းပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘လူမှာဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ လူလုပ်ခန္ဓာ မဟုတ်ဘဲ
လူလုပ်လို့မရတဲ့ခန္ဓာဖြစ်တာကို သိတော့၊ ဒါတွေကဘယ်
လောက်တွေ များသလဲ၊ အကောင်းအဆိုး ဘယ်လိုတွေ
ဖြစ်စေသလဲ သိအောင်လုပ်မှာ-လို့ သိတာဟာ ပိုင်းခြား
သိစရာကို သိတဲ့ဉာဏ်’ - ဖြစ်တာပဲ။

သည်ဉာဏ်ကို အတိုပြောတော့ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စ ကိစ္စဉာဏ်’-
လို့ ပြောရတာပဲ။

၂၃။ ဒုက္ခအရိယသစ္စ ပရိညာတ ကတဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သည်ဝေါဟာရကို ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စ
ပရိညာတ’ - ဆိုတာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခပ်သိမ်းမှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ လက္ခ
ဏာများဖြင့် အနှံ့သိပြီးပြီဖြစ်လို့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တစ်ခုတလေမျှ ‘ငါ၊ ငါ့ဟာ၊
ငါ့လိပ်ပြာ’ - အဖြစ် မမှတ်ယူ မတွေးတောခြင်းရဲ့နာမည် ဖြစ်တယ်။

အဲသည်မှာ ‘ငါ၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့လိပ်ပြာ’ - လို့ မှတ်ယူစရာ မရှိတာကို
သိတဲ့ အသိဟာ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စ ပရိညာတ ကတဉာဏ်’ ဖြစ်တယ်။

‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာနဲ့ စပ်ပြီး သိစရာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာ အ
နှံ့လည်း သိတယ်၊ သိစရာအခြင်းအရာဖြစ်တဲ့ လက္ခဏာ
တွေနဲ့လည်း သိတယ်။ သည်လို သိပြီးသွားတာ’ - ကို
‘ဒုက္ခအရိယသစ္စ ပရိညာတဉာဏ်’ - ပြောရတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၂၄။ ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည်ဝေါဟာရကို ဘုရားသျှင် ဓမ္မစကြာမှာ ဟောတယ်။ ‘ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စ ဉာဏ’-ဆိုတာ ဒုက္ခကိုဖြစ်စေတဲ့ ကိလေသာတွေဟာ ‘ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း အရိယာတို့ရဲ့ အမှန်ပဲ’-လို့ သိတဲ့ဉာဏ်ရဲ့ အမည်ပဲ။

‘ကိလေသာတွေဟာ ဒုက္ခဖြစ်စေတဲ့ ရိုးရိုးအမှန် ဖြစ်တယ်’။

ဒါကိုသိတဲ့ဉာဏ် ဘုရားမှာ ပေါက်တယ်’။

သည်လို ပေါက်တာကို ‘ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စဉာဏ’-လို့ ပြောရတာပဲ။

၂၅။ ဒုက္ခသမုဒယ ပဟာတဗ္ဗ ကိစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည်ဝေါဟာရကို ဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာ ဟောတယ်။ ဒုက္ခသမုဒယသစ္စာဟာ ဘာလုပ်စရာရှိလဲ-ဒါသိလျှင် ပြီးရောလား၊ ဒါသိကာမျှနဲ့ ဘာမှမပြီးစီးဘူး။

‘ဒါက သစ္စအဖြစ်သိကာမျှနဲ့ သူ့ဖာသာသူ ပျောက်မသွား

ဘူး။ ဆက်ဖြစ်နေမှာပဲ။ သူဖြစ်နေလျှင်လည်း သူ့ကြောင့်

ဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခက ဖြစ်နေမယ်။ ဒုက္ခမဖြစ်ဘို့ဆိုလျှင် သူ့ကို

ပယ်မှ ဖြစ်မယ်။ သည်တော့ သည် ဒုက္ခသမုဒယသစ္စာ

ဟာ ပယ်ပစ်ရမည့် အမှန်သစ္စာ’-ပဲ။

သည်လိုသိတာ ‘ဒုက္ခသမုဒယ ပဟာတဗ္ဗဉာဏ’ ဖြစ်တယ်။

သည်ဉာဏ်ဟာ ‘ဒုက္ခသမုဒယ ပဟာတဗ္ဗကိစ္စဉာဏ’-လို့ ခေါ်ရတဲ့ အရာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၂၆။ ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စ ပဟိန ကတဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထ
ကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခသမုဒယသစ္စ ပဟိန’-ဆိုတဲ့စကားကို ဘုရား
သျှင် ဓမ္မစကြာမှာ ဟောတယ်။ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း ကိလေသာတွေ
ဟာ ပယ်ရမည့်ကိစ္စ ရှိတယ်။ သည်ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပြီးသွားတယ်-
ဆိုတဲ့ ပယ်ပြီးသွားတာပဲ။ သည်လို ‘ပယ်ပြီးသွားတာကို’- သိတဲ့ဉာဏ်ကို
‘ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စ ပဟိန ကတဉာဏ်’ ဆိုတာပဲ။

‘ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းဟာ ကိလေသာသမုဒယပဲ။ သည်ဖြစ်ကြောင်း
ဟာ ပယ်ရမှာပဲ သိတာ’-ဒုက္ခသမုဒယ ပဟာတဗ္ဗကိစ္စဉာဏ်ပဲ။
ပယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ သည်သမုဒယတွေကို ပယ်ပြီးတော့သိတာ
ဟာ ‘ဒုက္ခသမုဒယ ပဟိန ကတဉာဏ်’-ဖြစ်တယ်။

၂၇။ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ’-ကို ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ အဲသည် အရိယသစ္စကိုသိတဲ့ အသိဟာ ‘ဒုက္ခနိရောဓ
အရိယသစ္စဉာဏ်’-ပဲ။

‘လူမှာဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စအတိုင်း ဘုရားမှာ
ဖြစ်တဲ့ အသိဉာဏ် ဖြစ်တယ်’။ အဲသည် အသိဉာဏ်ဟာ
‘ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စဉာဏ်’-ပဲ။

xxxxxxxxxxxxxxxx

[မှတ်ချက်။ ဆရာတော်၏ မူရင်းရေးသားချက်ပါ အမှာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်နေသည်များကို နေရာမှန်၌ ဖော်ပြပြီးဖြစ်ပါသည်။]

အမှာ-

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စတ္ထကထာ’-ပြီးလျှင် အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စတ္ထကထာ’ ဆက်ရေးရမှာပဲ။

အဲဒါ-

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စ ဉာဏတ္ထကထာ’ ရေးမိတယ်။ ဆက်ရေးလာလိုက်တာ အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယ သစ္စ ဉာဏတ္ထကထာ’ ရောက်လာတဲ့အထိပဲ။

ကျန်ခဲ့တာ-

အရိယဝေါဟာရသုံးလုံး ကျန်ခဲ့တယ်။ ဒုက္ခသမုဒယ၊ ဒုက္ခ နိရောဓ၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စတ္ထကထာ တွေပဲ။

အဲဒါတွေ အခု ဆက်ရေးမယ်။ ပြီးမှပဲ အရိယဝေါဟာရ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ သစ္စိကာတဗ္ဗကိစ္စ ဉာဏတ္ထကထာ ဆက်မယ်။

xxxxxxxxxxxxxxxx

၂၈။ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ သစ္စိကာတဗ္ဗကိစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ သစ္စိကာတဗ္ဗကိစ္စဉာဏ’ ကို ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရားဟောခဲ့တယ်။ ဒုက္ခချုပ်မှု အမှန်ဟာ ဘာလုပ်ရမှာလဲ- မေးခွန်းအတွက် အဖြေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘သစ္စိကာတဗ္ဗ’-ဟာ မျက်မှောက်ပြုအပ်၊ ဆိုက်ရောက်အပ်-ဆိုတဲ့ အနက် ရှိတယ်။ သည်တော့ ဒုက္ခငြိမ်းမှုဟာ လူတွေအနေနဲ့ အဲသည်ဒုက္ခ ငြိမ်းမှုဆီရောက်ဖို့ လိုအပ်တဲ့အတိုင်း အဆိုက်ရောက်ခံရဖို့ တရား ဖြစ်တယ် -လို့ အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။

သည်တော့ ‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ သစ္စိကာတဗ္ဗ ကတ ဉာဏ်’-ဟာ ‘ဒုက္ခငြိမ်းရာ အရိယသစ္စာဟာ အဆိုက် ရောက်ခံကိစ္စရှိတယ်’-လို့သိတဲ့ အသိဉာဏ်ရဲ့အမည် ဖြစ် တယ်။

၂၉။ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ သစ္စိကတ ကတဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စသစ္စိကတဉာဏ’-ကို ဓမ္မ စကြာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ သစ္စိကတ အနက်ဟာ ‘မျက်မှောက် ပြုပြီးပြီ’-လို့ ဖြစ်တယ်။

‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ သစ္စိကတ ကတဉာဏ’- အရ ကောက်တဲ့အခါမှာ ‘ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာကို မျက် မှောက်ပြုပြီးသွားသူ ဘုရား’-ကို ကောက်ရမယ်။

၃၀။ ဒုက္ခနိရောဂေါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စဉာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထ
ကထာ

သ ည်အရိယာဝေါဟာရကို ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရားသျှင်ဟောတယ်။
ဒုက္ခနိရောဂေါမိနီပဋိပဒါသစ္စာ’ အရကို အောက်မှာ ပြောခဲ့ပြီးပြီ။
အဲသည် အရိယသစ္စာရဲ့ သစ္စဉာဏ်ကိုတော့ အဲသည်အရိ
ယသစ္စာကို ဒါဟာ ‘ဒုက္ခငြိမ်းရာရောက်ကြောင်း အကျင့်
အရိယာတို့ရဲ့အသိမှန် ဖြစ်တယ်’-လို့ သိတဲ့ ဘုရားရဲ့အသိ
ဉာဏ်’-ရမယ်။

၃၁။ ဒုက္ခနိရောဂေါမိနီပဋိပဒါအရိယသစ္စ ဘာဝေတဗ္ဗ ကိစ္စဉာဏအရိယ
ဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည်အရိယာဝေါဟာရကို ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဒုက္ခ
နိရောဂေါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စာ’-ဟာ ဘာလုပ်မည့် အရိယ
သစ္စာလဲ-မေးဖွယ်ကို ဖြေဖို့ ‘ပွားများအားထုတ်စရာ လုပ်ငန်းရှိ
တယ်။ သည်အရိယသစ္စာဟာ အားထုတ်စရာ အရိယသစ္စာဖြစ်တယ်’။ ဒါကို
‘ဘာဝေတဗ္ဗ’-လို့ ပြောတာပဲ။

သည်ပွားထိုက်တာကို ဘုရားက သိတော့ သည်အသိဉာဏ်ကို
‘ဘာဝေတဗ္ဗကိစ္စဉာဏ်’ပြောရတယ်။

ဒါကြောင့် ‘ဒုက္ခဂါမိနီပဋိပဒါအရိယသစ္စဘာဝေတဗ္ဗကိစ္စ
ဉာဏ်ကို အရကောက်တဲ့အခါ ‘ဒုက္ခငြိမ်းရာရောက်ကြောင်း
အကျင့်၊ အရိယာအမှန်ကို ပွားထိုက်တယ်-လို့ ကိစ္စကိုသိ
တဲ့ ဘုရားရဲ့အသိဉာဏ်’-ရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၃၂။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စ ဘာဝိတ ကတဉာဏ
အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည် အရိယဝေါဟာရကို ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဒုက္ခ
နိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စ’-ကို အနက်ဖော်ပြီးခဲ့ပြီ။
‘ဘာဝိတ ကတဉာဏ’-ကို အနက်ဖော်ရမှာပဲ။
အရိယာတို့ အမှန်သစ္စာဟာ ပွားများ အားထုတ်အပ်တာ
ဖြစ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားက ပွားများတဲ့လုပ်ငန်းကို လုပ်တာ
မှာ၊ ပွားများအားထုတ်လို့ ပြီးသွားခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါ
ကို မြတ်စွာဘုရားရဲ့အသိထဲမှာ ‘ပြီးသွားခဲ့ပြီ’-လို့သိတဲ့
အသိဉာဏ်’-ဟာ ‘ဘာဝိတကတဉာဏ်’ ဖြစ်တယ်။

၃၃။ ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မံ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည်အရိယာဝေါဟာရကို ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရားကို ရှင်ကောဏ္ဍည
ပြောခဲ့တဲ့စကားမှာ လာတယ်။ သမုဒယဓမ္မံ အရကောက်ရာမှာ
သမုဒယသစ္စာ ကောက်လို့လည်း ရနိုင်တယ်။ သမုဒယသစ္စာကြောင့် ဖြစ်ရ
တဲ့ဒုက္ခ-ကောက်လို့လည်း ရနိုင်တယ်။

သည်မှာ ‘သမုဒယ’-နဲ့ ‘ဓမ္မ’ကို အရတူမယူဘဲ ‘သမု
ဒယကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ‘ဒုက္ခဓမ္မ’-ကို ကောက်မှ သင့်မယ်။
နိဗ္ဗာန်ဟာ နာမည်ကိုယ်တိုင်က ‘ဒုက္ခနိရောဓ=ဒုက္ခချုပ်ခြင်း’လို့
ဖြစ်လို့ပဲ။

‘သဗ္ဗံ တံ နိရောဓ ဓမ္မံ’ အနက်က ‘အဲသည်ဒုက္ခ အကုန်
လုံးချုပ်တဲ့သဘာဝ’-ပဲ လို့ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်မှာ ‘ဓမ္မစကား’ နှစ်လုံးပါတယ်။ ရှေ့ဓမ္မက ‘ဒုက္ခသဘာဝ’၊
နောက်ဓမ္မက ‘နိရောဓသဘာဝ’ ပြချက် ဖြစ်တယ်။

၃၄။ လဘောယျဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ

ပဗ္ဗဇ္ဇ-ဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရကို ဓမ္မစကြာမှာဘုရားထံ ရှင်ကော
ဏ္ဍည ပြောဆိုစကားမှာ လာတယ်။ ‘ပဗ္ဗဇ္ဇ’-အနက်ဟာ ‘ကိုရင်’-
လို့ အသိများကြတာပါ။

ကိုရင်ဟာ ရဟန်းမဟုတ်ဘူး။ လူလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဥပသမ္ပန္န
အဖြစ် အသိမှတ်ခံရသူဟာ ရဟန်းပဲ။ ကိုရင်က အဲသည်လို ခံရပြီးသူ
မဟုတ်ဘူး။

လူဟာ ဥပါသကာပဲ။ ကိုရင်က ဥပါသကာလည်း မဟုတ်ဘူး။
သည်လိုဆိုတော့ ကိုရင်က ဝိသေသ ဘာလဲ။ ‘တရားကျင့်နေသူ’-ဟာ
ကိုရင်အဖြစ်ပဲ။ ဥပါသကာလည်း တရားကျင့်တာပဲ။ ကိုရင်က သူ့အတွက်ပဲ
တရားကျင့်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဥပါသကာက သူ့အတွက်ပဲ တရားကျင့်တာပဲ။
သည်တော့ ဥပါသကာထက် ကိုရင်က ထူးတာပဲ။

ဥပသမ္ပန္နနဲ့ ကိုရင်က ဘာထူးသလဲဆိုလျှင် ဥပသမ္ပန္နဟာ သူ့အ
တွက်ပဲ တရားကျင့်သူ မဟုတ်ဘူး။ ကိုရင်က အရွယ်မပြည့်သေးတဲ့ အ
တွက် သူ့အတွက်ပဲ တရားကျင့်သူ မဟုတ်သေးပေမဲ့ သူ့အတွက်ပဲ ကျင့်
နေတာဟာ ဥပသမ္ပန္နနဲ့ ထူးတာပဲ။ သည်တော့ ပဗ္ဗဇ္ဇကို ‘ကိုရင်’-လို့
ပြောတာ အတော်သင့်လျော်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါပေမဲ့ သည်မှာ ပဗ္ဗန္ဓအနက်ဟာ ‘ကိုရင်’လို့မဟုတ်ဘူး၊
‘တရားကျင့်ခွင့် ရပါစေ’-လို့ ဖြစ်တယ်။ ‘အသျှင်ဘုရား
အထံမှာ တရားကျင့်ခွင့် ရပါစေ’-လို့ပြောဆိုချက် ဖြစ်
တယ်။

၃၅။ လဘောယျံ ဥပသမ္ပန္န အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

လဘောယျံ ဥပသမ္ပန္န- အရိယဝေါဟာရကို ဓမ္မစကြာမှာ ဘုရားကို
ရှင်ကောဏ္ဍည လျှောက်ထားတာမှာ ပါဝင်တယ်။ သည်မှာ ‘ဥပ
သမ္ပန္န’ အနက်ကို ဖော်ရမယ်။ ‘ဥပသမ္ပန္န’-ကို ရှေးအခါက ‘ရဟန်း’-
လို့ပဲ သိကြတယ်။ ရဟန်းဆိုတာက ရုဠီစကား ဖြစ်မှာပဲ။

တိုက်ရိုက် ‘ရဟန်းအဖြစ်’-လို့ ပြောချင်တာဆိုလျှင် ‘ဘိက္ခု၊
သမဏ၊ ယတိ-ဝေါဟာရတွေနဲ့ ပြောလိုရတာပဲ။ ‘ဥပသမ္ပန္န’-ဟာ သဒ္ဒါ
နက်အရဆိုလျှင် ‘ပြည့်စုံခြင်း’ပဲ။ ‘ဓမ္မကိုချဉ်းကပ်တဲ့အခါ အပြည့်ချဉ်းကပ်
သူအဖြစ်’-လို့ ရဖို့ရှိတယ်။ ‘ဓမ္မကို ရယူရုံမျှမက ဓမ္မ မရသေးသူများ
ရစေဖို့ အထိ ဓမ္မတာဝန်ထမ်းလုပ်သူကို ဓမ္မကို အပြည့်ချဉ်းကပ်သူ
ဥပသမ္ပန္န’ ဖြစ်နေတာ တွေ့ရတယ်။

ဒါကြောင့် ‘ဥပသမ္ပန္န’-ဟာ ဓမ္မကို ယူခါမျှမကဘဲ ဓမ္မ
တာဝန်ပါ ယူတဲ့အတွက် ‘ဓမ္မဝန်ထမ်းအဖြစ်ရဲ့ အမည်’
ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်သူဟာ ‘ရဟန်း’-ဖြစ်နေတော့ ‘ဥပသမ္ပန္န’-ကို ‘ရဟန်း’-
 လို့ သိကြခြင်းဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သူလည်း ‘ဥပသမ္ပန္နဖြစ်တယ်’
 ပြောခဲ့ချက် ရှိတယ်။ ဒါလည်း ‘သူလည်း ဓမ္မဝန်ထမ်း ဖြစ်တယ်’ ပြောခဲ့ချက်
 ဖြစ်ဖွယ် ရှိတယ်။ သူလည်း သူ့ဘဝကို ဓမ္မအတွက် ပေးအပ်ထားသူ
 မဟုတ်ပါလား။

*[အပိုဒ် ၁၁၄။ ဥပသမ္ပန္န-ကိုလည်း ကြည့်ပါ]

အနီး(၆)
အ.ပူ.သ.ပူ.သ.ပ.သ.ပ. အနီး(၆)အ.ပူ.သ.ပူ.သ.ပ.သ.ပ.

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၄)

အနတ္တလက္ခဏဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၃၆။ ရူပ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ
သ ည်အရိယဝေါဟာရကို ‘အနတ္တလက္ခဏဒေသနာ’-မှာ ဘုရားဟော
 ခဲ့တယ်။ ရူပ-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏ အရတွေ
 ကောက်ရမယ်။

ရူပ-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏ-လို့ ဟောပေမဲ့ ရုပ်မှန်သမျှ
 အစရှိတာတွေ ကောက်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။

‘ရူပ-ဝေဒနာ-သညာ စတာတွေ ဟောတာပဲ။ ဘယ်ကြောင့် ရုပ်မှန်
 သမျှ၊ ဝေဒနာမှန်သမျှ အစစတွေ အကုန်မကောက်ချင်ရသလဲ’-မေးဖို့ပဲ။

အနတ္တလက္ခဏ တရားဟောသူ၊ တရားနာသူနဲ့ တရားဟောတဲ့
 နေရာတွေက ဓမ္မစကြာနဲ့ မခြားကြဘူး။ တရားဟောချိန်ကလေးပဲ တချိန်စီ
 ဖြစ်တယ်။ ဒါလည်း တောက်လျောက်လို့ ပြောနိုင်တဲ့အနေမှာ ရှိတယ်။
 သည်တော့ ‘သည်ရုပ်-ဝေဒနာအစရှိတာတွေဟာ ‘ပိုင်းခြားအသိခံရမည့်ကိစ္စ
 ရှိတဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်တဲ့ တရား’-ပဲ။

သည်မှာ ရုပ်-ဝေဒနာ အစရှိတာတွေဟာ ‘အနတ္တလက္ခဏာ ရှိ
 ကြောင်း’ ဟောပြောနေတာတွေဆိုတော့ ရုပ်အစရှိတာတွေကို ပိုင်းခြားသိ
 ပုံ အခြင်းအရာတွေ ပြောနေတယ် မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် ရုပ်-ဝေဒနာ
 စတဲ့ ဟောပြောချက်ဟာ-

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ရုပ်တိုင်း၊ဝေဒနာတိုင်း-စတာတွေ ယူလို့မရဘူး။ ပိုင်းခြား
အသိခံကိစ္စရှိတဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ
အစစကိုသာ ယူရမယ်’-ဆိုတာ သိပြီးဖြစ်တယ်။

အဲသည် ရုပ်-ဝေဒနာအစရှိတာတွေက ‘ဥပါဒါန်ရဲ့အာရုံဖြစ်တဲ့
သို့မဟုတ် ‘ဥပါဒါန်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ အစစတွေပဲ’ သည်မှာ
ယူရမယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ အစစခန္ဓာတွေပေါ့။ ရူပုပါဒါန
က္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ဝိညာဏု
ပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ ရူပ-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏပဲ ယူရမယ်။

ဒါလည်း ရှင်းဖို့လိုဦးမယ်။ ဥပါဒါန်ရဲ့အာရုံဖြစ်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ
စတာတွေက ဘာလဲ? ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ရုပ်-ဝေဒနာ စတာတွေက
ဘာလဲ။ သည်လို မေးစရာ ရှိတန်ရာတယ်။ ဥပါဒါန်ရဲ့အာရုံ ဖြစ်တာတွေ
ကလည်း ကံနဲ့ဝိပါက်တွေပဲ။ သည်တော့ ကံနဲ့ဝိပါက်ထိုက်တဲ့ ရုပ်,ဝေဒနာ
စတာတွေလို့ ဖြေရမယ်။သည်တော့ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ’-ဆိုတာ ‘ကံ-ဝိပါက်
ထိုက်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ စတာတွေကို ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊
သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်ရတာပဲ။

သည်တော့ သည်မှာ ‘ရူပ’-လို့ ဘုရားကဟောပေမဲ့ ဥတုဇရုပ်
တွေ၊ အာဟာရဇရုပ်တွေ ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာ
ဏ-လို့ ဟောပေမဲ့ ကြိယာစိတ်၊ မင်္ဂစိတ်၊ ဖိုလ်စိတ်တွေနဲ့ အဲသည်စိတ်တွေ
နဲ့ အတူဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရတွေ ပါကြမှာ မဟုတ်ကြဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲဒါတွေဟာ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရ
ပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ တရားတွေ မဟုတ်ကြလို့ပဲ။

ဒါကြောင့် ဘုရားက ‘ရူပ၊ ဝေဒနာ’ အစရှိတဲ့အတိုင်းဟော
လိုက်ပေမဲ့ အဲသည်ဟောကြားချက်ရဲ့ အနက်အတ္ထသိရမှာ
က ‘ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ ရူပ၊ ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓာ
ထိုက်တဲ့ ဝေဒနာ၊ သညပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ သညာ၊
သင်္ခါရပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ သင်္ခါရဝိညာဏပါဒါနက္ခန္ဓာ
ထိုက်တဲ့ ဝိညာဏ’-လို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

၃၇။ အနတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အနတ္တ-ဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရကို အနတ္တလက္ခဏဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ အနတ္တရဲ့အနက် ဖော်ရမယ်။ ‘အသာရ ကတ္ထေန
အနတ္တာ’-လို့ ရှေးက ဖော်ခဲ့ချက် ရှိတယ်။

‘အနတ္တဆိုတာ အနှစ်မဲ့ခြင်း’-လို့ပေါ့။ တကယ် အနတ္တရဲ့ဆိုလိုချက်
မရောက်ဘူး။ တကယ်တော့ ဘုရားဟောခဲ့ချက်အတိုင်း ‘န မေ အတ္တာ
အနတ္တာ’-လို့ လုပ်ထိုက်တယ်။ ‘ငါ့ကိုယ်မဟုတ်တာဟာ အနတ္တ’-လို့ပေါ့။
အနတ္တဟာ ‘ငါ့ကိုယ်မဟုတ်’-ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။ အဲသည် အနတ္တ
လက္ခဏာရဲ့ လက္ခဏာရှင်ကို ကြည့်လျင် အဲသည် လက္ခဏာရှင်ဟာ ငါ့
ကိုယ်မဟုတ်တာ အသေအချာ တွေ့ရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲဒါ နည်းနည်းပြောရအောင်။ ဥပါဒါန် ရုပ်,ဝေဒနာ အစစတွေ
ဟာ ‘ငါ’၊ ဒါမှမဟုတ် ‘ငါ့ကိုယ်’-မဟုတ်ကြဘူး။ ‘ငါ’-တို့၊ ‘ငါ့ကိုယ်’-
တို့ ပြောနေရတာ စကားလုံးကြပ်ပါတယ်။သည့်ထက်ပေါ်အောင် ပြောကြည့်
မယ်။ အဲဒါတွေဟာ ‘လူနဲ့ လူလုပ်ပစ္စည်းတွေ မဟုတ်ကြဘူး’။ အဲဒါတွေဟာ
ကံနဲ့ဝိပါက် ထိုက်တာတွေဆိုတော့ ကံနဲ့ဝိပါက်တွေကို လူတွေ လုပ်နိုင်ကြ
သလား၊ ကံနဲ့ဝိပါက်တွေဟာ လူလုပ်ပစ္စည်းတွေလား-ပေါ့။

‘ဟုတ်တာပေါ့’-လို့ လုပ်မိကြမလားပဲ။

ဘုရားညွှန်ပြချက်မှာ ‘ကံကို လူက လုပ်လို့မရဘူး’။ ဝိပါက်လည်း
သည်လိုပဲ။ ဒါတွေက ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တရားတွေပဲ။ ဥပါဒါန်က
လည်း လူမဟုတ်ဘူး။ လူလုပ်ပစ္စည်းလည်း မဟုတ်ဘူး ကံ-ဝိပါက်တွေ
ကြောင့် ဖြစ်ရတာတွေပဲ။ ဒါ-ဘုရားဟောတာပဲ။

အဲဒါကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ မကြားကြဘူး။ ဒါကြောင့် အဲသည်
ဟောကြားချက်နဲ့ အလျော် မဆင်ခြင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒါမသိကြဘဲ
ရှိကြတယ်။ ကံ,ဝိပါက်တွေဟာ လူတွေမှာ ဖြစ်ကြတာတွေတော့ အမှန်ပဲ။
လူမှာ ဖြစ်ကာမျှနဲ့ ကံနဲ့ဝိပါက်ဟာ လူဖြစ်တယ်၊ လူလုပ်ပစ္စည်းဖြစ်တယ်
ထင်မိတာ လွန်တယ်။ ကံ-ဝိပါက်မဟုတ်တဲ့ ကုန်သွယ်မှု၊ လယ်လုပ်မှုတွေ
ကမှ လူမဟုတ်ပေမဲ့ လူလုပ်ပစ္စည်း ဖြစ်သေးတယ် ပြောရမယ်။ ကံနဲ့
ဝိပါက်က အဲသည်လို လူလုပ်ပစ္စည်းတောင် မဟုတ်တာ စစ်ကြည့်လျင်
သိမှာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲဒါတွေဟာ လူလုပ်ပစ္စည်း မဟုတ်တဲ့အတွက် လူက လုပ်လို့ကို မရတဲ့အလုပ် ဖြစ်တယ်။ ဥပမာပြောရလျင် လူမှာဖြစ်တဲ့ ဗိုက်နာ-ခေါင်းကိုက် ရောဂါတွေလိုပဲ။ အဲဒါတွေဟာ လူက လုပ်လို့မရဘူး။ သူ့အကြောင်းနဲ့သူပဲ ဖြစ်တယ်။

ကံနဲ့ဝိပါက်လည်း လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူက ကံနဲ့ဝိပါက်ကို လုပ်လို့မရဘူး။ သူ့အကြောင်းရှိမှ ကံနဲ့ဝိပါက် ဖြစ်တယ်။ သူ့အကြောင်း မရှိဘဲ ဖြစ်လို့မရဘူး။ သူ့အကြောင်းက ဥပါဒါနိပဲ။ ဥပါဒါနိမရှိလျင် ကံနဲ့ဝိပါက် မဖြစ်ဘူး။ ဥပါဒါနိကလည်း ကံ-ဝိပါက်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တရားပဲ။ သူတို့က စက်ယန္တရား ဖြစ်နေတယ်။

ဥပါဒါနိကြောင့် ကံ-ဝိပါက်၊ ကံ-ဝိပါက်ကြောင့် ဥပါဒါနိ၊ သည်လို အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တရားတွေပဲ။ လူလုပ်ပစ္စည်း မဟုတ်ကြဘူး။ လူဆိုတာက ဝေလာဝေး၊ လူ မဟုတ်ကြဘူး။

ဒါကြောင့် ‘အနတ္တ’-ဆိုတဲ့ စကားဟာ ‘လူမဟုတ်ဘူး’-ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ရှိတဲ့ စကားပဲ။ အနတ္တထိုက်တဲ့ တရားတွေက ဥပါဒါနိကွဏ္ဌာဖြစ်တော့ ဥပါဒါနိကွဏ္ဌာတွေရဲ့မှတ်စရာ လက္ခဏာတွေဟာ ‘လူမဟုတ်တဲ့ တရားတွေ’-လို့ မှတ်စရာရှိတာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။

ဥပါဒါနိကွဏ္ဌာတွေဟာ ကိုယ့်မှာဖြစ်နေလည်း ‘ကိုယ်မဟုတ်’လို့ ‘အနတ္တ’-ပြောရသလို သူများမှာဖြစ်နေလည်း ‘သူများမဟုတ်တာတွေ’ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့် အနတ္တကို ‘ငါမဟုတ်’-လို့သာ မပြန်ဘဲ ‘လူ
မဟုတ်’-လို့ ပြန်လိုက်တာပဲ။ လူမှာဖြစ်နေပေမဲ့ အဲသည်
ဖြစ်နေတဲ့ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာ လူမဟုတ်ဘူး’- လို့
ပြောတာ ဖြစ်လို့ပဲ။

၃၈။ အနိစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အနိစ္စ-ကို အနတ္တလက္ခဏာဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဖြစ်ပြီး
မရှိတာ’-ကို ‘အနိစ္စတ္ထ’-လို့ ‘ဟုတ္တာ အဘာဝတ္ထ’-ဆိုပြီး ရှေးက
ဖော်ကြတယ်။ ဖြစ်ပြီး မရှိတာဟာ အနိစ္စလက္ခဏာဖြစ်လျင် ဒါသိဖို့
ဘုရားဟောနေဖို့ မရှိအောင် ဖြစ်မှာပဲ။

သည်လို မပြောနိုင်အောင် ‘အနိစ္စလက္ခဏာရှင်ဟာ သမုတိတွေ
မဟုတ်ရဘူး၊ ပရမတ်တွေဖြစ်ရမယ်’-ပြောတယ်။ ပရမတ်ရဲ့ဖြစ်ပျက်က
မြန်တယ်။ သည်တော့ လူတွေ အဲဒါ မသိလိုက်အောင် ဖြစ်ကြတယ်။
တိဗ္ဗိမှာပေါ်နေတဲ့ အရုပ်နဲ့ အဲသည်အရုပ်ဖြစ်ပေါ်တဲ့ လျှပ်စစ်အလင်းစက်
ကလေးတွေလိုပေါ့။ အရုပ်တစ်ခုမှာ အလင်းစက်ပေါင်း ထောင်ချီသောင်း
ချီပြီး ရှိတယ်။ အဲသည် အလင်းစက်တွေကလည်း တပြိုင်နက်ဖြစ်တာ
မဟုတ်ဘူး။ တစ်စက်ပြီးမှ တစ်စက်ဖြစ်တယ်။

ဒါတွေက မြန်လွန်းတော့ မျက်စိနဲ့ အဲဒါတွေ မမြင်ဘူး။ အဲဒါတွေ
တပြိုင်နက်ဖြစ်တယ်လို့ပဲ မြင်တယ်။ အဲသည်တော့လည်း အလင်းစက်
တစ်စက်ချင်းမြင်တာ မဟုတ်တော့ဘဲ ပေါင်းပြီးမြင်တယ်။ အဲသည်တော့
အရုပ်မြင်တာ ဖြစ်တာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲသည်လိုပဲ အဖေအမေကို သိတယ်၊ သားသမီးကို သိတယ်- ဆိုတာလည်း အလင်းစက် သောင်းသိန်းပေါင်းပြီးမြင်တဲ့ အရုပ်လိုပဲ စိတ် အဖြစ်အပျက်တွေ ကုဋေကုဋာကို ပေါင်းသိတဲ့ အသိတွေပဲ။ အဲဒါတွေရဲ့ ဖြစ်ပျက်သိလို့ အနိစ္စမြင်တာ မဟုတ်ဘူး။ အဲသည်အသိရဲ့ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်သိမှ ‘အနိစ္စသိတာ ဖြစ်တယ်’- ပြော ကြတယ်။

အဲသည်အနိစ္စက ရုပ်နာမ်ကိုလိုက်ကြည့်နေတဲ့ ယောဂကို ကျင့်မှ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ အဲဒါသိတော့လည်း ဘာအကျိုးရမလဲ-မေးတော့ ‘ဒုက္ခ၊ အနရိယ၊ အနတ္တသံဟိတ’-လို့ ဘုရားပြောပါတယ်။

ဒါကြောင့် အနိစ္စရဲ့အနက်ဟာ လောကမှာမပေါ်ဘူး- ပြောရမယ်။ သည်လိုဆိုတော့ အနိစ္စရဲ့အနက်ဟာ လူမသိနိုင်အောင် ငုပ်သလား၊ ကျဉ်း မြောင်းကြပ်တည်းသလား ဆိုတော့လည်း သည်လိုမဟုတ်ပြန်ဘူး။ အနိစ္စရဲ့ အနက်ဟာ ခက်နေတာက အကြောင်းရှိတယ်။ အဲဒါက အနိစ္စလက္ခဏာဟာ အဲသည်လက္ခဏာရဲ့ လက္ခဏာရှင်ကို မသိကြလို့ပဲ။

အဲဒါ မယုံမရှိကြနဲ့။ အနိစ္စလက္ခဏာရဲ့ လက္ခဏာရှင်ကို မသိကြ ဘူး။ မသိလို့ ဆိုအထားခံရတဲ့တရား၊ ပြောလျင် ရှင်းသွားမှာပဲ။ အဲဒါ ဘာလဲ။

‘ဒုဝေသစ္စာနိ ဝုတ္တာနိ သမ္ပုဒ္ဓေါ ဝဒတံ ဝရော၊
သမုတိံ ပရမတ္ထဉ္စ၊ တတိယံ နုပလဗ္ဘတိ’။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲဒါပေါ့။ ‘လောကမှာ သစ္စာနှစ်ပါးသာပဲ ရှိတယ်၊ သုံးခုမြောက် သစ္စာ မရထိုက်’ -ဆိုတာပေါ့။ အနိစ္စလက္ခဏာရဲ့ လက္ခဏာရှင်ဟာ သမုတိ မဟုတ်လျှင် ပရမတ်သစ္စာပဲ ဖြစ်ရတော့မယ် မဟုတ်လား။ တတိယသစ္စာ မှ မရှိတာကပဲ။

တကယ်က -

‘တိဏိသစ္စာနိ ဂုတ္တာနိ သမ္ပုဒ္ဓေါ ဝဒတံ ဝရော၊ သမုတိ ပရမတ္ထဉ္စ အရိယံ ဥပလက္ခတိ’ -လို့ လုပ်ရမှာ။

‘တတိယသစ္စာကို မသိလို့ မရှိဘူး’ -ပြောတာပဲ။

ဘုရားက ‘တတိယသစ္စာ’ -ကို ဖော်ထုတ်သူပဲ။ သာသနာ မှာ ပဌမနဲ့ဒုတိယသစ္စာတွေဟာ ‘အန္တဓမ္မ’ တွေဖြစ်တယ်။ ‘တတိယသစ္စာသာလျှင် မဇ္ဈိပဋိပဒါဖြစ်တယ်’ ဟောခဲ့ တာပဲ။

ဒါကို ဓမ္မစကြာကို သဘောပေါက်အောင်နာလျှင် သိစရာပဲ။

တတိယသစ္စာဖြစ်တဲ့ အရိယသစ္စာထဲက ဒုက္ခအရိယသစ္စာ အရဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တယ် -ဆိုလျှင် အဲသည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ သံသာရအဖြစ် ပြေးလွှားနေတဲ့တရားပဲ။ ပြေးလွှားနေမှတော့ ပုံကလည်း တစ်ခုခု ပေါ်ရတော့ မှာပေါ့။ ခိုးဆိုးဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ သံသာရ ဖြစ်ပြီး ပြေးလွှားနေတယ်ဆိုလျှင် သူခိုး၊ သူဆိုး၊ တစ္ဆေ၊ သရဲပုံ ပေါ်မှာပေါ့။

သည်ပုံတွေကို လူတွေမမြင်ကြလို့လား။ မြင်ပေမဲ့ ဒါတွေကို သ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရုပ်မကွဲဘူး။ တစ္ဆေ၊ သရဲ၊ ဘီလူး၊ သဘက်ပုံ ပေါက်နေပေမဲ့ လူတော့ လူပါ
ပဲ-လို့ သိနေကြတယ်။ တစ္ဆေ၊ သရဲဆိုတာတွေက လူ့အပြင်ဘက်မှာ သီးခြား
ရှိတဲ့ အကောင်တွေလို့ သိကြတယ်။ သည်လူတွေဟာ တစ္ဆေ၊ သရဲတွေ
မဟုတ်ဘူး-လို့ပေါ့။

သည်လိုဖြစ်တာ မဂ္ဂအရိယသစ္စာမျက်စိ မရှိကြလို့ဖြစ်တယ်။ မဂ္ဂ
အရိယသစ္စာမျက်စိပေါက်ပြီးသူ ဖြစ်လျှင် တစ္ဆေ၊ သရဲ၊ ဘီလူး၊ သဘက်၊ နတ်
ဒေဝ၊ ဗြဟ္မာတွေကို ပြက်ပြက်ထင်ထင် မြင်တယ်။ အဲဒါတွေကလူပေါ်မှာ
မှီပြီးဖြစ်နေတာတွေ အဖြစ်လည်း မြင်တယ်။ ဒါတွေ အပူးခံနေရတာ မြင်
လို့သာ လူပေါ်ပူးနေတဲ့ အဲသည်အဖြစ်တွေအဖြစ် ထင်အောင် ပြေးလွှားနေတဲ့
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ’-လို့ ပြောရတာပေါ့။

သည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေရဲ့ ကျင်လည်ပြေးလွှားမှုကြောင့် ပေါ်ထွက်
လာတဲ့ ပုံတွေဟာ အထင်အရှားဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို ‘သတ္တဝါ’ခေါ်တာပဲ။
တစ္ဆေ၊ သရဲ၊ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အသူရကာယ်၊ ဒေဝ၊ ဗြဟ္မာ-အားလုံးပဲ။ သည်အ
ကောင်ပလောင်တွေဟာ သူတို့ ဖြစ်ကြပြီဆိုလျှင်၊ လူဟာ လူ့အသိအပျောက်
ဆုံး ခံရတယ်။ သူတို့အဖြစ်တွေဟာ တချို့ဆိုလျှင်ကောင်းတယ် မဟုတ်လား-
မေးစရာရှိတယ်။ သုဂတိသတ္တဝါတွေ ဆိုလျှင်ပေါ့။ အဲဒါ အဲသည်သတ္တဝါကို
မသိလို့ ထင်တာမျှပဲ-လို့ ပြောရမယ်။

ဒေဝ၊ သတ္တဝါကို ကြည့်မလား။ ကာမအာရုံကောင်းတွေကို ပန်း
တိုင်ထားပြီး လှုပ်ရှားနေတဲ့ သတ္တဝါပဲ။ ကာမချမ်းသာဟာ သူ့နောက်လိုက်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သူကို အကျိုးမဲ့စေတယ်။ ရူပါရူပ ဗြဟ္မာသတ္တဝါကို ကြည့်မလား။ အသိနဲ့ အရှိ တစ်ခုခုကို ဖျောက်ဖျက်နေသူတွေပဲ။ ရူပဗြဟ္မာ သတ္တဝါဆိုလျင် ဃာန,ဇိဝှာ,ကာယ ပသာဒတွေတောင် မဲ့ကြသူတွေ၊ အရူပဗြဟ္မာ သတ္တဝါ ဒုက္ခိတတွေဆိုတာ မထင်ရှားဘူးလား။

အဲသည်သုံးဆယ့်တစ်ဘုံသားသတ္တဝါ ဖြစ်ရတာဟာ ဒုက္ခ ရောက်ရတာပဲ။ အဲသည်ဒုက္ခ ဘယ်ကရတာလဲ-မေးလျှင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာသံသာရဖြစ်တဲ့ ပြေးလွှားဖြစ်ပွားမှုက ရတာ တွေပဲ။ သည်တော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ ‘အဖျက်တရား’ ဖြစ်နေတာ ထင်ရှားတယ်။ ပြီးတော့ သည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တွေဟာ လူလည်း မဟုတ်ဘူး။ လူမဟုတ်ပေမဲ့ လူပေါ် တက်ပြီး သူ့ဟာသူ ဖြစ်ထွန်းနေတယ်။

ထန်းပင်မှာပေါက်တဲ့ ညောင်ပင်လိုပဲ။ ပဌမတော့ ထန်းလက်ကြား အစိုဓာတ်မှီပြီး ပေါက်တယ်။ နောက်တော့ ထန်းပင်ကို ညောင်ပင်က မျို တယ်။ ထန်းပင် အစာမရအောင်လုပ်ပြီး ထန်းပင်ကို ညောင်ပင်က သတ် တယ်။ လူပေါ်မှာဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကလည်း လူကိုဖျက်တဲ့ခန္ဓာ ဖြစ် တယ်။

ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ- ဝိညာဏတွေဟာ ပျက်စီးတာတွေလား၊ ကောင်းမွန်တိုးတက်တာတွေလား၊ မေးတာကို ပဉ္စဂ္ဂီတွေက ‘ပျက်စီးတာတွေပါ ဘုရား’-လို့ ‘အနိစ္စံ ဘန္တေ’- လို့ လျှောက်ထားကြတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်တော့အနိစ္စရဲ့အနက်ဟာ ‘ဖြစ်ပျက်’-ဆိုတဲ့ ‘ဟုတ္တာ အဘာဝ’ မဟုတ်ရပါဘူး။ သည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပျက် သွားလို့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို အနိစ္စ-လို့ပြောတာ မဟုတ် ဘူး။ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာက လူကို အဖျက်လုပ်ငန်းဖြစ်စေတဲ့ ခန္ဓာဖြစ်လို့ အနိစ္စ’- ပြောရတာဖြစ်တယ်။

သည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ ကျင်လည်ပြီးလွှားနေလို့ ဖြစ်ပွားတဲ့ သတ္တ ဝါအဖြစ်ဟာ ဖြစ်ပျက်သွားတယ်-ဆိုတဲ့ ဖြစ်ပြီး မရှိသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ တိဗ္ဗိစကရင်မှာ ပေါ်နေတဲ့အရုပ်လိုပဲ။ လျှပ်စစ်အစက်တွေ ပျက်နေလို့ အရုပ်ပျက်တာ မဟုတ်ဘူး။ သည်အရုပ် အလုပ်လုပ်မှုတွေက အဲသည်အရုပ် နဲ့အတူ ပါဝင်တဲ့ ဇာတ်လမ်းထဲက တခြားအရုပ်တွေကို ပျက်စီးစေတာမျိုး လုပ်လျင်သာ ‘ပျက်စီးတယ်’ ပြောရမှာဖြစ်တယ်။ ‘ပျက်တယ်’-ဆိုပေမဲ့ အဲသည် ပျက်တဲ့အကောင်ဟာ မရှိနေတာ မဟုတ်ဘူးပဲ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရဲ့ အနိစ္စဟာ ရောဂါဘယရဲ့ပျက်စီးမှုအနိစ္စ နဲ့ တူတယ်။ ရောဂါဘယဟာ ပျက်စီးတယ်-ဆိုပေမဲ့ ရော ဂါမရှိသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ ‘လူကို ပျက်စီးစေတဲ့အတွက် ‘ပျက်စီးတယ်’ ပြောရတာမျှပဲ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ သည် လိုပျက်စီးမှု အနိစ္စဖြစ်တယ်’-လို့ အနိစ္စအနက်ကို နား လည်ရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၃၉။ ဒုက္ခလက္ခဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခလက္ခဏ’-ကို အနတ္တလက္ခဏဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဒုက္ခကို အနက်ဖော်တဲ့အခါ ‘ဆင်းရဲခြင်း’-လို့ ဖော်ကြတယ်။ ကြောက်စရာဖြစ်တယ်ပေါ့။ ဖြစ်ပျက်တို့ရဲ့ နှိပ်စက်ဒဏ် အတန်တန်ခံရခြင်း-လို့လည်း ပြောကြတယ်။

တကယ်တော့ ‘မကောင်းတဲ့အမှု ဖြစ်ခြင်း၊ ဆိုးဝါးခြင်း’-လို့ အနက် ပြန်ရဖို့ ရှိတယ်။ ဒုက္ခလက္ခဏာရဲ့ လက္ခဏာရှင်ဟာ အနိစ္စ-အနတ္တ လက္ခဏာတွေရဲ့ လက္ခဏာရှင်နဲ့ထပ်တူ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ’တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာ ဆိုးဝါးကြတယ်’။ ရောဂါဘယတွေဟာ ဆိုးဝါးကြတယ် အပြောခံရသလို၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာလည်း ဆိုးဝါးတယ်-အပြောခံရမှာ တွေ ဖြစ်တယ်။

‘ဘယ်လို ဆိုးဝါးသလဲ’-မေးဖွယ်ပါပဲ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာ လူကို လူအဖြစ် ပျောက်စေပြီး၊
သတ္တဝါအဖြစ် ရောက်စေလို့ပဲ။ လူကို သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ^၁
သတ္တဝါအဖြစ် ရောက်စေတာဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ ဖြစ်
တယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ မရှိလျှင် သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ သတ္တဝါ
အဖြစ်ရယ်လို့ လူမှာ မရှိနိုင်ဘူး။

ဒါတွေကြောင့် ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏတွေဟာ ဒုက္ခလား-သုခလား’- မေးတဲ့အခါ ‘ဒုက္ခပေါ့ ဘုရား’-လို့ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့ ဖြေကြတာဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲသည် ‘ဒုက္ခလက္ခဏာဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ရဲ့ လက္ခဏာပဲ။ ဆိုးဝါးကြတယ်’-ဆိုတဲ့ မှတ်စရာရှိတဲ့ ခန္ဓာတွေ’
-လို့ ဆိုလိုတယ်။

၄၀။ ဝိပရိဏာမဓမ္မ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာသ

သ ည်ဝေါဟာရလည်း အနတ္တလက္ခဏဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။
ဒါရဲ့အနက်လည်း ဖော်ရမယ်။ ‘ဝိပရိဏာမဓမ္မ’-ဟာ အနတ္တဓမ္မပဲ
ဖြစ်တယ်။ ‘ဝိပရိဏာမ=ဖောက်ပြန်တယ်’-လို့ သဒ္ဒါက ထွက်မယ်။ ဘယ်
လို ဖောက်ပြန်တာလဲ-မေးလျှင် ‘လူမဟုတ်ဘဲ လူလို့ ထင်မြင်မှတ်ယူတာဟာ
ဖောက်ပြန်တာပဲ’-ပေါ့။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမှာ လက်ခြေရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ ပါးစပ်-ဦး
နှောက်လည်း သည်လိုပဲ။ ဒါပေမဲ့ ပြုမှု-သွားလာ-ပြော
ဆို-တွေးကြံတာတွေ လုပ်တော့ လူမဟုတ်ဘူး မမှတ်နိုင်
တော့ဘဲ ‘လူ’-လို့ မှတ်ထင်ခံရတာ ‘ဖောက်ပြန်တာ’ပဲ။
‘ဖောက်ပြန်တဲ့တရား’-ဆိုတာ ‘အနတ္တဓမ္မ’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

၄၁။ ဧတံ မမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယာဝေါဟာရ ‘ဧတံ မမ’-ဆိုတာကို အနတ္တလက္ခဏ ဒေသနာ
မှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဧတံ မမ’-မှာ ‘ဧတံ’-ရဲ့အစွဲဟာ အနိစ္စ
-ဒုက္ခ-ဝိပရိဏာမအနတ္တဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေပဲ ရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘အဲသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို သည်လိုရှုမြင်လို့ တော်ပါ့မလား’-
လို့ ဘုရားက အမေးထုတ်တယ်။

ဘယ်လို ရှုမြင်ရမလဲ? ဆိုတော့ ‘မမ’-လို့ ရှုမြင်တယ်ပေါ့။

‘မမ’-ဆိုတာ ‘ငါ့ဟာ’-ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ပဲ။
ဘာကို ‘ငါ့ဟာ’-လို့ ရှုမြင်တာလဲ-ဆိုတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ရုပ်-
ဝေဒနာ စတာတွေကိုပေါ့။

‘ငါ ကုန်သွယ်လယ်လုပ်ထားလို့ ရတဲ့ပစ္စည်းကို ‘ငါ့ဟာ’-ရှုတာ
မဟုတ်လား-မေးချင်ဖွယ် ရှိတယ်။ မဟုတ်ဘူး-ပြောရမယ်။ ငါယူထားတဲ့
မယား၊လင်နဲ့ သားသမီးဟာ ‘ငါ့ဟာ’-ယူလို့ မတော်ဘူး ပြောမလား။
တော်လျင် အဲဒါတွေကို ဘာတွေလို့ ရှုမြင်ရမလဲပေါ့။ ဒါတွေကို ‘ငါ့ဟာ’-
ရှုမြင်လို့ မသင့်ဘူးပြောတာ မဟုတ်ဘူး။

‘မိမိကိုယ်မှာ ဖြစ်တည်နေကြတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာ
ဖြစ်တည်နေကြတာ ဖြစ်ပေမဲ့ ကိုယ့်ဟာတွေ မဟုတ်ဘူး၊
ရောဂါတွေ ကိုယ်မှာဖြစ်နေလျင် ရောဂါဟာ ကိုယ့်ဟာမ
ဟုတ်သလို ‘ကိုယ်ဟာ’-လို့ ရှုမြင်လို့ မတော်ဘူး’-ပြော
တာ ဖြစ်တယ်။

သည်လို ‘ငါ့ဟာ’-ရှုမြင်လို့ မတော်ပဲ ရှုမြင်မိတာဟာ သညာ
ဖောက်ပြန်လို့ပဲ။ သညာဝိပ္ပလ္လာသ ဖြစ်လို့ပေါ့။

၄၂။ ဧသောဟ မသ္မိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဧသောဟ မသ္မိ’-ဆိုတဲ့စကားကို အနတ္တလက္ခဏာ ဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ သည်စကားမှာ ‘ဧသော’-ပုဒ်နဲ့ စွဲရမည့်အနက်က အနိစ္စ-ဒုက္ခ-ဝိပရိဏာမ ဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်တယ်။

‘သည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏတွေဟာ သည်လိုရှုမြင်လို့ တော်ပါ့မလား’-မေးတာပဲ။ ဘယ်လို ရှုမြင်ရမလဲ-ဆိုတော့ ‘ငါ’-လို့ပဲ။ ‘ငါဖြစ်တယ်’-လို့ပေါ့။ ‘အဟသ္မိ=ငါဖြစ်တယ်’-လို့ပဲ။

ဘာကို ‘အဟသ္မိ’-လုပ်လျင် မသင့်လျော်တာလဲ-ဆိုတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ‘ငါဖြစ်တယ်’-လုပ်လို့ မသင့်လျော်တာပေါ့။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ငါဖြစ်တယ်-လုပ်တာ မသင့်တော်ဘူး ထင်ပြီး ပယ်ကြတယ်။ အဲဒါကို ‘ငါဖြစ်တယ်’-မထင်လျင် ဘာဖြစ်တယ် ထင်ရမလဲ။ သည်လိုအမေး ဖြေစရာ မရှိကြဘူး။

တကယ်က ကိုယ့်ကိုယ်ကို ငါဖြစ်တယ်-မထင်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ပေါ်မှာမှီပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို မသိတော့ အဲသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကိုပဲ ‘ငါဖြစ်တယ်’-ဆိုတာ မထင်ရမှာ။ အဲသည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကတော့ သူ့အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တရားပဲ။ ဒါကြောင့် ဘယ်မှာ ငါဖြစ်တယ်-လုပ်လို့ ဖြစ်ပါ့မလဲ။ သည်လို ‘ငါ’-လုပ်လို့ မဖြစ်တဲ့ သူ့အကြောင်းနဲ့သူဖြစ်တဲ့ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ငါဖြစ်တယ်လုပ်လို့ မတော်ဘူး’-

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လို့ ပဉ္စဝဂ္ဂီတွေက လျှောက်ထားကြတာ ဖြစ်တယ်။

ငါ့ကိုယ်မှာဖြစ်တဲ့ ငါမဟုတ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ စိတ်
အမြင်မှာ နှစ်ခုကွဲအောင် မခွဲတတ်စရာ ဖြစ်တယ်။ ‘ဒါ
ကြောင့် ငါနဲ့ ငါ့မှာဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို တစ်ခုတည်း
ထင်ပြီး ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ရုပ်-ဝေဒနာ စတာတွေဟာ ‘ငါ
ဖြစ်တယ်’-ယူတာဟာ ‘စိတ်ဖောက်ပြန်လို့ ဖြစ်တယ်’-
ပြောရတယ်။ စိတ္တဝိပ္ပလ္လာသ ဖြစ်လို့ပေါ့။

၄၃။ ဧသောမေ အတ္တာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည်အရိယာဝေါဟာရကို အနတ္တလက္ခဏာဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ ‘ဧသော မေ အတ္တာ’-ရဲ့ အနက် ဖော်ပြရမယ်။
သည်မှာ ‘ဧသော’-ရဲ့ အရဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ အနိစ္စ-
ဒုက္ခ-အနတ္တ လက္ခဏာတွေရှိတဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏ
တွေပဲပေါ့။ ‘အဲဒါတွေကို ဘယ်လိုထင်လျှင် မတော်မှာ’-တဲ့လဲ။ ‘ငါ=အတ္တ
ဒါ မှမဟုတ် ငါ့ကိုယ်’-လို့ ထင်လျှင် မတော်မှာပေါ့။

* ‘မေ အတ္တာ’-ကို ‘ငါရဲ့အတ္တ ဒါမှမဟုတ် ငါ့ကိုယ်’-လို့ ဖော်
ရမယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ‘ငါ့ဟာနဲ့ ငါ’-လို့ အမှတ်ဖောက်ပြန်၊ အသိ

* မှတ်ရန်။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ‘ဒါ-ငါ့ဟာ’လို့ သညာဖောက်ပြန်လျှင်-တဏှာ၊

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ‘ဒါ-ငါပဲ’-လို့ စိတ်ဖောက်ပြန်လျှင်-မာန၊

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ‘ဒါ-ငါ့အဖြစ်=ငါ့ကိုယ်’-လို့ အမြင်ဖောက်ပြန်လျှင်-ဒိဋ္ဌိ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဖောက်ပြန်ဖြစ်ဖို့ ပဌမဆုံး အမြင်ဖောက်ပြန်ရတာပဲ။ ‘အမြင် ဖောက်ပြန် တယ်’-ဆိုတာ ‘အယူဖောက်ပြန်တာ’-ပေါ့။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ရုပ်-ဝေဒနာ စတာကို ဖောက်ပြန်တဲ့အမြင်အယူ ရှိသူက ဘယ်လိုမြင်လို့၊ ဘယ်လိုယူ တာလဲ?

‘သည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ရုပ်-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏတွေ ဟာ ငါတို့မှာ အမြဲဖြစ်တည်ပြီး ရှိနေတဲ့ဟာ မဟုတ်ပေမဲ့၊ အကြောင်းသင့် လျင် ထပြီး ဖြစ်လာတယ်။ ထပြီးဖြစ်လာတာ ကြည့်ပြီး၊ သူရှိတာ သေချာ တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ကို အမိအရ စမ်းနမ်းကြည့်လို့လည်း မရဘူး။ သည် တော့ သည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ သည်ကိုယ်ရဲ့ ကိုယ်အစစ်ဖြစ်ရမယ်’။

သည်လို အသိအမြင်ကို ဖော်တယ်။ သည်အသိအမြင်ဟာ မှန်တဲ့ အသိအမြင်လား-ဆိုတော့ မမှန်ဘူးပဲ။ လူ့ကိုယ်ရဲ့ ကိုယ်မဟုတ်ဘူး၊ ဘယ် မှာနေတယ် မသိဘဲ ရှိနေတာ ဆိုတာလည်း မမှန်ဘူး။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟာ လူမဟုတ်ဘူးပဲ။လူမဟုတ်ပေမဲ့ လူမှာ ကပ်ပြီး ဖြစ်တည်တယ်။သူ့သဘောနဲ့ သူတည်တာပဲ။ သူ့ အကြောင်းရလို့ သူဖြစ်တယ်။ တစ်ခါ သူဖြစ်လို့ သူ့ အ ကြောင်းပေါ်တယ်။ သည်လို အပြန်အလှန်ပြုပြီးဖြစ်နေတဲ့ အရာပဲ။ အဲဒါဟာ လူရဲ့အတ္တလို့ဆိုတဲ့ ‘ကိုယ်ရဲ့ ကိုယ်’ မဟုတ်ဘူး။

သံသရာကိုမသိလို့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ရုပ်-ဝေဒနာ,စတာတွေကို

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကိုယ့်ရဲ့အတ္တ-လို့ မြင်တာဖြစ်တယ်။ သည်လို ‘အမြင်မှားနဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို
‘ကိုယ့်ရဲ့အတ္တ’-လို့ယူလို့ မတော်ဘူး’-ပြောတယ်။ ဒါဟာ ‘ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပလ္လာသ’
ဖြစ်လို့ပေါ့။

၄၄။ ယံကိဉ္စိ ရူပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယာဝေါဟာရ ‘ယံကိဉ္စိ ရူပ’-ကို အနတ္တလက္ခဏဒေသနာမှာ
ဘုရား ဟောတယ်။ သည်အနက်လည်း လွဲကောက်ကြတယ်။
‘ယံကိဉ္စိ’-လို့ အနိယတ်နဲ့ပြတဲ့ ‘ရူပ’အရ ရုပ်ဖြစ်လို့၊ ဘယ်ရုပ်ဖြစ်ဖြစ်လို့
အပြေးအလွှား မျက်စိမှိတ်ပြီး ယူချင်ကြတယ်။

တကယ်တော့ ‘ရူပ’အရ သည်လို မယူရဘူး။ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာ
ထိုက်တဲ့ ရုပ်ကိုပဲ ယူရမယ်။ အဲသည်ရုပ်ကမှ ‘ဒုက္ခအရိယာသစ္စာထိုက်တဲ့
ရုပ်’-ပဲ။ ဒါမှ အရှုခံကိစ္စ ရှိတော့မှာပေါ့။ အခု အရှုခံကိစ္စ ရှိလို့သာ
အဲသည် (ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ)ရုပ်ခပ်သိမ်းကို ‘ငါမဟုတ်ဘူး ရှုကြ’-လို့ ဟော
တာပေါ့။

သည်တော့ ‘ရူပ’-အရ ရုပ်အားလုံး မယူရဘဲနဲ့ ဘယ်ကြောင့်
‘ယံကိဉ္စိ’-ဆိုပြီး ‘ရုပ်တစ်စုံတစ်ခု’-လို့ အဓိပ္ပါယ် ပြောရသလဲ-မေးလျှင်
ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာရုပ်မှာလည်း အတိတ်ရုပ်-အနာဂတ်ရုပ်-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၊ အဝေ
ရုပ်-အနီးရုပ်၊ အတွင်းရုပ်-အပြင်ရုပ်၊ အကြမ်းရုပ်-အနုရုပ်၊ အမြတ်ရုပ်-
အယုတ်ရုပ်-လို့ တစ်ဆယ့်တစ်ထွေတောင် ပြားတာတွေ ရှိတာပဲ။ ‘အဲဒါ
တွေ အကုန်’-လို့ ပြောချင်လို့ ‘ယံကိဉ္စိ ရူပ သဗ္ဗံ တံ’-လို့ ပြောတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရုပ်တစ်စုံတစ်ခု ‘ယံကိဉ္စိ ရူပံ’-ဆိုလို့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရုပ်
 ရော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမဟုတ်တဲ့ရုပ်ရော-လို့ ဆိုလိုတာ မ
 ဟုတ်ဘူး။ ‘တစ်ဆယ့်တစ်ထွေပြားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရုပ်ထဲ
 က ဘယ်ရုပ်ဖြစ်ဖြစ်’-လို့ ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်။

၄၅။ ယာကာစိ ဝေဒနာ၊ ယာကာစိ သညာ၊ ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ၊
 ယံကိဉ္စိ ဝိညာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ ည်အရိယဝေါဟာရတွေကိုလည်း အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ ဘုရား
 ဟောတယ်။ သည်အရိယဝေါဟာရတွေလည်း အနက်ဖော်ရမယ်။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရနဲ့ဝိညာဏတွေကို
 သာ သည်မှာ အရကောက်ရမယ်။ ယာကာစိတွေ၊ ယေကေစိတွေ၊ ယံကိဉ္စိ
 တွေ-ပြောလို့ တစ်စုံတစ်ခုသော ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏဆိုလို့
 ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမဟုတ်တဲ့ ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏတွေ မရဘူး။

အဲဒါတွေက အသိခံကိစ္စရှိတဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်တဲ့ တရား
 တွေ မဟုတ်ကြဘူး။ သည်မှာဟောတာက အသိခံကိစ္စအတွက် သိဖို့ဟော
 တာဖြစ်လို့ပဲ။

သည်လိုဖြစ်လျက် ယာကာစိ တစ်စုံတစ်ရာသော ဝေဒနာ
 -သညာ စတာတွေ ဟောတာက ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမှန်လျင်၊
 ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏ်မှန်သမျှ အကုန်လုံးပါဖို့’
 ဟောတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဖြစ်ပြီး-ဖြစ်ဆဲ-ဖြစ်လတ် ဖြစ်ဖြစ်၊ တွင်း-ပြင်၊နီး-
ဝေး၊ ကြမ်း-နု၊ ယုတ်-မြတ်မရွေး အားလုံးသော ဝေဒန
ပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝိ
ညာဏပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ ရဖို့ပဲ။

၄၆။ ရူပသွိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ

ရိယာဝေါဟာရ ‘ရူပသွိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ’ -စကားကို အနတ္တလက္ခဏသုတ်
မှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ရုပ်မှာငြီးငွေ့တယ်’ -လို့ အနက်ပြန်ရမှာပဲ။
‘ရုပ်မှာ’ -ဆိုလို့ ရုပ်တိုင်းမှာလို့ ယူရမလိုဖြစ်တာ သတိထားရမယ်။
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ရုပ်မှာ’ -လို့သာ သိပေးရမှာ ဖြစ်တယ်။ ပြီးခဲ့တုန်းက
ရုပ်ကို ဖွင့်ခဲ့တာတွေအတိုင်းပေါ့။ သည်ဝါကျရဲ့အစမှာ ‘ဧဝံပဿံ ဘိက္ခ
ဝေ’ -လို့ ပါတာဆိုတော့-

‘ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာအားလုံးကို ‘ငါမဟုတ်’ -စတာတွေနဲ့ ရူ
သုဟာ ‘ရုပ်မှာငြီးငွေ့တယ်’ -ဆိုတော့ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာ
ယူရတာပဲ။ ‘ငြီးငွေ့တယ်’ -ဆိုတာ မလိုလားတယ်ဆိုတာ
ထင်ရှားတဲ့စကားပဲ။

၄၇။ ဝေဒနာယပိ၊ သညာယပိ၊ သင်္ခါရေသုပိ၊ ဝိညာဏသွိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ
အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ

ည်အရိယာဝေါဟာရတွေကို အဲသည်ဒေသနာမှာပဲ ဘုရားဟော
တယ်။ အဲဒါတွေရဲ့ အနက်တွေလည်း ဝေဒနာတိုင်း၊ သညာတိုင်း၊
သင်္ခါရတိုင်း၊ ဝိညာဏ်တိုင်း မယူမိဖို့ သတိရရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရုပ်ကို ကောက်ခံတဲ့အတိုင်းပဲ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာများ ထိုက်
ကြတဲ့ ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဏတွေ’-ကိုပဲ
ကောက်ကြရမယ်။ သူတို့ကိုလည်း ‘ဧဝံ ပဿ’-နဲ့ဟော
ကြားတာတွေပဲ မဟုတ်လား။

၄၈။ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သည်အရိယာဝေါဟာရကို အနတ္တလက္ခဏဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ ဒါရဲ့အနက်ကို ‘ရူပသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ရူပသ္မိမ္မိ ဝိရဇ္ဇတိ၊
ရူပသ္မိမ္မိဝိမုစ္စတိ’ ဖြစ်ရဖို့ရှိတယ်။ ‘ရုပ်မှာ ငြီးငွေ့၊ မတပ်စွန်း၊ လွတ်မြောက်
တယ်’-ပေါ့။ သဒ္ဓါလိုတော့ နည်းနည်းလိုမယ်။ အဓိပ္ပါယ်ကတော့ ဒါပဲ။

ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဏတို့လည်း သည်အတိုင်းပဲ။ ဥပါ
ဒါနက္ခန္ဓာ ဝေဒနာ-သညာ စတာကို ‘ငါမဟုတ်’-အစစနဲ့ရှုတဲ့ အရိယာသာ
ဝက အကြားအမြင်ရှိသူဟာ ဝေဒနာ-သညာ အစစတွေမှ ငြီးငွေ့၊ မတပ်စွန်း၊
လွတ်မြောက်တယ်-လို့ အဓိပ္ပါယ်ထွက်ရမယ်။

‘လွတ်မြောက်တယ်’-ဆိုတာ အဲသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ
က လွတ်မြောက်တာ ဖြစ်တယ်။

အနီး(၅)
မိစ္ဆေဗုဒ္ဓါနာမနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၅)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၄၉။ အဝိဇ္ဇာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အဝိဇ္ဇာ’-ကို အရိယဝေါဟာရအဖြစ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ သည်အဝိဇ္ဇာဟာ သင်္ခါရရဲ့အကြောင်းတရားအဖြစ်
ဟောတယ်။

အဝိဇ္ဇာရဲ့ အနက်အတ္ထသိဖို့မှာ သည်လိုနဲ့ မပြီးဘူး။ အဝိဇ္ဇာရဲ့အ
ကြောင်းက ဘယ်သူလဲ-သိဖို့လိုတယ်။ ဒါက ဒေသနာမှာ တိုက်ရိုက်မလာ
ဘူး။ ထောက်ဆသိရတယ်။ ဒါသိမှ အဝိဇ္ဇာရဲ့အနက်မှန် သိမယ်။ သည်တော့
‘ဧရာမရဏ ပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ’-လို့ သိပေးရမယ်။
တကယ်ပဲ အဲသည်လိုဖြစ်တယ်။ ဧရာမရဏ မနှိပ်စက်လျင် အဝိဇ္ဇာအာသဝ
မယိုစီးဘူး။

အဝိဇ္ဇာရဲ့အကြောင်းဟာ ဧရာမရဏဖြစ်တာ သိပြီးလျှင် အဝိဇ္ဇာ
အနက် ဖော်ဖို့ အသင့်ဖြစ်တာပဲ။ အဝိဇ္ဇာဟာ ‘မသိခြင်း’-လို့ သဒ္ဒါနက်
ထွက်မယ်။ ဘာကို မသိတာလဲ၊ ဘယ်လို မသိတာလဲ၊ သည်လိုမေးခွန်းတွေ
ထွက်လာမယ်။ လမ်းမသိတာ၊ လူမသိတာ၊ ရွာမသိတာတွေဟာ အဝိဇ္ဇာ
လား။ ဒါတွေမသိတာကို အဝိဇ္ဇာက မဟောဘူး။

အဝိဇ္ဇာမသိတာက ‘ဒုက္ခ’-ပဲဖြစ်တယ်။ ‘ဒုက္ခမသိတာ’-
ဟာ အဝိဇ္ဇာပေါ့။ ဒုက္ခကို ဘယ်လိုမသိတာလဲ။ ‘ဒုက္ခကို

ဒုက္ခလို့ မသိတာ’-ပဲ။ ဘယ်မှာ ဒုက္ခလို့ မသိတာလဲ။ ‘ကံ
နဲ့ဝိပါက်အဖြစ်တွေမှာ ဖြစ်တဲ့ဒုက္ခကို မသိတာ’-ဖြစ်တယ်။

သည်နေရာမှာ ဟိုဟိုသည်သည် မသိတာကို အဝိဇ္ဇာ-လို့ မပြောဘဲ
ဝိပါက်တွေအဖြစ်ကို ဒုက္ခလို့ မသိတာကို အဝိဇ္ဇာ-လို့ အနက်ဖော်ရတယ်။
ဝိပါက်အဖြစ်ဟာ ဒုက္ခဖြစ်လို့လား-မေးဖွယ်ပဲ။ ဟုတ်တယ်-လို့ဖြေရမယ်။
ဒုက္ခဖြစ်တာကို ဒုက္ခလို့ မသိလျင် ဘယ်လိုသိလို့လဲပေါ့။ ‘သုခ’-လို့ပင်
ပြောင်းပြန်လန်အောင် သိတယ်’-ပြောရမယ်။ ဒုက္ခကို သုခလို့ သိမှတော့
အမှန်မသိတာဖြစ်ပြီး ‘မသိဘူး’-ပြောရပြီပေါ့။

‘ဝိပါက်က တကယ် ဒုက္ခဖြစ်လို့လား’-မေးဖွယ်ရှိတယ်။ ‘တကယ်
ပဲဖြစ်တယ်’-ဖြေရမယ်။ ဝိပါက်ဟာ ဇာတိ၊ဇရာ၊မရဏ-လို့ ပြောခဲ့ချက်
ရှိတယ်။

‘ဒုက္ခရဲ့အဖြစ်ဟာ ဇာတိ’-ပဲ။ ဇာတိ-ဆိုတာ ပြုလုပ်မှု
ကြောင့် ဖြစ်ပွားတာရဲ့နာမည် ဖြစ်လျက်နဲ့ ဘယ်ကြောင့်
ဒုက္ခဖြစ်သွားရတာလဲ။ ‘ပြုလုပ်တာကိုယ်တိုင်က ပျက်စီးမှု
ကို ပြုလုပ်တာဆိုတော့ ပြုလုပ်မှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဖြစ်ပွားမှု
ကလည်း ပျက်စီးပြီး ဒုက္ခဖြစ်တာ’-ပေါ့။

သည်လို ဒုက္ခဖြစ်တယ်ဆိုလျင် သည်အဖြစ်ကို ဘယ်ကြောင့်
သုခထင်ရတာလဲ-လို့လည်း မေးဖွယ်ပဲ။ ပြုလုပ်တာနဲ့အတူဖြစ်တဲ့ ခံစား
ချက်က သုခဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ပြုလို့ဖြစ်တဲ့ ဝိပါက်မှာလည်း ခံစား
ချက်က သုခဖြစ်နေတော့ သုခထင်တာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ခံစားချက်က သုခဖြစ်နေလျှင် တကယ်သုခလို့ပဲ မဟုတ်ဘူးလား -လို့ပဲ မေးဖွယ်ပဲ။ ‘မဟုတ်ဘူး’-ဖြေရမယ်။ ခံစားချက်သုခက ရေကို လှုပ်သလောက်ပဲ၊ ခဏဆိုလျှင် ပြယ်သွားမှာပဲ။ ဆိုးတာက မပျောက်ဘူး။ ‘ဒုက္ခဆိုတာ အဖြစ်ဆိုးရဲ့နာမည်’-ပဲ။ ခံစားချက်အကောင်းဟာ အဖြစ်ဆိုး နဲ့စာလျှင် မပြောပလောက်ပဲ။

အဲသည်အဖြစ်ဆိုးကို အဖြစ်ဆိုးခံရသူက မသိဘူးလား-မေးစရာ ရှိတယ်။ဒါကို ‘ဟုတ်တယ်’-လို့ပဲ ဖြေရမယ်။ အဖြစ်ဆိုးခံရလျက်နဲ့ ဘယ် ကြောင့် မသိရသလဲ-မေးဖွယ်ပဲ။ မသိရခြင်းအကြောင်းက ပုံခင်းမှ ပေါ် လွင်မှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ မခင်းခင် ပြောစရာရှိတယ်။ အဲဒါက ခံစားချက်အ ကြောင်းပဲ။

ခံစားချက်ဟာ အလွန်သိလွယ်တယ်။ လွန်ကျူးမှု တစ်စုံတစ်ခု ပြုသူဟာ ပြုဆဲမှာပင် ခံစားချက်က ပေါ်တယ်။ ပြုပြီးတဲ့အခါလည်း ဇာတိ ဖြစ်ပြီး အဲသည်ခံစားချက်က ပေါ်ဆဲပဲ။ ဇရာမရဏ ဖြစ်တဲ့အခါမှာတော့ အဲသည်ခံစားချက် လျော့ပါးသွားလို့၊ အဲသည်ခံစားချက်ကို လွမ်းမောတသ ရတဲ့ ခံစားချက်အဆိုး ဝင်လာတယ်။ အဲဒါက မခံစားနိုင်လောက်အောင် ဝင်လာတာ၊ ခံရတယ်-ဆိုပါတော့။ အဲသည်ခံစားချက်အဆိုးဟာ ဘဝအ ဆိုးကို ဖုံးလွှမ်းတယ်။ ဇာတိအခိုက် ခံစားချက်အကောင်း ဖြစ်နေစဉ်က လည်း ဘဝအဆိုးကို ခံစားချက်အကောင်းက မသိမြင်စေဘူး။

ပြီးတော့လည်း အဖြစ်ဆိုးကိုမသိဘို့ နောက်တစ်ကြောင်းလည်း

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရှိတယ်။ အဲဒါက အဖြစ်ဆိုးသိဖို့ အဖြစ်ကောင်းနဲ့ ယှဉ်ရတယ်။ အဖြစ်-
အဖြစ်ခံရသူမှာ အဖြစ်ကောင်းနဲ့ယှဉ်စရာ အဖြစ်ကောင်းကို မသိဘူး ဖြစ်
တယ်။ အဖြစ်ဆိုး မဖြစ်ခင်ကအဖြစ်ဟာ အဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပေမဲ့ အဲသည်
အဖြစ်ကောင်းနဲ့ ဘဝခြားခဲ့ပြီဖြစ်တော့ မဆင်ခြင်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း
ကိုယ်ဖြစ်နေရတဲ့ အဖြစ်ဆိုးကို ‘အဖြစ်ဆိုး’-လို့ မသိနိုင်တာပဲ။

ပုံခင်းမှပေါ်မယ်-ဆိုတဲ့အတိုင်း ပုံခင်းကြည့်ကြမယ်။ ပုံက မူးယစ်
ဆေးဝါးသမားပေါ့။ သူဟာ ပဌမဆုံး မူးယစ်ဆေးကို အစပြုသုံးတော့
‘မူးယစ်ဆေးသုံးသူ’-ဆိုတဲ့ လွန်ကျူးသူဆိုတဲ့ အဖြစ်ဆိုး အစပြုဖြစ်ပြီပဲ။
ဒါပေမဲ့ သူ့ဘဝကို သူမသိဘူး။ ဘဝကပေးတဲ့ ခံစားချက်ပဲ သူသိတယ်။

အဲသည်လွန်ကျူးမှု ပြီးတော့ ‘လွန်ကျူးသူအဖြစ်’-လို့ ဆိုရတဲ့
‘ဇာတိ’-ဖြစ်ပြီး၊ အဲသည်မှာ လွန်ကျူးစဉ်က ခံစားချက်အတိုင်း ခံစားရတယ်။
ဧရာမရုဏ်ဆီ ရောက်တဲ့အခါ အဲသည်ခံစားချက် ယိုယွင်းပျက်ပြား လာ
တယ်။ အဲသည်မှာ အလျင်ခံစားချက်ကို လွမ်းမောတသတဲ့ ခံစားချက်အ
ဆိုးတွေ ခံစားရတယ်။ ဒါကြောင့် ‘အလျင်ကလွန်ကျူးမှုမျိုး ပြန် လုပ်ရမှ
ကောင်းမှာပဲ’-လို့ အာသဝတွေ ယိုစီးကြတယ်။ အဲသည်မှာ ‘အဝိဇ္ဇာ’-
ပါတာပဲ။ သည်တော့ အဲသည် ‘အဝိဇ္ဇာဟာ ဧရာမရုဏ်နှိပ်စက်လို့ ဘဝအဖြစ်
ရဲ့အဆိုးကို မသိဘဲ အကောင်းထင်တာ’-ဖြစ်တာပဲ။

ဒါတွေကြောင့် အဝိဇ္ဇာရဲ့ အနက်အတ္ထဟာ ‘ကံနဲ့ကံကျိုးတို့
ရဲ့အဖြစ် ဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခကို ဒုက္ခ-လို့မသိဘဲ သုခ-လို့အထိ
တောင် သိနေခြင်း’-လို့ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၅၀။ သင်္ခါရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ သင်္ခါရ-အရိယဝေါဟာရကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ သင်္ခါရရဲ့ အနက်အတ္ထကို ဖော်ရမယ်။

‘လွန်ကျူးမှု’-ဟာ သင်္ခါရရဲ့ အနက်ပဲ။ သည်ထက်ကျယ်ကျယ်
ပြောလျင် ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးတွေနဲ့ ပြုလုပ်တဲ့ လွန်ကျူးမှုပဲ။ ဘယ်လောက်
အောက်လျော့တယ်-ပိုတယ်၊ သည်လို လွန်ကျူးတာ မဟုတ်ဘူး။ လွန်ကျူး
ကို ဒီဂရီတစ်ခုခုနဲ့တိုင်းပြီး ပြောရတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။

လူကလုပ်စေတာ မဟုတ်တဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးအလုပ်တွေ ဖြစ်လို့
သည်အလုပ်တွေကို ‘လွန်ကျူးမှု’-လို့ ပြောရတာဖြစ်တယ်။ ကိုယ်-နှုတ်-
နှလုံးတွေကို ဘယ်သူက ဖြစ်စေလို့လဲ-မေးဖို့ပဲ။ အဖြေက ‘အဝိဇ္ဇာ’-ဖြစ်
တယ်။ ကိုယ်ကပြုလည်း ကိုယ်ပြုအောင် လူကလုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။
အဝိဇ္ဇာကပဲ ကိုယ်ကို ပြုစေတယ်။ နှုတ်နဲ့ နှလုံးလည်း သည်လိုပဲ။ နှုတ်နဲ့
ပြောအောင်၊ နှလုံးနဲ့တွေးအောင် လူကလုပ်တာ မဟုတ်ဘဲ အဝိဇ္ဇာက
ဖြစ်စေတာပဲ။

ဒါကြောင့် သည်ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး လွန်ကျူးမှုတွေဟာ လူလုပ်
အမှုတွေမဟုတ်တဲ့ အမှုတွေဖြစ်လို့ ‘လွန်ကျူးမှု’-လို့ ပြောရတာဖြစ်တယ်။
လူကလုပ်တာ မဟုတ်တဲ့ လွန်ကျူးမှုထဲမှာ မကောင်းတာတွေ ပါသလို၊
ကောင်းတာတွေလည်း ပါတယ်။

ကောင်းတာထဲမှာလည်း ကာမအကောင်း ပါသလို၊ ရူပါရူပ အ
ကောင်းလည်း ပါတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကာမရူပါရူပ ကောင်းကောင်း-မကောင်းကောင်း အဝိဇ္ဇာ
 ကြောင့်ဖြစ်တာ ဆိုလျှင် ‘လွန်ကျူးမှု’-ပဲ။ အဝိဇ္ဇာကဖြစ်
 စေတဲ့ လွန်ကျူးမှုဟာ လူကလုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါ
 ကြောင့် ‘လွန်ကျူးတဲ့အလုပ်’-ဆိုလျှင် ‘ယောင်ယောင်
 ကန်းကန်းလုပ်တဲ့ အလုပ်’-လို့ ပြောရတယ်။ ‘အဝိဇ္ဇာက
 ဖြစ်စေတယ်’-ဆိုတာ ခေါင်းတပ်လိုက်တာပဲ ဖြစ်တယ်။
 အပြည့်အစုံပြောလျှင် ‘ကိလေသာ ဖြစ်စေလိုက်တဲ့အမှု’-
 လို့ သင်္ခါရကို ပြောရမယ်။

သင်္ခါရဟာ လူ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးရဲ့အမှုတွေတော့ ဟုတ်တယ်။
 ဒါပေမဲ့ လူကလုပ်တာတွေ မဟုတ်ဘူး။ ကိလေသာက ဖြစ်စေတာတွေ
 ဖြစ်တယ်။ ရူးသူ-မူးသူနဲ့ တစ္ဆေသရဲပူးသူ ဆိုသူတွေရဲ့ အလုပ်တွေ-လို့ပဲ
 ပြောရမယ်။ ကောင်းတဲ့ ပြုမူပြောဆိုနေထိုင်ချက်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းတဲ့
 ပြုမူပြောဆိုနေထိုင်ချက်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒါတွေဟာ လူလုပ်အရာ မထင်တဲ့
 အမှုတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေဟာ ‘သင်္ခါရ’-တွေပဲ။

၅၁။ ဝိညာဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဝိညာဏ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ ဘုရား
 ဟောတယ်။ ဝိညာဏရဲ့ အနက်ဟာ ‘ဝိညာဉ်’ အမည်ရတာတိုင်း
 မဟုတ်ဘူး။ သည်နေရာမှာ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်-လို့ ဒေသနာရှိပြီး
 ဖြစ်လို့ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သင်္ခါရဆိုတာက တောဘူမကကံတွေ ဖြစ်တော့ ‘ဝိညာဉ်
ဟာ အဲသည် တောဘူမကကံတွေရဲ့ ဝိပါကံဝိညာဉ်တွေ’ -
ပဲ ဖြစ်တယ်။

တောဘူမကကံက လောဘအကုသိုလ် ကံသင်္ခါရ ဖြစ်လျင်၊ ဝိ
ညာဉ်က လောဘအကုသိုလ်ကံသင်္ခါရရဲ့ အကျိုးဝိပါကံဝိညာဉ်ဖြစ်တယ်။
အမောဟ ကုသိုလ်ကံသင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်က အဲသည်ဝိပါကံ
ဝိညာဉ်ပဲ။ ရူပဈာန်အင်္ဂါငါးချက်အရ ကံသင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်က
ရူပဈာန်အင်္ဂါငါးချက် ကုသိုလ်ကံသင်္ခါရရဲ့ အကျိုးဝိပါကံ ဝိညာဉ် ဖြစ်တယ်။

ပြီးတော့လည်း ဝိညာဉ်နဲ့စပ်ပြီး သိစရာရှိသေးတယ်။ သည်
ဝိညာဉ်ကို ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်-လို့ သိခဲ့ကြတာပဲ။ ဟုတ်တော့ ဟုတ်တယ်။
ပဋိသန္ဓေရဲ့အနက်ကို လွဲပြီး သိနေကြတယ်။ အမေ့ဝမ်းထဲ စရောက်တာ
ကို ပဋိသန္ဓေလို့ သိနေကြတယ်။ ဒါက ပုထုဇဉ် စကား ဝေါဟာရတ္ထပဲ။
အရိယဝေါဟာရမှာ သည်လိုမဟုတ်ဘူး။

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဘဝ’-ဆိုတာ ကံရဲ့အမည်-ပဲ။ ကံတစ်ခုပြု
ရာက နောက်ကံတစ်ခု ပြုဖို့အတွက် ကြားအဆက်ဖြစ်တဲ့အရာကို ‘ပဋိသ
န္ဓေ’ ပြောတာပဲ။ ဝိညာဉ်ဟာ ကံဟောင်းရဲ့အကျိုး ဖြစ်သလို၊ ကံသင်္ခါရရဲ့
အကြောင်းလည်း ဖြစ်စရာရှိတယ်။ ကံက ဘဝဆိုတော့ ဘဝနှစ်ခုကို ဝိပါကံ
က စပ်ပေးတယ် မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် ဝိညာဉ်ကို ပဋိသန္ဓေပြောတာ
ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဝိပါက်ဝိညာဉ်ကို မသိတတ်ကြဘူး။ ဝိပါက်ဝိညာဉ်က ငှပ်တယ်-
မြုပ်တယ်။ ဒါကြောင့် သည်ဝိညာဉ်ကို သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တယ်သာ ခံယူ
ကြတာ၊ သင်္ခါရဖြစ်ပြီးနောင် နှစ်တွေ ကြာချင်သလောက်ကြာ၊ ကိုယ်တွေ
သေကျေချင်သလောက် သေကျေပြီးမှ ဝိညာဉ်ကဖြစ်တယ် ယူမိကြတာပဲ။
အရိယာတို့အသိနဲ့ ခြားနားသွားတာပေါ့။

အရိယာတို့အသိမှာ သေပြီးနောင် ဖြစ်နဲ့မဖြစ်တွေက ယူလို့မရတာ
တွေပဲ။ အဲဒါတွေက မပြောကောင်းတဲ့စကား ‘အဗ္ဗေဟာရိက ဝေါဟာရ’-
တွေပဲ။ ဝိညာဉ်က ‘မသိစိတ်’-ဆိုတော့ လူတွေ မသိကြတာပဲ။ ဝိညာဉ်
ရယ်တော့ မသိစိတ်က မဟုတ်ဘူး။ ကံလည်း မသိစိတ်ပဲ။ အဝိဇ္ဇာကြောင့်
ဖြစ်တာတွေ မဟုတ်လား။

သည်လိုဖြစ်ပေမဲ့ ဝိညာဉ်ကို လူတွေသိကြပုံ ရှိတယ်။ ဘယ်သင်္ခါရ
ကံကြောင့် ဘယ်ဝိညာဉ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာတော့ သိကြမယ်မဟုတ်ဘူး။
ဝိညာဉ်သိကြောင်း ထင်ရှားတာက စကားတစ်ခုရှိတယ်။ ‘သည်လူ ညာဉ်
ကောင်းတယ်၊ ညာဉ်ဆိုးတယ်’-ဆိုတာပဲ။ ကောင်းကျင့်ပြုလေ့ရှိသူနဲ့
ဆိုးကျင့်ပြုလေ့ရှိသူတို့ကို သိကြတဲ့ အသိပဲ။ သည်လို ပြုလေ့ရှိသူတွေဟာ
တကယ်ပဲ ညာဉ်ကပ်နေတာတွေ အမှန်ဖြစ်တယ်။ အဲသည်ညာဉ်ဟာ
ဘာလဲ-ပဲ သိဖို့လိုတယ်။ အဲဒါဟာ ‘ဝိညာဉ်’-ပဲ။ သည်ဝိညာဉ် ဘယ်က
ရတာလဲကိုလည်း သိဖို့လိုတယ်။ ဒါသိတော့ မမွေးမီက ကံပြုရာက ရလာ
တာ ထင်ကြတယ်။ အဲသည်က ညာဉ်ဟာ သည်အထိ ဘယ်လိုလာတယ်
ဆိုတာ ဘယ်လိုပြောမယ်တော့ မစဉ်းစားမိကြဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်ညာဉ်ဟာ ညာဉ်ရှိသူပြုမိတဲ့ လွန်ကျူးချက်ကလာတာကို လေ့လာကြည့်လျင် သိမှာဖြစ်တယ်။ မခိုးဘူးသူ၊ သူများခိုးတာ မသာယာ ဘူးသူမှာ သူခိုးညာဉ်ရှိတာ တွေ့ရမှာမဟုတ်ဘူး။ လူမှာ ညာဉ်တွေ ရှိကြ တာဟာ အတွေ့အကြုံနဲ့ အသိအမြင်တွေကချည်း ဖြစ်တယ်။

ဝိညာဉ်ကိုပဲ ‘လိပ်ပြာ’-လို့လည်း ပြောချင်တတ်ကြသေးတယ်။ သူက လူ့ဆီမှာ အမြဲရှိနေတာ မဟုတ်ဘဲ ပျောက်ချင် ပျောက်သွားလိုက်၊ ပေါ်ချင် ပေါ်လာလိုက်-ဖြစ်လို့ လိပ်ပြာနဲ့တူလို့ ဗမာက ‘လိပ်ပြာ’-လို့ ပြောကြတာပဲ။ ဟိန္ဒူကဆိုလျင် ‘အတ္တ’-လို့ ပြောမှာပဲ။ ဖမ်းဆုပ်စမ်းနမ်းလို့ လည်း မရဘူး။ မရှိတာလည်း မဟုတ်ဘူး။သည်လိုဖြစ်နေတော့ ဒါက တော်တော်မသိစရာဖြစ်တယ် မဟုတ်လား။ မသိစရာဖြစ်တဲ့အရာဟာ အထင်မှားတယ်ဆိုတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ဖို့ အခွင့်အလမ်း အားကြီးတာ။

ဒါကြောင့် ဝိညာဉ်ရဲ့အနက်ကို မလွဲအောင် သိရမယ်။ ‘ဝိ ညာဉ်ဟာ ကံပြုစဉ်ပါဝင်တဲ့ ဝိညာဉ်နဲ့ ထပ်တူပဲ’။သင်္ခါရ ကံဖြစ်တယ်-ဆိုတာ ကံထိုက်တဲ့ စေတနာကလေး သက် သက်ပဲဖြစ်တယ်-လို့ မမှတ်ပေးဖို့ လိုတယ်။ ကံထိုက်တဲ့ စေတနာနဲ့အတူ ဝိညာဉ်တွေ၊ ဝေဒနာ-သညာအစစ အတူ ဖြစ်တရားတွေပါ ဖြစ်ကြတယ် သိပေးရမယ်။ အဲသည်မှာ လွန်ကျူးတဲ့စေတနာက လွန်ကျူးတဲ့ကိစ္စ ပြီးသွားတဲ့အခါ၊ စေတနာကသာ လွန်ကျူးချက်အဖြစ် မရှိတော့ပေမဲ့ ဝိ ညာဉ်စတာတွေက အရှိန်မပျက် ဆက်ဖြစ်နေတာပဲ။ ဒါ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကြောင့် ‘ဝိညာဉ်ဟာ ကံဖြစ်စဉ်ကပါဝင်တဲ့ ဝိညာဉ်နဲ့ တူ
တဲ့ ဝိညာဉ်’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

သည်ဝိညာဉ်လည်း လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူကလုပ်လို့ ဖြစ်လာတဲ့
ဝိညာဉ် မဟုတ်ဘူး။ သင်္ခါရက ဖြစ်စေလိုက်တဲ့ဝိညာဉ်ပဲ။ ဒါကြောင့်သည်
ဝိညာဉ်လည်း မသိစိတ်ပဲ။ မသိစိတ်ဟာ ကောင်းကောင်း-ဆိုးဆိုး လူ့အ
တွက်တော့ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးပဲ ဖြစ်တယ်။ အရူးရဲ့ ကောင်းဆိုးနှစ်တန် အမှုတွေ
လိုပေါ့။ ဒါကြောင့် ဝိညာဉ်အရ တိကျမှပဲ။

၅၂။ နာမရူပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘နာမရူပ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။အခြားနေရာတွေမှာလည်း ‘နာမရူပ’ဆိုပြီး အရိယဝေါ
ဟာရ ရှိနိုင်တန်ရာတယ်။

‘နာမရူပ’-ကိုတွေ့လျင် ထင်ရမည့်အနက်ကို ဖော်ပြမယ်။ နာမ
ရူပဟာလည်း လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူလုပ်လို့ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဝိညာဉ်က
ဖြစ်စေလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။

‘နာမရူပ’-ကို ‘နာမ်ရုပ်’-လို့ ဘာသာပြန်ကြတယ်။အဓိ
ပ္ပါယ်ပြန်တာ မဟုတ်သေးဘူး။ ‘ဝိညာဉ်နဲ့အတူဖြစ်တဲ့ သ
ဟဇာတဖြစ်တဲ့ ဝိပါက်နာမ်နဲ့ စိတ္တဇရုပ်တွေ’-လို့ ပြောရ
မယ်။ သည်တရားတွေဟာ နာမရူပရဲ့ အနက်အတ္ထတွေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၅၃။ သဠာယတန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သဠာယတန’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ သဠာယတနကို အနေရာရာမှာ တွေ့စရာ ရှိတယ်။

အရိယဝေါဟာရ သဠာယတန မှန်လျင် အနက်တူပဲ ဖြစ်တယ်။ အာယတနခြောက်ပါး-လို့ အနက်ထွက်မယ်။ မျက်စိ-နား-နှာ-လျှာ-ကိုယ်-စိတ် ခြောက်ပါးပေါ့။

သည်သဠာယတနတွေလည်း လူလုပ်ပစ္စည်းတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ လူမှာရှိပေမဲ့ လူက သဠာယတနဖြစ်အောင် မလုပ်နိုင်ကြဘူး။ ‘နာမ်ရုပ်ကြောင့်ပဲ သဠာယတနတွေ ဖြစ်တယ်။ ကံသင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တရားပဲ’-ပေါ့။လူမှာပါနေတဲ့ မျက်စိစတာတွေ မဟုတ်ဘူး။

၅၄။ ဖဿ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဖဿ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဖဿကို အနက်ထင်တဲ့အခါ ဖဿဖြစ်သမျှတိုင်းကို မရနိုင်ဘူး။ သည်ဖဿဟာ လူလုပ်ဖဿ မဟုတ်ဘူး။ သဠာယတနက ဖြစ်လာတဲ့ ဖဿ-ဖြစ်တယ်။ ‘ဝိပါက်ဖဿ’-ပေါ့။

လူမှာရှိတဲ့ မျက်စိနဲ့အဆင်းအစတွေတွေ့ထိကြတာတွေဟာ သည်နေရာမှာ ဖဿ မဟုတ်ဘူး။သည်ဖဿက ‘သင်္ခါရဖြစ်စဉ်က တွေ့ထိခဲ့တဲ့ ဖဿမျိုး၊ ဝိပါက်ကြွင်းဖဿ’ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၅၅။ ဝေဒနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရဝေဒနာ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟောတယ်။
 ဝေဒနာအနက်လည်း ဖော်ရမယ်။
 ဝေဒနာ-ဟာ ခံစားရတာရဲ့ နာမည်ပဲ။ ခံစားရတာတိုင်းကို
 သည်ဝေဒနာ အရကောက်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဝိပါက်ဝေဒနာပဲ သည်မှာ
 ယူရမှာဖြစ်တယ်။ ဘုရားဟော အရိယာဝေါဟာရ ဝေဒနာတွေဟာ သည်
 ဝေဒနာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။

သည်ဝေဒနာဟာ လူမှာရှိတဲ့ မျက်စိနဲ့အဆင်း ဆုံမှု ဖဿ
 ဖြစ်လို့ ထွက်တဲ့ဝေဒနာ မဟုတ်ဘူး။ အဲသည် မျက်စိအာ
 ယတနနဲ့ ဖဿတွေဟာ ဝိပါက်တွေ မဟုတ်ကြဘူး။သည်
 ဝေဒနာဟာ ‘ဝိပါက်ဝိညာဉ်-နာမ်ရုပ်-သဠာယတန-ဖဿ
 တို့ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ‘ဝေဒနာ’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

၅၆။ ဝိညာဏ၊နာမရူပ၊သဠာယတန၊ဖဿ၊ဝေဒနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထ
ကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဝိညာဏ-နာမရူပ-သဠာယတ-ဖဿ-ဝေဒနာ’
 -တွေကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဒါတွေနဲ့စပ်ပြီး
 ရှင်းဖို့လိုမှာဖြစ်လို့ ဆက်ရေးလိုက်တာပဲ။
 ဒါတွေဟာ ဝိပါက်တရားတွေပဲ။ သည်ဝိပါက်တရားတွေဟာ ဗီဒီ
 ယိုထဲက အရုပ်အသံတွေလိုပဲ။ ဗီဒီယိုထဲက ရုပ်သံတွေဟာ သွင်းထားတုန်း
 က ရုပ်သံတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဖွင့်တိုင်း ဒါတွေပဲထွက်မယ်။ အရုပ်အသံအသစ်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကို ဗီဒီယိုထဲက ရုပ်သံက ထုတ်မပေးနိုင်ကြဘူး။ သည်ဝိပါက် ဝိညာဏ-
နာမရူပ-သဠာယတန-ဖဿ-ဝေဒနာကလည်း သည်လိုပဲ။ ကံပြုစဉ်က
ဝိညာဏ-နာမရူပ-သဠာယတန-ဖဿ-ဝေဒနာတွေပဲ ဖြစ်တာပဲ။

ကံပြုစဉ်က ဝိညာဉ်မဟုတ်တဲ့ ဝိညာဉ်မျိုး မသိဘူး။ ကံပြုစဉ်က
နာမ်ရုပ်မဟုတ်တဲ့ နာမ်ရုပ် မဖြစ်ဘူး။ ကံပြုစဉ်က သဠာယတနထဲက
အာယတနတစ်ခုကလွဲပြီး တခြားအာယတန မဖြစ်ဘူး။ ဖဿ-ဝေဒနာတွေ
လည်း ကံပြုစဉ်က အတွေ့နဲ့ ခံစားချက်ပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲသည်ကလွဲတဲ့
အတွေ့နဲ့ ခံစားချက်အသစ် မဖြစ်ဘူး။

သည်တော့ ဝိပါက်ဝိညာဉ်စတာတွေဟာ ဗီဒီယိုရိုက်ထား
တဲ့ ရုပ်သံတွေလို အရာတွေပဲ။ ဖွင့်လိုက်တိုင်း ရိုက်ထား
တဲ့ရုပ်သံတွေ ထွက်ပေမဲ့ တခြားရုပ်သံတွေ ပြောင်းပြီး
မထွက်ဘူး။ ကြိုးခွေထဲက ရုပ်သံတွေဟာ တကယ့် လူရဲ့
အသံတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ မဟုတ်ပေမဲ့ တထပ်တည်းတူ
တဲ့ လူရုပ်နဲ့လူသံပဲ။ တူပေမဲ့ အဲသည်ရုပ်သံဟာ တကယ့်
လူ မဟုတ်လို့ အရပ်အသံက ဘယ်မှ မပြောင်းဘူး။

ဗီဒီယိုထဲကရုပ်သံဟာ ပြောင်းလဲ အသွင်းမခံရသမျှ မပြောင်းလဲ
ဘဲ ရှိမယ်။ ဗီဒီယိုရိုက်စဉ်က အရွယ်၊ ရိုက်စဉ်က အဝတ်အဆင်၊ ရိုက်စဉ်က
ကိုယ်နေဟန်ထားနဲ့ ရိုက်စဉ်က အပြောအဆို၊ အသံ အတိုင်းပဲ ရှိနေမယ်။
သည်ရုပ်သံတွေကြည့်ရတာ ငြီးငွေ့ပြီဆိုပြီး ဖျက်မှ ပျက်မယ်။ မဖျက်သမျှ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

နေမယ်။ လူသေလျင်တော့ အဲသည်ဝိပါက်တွေ ပျက်မယ်။ အဲသည်ဝိပါက်
ထဲက အရပ်အသံတွေလည်း ကံပြုစဉ်က အရွယ်-အဝတ်အဆင်-ကိုယ်နေ
ဟန်ထားနဲ့ အပြောအဆို-အသံတွေပဲ ဖြစ်မယ်။

လူက မျက်စိကွယ်သွား၊ နားပင်းသွားလည်း ဝိပါက်သဠာယတန
ထဲက မျက်စိ-နားနဲ့ အာရုံတွေ့မှုက ဆက်ရှိနေမှာပဲ။ အဲသည်မျက်စိ-
နားနဲ့ အာရုံတွေ့တဲ့ ရူပါရုံ-သဒ္ဓါရုံတွေတော့ ဟုတ်မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒါတွေစဖြစ်ချိန်မှာတော့ ဖြစ်ရတာဟာ ကောင်းနေမယ်။ ကြာလွန်း
လာလျင်တော့ ကောင်းတယ်-ဆိုတဲ့အဖြစ် အရွေ့လျားခံရလိမ့်မယ်။ ကံပြု
စဉ်ကအဖြစ်ကို ပြန်လွမ်းတာမျိုး ဖြစ်ရမယ်။

၅၇။ တဏှာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘တဏှာ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟောတယ်။
တဏှာကို အနက်ပေးရမယ်။ ‘တဏှာ’-ဟာ ‘ဆာလောင်ခြင်း’-
လို့ သဒ္ဓါက ဟောတယ်။

ဆာတာတိုင်းကို သည်မှာတဏှာ-လို့ မဆိုလိုဘူး။ အရိယ
ဝေါဟာရ ‘တဏှာ’-ဟာ ပြုဖူးတဲ့ကံမျိုး ပြုလိုမှု’-ကို
‘ဆာတယ်’-ပြောတာ ဖြစ်တယ်။

ပုံဝတ္ထုထဲက အရူးဟာ နွားမြင်တိုင်း လက်ညှိုးထိုးတာမျိုးပဲ။
နွားရဲ့အသားကိုစားပြီး ကောင်းဖူးတာကြောင့်ပဲ။

‘ကံဆာတာမှ တဏှာ’-ဆိုတော့ ကံမဟုတ်တာ ဆာတာဆိုလျင်
‘တဏှာမဟုတ်ဘူး’။ ကံမဟုတ်တာ ဆာတာတွေဟာ လောကမှာများတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ပူတဲ့အခါ အေးစရာ၊ အေးတဲ့အခါ ပူစရာ ဆာတာပဲ။ နာတဲ့အခါ အနာပျောက်စရာ ဆာတာပဲ။ အစာမစားရတဲ့အခါ စားစရာ၊ ဆိုးဆိုးစားရတဲ့ အခါ ကောင်းကောင်းစားစရာ ဆာတာပဲ။ အရွယ်ရောက်လာတဲ့အခါ ကိုယ့် လို အရွယ်ရောက်သူနဲ့ ပေါင်းစရာ ဆာတာပဲ။ ယောက်ျားဖြစ်သူဟာ မိန်းမ၊ မိန်းမဖြစ်သူဟာ ယောက်ျား ဆာတာပဲ။

အဲသည် ဆာတာတွေက တဏှာတွေ မဟုတ်ဘူး။ ‘လွန် ကျူးဖူးသူက လွန်ကျူးစရာ ဆာတာ တစ်ခုတည်းသာ ‘တဏှာ’-ဖြစ်တယ်။

နွားမြင်လို့ လက်ညှိုးထိုးတဲ့ အရူးဟာ နွားသားစားမှုက လွန်ကျူးမှု ဖြစ်လျင် အဲသည်လွန်ကျူးမှု ဖြစ်စရာဖြစ်တဲ့ နွားကို လက်ညှိုးထိုးတာဟာ လွန်ကျူးမှုဆာတဲ့ တဏှာပဲ။ အဲဒါက လွန်ကျူးမှုမဖြစ်လျင် တဏှာမဖြစ်ဘူး။

တဏှာအနက်နဲ့စပ်ပြီး၊ လွဲမှားတတ်တာကို အထူးသိစေရမှာက ကောင်း-မကောင်းဖြစ်တဲ့ ကာမရူပအရူပ လွန်ကျူးလိုမှုကလွဲတဲ့ လိုလား မှုတွေကို တဏှာ မလုပ်မိကြဘို့ပဲ။

၅၈။ ဥပါဒါန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဥပါဒါန’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟော တယ်။ ဥပါဒါန-ကို ‘အစွဲ’-လို့ ရှေးက မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဥပ+အာဒါန-ပုဒ်ခွဲပြီး ‘အယူသည်းတာ’-လို့ ပြောရဖို့ရှိတယ်။ ‘အယူပြင်းထန်တာ၊ အယူလွန်တာ၊ မဟုတ်တာတွေ ယူတာတွေ’ ရမှာပါ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်တော့လည်း ‘အစွဲ’-လို့ ပြောရတော့မှာပေါ့။
 အစွဲ-ဆိုတာ ရှိတာယူတာရဲ့နာမည် မဟုတ်ဘူး။ ‘မရှိတာ
 ယူတာ စွဲတာပဲ။’ ‘ဥပါဒါန’-ဆိုတာ ‘မရှိတာ ယူတာ’-
 လို့ မှတ်ရမယ်။
 သည်အဓိ ပွါယ်ဟာ ငုပ်နေမလားပဲ။
 လိုလားသူဟာ လိုလားလွန်းလာတဲ့အခါ ကံပြုစဉ်က အာ
 ရုံတချို့၊ စိတ်မှာ ဖန်ဆင်းတည်ဆောက်ယူတယ်။ အဲသည်
 အာရုံနဲ့ အချက်အလက်တူတဲ့ အာရုံကို ကံပြုစဉ်ကအာရုံပဲ
 -လို့ လုပ်တယ်။ ဒါဟာ ‘အစွဲရဲ့ အဓိပ္ပါယ်’-ပဲ။

မယားဖြစ်စေ၊ လင်ဖြစ်စေ၊ ချစ်လျက်နဲ့ သေကွဲကွဲပြီး၊ နောက်အိမ်
 ထောင်ပြုသူဟာ နောက်အိမ်ထောင်ကို အလျင်အိမ်ထောင်အမှတ်ပြု ချစ်ခင်
 ကြတယ်။ လက်တွေ့မှာ ပဌမအိမ်ထောင်ထက် လျော့နေတာအတွက် စိတ်
 မချမ်းသာတတ်ကြဘူး။ ဒါလည်း ဥပါဒါနပဲ။

*[အပိုဒ် ၁၃၂။ ဥပါဒါန-ကိုလည်း ရှုပါ။]

၅၉။ ဘဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဘဝ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟောတယ်။
 ဘဝ-ကို အခြားဒေသနာတွေမှာလည်း အရိယာဝေါဟာရအဖြစ်
 အများအပြား ဟောခဲ့ချက်ရှိတယ်။

သည်မှာ အနက်ပေးတာနဲ့ ထပ်တူပဲ ပေးရမယ်။
 ‘ဘဝ’-ဟာ ‘ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်း’-အနက် ရှိတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်မှာ ‘ဘဝ’အရကောက်မှာ အဘိသင်္ခါရဖြစ်တဲ့ ‘လွန်
ကျူးခြင်း’ ကောက်မှာပဲ။ ဒါဟာ ‘ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်း’
-ဖြစ်တယ် မဟုတ်လား။ သည်အဘိသင်္ခါရကို ကောင်း-
မကောင်း ကာမ-ရူပ-အရူပ လွန်ကျူးခြင်းတွေ အရ
ကောက်မယ်။

ဘဝ-ကို ဥပပတ္တိဘဝ၊ ကမ္မဘဝ ခွဲပြီးလည်း ကောက်လိုကြတယ်။
သည်နှစ်ခုက အတူပဲ။ ကာမ-ရူပ-အရူပ၊ သညီ-အသညီ-နေဝသညီ
နာသညီ၊ ဧကဝေါကာရ-စတုဝေါကာရ-ပဉ္စဝေါကာရ-ဒါတွေက စေတနာ
ရဲ့ ဘုံ-သညာ-ခန္ဓာ ရတာတွေပေါ်မှာ ပြားတာတွေရဲ့ နာမည်ပဲ။
ဘဝ=စေတနာ=ကမ္မ=သင်္ခါရ=ဒုက္ခ၊ ဒါတွေဟာ အရတူတွေပဲ။

၆၀။ ဇာတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဇာတိ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟောတယ်။
ဇာတိ-အနက်ကို ‘အမိဝမ်းမှာ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း’-လို့ မှတ်ယူကြ
တယ်။

ဒါက အရိယာဝေါဟာရ ‘ဇာတိ’-ရဲ့ အနက်အတ္ထမဟုတ်
ကြဘူး။ ဝိညာဉ်-နာမ်ရုပ်- သဠာယတန-ဖဿ-ဝေဒနာ
ဝိပါကဝဋ်တရားတို့ရဲ့ နာမည်တစ်မျိုးကို သည်မှာ ‘ဇာတိ’
-ပြောတာပဲ။

ဘယ်ကြောင့် ဒါကို သည်နာမည်နဲ့ ပြောရသလဲဆိုလျှင် သည်
ဝိညာဉ်-နာမ်ရုပ်-သဠာယတန-ဖဿ-ဝေဒနာ ဝဋ်တရားတွေဟာ ဘဝ
ကြောင့်ဖြစ်တဲ့တရားတွေ ဖြစ်ပေမဲ့ နောက်ထပ် ‘ဘဝ’-ကိုဖြစ်စေတဲ့ တရား

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လည်း ဖြစ်ပြန်တာကြောင့် ‘ဘဝနှစ်ခုကို စပ်ပေးခြင်း’-ဆိုတဲ့ ‘ပဋိသန္ဓိ ကိစ္စ’-ရှိလို့ ‘ဇာတိ’-လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။

တကယ်တော့ သည်ဇာတိဟာ ကံနဲ့အတူဖြစ်တဲ့ တရား
တွေက ကံကုန်သွားလည်း အလားတူ ဆက်ဖြစ်နေကြ
တာတွေရဲ့ နာမည်တွေပဲ။ ‘ကံပြုတုန်းက အတူဖြစ်ဖက်
တွေ ဖြစ်လို့၊ ဒါတွေဟာ နောက်ကံ ထပ်လုပ်လို့၊ ပုံစံ
ဇာတ်လမ်း ဖြစ်တဲ့အတွက် ‘ဇာတိ’-ခေါ်ရတာပဲ။

၆၁။ ဇရာ-မရဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဇရာ-မရဏ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟော
တယ်။ ဇရာ-မရဏအနက်ကို အိုခြင်း-သေခြင်းလို့ သိကြတယ်။
ဒါက အနရိယဝေါဟာရတ္ထပဲ။

‘ယိုယွင်း-ပျက်စီးခြင်း’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရှိမှာ ဖြစ်တယ်။
ဘာက ယိုယွင်းပျက်စီးတာလဲ-ဆိုလျှင် ‘ကံရဲ့ဝိပါက်ဖြစ်
တဲ့ ‘ဝိညာဉ်-နာမ်ရုပ်-သဠာယတန- ဖဿ-ဝေဒနာ’ရဲ့
‘ဇာတိအဖြစ် ယိုယွင်းပျက်စီးတာ’-ပဲ။

ဝိညာဉ်-နာမ်ရုပ်-သဠာယတန-ဖဿ-ဝေဒနာတို့ရဲ့ ‘ဇာတိအဖြစ်’
-ဟာ ဇာတ်လမ်းအဖြစ် ဖြစ်တယ်ဆိုလျှင် အဲသည်ဇာတ်လမ်းအဖြစ်မှာ
ယိုတာယို၊ဖိတ်တာဖိတ် အဖြစ်တိုင်တာတွေဟာ ဇရာ,မရဏအဖြစ်တွေပဲ
ပေါ့။ ဒါကြောင့် ကံပြုတုန်းက ကောင်းခဲ့တာကို ‘ဇာတိ’ဖြစ်တော့ ငြိမ်တာ
ပေါ့။ ‘ဇရာ-မရဏ’-ဖြစ်တော့ ငြိမ်လို့မရဘဲ ဆင်းရဲ-စိတ်ပျက်-ပူပန်တွေ
ဖြစ်တာပေါ့။ ဒါ ဇရာ-မရဏပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၆၂။ ကိလေသဝဋ္ဋ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ကိလေသဝဋ္ဋ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟော
တယ်။

‘ကိလေသဝဋ္ဋ’-ဆိုတာ အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ-ဥပါဒါန် အစရှိ
တဲ့ ကိလေသာတရားများရဲ့အမည်’ ဖြစ်တယ်။

‘ဝဋ္ဋ’-လို့ ပြောရတာက ကိလေသာတရားများက ဖြစ်ပြီးရပ်သွား
နေတဲ့တရား မဟုတ်ကြဘူး။ ကိလေသဝဋ္ဋကြောင့် ကမ္မဝဋ္ဋဖြစ်တယ်။
ကိလေသဝဋ္ဋကလည်း ဝိပါကဝဋ္ဋကြောင့် ဖြစ်တယ်။ သည်လို ဆက်စပ်
လည်ပတ်နေတာကြောင့် ‘ဝဋ္ဋ’-ပြောရတာပဲ။

ကိလေသဝဋ္ဋတရားတွေဟာ ‘စိတ္တတရားတွေရဲ့ နာမည်’
-ပဲ။

၆၃။ ကမ္မဝဋ္ဋ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ကမ္မဝဋ္ဋ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟော
တယ်။

‘ကမ္မဝဋ္ဋ’-ဆိုတာ ‘သင်္ခါရ-ဘဝ’-လို့ပြောရတဲ့ လောကီ
ကံတွေရဲ့ အမည်’-ပဲ။

သည်ကံကလည်း သူ့ဟာသူ ရပ်တည်နေတာ မဟုတ်ဘဲ၊ ကိလေသ
ဝဋ္ဋကြောင့် ဖြစ်ပြီး၊ ဝိပါကဝဋ္ဋအဖြစ် လှည့်ပြောင်းသွားတဲ့အရာ ဖြစ်တယ်။
ဒါကြောင့် ‘ဝဋ္ဋ’-ခေါ်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၆၄။ ဝိပါကဝဋ္ဌ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဝိပါကဝဋ္ဌ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဘုရားဟော
တယ်။

‘ဝိပါကဝဋ္ဌ’အနက်ကို ဝိညာဉ်-နာမ်ရုပ်-သဗ္ဗာယတန-
ဇယ-ဝေဒနာ၊ ဇာတိဇရာ-မရဏ-လို့ပြောရတဲ့ ကံကျိုး
တွေ’-လို့ ပြောရမယ်။ ဝိပါကဝဋ္ဌလို့ အရိယဝေါဟာရ
မှာ တွေ့တိုင်း သည်အနက်ပဲ မှတ်ရမယ်။

၆၅။ သံသာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သံသာရ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဖြစ် ဘုရား ဟော
တယ်။ ‘သံသာရ’-ကို နောက်ဘဝက သေလို့၊ အခုဘဝ ဖြစ်ပြီး၊
အခုဘဝ သေလို့၊ နောက်ဘဝဖြစ်-ဟာ သံသရာလို့ သိနေတတ်ကြတယ်။
အဲဒါ အနရိယ သံသာရတ္ထပဲ။

အရိယသံသာရတ္ထ-ဟာ လူလည်နေတာရဲ့နာမည် မဟုတ်
ဘဲ၊ ‘လူပေါ်မှာ ဝဋ်သုံးပါးလည်နေတာရဲ့ နာမည်’ -ဖြစ်
တယ်။

၆၆။ တေဘူမကဝဋ္ဌ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘တေဘူမကဝဋ္ဌ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဖြစ် ဘုရား
ဟောတယ်။

‘တေဘူမကဝဋ္ဌ’-ဆိုတာ ကာမ-ရူပ-အရူပ ကမ္မဝဋ်နဲ့
ဝိပါကဝဋ္ဌ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ အဖြစ်တရားတွေရဲ့ နာမည်ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဌာန-ဘုံရယ်လို့ သီးခြားမရှိ။လူမှာ အခိုက်အလှည့်အလိုက် ဖြစ်
ပွားနေတဲ့ ‘အဝတ္ထာဘုံ’-တွေပဲ ဖြစ်တယ်။

၆၇။ ဧကတိသဘူမိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဧကတိသဘူမိ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဖြစ် ဘုရား
ဟောတယ်။

‘ဧကတိသဘူမိ’-ဆိုတဲ့ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ-ဆိုတာ ကာမ
အကုသိုလ်ကံရဲ့ ဥပပတ္တိဘဝ ၄ဘုံနဲ့ ကာမ ကုသိုလ်ကံရဲ့
ဥပပတ္တိဘဝ ၇ဘုံ၊ ရူပါရူပကံရဲ့ ဥပပတ္တိ ဘုံ၂၀တို့ရဲ့
နာမည် ဖြစ်တယ်။

၆၈။ သောက၊ပရိဒေဝ၊ဒုက္ခ၊ဒေါမနဿုပါယာသ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သောက-ပရိဒေဝ-ဒုက္ခ-ဒေါမနဿုပါယာသ’
-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ စိုးရိမ်-ငိုကြွေး-
ဆင်းရဲ-စိတ်ပျက်-ပူဆွေး ဖြစ်တိုင်း အရိယာဝေါဟာရ သောက-ပရိဒေဝ-
ဒုက္ခ၊ဒေါမနဿုပါယာသာများ မဟုတ်ကြဘူး။

ဘဝ-ဇာတိတို့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိုးရိမ်- ငိုကြွေး- ဆင်းရဲ-
စိတ်ပျက်-ပူဆွေးခြင်းများသာ အရိယဝေါဟာရသောက-
ပရိဒေဝ-ဒုက္ခ-ဒေါမနဿုပါယာသာရဲ့ အနက်အတ္ထများ
ဖြစ်ကြတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဘဝ-ဇာတိတို့ကြောင့်မဟုတ်တဲ့ စိုးရိမ်-ပူဆွေး အစစတွေဟာ အများအပြားပဲ ရှိနိုင်တယ်။ ဆရာမိဘ ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟတွေ သေကျေ ပျက်ကြတယ် ဆိုလျင်လည်း သောကစတာတွေ ဖြစ်မှာပဲ။ မမျှော်လင့်တဲ့ ဘေးဒဏ်တစ်ခုခု အသင့်ခံရမယ်ဆိုလျင်လည်း သောကစတာတွေ ဖြစ်မှာပဲ။ ဥတုတွေ၊ အာဟာရတွေ၊ စိတ်တွေကြောင့်လည်း ဖြစ်မှာပဲ။

ဒါတွေဟာ အရိယဝေါဟာရ သောက-ပရိဒေဝ-ဒုက္ခ-ဒေါမနဿု ပါယာသတ္ထ မဟုတ်တာတွေပဲ။

အရိယဝေါဟာရ သောက- ပရိဒေဝ-ဒုက္ခ-ဒေါမနဿုပါ ယာသာဖြစ်တဲ့ စိုးရိမ်-ငိုကြွေး-ဆင်းရဲ-စိတ်ပျက်-ပူဆွေး -ဆင်းရဲတွေက ‘ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ခံစားချက် မှေးမှိန် ပျောက်ပျက်သွားတဲ့ အတွက် စိုးရိမ်ခြင်းစတဲ့ သောက စတာတွေ ဖြစ်ကြတယ်’။

၆၉။ ဒုက္ခက္ခန္ဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခက္ခန္ဓ’-ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ ဘုရား ဟောတယ်။ ဒုက္ခက္ခန္ဓ-ဆိုတာ ဒုက္ခခန္ဓာပဲ။

‘ဒုက္ခခန္ဓာ’-ကို ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ’-လို့ သိခဲ့ကြပြီးပြီ။ သည်မှာ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာ ဘာလဲ’-ရဲ့အဖြေအဖြစ် ‘ကံ-ဝိပါက်ဖြစ်ပွားချက် ခန္ဓာ’-လို့ သိသာစေချက်ပဲ။ ကံ-ဝိပါက်တွေကလည်း ဥပါဒါန်တွေကြောင့် ဖြစ်တာ တွေ မဟုတ်လား။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့်လည်း ကံ,ဝိပါက်ထိုက်တဲ့ ခန္ဓာတွေဟာ ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ’
-တွေပေါ့။ သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေက ဒုက္ခအရိယသစ္စာ ထိုက်ပြန်တော့
‘ဒုက္ခခန္ဓာ’-လို့ ပြောရပြန်တော့တာပဲ။

ဒါကြောင့် ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်တဲ့ခန္ဓာ’-ဆိုတာ ပဋိစ္စ
သမုပ္ပါဒ် ကံနဲ့ဝိပါက်ထိုက်တဲ့ ခန္ဓာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။

အနီး(၆)
မဟာမုနိလောက အရိယမဂ္ဂါယောဂ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၆)

မဟာသတိပဋ္ဌာန် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၇၀။ ဧကာယန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဧကာယန’-ကို မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာမှာ ဘုရား ဟောတယ်။ ‘ဧကာယန’-ဟာ ‘ဧက+အယန’ပဲ။ ‘အယန’-ဟာ ‘လမ်းခရီး’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ ‘ဧက’-နဲ့ ပေါင်းတော့ ‘လမ်းတွေ ထဲက တစ်ကြောင်း’-ပေါ့။

အဲသည်တစ်ကြောင်းက ဘာလဲ-ဆိုတော့ ‘သတိရှေ့ထားမှု

လမ်း’-ပဲ။ ‘သတိရှေ့ထားတယ်’-ဆိုတာ ‘လုံ့လ၊ သတိ၊

ပညာတွေ ဖြစ်အောင်နေတာရဲ့ နာမည်’-ပဲ။

ဘာဖြစ်ဖို့အတွက် လမ်းတစ်ကြောင်းလဲဆိုလျှင် ‘သတ္တဝါတွေ စင်ကြယ်ဖို့’-အစရှိတာတွေ အတွက်ပဲ။

၇၁။ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယာဝေါဟာရ ‘သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိ’-ကို မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘သတ္တဝါတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်း’-လို့ မြန်မာလို ရတယ်။

‘စင်ကြယ်တယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဖြစ်တာရဲ့နာမည်လဲ?

‘သံသရာဝဋ်များမှ ကျွတ်လွတ်ပြီး ပြောဆို-ပြုမူ-နေထိုင်

မှုဆိုင်ရာ အမြင်၊အတွေးများမှာ ပမာဏမှန်အတိုင်း မြင်

တတ်-တွေးတတ်ပြီး ပမာဏမှန်အတိုင်း ပြောတတ်-ပြု

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

တတ်-နေတတ်မှုများ’-ဟာ စင်ကြယ်တာပဲ။ ‘ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌ
မတ္တ’-အစစ ဖြစ်သူပေါ့။

၇၂။ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သ တိပဋ္ဌာနဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘သောက,ပရိဒေဝတွေ
က လွန်မြောက်မှု’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘သောက,ပရိဒေဝ’-
တိုင်းကို သတိရှေ့ထားမှုက လွန်မြောက်စေမလား? မေးဖွယ်ပဲ။

သတိရှေ့ထားမှုကြောင့် လွန်မြောက်ရမည့် သောက- ပရိ
ဒေဝတွေက ‘ကံကြောင့်ဖြစ်တာတွေရဲ့ အကျိုးဆက် အ
ဖြစ် ဖြစ်တဲ့ သောက-ပရိဒေဝလို့ ဆိုရတဲ့ စိုးရိမ်မှု-ငို
ကြွေးမှု’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

ရေ-မီး-မင်း-ခိုးသူ-မချစ်မနှစ်သက်သူကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိုးရိမ်-ငို
ကြွေးက လွန်မြောက်မှာ မဟုတ်တာတွေပဲ။

၇၃။ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္တင်္ဂီမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္တင်္ဂီမ’-ကို မဟာသတိပ
ဋ္ဌာနဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဆင်းရဲ,ဝမ်းနည်းတွေ ချုပ်
ဆုံးမှု’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။

ဒါလည်း‘ဆင်းရဲ-ဝမ်းနည်း’တိုင်း သတိရှေ့ထားမှုကြောင့်
ချုပ်ကြမယ် မဟုတ်ဘူး။ချုပ်ကြမှာကလည်း ကံအကျိုးရဲ့
အကျိုးဆက်ဖြစ်တဲ့ ဆင်းရဲမှုနဲ့ဝမ်းနည်းမှု ဒုက္ခဒေါမနဿာ
-ပဲ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရေ-မီး-မင်း-ခိုးသူ-မချစ်မနှစ်သက်သူတို့ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ဆင်းရဲနဲ့ ဝမ်းနည်းတွေကတော့ ချုပ်ကြမှာ မဟုတ်ဘူးပဲ။

၇၄။ ဉာဏသမ္မာ အဓိကမာယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဉာဏသမ္မာအဓိကမာယ’-ကို မဟာသတိပဋ္ဌာန ဒေသနာမှာ ဘုရားညွှန်ပြတယ်။ ‘အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ရမှု’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။

‘အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်’-ဆိုတော့ မသိသူကို မသိတဲ့စကားလုံးပြောတော့ မသိတာပဲ ရတာ အဖတ်တင်မှာပဲ။ တကယ်တော့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဆိုတာ ‘ကိလေသာလုံးလုံးမဖက် သက်သက် လူ့သိစရာကိုသိတဲ့ အသိရဲ့ နာမည်’-ပဲ။

သည်တော့ ကိလေသာ-ဆိုတာ ဦးနှောက်ရှုပ်ပြီး စိတ္တဇ ဖြစ်မှုရဲ့နာမည် ဖြစ်တယ်။ စိတ္တဇမဖက်တဲ့အသိဟာ ပကတိ လူ့အသိပဲ။ အဲသည်အသိကို ‘ဉာဏ်’-ပြောရတာပဲ။ ‘ဉာဏအဓိကမဖြစ်တယ်’-ဆိုတာ ဒိဋ္ဌပမာဏ၊ သုတ-မုတ-ဝိညာတပမာဏကို ဒိဋ္ဌ-သုတ-မုတ-ဝိညာတ ပမာဏ အတိုင်း သိမှုရခြင်းရဲ့နာမည် ဖြစ်တယ်။

၇၅။ နိဗ္ဗာနသမ္မာ သမ္ဘိကိရိယာယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘နိဗ္ဗာနသမ္မာ သမ္ဘိကိရိယာယ’-ကို မဟာသတိပဋ္ဌာန ဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုမှု’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘နိဗ္ဗာန်’-စကားလုံး၊ ‘မျက်မှောက်ပြု’-စကားလုံး၊ ဒါတွေဟာ လူမသိတာတွေပဲ။

‘နိဗ္ဗာန်’-ဆိုတာ သမုဒယအရိယသစ္စာ ပယ်ပြီးမှုရဲ့အမည် တစ်မျိုးပဲ။ ဘဝ အစေးအညှော် အမျှော်ကို သမုဒယခေါ် တာ ဆိုတော့ ဒါတွေငြိမ်းတာကို ‘နိဗ္ဗာန်’-ခေါ်တာပဲ။

‘ဘဝ’-ဆိုတာကို မသိဘူးဆိုလည်း သိမှာမဟုတ်တာပဲ။ တကယ် ကတော့ ‘ကံသင်္ခါရဲ့ နောက်ထပ်တဖန်ပြုလိုမှု အကြွင်းမဲ့ချုပ်တာ’-ပဲ။

မျက်မှောက်ပြုတယ်-ဆိုတာလည်း ရှိပြန်သေးတယ်။ မျက်စိအောက် ရောက်တာ-ဆိုတော့ ဆိုက်ရောက်တာ ပြောတာပဲ။

‘နိဗ္ဗာန်ရောက်တယ်’-ဆိုတာ ဘဝမရှိရာ သင်္ခါရမပြုရာ ရောက်တယ်ပဲ ပြောရမယ်။

၇၆။ ကာယေ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ကာယေ’-ကို မဟာသတိပဋ္ဌာနဒေသနာမှာ ဘု ရားဟောတယ်။ ‘ကာယေ’-ကို ‘ကိုယ်’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘ကိုယ်’-ဆိုတာ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ဝင်လေထွက်လေလည်း ကိုယ်-ပဲ။ ဣရိယာပုထ်တွေလည်း ကိုယ်-ပဲ။ စားခြင်း- စွန့်ခြင်း စတာတွေလည်း ကိုယ်-တွေပဲ။

ကံကြောင့်ဖြစ်တာ မဟုတ်တဲ့ ကိုယ်တွေလည်း အများအပြားပဲ ရှိကြတယ်။ အဲသည်ကိုယ်တွေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမဟုတ်တဲ့ ကိုယ်တွေပဲ။ အဲသည်ကိုယ်တွေဟာ သည်မှာ ‘ကိုယ်အဖြစ်’-အရှုခံထိုက်မှာ မဟုတ်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့် သည်မှာ ကိုယ်အဖြစ် ရမှာမဟုတ်ဘူး။ သူ့သဘာဝ ဝင်လေထွက်
လေနဲ့ သူ့သဘာဝ လျောင်း-ထိုင်-ရပ်-သွား ဣရိယာပုထ် စတာတွေပဲ။

၇၇။ ဝေဒနာသု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဝေဒနာသု’-ကို မဟာသတိပဋ္ဌာန ဒေသနာမှာ
ဘုရားဟောတယ်။ ဝေဒနာအရ ကောင်းမကောင်း အစစခံစားချက်
အားလုံးကို ‘ဝေဒနာ’-အရ မကောက်ရဘူး။

ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ခံစားချက်ဝေဒနာ ကောင်း-မကောင်း
စတာတွေပဲ သည်မှာ ကောက်လို့ရမယ်။

သည်မှာ ဝေဒနာဟာ ‘အရှုခံတရား’-ပဲ။ အရှုခံတရားဟာ ‘ဒုက္ခ
အရိယသစ္စာတရား’-ဖြစ်တယ်။ ‘ဒုက္ခ’-ထိုက်တဲ့ ဝေဒနာဟာ ဥပါဒါနက္ခ
န္ဓာဝေဒနာတွေပဲ။ ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့
ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာကိုပဲ အရကောက်ရမှာ ဖြစ်တယ်။

၇၈။ စိတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘စိတ္တ’-ကို သတိပဋ္ဌာနဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ စိတ္တ အရကောက်ရာမှာ စိတ်တိုင်းကို ကောက်မှားစရာ
ဖြစ်တယ်။ သည်စိတ်ဟာ အရှုခံစိတ် ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သည်စိတ်ဟာ
ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်တဲ့စိတ် ဖြစ်တယ်။ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်ရမယ်
ပေါ့။

ဒါကြောင့် သည် ‘စိတ်’-အရကောက်တဲ့အခါ ကံနဲ့ ကံ
ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ်ပဲ ကောက်ယူရမှာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၇၉။ ဓမ္မသု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဓမ္မ’-ကို မဟာသတိပဋ္ဌာနဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဓမ္မ’-အရကောက်ရာမှာလည်း ဓမ္မ-အမည်ရတာမှန်သမျှ ရှောက်ကောက်တာမျိုး လုပ်မိကြစရာ ရှိတယ်။ အဲဒါ မဖြစ်ဘို့ သတိထားကြရမယ်။ ဘယ်လို သတိထားရမလဲ-ဆိုတော့ သည်ဓမ္မဟာ ဘယ်လိုအမျိုးအစားရှိတဲ့ ဓမ္မလဲ-ဆိုတာပါ။

ဒါစစ်လျင် အရှုခံကိစ္စရှိတဲ့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်တဲ့ ဓမ္မဖြစ်တာတွေ့ရမှာပဲ။ ဒါဆိုလျင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ ဓမ္မပဲ။ သည်ဓမ္မအရ ယူမိမှာပေါ့။

‘ကံနဲ့ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ သဘောဓမ္မဆိုင်ရာ ဓမ္မတွေ’-ပဲ
အရယူရမယ်။ ကာယ-ဝေဒနာ-စိတ္တ အရက လွတ်တဲ့
‘ကံကြောင့်ဖြစ်တာ မှန်သမျှ’ ဓမ္မ အရယူရမှာပဲ။
* အပိုဒ်(၁၉၃။ ဓမ္မ)ကိုလည်း ရှုပါ။

၈၀။ ကာယာနုပဿီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ကာယာနုပဿီ’-ကို သတိပဋ္ဌာန်မှာဘုရားဟောတယ်။ ကာယာနုပဿီ အနက်ကို ကိုယ်အလျောက်ရှုခြင်း၊ ကိုယ်အလျော် ရှုခြင်း၊ သည်လိုတွေပဲ ပြန်ရမှာပဲ။

ကိုယ်ကို ကိုယ်အတိုင်းမြင်အောင် ကြည့်တယ်ပဲပေါ့။ ကိုယ်က ဝင်လေထွက်လေဆိုလျင် ဝင်လေ-ကို ဝင်လေ၊ ထွက်လေ-ကို ထွက်လေ-လို့ မြင်အောင်ကြည့်တယ် ထင်မှားစရာ ရှိတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်လိုဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ သည်အကြည့်ရှုခံ ဝင်ထွက်လေဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ဝင်ထွက်လေ ဖြစ်တယ်။ သည်တော့ အဲသည် ဝင်ထွက်လေမှာ အလိုဆိုးတွေ ပါဝင်နေတယ်။ အဘိဇ္ဈာနဲ့ဗျာပါဒ တစ်မျိုးမျိုးပေါ့။

သည် ‘အလိုဆိုးပါတဲ့ ဝင်ထွက်လေကို အလိုဆိုးပါတဲ့ ဝင်ထွက်လေအတိုင်း မြင်အောင် ကြည့်ရမှာ’-ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဝင်လိုထွက်လို ဝင်တာထွက်တာသိအောင် လုပ်ရတာ -လို့ မလုပ်မိဘို့ လိုတယ်။ သည်လိုလုပ်လျင် လူအ-ဖြစ်အောင် လုပ်သလို ဖြစ်သွားမယ်။ ဝင်တာထွက်တာသိတော့ ဘာအကျိုးရှိမှာမှ မဟုတ်တာပဲ။ ဘယ်မှစိတ်ကူးမရတော့ ကိလေသာဖြစ်တဲ့ အဘိဇ္ဈာ-ဗျာပါဒတွေ ငြိမ်းတာပေါ့-လို့ ပြောမလားပဲ။

အဘိဇ္ဈာ-ဗျာပါဒပဲ ငြိမ်းလျင် ကောင်းပါတယ်။ အနဘိဇ္ဈာ-အဗျာပါဒလို့ ဆိုရတဲ့ စေတနာတွေ၊မေတ္တာတွေပါ ငြိမ်းကုန်မှခက်မယ်-ပြန်ပြောရမယ်။ သည်လိုလုပ်လျင် ဒါတွေပါ ငြိမ်းကုန်ကြမှာလည်း အမှန်ပဲ။ သည်တော့ သံသာရသစ်ငုတ်လို့ ပြောရတဲ့ ‘လူအ’-ဖြစ်တာပေါ့။

ဝင်လေထွက်လေကို ကြည့်တာဟာ အဘိဇ္ဈာ-ဗျာပါဒ မဖြစ်အောင်ကြည့်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဖြစ်နေတဲ့ အဘိဇ္ဈာ-ဗျာပါဒကို ငြိမ်းသတ်ဖို့ သိအောင် ကြည့်တာပဲ။ ထွက်လေဝင်လေ ကာယကြည့်တာဟာ တံခါးစောင့်တာလိုပဲ။ တံခါးစောင့်တာဟာ လူတွေ ဝင်တာထွက်တာ မဖြစ်အောင် စောင့်ကြည့်တာမဟုတ်ဘူး။ မထွက်မဝင်သင့်တဲ့လူ ဝင်တာထွက်တာ ဖမ်းဖို့ ဆီးဖို့ စောင့်ကြည့်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မဝင်မထွက်သင့်တဲ့ လူဟာလည်း လူပဲ ဖြစ်တယ်။ တံခါးစောင့်ဟာ ဘာကြည့်သလဲမေးလျှင် ‘လူကြည့်တယ်’ -ပဲ ပြောရမှာပဲ။ တံခါးစောင့်ဟာ လူကို လူအလျောက် ကြည့်တာပေါ့။ သည်မှာလည်း ထွက်လေဝင်လေကာယကို ထွက်လေဝင်လေ ကာယအလျောက်ကြည့်တယ် ပြောတာပဲ။ လူကို လူအလျောက်ကြည့်တော့ ဘယ်ကလာသူ၊ ဘယ်ကိုသွားမည့်သူ သိသလို၊ ဝင်လေထွက်လေ ကာယကလည်း ဘယ်ကြောင့် ဖြစ်တယ်၊ ဘာကိုဖြစ်စေမယ် သိသူဖြစ်တယ်။

အဘိဇ္ဈာ-ဒေါမနဿက ပေါက်ဖွားပေးလိုက်တဲ့ထွက်လေ ဝင်လေကာယ သိတော့ အဘိဇ္ဈာနဲ့ ဒေါမနဿကိုသတိ-ဝီရိယ-ပညာတွေနဲ့ ပယ်နိုင်တာပေါ့။ ဒါလုပ်နိုင်ဖို့ ဝင်လေ ထွက်လေကာယကို ဝင်လေထွက်လေ ကာယအလျောက် ကြည့်ရတာ ဖြစ်တယ်။

၈၁။ ဝေဒနာနုပဿီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဝေဒနာနုပဿီ’-ကို သတိပဋ္ဌာန်မှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဝေဒနာအလျောက် ရှုကြည့်တယ်ဆိုတာ ဘယ်ကလာတဲ့ ဝေဒနာလဲ။ ဘယ်ကိုသွားမည့် ဝေဒနာလဲ သိဖို့ ကြည့်တာပဲ။

‘ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တော့ အဘိဇ္ဈာ- ဗျာပါဒကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာမှန်းသိပြီး၊ အဘိဇ္ဈာနဲ့ဗျာပါဒကို ဖျောက်နိုင်အောင် ရှုတာ’-ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၈၂။ စိတ္တာနုပဿီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘စိတ္တာနုပဿီ’ ကို သတိပဋ္ဌာန်မှာ ဘုရားဟောတယ်။
 ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာစိတ်ကို စိတ်အလျောက်ရှုတယ်-ဆိုတာ-
 ‘ဥပါဒါန်ဖြစ်တဲ့ အဘိဇ္ဈာ-ဗျာပါဒတွေကြောင့် ဝိညာဏု
 ပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်ကြောင်းသိပြီး အဘိဇ္ဈာနဲ့ဗျာပါဒ ပယ်ဖို့
 ရှုရတာ’-ပဲ။

၈၃။ ဓမ္မာနုပဿီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဓမ္မာနုပဿီ’-ကို သတိပဋ္ဌာန်မှာ ဘုရားဟော
 တယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ သဘောဓမ္မတွေမှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာသဘော
 ဓမ္မတွေအလျောက် ရှုကြည့်တယ်ဆိုတာ-
 ‘သည်သဘောတွေရဲ့ လာရာကိုသိပြီး၊ အဘိဇ္ဈာ-ဒေါမန
 သကို ပယ်ဖျောက်ဖို့ သတိ-ဝီရိယ-ပညာပွားဖို့ ကြည့်
 တာ’-ပဲ။

၈၄။ ဥဒယဗ္ဗယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဥဒယဗ္ဗယ’ ကို ဓမ္မပဒဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
 တယ်။ ဥဒယ-အဖြစ်၊ ဝယ-အပျက်-လို့ အနက်ထွက်တယ်။
 ဒါကြောင့် အဖြစ်အပျက်တွေကို တစ်ရက်လောက်သိတာက၊ မသိဘဲ တစ်
 သက်နေရတာထက် မြတ်တယ်-ဆိုတော့ ဘာရဲ့အဖြစ်အပျက်လဲ-မေးဖို့
 ဖြစ်တယ်။ အဖြစ်အပျက်ဆိုတာ ကြိယာစကားတွေပဲ။ အဲသည်ကြိယာရဲ့
 ကတ္တားတွေက ဘာတွေလဲပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

စီးပွားရေးလား၊ နိုင်ငံရေးလား၊ လူမှုရေးလား၊ ရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ်
တွေလား၊ ဘာတွေလဲ။ သည်အဖြစ်အပျက်တွေဟာ ဘာတွေရဲ့ အဖြစ်အ
ပျက်လဲ။ အရိယဝေါဟာရ ဖြစ်တဲ့အတွက် သည်အဖြစ်အပျက်ခံအရာတွေ
ဟာ ဒါတွေမဟုတ်ဘူး။

‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ကံနဲ့ကံအကျိုးတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်’-
ဖြစ်တယ်။ ကံနဲ့ကံအကျိုးတွေသာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်
တဲ့တရား ဖြစ်တယ်။ အရိယာဟာ ဒါပဲ လေ့လာကြည့်ရှု
ရမှာ ဖြစ်တယ်။ တခြား အဖြစ်အပျက်တွေဟာ သည်မှာ
ဘာမှမဆိုနိုင်ဘူး။

တခြားအဖြစ်အပျက် မသိဘဲ နှစ်တစ်ရာနေတာထက်၊ တစ်ရက်
သိရတာ မြတ်တယ်-ပြောစရာ မရှိဘူးပဲ။

၈၅။ ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ’-ကို ဗာဟိယဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ မြင်ရာ၌ ဒိဋ္ဌမတ္တ မြင်ရုံမျှ-ဟု မြန်မာပြန်ကြတယ်။
သည်အဓိပ္ပါယ်ပြန်ချက်ဟာ အရိယာဝေါဟာရအရ ပြန်ချက်မဟုတ်ဘူး။
မြင်တာကို မြင်ရုံဆိုလျှင် ကောင်း၊မကောင်း ဘာမှမသိ ဖြစ်မှာပဲ။ သည်လို
မသိဖြစ်လျှင် မြင်တာဘာအသုံးကျမှာလဲ။ မျက်စိပါတာ အပိုပဲ ဖြစ်မှာပေါ့။

သည်လို အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုသူဟာ အတ္တကိလမထာနုယောဂသမား
ဖြစ်ရမယ်။ သူတို့က အသိကို ရပ်ထားချင်ကြတယ်။ ဒါမှမဟုတ်လည်း
အရှိကို ဖျောက်ထားချင်ကြတယ်။ မြင်တာကို မြင်ရုံပဲဖြစ်ရမယ်ဆိုတာ
သည်လိုတွေ လုပ်ချက်ဖြစ်တာ အထင်အရှားပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်စကားက အရိယာစကားပဲ။ အဲသည် ယောဂသမားတွေရဲ့ စကား မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် သည်လို အနက်သိလို့ မဖြစ်ဘူး။ သည်လိုပဲ သိလျင် လူစဉ်ဘယ်မီမလဲ။ အရိယာက လူစဉ်မီအောင် လူကို သည်လို အဓိပ္ပာယ်မျိုး ဘယ်ပြောမှာလဲ။ လူကို ရိုးသားဖြူစင် အပြည့်ရှိအောင်ပဲ ပြောမှာပဲ။

ဒါကြောင့် သည်အရိယာစကားလုံး အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သည်လို သိပေးရမယ်။

‘ဒိဋ္ဌမတ္တဆိုတာ မြင်စရာရဲ့ပမာဏလို့၊ ပြန်ပြီး မြင်တာမှာ မြင်တာရဲ့ ပမာဏအတိုင်း ဖြစ်ရမယ်’-လို့ပေါ့။ မြင်တာ မှာ မြင်တဲ့အတိုင်းအရှည်အတိုင်း ဖြစ်ဖို့လည်း လိုတာပဲ။

သည်လိုမြင်တာ ဘာထူးလို့လဲ-မေးမလားပဲ။ သိပ်ထူးတယ်-လို့ ဖြေရမှာပဲ။ မြင်တာမှာ မြင်တဲ့အတိုင်းဖြစ်တာဟာ ခဲယဉ်းပါတယ်။ ကိုယ် ထင်လျင် ကုတင်ရွှေနန်း-ဆိုတဲ့ စကားပုံ၊ ရှမ်းကြိုက်လျင် နွားချော-ဆို တဲ့ စကားပုံ၊ ဒါတွေဟာ ပမာဏမှန်အတိုင်း မမြင်ကြဘဲ၊ စိတ်ထဲရှိသလိုသာ မြင်ကြပုံ သက်သေတွေပေါ့။

သည်လို ‘ကိုယ်မြင်ချင်သလို စိတ်ထင်ရာ မမြင်ကြဘဲ မြင်တာရဲ့ အတိုင်းအထွာရှိရှိ မြင်ဖို့’ ညွှန်ပြတာပဲ။

ကိုယ့်အစွဲဥပါဒါန်တွေနဲ့ မမြင်ဘဲ မြင်စရာပမာဏ အတိုင်း မြင် အောင်လုပ်တာဟာ အရိယဖြစ်ဖို့ပဲပေါ့။ မြင်စရာကို မြင်စရာပမာဏ အတိုင်း

မြင်တာဟာ အဖိုးတန်ပါတယ်။ ဒုက္ခဖြစ်တဲ့ မြင်စရာကို ဒုက္ခဖြစ်တဲ့ အတိုင်း အရှည်ရှိရှိ မြင်တာ ဘယ်လောက်ကောင်းသလဲ။ မြင်စရာကို မြင်ရုံဖြစ်အောင် လုပ်တာဟာ ဒုက္ခဖြစ်စရာမှန်းမသိ ဖြစ်ပြီး၊ ဒုက္ခရောက်ရဖို့ပဲ။ ဒါကြောင့်-

မြင်စရာပမာဏအတိုင်း မြင်ခြင်းဟာ ဒိဋ္ဌမတ္တဖြစ်ကြောင်း
မှတ်သားကြရမှာပဲ။ သုတမတ္တ၊ မုတမတ္တ၊ ဝိညာဏမတ္တ
ဆိုတဲ့ ‘အကြား-အတွေ့-အသိတွေမှာလည်း အတိုင်းအ
ရှည်ရှိရှိ ကြားမှု-တွေ့မှု-သိမှုတွေ’-ကို ယူရမှာကို သိကြ
ရမယ်။

၈၆။ သီလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ *‘သီလ’-ကို ဇဠာဒေသနာမှာဘုရား ဟောတယ်။
အရိယာဝေါဟာရ ‘သီလ’-အနက်ဟာ သီလအနက်ရဲ့ တင်စား
ချက် ဖြစ်တယ်။

‘သီလ’-ဟာ ကျောက်တောင်-လို့ အနက်ရမယ်။ကျောက်တောင်
ဟာ အခါမရွေး မရွေ့သလို မရွေ့လျားရမည့်အရာ ဖြစ်လို့ သည်‘သီလ’-
ကိုလည်း ‘သီလ’-လို့ခေါ်တာ ဖြစ်တယ်။ ကျောက်တောင်ရဲ့ ‘သီလ’-
အမည်ကို လူတို့စောင့်ထိန်းမှုမှာ မရွေ့လျားရမှာချင်းတူလို့ လူ့စောင့်ထိန်းမှု-
ကိုလည်း သီလ-ခေါ်တယ်ပေါ့။ လူ့စောင့်ထိန်းမှုသီလဟာ ဘာတွေလဲ? ။

* မှတ်ရန်။ ‘သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော၊ စိတ္တံပညဉ္စ ဘာဝယံ။
အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု။ သော ဣမံ ဝိဇဋ္ဌယေ ဇဠန္တိ။
(သံယုတ္တနိကာယ်၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဒေဝတာသံယုတ်၊
သတ္တိဝဂ်၊ ဇဠာသုတ်)

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လူဟာ အထီးကျန်လူ မဟုတ်ဘူး။ လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင်လူ
ဖြစ်တယ်။ ‘လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင် လူဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့
စည်းကမ်းများကို လိုက်နာရတယ်။ အဲသည် စည်းကမ်း
များဟာ ‘သီလ’ပဲ။

စည်းကမ်းက ဘာတွေလဲ? ။

အပြော-အပြု-အနေတွေမှာ ရှောင်သင့်တာ ရှောင်ဖို့နဲ့ ဆောင်သင့်
တာ ဆောင်ဖို့တွေပဲ။ နှုတ်နဲ့ မပြောသင့်တာ မပြောဘဲ၊ ပြောသင့်တာ ပြော
တာဟာလည်း လူ့လိုက်နာရမှာ တစ်ခုပဲ။ ကိုယ်နဲ့မပြုသင့်တာ မပြုဘဲ၊
ပြုသင့်တာ ပြုတာဟာလည်း လူ့လိုက်နာရမှာ နောက်တစ်ခုပဲ။ မနေသင့်တဲ့
ကိုယ်လက်မျက်နှာနဲ့ မနေဘဲ၊ နေသင့်တဲ့ ကိုယ်လက်မျက်နှာနဲ့ နေတာဟာ
လည်း လူ့လိုက်နာရမည့် နောက်တစ်ခုပဲ။ သည်သုံးခုဟာ လူ့သီလတွေပဲ။
ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး ရပ်တည်ချက်တွေရဲ့ နာမည်တွေပါ။

ဒါတွေလိုက်နာတာဟာ အမြင်-လိုသေးတယ်။ လိုက်နာဖို့ ညွှန်
ကြားခံရလို့ လိုက်နာတာမှာ အလေ့အထအရ လိုက်နာတာ၊ အကြောက်အ
မျှော်တွေထောက်ပြီး လိုက်နာတာတွေဟာ လိုက်နာပေမဲ့ အရိယဝေါဟာရ
‘သီလ’-ရဲ့ အနက်အတ္ထသီလ မဟုတ်ဘူး။ အကျူးလွန်ခံရသူကို အားနာ
သနားပြီး လိုက်နာတာဟာလည်း အရိယဝေါဟာရ သီလအနက်လည်း
မဟုတ်ဘူးဘဲ။

‘လိုက်နာစရာကို မလိုက်နာလို့၊ မလိုက်နာသူမှာ ဒုက္ခ
ရောက်တာမြင်ပြီး လိုက်နာမှ၊ အရိယဝေါဟာရ ‘သီလတ္ထ’
ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မပြောသင့်တာ ပြောလျင်၊ ပြောသူ ဒုက္ခရောက်မယ်။
 ပြောသင့်တာ မပြောလျင်၊ မပြောသူ ဒုက္ခရောက်မယ်။
 မပြောသင့်တာ ပြောလျင်၊ ပြောသူ ဒုက္ခရောက်မယ်။
 ပြောသင့်တာ မပြောလျင်၊ မပြောသူ ဒုက္ခရောက်မယ်။
 မနေသင့်တဲ့မျက်နှာနဲ့ နေလျင်၊ နေသူ ဒုက္ခရောက်မယ်။
 နေသင့်တဲ့မျက်နှာနဲ့ မနေလျင်၊ မနေသူ ဒုက္ခရောက်မယ်။

သည် ဒုက္ခရောက်မှုတွေဟာ မြင်ခဲ့တဲ့ မြင်စရာတွေပဲ။ မပြောသင့်
 တာ ပြောလို့၊ ပြောသင့်တာ မပြောလို့ သုခရတာတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။
 ခံစားလျက်သုခပေါ့။ မပြောသင့်တာ ပြောပြီး၊ ပြောသင့်တာ မပြောလို့လည်း သည်
 လိုပဲ။ မနေသင့်တာ နေပြီး၊ နေသင့်တာမနေလို့လည်း သည်လိုပဲ ခံစားချက်
 သုခတွေ ဖြစ်တတ်ကြတယ်။

လူဟာ ခံစားချက်အသိကို သိဖို့မှာ အားစိုက်စရာမလိုဘဲ အလိုလို
 သိကြတယ်။ သည်တော့ သည်အသိဟာ ပိတ်ဆို့နေတော့ အဖြစ်ဆိုးဝါးချက်
 ‘ဒုက္ခ’-ကို မသိနိုင် ဖြစ်ကြရတယ်။

အဖြစ်ဆိုးဒုက္ခ-ဟာ သိဖို့ခဲယဉ်းပေမဲ့ ထင်ထင်ရှားရှားမဖြစ်တာ
 မဟုတ်ဘူး။ ဘဝပြောင်းလဲ ခံသွားရတဲ့အထိ ထင်ရှားအောင်ဖြစ်တာပဲ။
 ဒါပေမဲ့ ဘဝပြောင်းခံရတာကို ဘဝပြောင်းခံရတယ်လို့ မသိဘူး။ အလျင်
 ဘဝသိတာက အလျင်ဘဝအသိနဲ့ သိပြီး၊ နောက်ဘဝအသိကို နောက်ဘဝ
 အသိနဲ့ပဲသိတာ ဖြစ်တော့ နောက်ဘဝအသိနဲ့ အလျင်ဘဝ ပြန်မသိနိုင်တာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကြောင့် ဘဝပြောင်းခံရတာကို မသိကြတာပဲ။ သည်တော့ ခံစားချက်အသိ
ကပဲ လက်ဦးတာပေါ့။

ဒါကြောင့် ‘ဒုက္ခအမြင်’-ဟာ မြင်ခဲတဲ့အမြင် ဖြစ်တယ်။

သည်အမြင်နဲ့-

မပြောသင့်တာ မပြောဘဲ၊ ပြောသင့်တာ ပြောရမယ်။ မပြု
သင့်တာ မပြုဘဲ၊ ပြုသင့်တာ ပြုရမယ်။ မနေသင့်တဲ့
မျက်နှာနဲ့ မနေဘဲ၊ နေသင့်တဲ့မျက်နှာနဲ့ နေရမယ်။ လူရဲ့
သည်ရပ်တည်ချက်ဟာ အရိယဝေါဟာရဖြစ်တဲ့၊ အရိယာ
တို့ညွှန်ပြတဲ့ သီလရဲ့ အနက်အတ္ထပဲ။

*[အပိုဒ် ၁၀၄။ သီလ-ကိုလည်းကြည့်ပါ။]

၈၇။ စိတ္တဘာဝနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘စိတ္တဘာဝနာ’-ကို ဇဠာဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ ‘စိန္တေတိ လက္ခဏံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ စိတ္တံ’။ လက္ခဏာကို
ကပ်ရှုကြံစည်တတ်တာကြောင့် စိတ္တ-ပြောရပြီး၊ သည်စိတ္တကို များစွာဖြစ်
စေခံရလို့ ‘စိတ္တဘာဝနာ’-ပေါ့။

ဆိုလိုချက်က စိတ်-ဆိုပေမဲ့ ‘သမာဓိ’-ပဲ။ သမာဓိကလည်း စိတ်နဲ့
အတူဖြစ်တရား ဖြစ်လို့ စိတ်ကို အဦးပြုပြောချက် ဖြစ်တယ်။

စိတ္တဘာဝနာကို ရူပါရူပဒဿနဖြစ်တဲ့ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနအနက်
တွေ ပြောတတ်ကြတယ်။ အဲဒါ အရိယဝေါဟာရ စိတ္တဘာဝနာအနက်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မဟုတ်ဘူး။ အရိယဝေါဟာရ ဘာဝနာ-အနက်က လက္ခဏာပနိဇ္ဈာန အနက် ဖြစ်တဲ့ ‘မဂ္ဂဘာဝနာ’-အနက် ဖြစ်ရမှာပဲ။

ဘာရဲ့ လက္ခဏာတွေလဲ?

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေရဲ့ လက္ခဏာတွေပေါ့။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဆိုတာ ကံနဲ့ ကံအကျိုးခန္ဓာတွေ ဖြစ်တယ်။

ကံနဲ့ကံကျိုး ဆိုတာကလည်း မသမာတဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးအမှုနဲ့၊
အဲဒါရဲ့အကျိုး ဖြစ်တဲ့ မိစ္ဆာဝါစာ၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝတွေပေါ့။

အဲသည် စိတ္တဘာဝနာကမှ သီလပေါ်မှာရပ်တည်ပြီး ပွားများတဲ့
စိတ် ဖြစ်တာပေါ့။ မသမာတဲ့ ဝါစာ-ကမ္မန္တ-အာဇီဝတွေပေါ် ရပ်တည်လျင်
အဲသည်ရပ်တည်ရာက ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်တော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ စိတ်ကူးမှု
စိတ္တဘာဝနာပဲ ဖြစ်မှာပေါ့။

သည်လိုဆိုလျင် အနရိယဝေါဟာရ စိတ္တဘာဝနာပဲဖြစ်လိမ့်မယ်။
အရိယဝေါဟာရ စိတ္တဘာဝနာဖြစ်ဖို့ဆိုလျင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကလွတ်တဲ့
ရပ်တည်ရာ သီလပေါ်မှာရပ်တည်ပြီး ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ကံနဲ့ကံကျိုးတွေ
ရဲ့ ဆိုးဝါးတဲ့လက္ခဏာတွေ မြင်နိုင်မှာပေါ့။

ကိုယ်က မှားနေလျင် မှားတာရဲ့အပြစ်ကို မမြင်ဘူး၊ မမှားတာရဲ့
အပြစ်ပဲ မြင်တယ်။ ကိုယ်ကမမှားမှ မှားတဲ့အပြစ် မြင်နိုင်တယ်။ သည်လို
ပဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပေါ် ရပ်တည်နေလျင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရဲ့အပြစ် မမြင်ဘူး။
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ကံလွန်ကျူးမှုတွေကလွတ်ရာ သီလမှာရပ်တည်မှ
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရဲ့ အပြစ်လက္ခဏာတွေကို မြင်နိုင်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်တော့ ‘စိတ္တဘာဝနာ-ဆိုတာ သီလစိတ်တွေကို အထပ်ထပ်တည်ဖြစ်စေချက်ရဲ့ အမည်’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

ဘယ်လို သီလစိတ်တွေ အထပ်ထပ်ဖြစ်စေသလဲ-ပြောရမယ်။
သီလပျက်လျင် ပြင်တဲ့စိတ် ထားတယ်။
သီလမပျက်လျင် ဆက်မပျက်စေဖို့ စိတ်ထားတယ်။
သီလပျက်ဖို့ဆီ အဦးမူလျင် အဲသည်အဦးမူတာတွေပျောက်တဲ့စိတ် ထားတယ်။

သီလတည်နေလျင် သီလပျက်ရဲ့အပြစ်ဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ကံနဲ့ကံကျိုးတို့ရဲ့ ဆိုးဝါးတဲ့လက္ခဏာတွေထင်ဖို့ စိတ်ထားတယ်။

သည်လို သီလစိတ်ဓာတ်တွေ အထပ်ထပ်ဖြစ်စေတာပဲ။
ဒါဟာ စိတ္တဘာဝနာရဲ့ အနက်အတ္ထတွေပဲ။

စိတ္တဘာဝနာဆိုတာ မိမိရပ်တည်ရာ သီလနဲ့စပ်ပြီးရှင်သန်
ဖြစ်ထွန်းမှုဆိုင်ရာ အမြင်စိတ်ဓာတ်များကို ဖြစ်ပွားစေမှုပဲ။
သီလစိတ်ဓာတ်ဖြစ်ပွားစေမှု-လို့ တိုတိုပြောလည်း ရမှာပဲ။
သီလနဲ့စပ်ပြီး လုံ့လတွေ၊ သတိတွေ၊ စူးစိုက်မှုတွေ ထား
တာဟာ သီလစိတ်ဓာတ်တွေပဲ။ဒါတွေ အထပ်ထပ်ဖြစ်စေ
တာ ဘာဝနာဆိုတော့၊ စိတ္တဘာဝနာဟာ သီလစိတ်ဓာတ်
အထပ်ထပ်ဖြစ်စေတာ-လို့ပဲပြောရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၈၈။ ပညာဘာဝနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ပညာဘာဝနာ’-ကို ဇဠာဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ ပညာဘာဝနာ-ဆိုတာ ပညာကို အထပ်ထပ်ဖြစ်စေချက်-
လို့ သာမန်အားဖြင့် အနက်ရှိတယ်။

ဒါအရဆိုလျှင် ပညာအမည် ရတာတွေထဲက တစ်မျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေ
တာတိုင်း ‘ပညာဘာဝနာ’-ပြောရမလိုလို ရှိတယ်။

အရိယဝေါဟာရ ‘ပညာ’-က သည်လိုမဟုတ်ဘူး။
အရိယာအဖြစ်ကို ဖြစ်စေတဲ့ အသိပညာကိုသာ ‘ပညာ’-
အရကောက်ရမယ်။ အသိပညာဆိုလို့ လူရိုးသားမှုအရိယာ
ဖြစ်ဖို့ဆိုင်ရာ အသိပညာကိုသာ ‘ပညာ’-ဆိုလိုတယ်။ အဲ
သည်အသိဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာ ဆိုးဝါးကြကြောင်း
သိမြင်မှုအသိ ဖြစ်တယ်။

သည်မှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာလည်း လူမှာ မွေးကတည်းက သူ့ဖာ
သာပါလာတဲ့ခန္ဓာ မဟုတ်ဘူး။ လူက မသမာပဲ၊ ပြောမှု-ပြုမှု-နေမှုဆိုတဲ့
သီလပျက်တွေ ကျူးလွန်ရာက ဖြစ်လာတဲ့ခန္ဓာ ဖြစ်တယ်။ ဧည့်သည်ခန္ဓာ
တွေပေါ့။ သည်ခန္ဓာတွေဟာ ဆိုးဝါးကြတယ်။ ဒုက္ခဖြစ်ကြတယ်ပေါ့။
သည်ခန္ဓာရဲ့ ဒုက္ခဖြစ်မှုဟာ အဖြစ်ခံနေရတဲ့လူက ‘ဒုက္ခ’-လို့ မသိရတဲ့
ဒုက္ခဖြစ်မှု ဖြစ်တယ်။ ခံစားချက်ဆိုး မဟုတ်လို့ပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့် သည်ဒုက္ခကို လူတွေ မသိကြဘူး။ သည်တော့ သည်
ဒုက္ခကို မကြောက်ကြဘူး။ မကြောက်တော့ သည်ဒုက္ခရှင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
ဖြစ်တဲ့ သီလပျက်တွေကို လူတွေ အထပ်ထပ်လုပ်ကြတယ်။ သည်လိုနဲ့ပဲ
လူတွေဟာ ရိုးမလာဘဲ ဆိုးသွားကြတာပဲ။

သည် ‘ဒုက္ခ’ သိတဲ့ပညာ ပေါ်ဖို့မှာ တွေးခေါ်ယူလို့ မရဘူး။ သင်
ကြားလို့လည်း မရဘူး။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ သီလပျက်တွေက လွတ်အောင်
ထွက်နေမှ ပညာပေါ်မှာ ဖြစ်တယ်။ သည်ခန္ဓာတွေ မဖြစ်နေမှ သည်ခန္ဓာ
ရဲ့ဆိုးဝါးပြစ်တွေကို မြင်နိုင်တဲ့ပညာ ပေါ်တယ်ပေါ့။

အရိယဝေါဟာရ ‘ပညာ’-ဖြစ်ဖို့ အရိယဝေါဟာရသီလ လုပ်ရ
တယ်။ အရိယဝေါဟာရသီလ ရှိဖို့လည်း အရိယဝေါဟာရပညာ ပွားရတယ်။
သည်နှစ်ခုဟာ တစ်ခုမရှိလျင် တစ်ခု မရှိဘူး။ တစ်ခုရှိလျင် ကျန်တစ်ခု
ရှိတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရဲ့ ဒုက္ခအဖြစ်ကိုသိတာ အရိယဝေါဟာ
ရပညာရဲ့ အမည်နာမပဲ။ တခြားသိတာတွေ အမျိုးမျိုးဟာ ပညာတွေ ဖြစ်
ကောင်းဖြစ်မယ်၊ အရိယဝေါဟာရ ပညာတော့ မဟုတ်ဘူး။

အခန်း(၅)
ပုဏ္ဏားအရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၇)

နမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၈၉။ နမက္ကာရ ပုရိမဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

နမက္ကာရ ‘ပုရိမ ဒိသ’-ရှိခိုးရမည့်အရှေ့အရပ်ဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရ ရှိတယ်။ အဲဒါ နေထွက်ရာအရပ်ဖြစ်တဲ့ အရှေ့အရပ်မဟုတ်။ မိမိကို မွေးဖွားပေးကြသူ အမိနဲ့အဖတို့ရဲ့အမည် ဖြစ်တယ်။ ပုရိမဒိသ=အရှေ့အရပ်ဟာ သာမန်အားဖြင့် နေထွက်ရာ အရပ် ဖြစ်တယ်။ အရိယဝေါဟာရမှာ ‘မိဘနှစ်ပါး’- ဖြစ်တယ်။

၉၀။ မာတာပိတု နမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ မာတာပိတု နမက္ကာရ=မိဘရှိခိုးခြင်း ဆိုတဲ့အနက် ဟာ မိဘကို ထိခြင်းငါးပါးနဲ့ ရှိခိုးမှုပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ်။ ရှိခိုးခြင်း ရဲ့ အနက်ရင်းမှာ ‘ညွတ်ကိုင်းရှိုင်းခြင်း’-ဖြစ်တယ်။ မိဘအပေါ် ညွတ်ကိုင်း ရှိုင်းမှုမှာ ထိခြင်းငါးပါးဖြင့် ညွတ်ကိုင်းရှိုင်းမှု မဟုတ်။ မိဘကို နမက္ကာရ=ရှိခိုးတယ်-ဆိုတာ- မိဘကို ပြုစုလုပ်ကျွေးမှု၊ မိဘကိစ္စ ဆောင်ရွက်မှု၊ မိဘ အဆုံးအမ နာခံမှု၊ ကွယ်လွန်လျှင်ပင် မိဘကို နေရာပေး ပူဇော်မှုများ ပြုလုပ်တာတွေပဲ။ ‘မိဘနဲ့စပ်ပြီး သားသမီး တို့ ရပ်တည်ရမည့်သီလများ မကျိုးမပေါက်အောင် စောင့် ထိန်းရပ်တည်ခြင်း’-ဟာ မိဘကို နမက္ကာရပြုခြင်းပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၉၁။ နမက္ကာရ ဒက္ခိဏာဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

နမက္ကာရ ဒက္ခိဏာဒိသ-ရှိခိုးရမည့်တောင်အရပ်-ဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရ ရှိတယ်။ ဒါရဲ့အနက်ဟာ နေထွက်ရာကိုမျက်နှာမူလျင် လက်ျာဘက်ကျတဲ့ အရပ်ရဲ့အမည် မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါက အနရိယ ဝေါဟာရတ္ထပဲ။ အရိယဝေါဟာရအနက်ဟာ ‘ဆရာ’-ကိုခေါ်ဝေါ်တဲ့ ဒုတိယအမည် ဖြစ်တယ်။ ဆရာဟာ လက်ျာဘက်လို အားကိုးရတဲ့အရာ ဖြစ်လို့ပဲ။

၉၂။ အာစရိယနမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ဆရာကိုရှိခိုးခြင်း=အာစရိယ နမက္ကာရ-ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို အရိယာတို့ ပြောခဲ့ကြတယ်။ ဆရာကို ဘယ်လိုရှိခိုးမလဲ။ အနရိယလိုကတော့ လက်ဆယ်ဖြာထိပ်မှာမိုးပြီး ရှိခိုးတယ်-ပြောမှာပဲ။ အရိယဝေါဟာရတ္ထက သည်လိုမဟုတ်ဘူး။ လေးစားရမယ်၊ ချဉ်းကပ်ရမယ်၊ နာကြားရမယ်၊ ပြုစုရမယ်၊ သင်ယူရမယ်။ ဒါတွေဟာ အာစရိယ ဝန္တနာကာရတွေပဲ။ အရိယဝေါဟာရ အနက်မှာ ဆရာကိုရှိခိုးခြင်း ဆိုတာ ဒါတွေပဲ။

၉၃။ နမက္ကာရ ပစ္ဆိမဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘နမက္ကာရ ပစ္ဆိမဒိသ=ရှိခိုးရမည့် အနောက်အရပ်’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ အနက်က နေဝင်ရာအရပ်ကို ပစ္ဆိမဒိသ-လို့ မရဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရအနက်မှာ ရှိခိုးရမည့် ပစ္စိမဒိသ-ဟာ
‘မယား’-ဖြစ်တယ်။ မယားဟာ မိမိရဲ့နောက်ကလူ ဖြစ်
လို့ပဲ။

၉၄။ ဘရိယနမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ဘရိယနမက္ကာရ=ဇနီးသားမယားကို ရှိခိုးခြင်း
-လို့ ရှိတယ်။ လင်ယောက်ျားဟာ ဇနီးမယားကို ဘယ်လိုရှိခိုးမ
လဲ။ အရိယဝေါဟာရမှာ ဇနီးမယားကို နမက္ကာရ ဘယ်လိုရှိခိုးတယ်ဆိုတာ
ပြတယ်။

မထေမဲ့ကင်း၊ အပ်နှင်းဥစ္စာ၊ မိစ္ဆာမမှား၊ ဝတ်စားဆင်ယင်၊
မြတ်နိုးကြင်၊ ဒါတွေဟာ ဇနီးသားမယားကိုလင်ယောက်ျား
က ရှိခိုးညွှတ်ရှိုင်းပုံအခြင်းအရာ နမက္ကာရတွေပဲ။

၉၅။ နမက္ကာရ ဥတ္တရဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ နမက္ကာရ ဥတ္တရဒိသ=ရှိခိုးအပ်တဲ့ မြောက်အ
ရပ်-ဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲသည်မြောက်အရပ်ဟာ နေထွက်ရာမျက်
နှာမူလျင် လက်ဝဲကျတဲ့အရပ် မဟုတ်ဘူး။ အဲသည် အနက်အဓိပ္ပါယ်ဟာ
အနရိယတွေရဲ့ အနက်အတ္ထပဲ။

အရိယာဝေါဟာရအနက်မှာ မိတ်ဆွေဖြစ်တဲ့လူများ ဖြစ်တယ်။ မိတ်
ဆွေဟာ မိမိအတွက် လက်ဝဲလက်ျာဘက်လို အားပြုရတဲ့အရာဖြစ်လို့ပဲ။
ဒါကြောင့် အရိယဝေါဟာရတ္ထမှာ ဥတ္တရဒိသဟာ ‘မိတ်
ဆွေ’-ရဲ့အမည် ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၉၆။ မိတ္တာမစ္စ နမဿာကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ မိတ္တာမစ္စ နမဿာကာရ=မိတ်ဆွေကို ရှိခိုးဝန္တ
 နာပြုခြင်းဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒါ ဘယ်လိုရှိခိုးရမလဲ။ ခြေစုံမတ်တတ်
 ရပ်ပြီး၊ လက်ဝါးနှစ်ဘက်ပူးပြီး၊ ရင်ပတ်နားမှာ ထားပြတာမျိုးလုပ်တာ-
 လို့ ဖြေဖို့ရှိတယ်။ ဒါက အနရိယ နမဿာကာရပဲ။

အရိယဝေါဟာရ မိတ္တာမစ္စ နမဿာကာရဟာ သည်လို မဟုတ်
 ပါဘူး။

စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှု၊ချစ်ဖွယ်ပြောဆိုမှု၊ အကျိုးဆောင်မှု၊ မိမိ
 နဲ့ထပ်တူ ဆက်ဆံမှု၊ မချွတ်မယွင်းပြောဆိုမှု။ ဒါတွေဟာ
 အရိယဝေါဟာရ မိတ္တာမစ္စ နမဿာကာရ=မိတ်ဆွေရှိခိုးပုံ
 အခြင်းအရာတွေရဲ့ အမည်တွေပဲ။

မိတ်ဆွေရှိခိုးတယ်ဆိုတာ အရိယာများက မိတ်ဆွေကို လက်အုပ်
 ချီတာလို့ မဆိုလိုဘူး။

၉၇။ နမက္ကာရ ဟေဋ္ဌိမဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ နမက္ကာရ ဟေဋ္ဌိမဒိသ=ရှိခိုးအပ်တဲ့အောက်အရပ်
 ဆိုတာ ရှိတယ်။ အောက်အရပ်ဆိုတာ ခြေဖဝါးအောက်က အောက်
 အရပ်မဟုတ်ဘူး။

မိမိရဲ့ လက်အောက်ကလူဖြစ်လို့ အောက်အရပ်ပြောရတာ
 ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲသည်လူက ကျေးကျွန်အစေအပါး အလုပ်သမားပဲ။
 အဲဒါကို ဟေဋ္ဌိမဒိသ=အောက်အရပ်လို့ သုံးထားတာဖြစ်တယ်။ အရပ်ဒေသ
 ရဲ့ နာမည် မဟုတ်ဘူး။ လူရဲ့နာမည်ပဲ။ ‘အောက်လူ’-ကို အရ ယူရမယ်။

၉၈။ ဒါသကမ္မကာရ နမက္ကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ဒါသကမ္မကာရ နမက္ကာရ=ကျွန်အလုပ်သမား
 ကို ရှိခိုးတယ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ကျွန်အလုပ်လုပ်သူကို ဘယ်လို
 ရှိခိုးမလဲ။

အရိယာတို့ ဝေါဟာရမှာ ကျွန်အလုပ်သမားကို ရှိခိုးပုံအခြင်းအရာ
 ကို သည်လိုပြတယ်-

နိုင်တာကို လုပ်ဆောင်စေခြင်း၊ ကျွေးမွေးခြင်း၊ ကျန်းမာ
 အောင် ကူညီခြင်း၊စားသောက်ဖွယ် ပေးဝေခြင်း၊ ခွင့်ရက်
 ပေးခြင်း၊ အဝတ်အဆင် လုံစေခြင်း။ဒါတွေဟာ ဒါသကမ္မ
 ကာရ နမက္ကာရ တွေပဲ။

၉၉။ နမက္ကာရ ဥပရိမဒိသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ နမက္ကာရ ဥပရိမဒိသ-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒါရဲ့
 အနက်အဓိပ္ပါယ်ဟာ အထက်အရပ်လို့ မဟုတ်ဘူး။
 ‘သမဏ ဗြဟ္မဏ’-တွေဟာ မိမိအထက်မှာ ရှိသူတွေ
 ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အထက်အရပ်ဆိုတာ သူတို့ကို ယူ
 ရမှာ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၀၀။ သမဏဗြဟ္မဏ နမဿာကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

သမဏဗြဟ္မဏ နမဿာကာရ=ရဟန်းနဲ့သူမြတ်တွေကို ရှိခိုးပုံ အခြင်းအရာ-ဆိုတဲ့ အရိယာဝေါဟာရ ရှိတယ်။ ဘယ်လို ရှိခိုးမလဲဆိုတာ ဒါကိုတော့ သိလွယ်တယ်။ ထိခြင်းငါးပါးနဲ့ ဝတ်ပြုတာဖြစ်ဖြစ်၊ ဦးခေါင်းညွတ်တာဖြစ်ဖြစ်၊ လက်အုပ်ချီတာဖြစ်ဖြစ်၊ ဆလံတင်တာဖြစ်ဖြစ်၊ အစစတွေပဲ။

ဒါတွေအကုန်လုံးဟာ ရှိခိုးပုံအခြင်းအရာ တွေပဲ။
ဒါတွေလောက်တောင်မကတာ တွေရမယ်။ အဲဒါတွေက-
ကိုယ်နဲ့ မေတ္တာရှိကြောင်းပြသမှု၊ နှုတ်နဲ့ မေတ္တာရှိကြောင်း
ပြသမှု၊စိတ်နဲ့ မေတ္တာရှိကြောင်း ပြသမှု၊ လိုတာတောင်းဖို့
ခွင့်ပြုမှု၊ လိုရာကို တတ်နိုင်သမျှ ဖြည့်ဆီးမှု။ ဒါတွေဟာ
သမဏဗြဟ္မဏတွေကို ရှိခိုးတာတွေပဲ။

၁၀၁။ နမဿာရဟဂုဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ရှိခိုးခံထိုက်သူအရည်အချင်း နမဿာရဟဂုဏ-ဆိုတာ ရှိတယ်။ မိဘဖြစ်ခြင်း၊ ဆရာဖြစ်ခြင်း အစစတွေ မဟုတ်ဘူး။ မိဘ-ဆရာအစစဖြစ်ကာမျှနဲ့ ‘ရှိခိုးခံထိုက်သူ အရည်အချင်း’ ရှိပြီ မဆိုအပ်ဘူး။

ရှိခိုးခံထိုက်သူ မိဘ-ဆရာ အစစဖြစ်ဖို့ မကောင်းမှုဆယ်
လေးပါးကင်းဖို့ လိုတယ်။ ဆယ်လေးပါးက- ကံဆိုးလေး
ပါး၊ အဂတိ လေးပါးနဲ့ စည်းစိမ်ပျက်ကြောင်းခြောက်ပါး
တို့ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကံဆိုးလေးပါးက- သတ်၊ ခိုး၊ လိမ်၊ အာရုံကျူးပဲ။

အဂတိလေးပါးက- ဆန္ဒာဂတိ၊ ဒေါသာဂတိ၊ ဘယာဂတိ၊ မောဟာဂတိပဲ။

စည်းစိမ်ပျက်ကြောင်းခြောက်ပါးက-မူးအောင်သောက်၊ အခါမဲ့သွား၊ ပွဲလမ်းလိုက်စား၊ အလောင်းအစားလိုက်၊ မိတ်ဆွေယုတ်ပေါင်း၊ ပျင်းရိပဲ။

ဒါတွေပဲ။ သည်ဆယ့်လေးပါးဟာ အဝန္တာရဂုဏ်ခေါ် ရှိမခိုးထိုက်တဲ အရည်အချင်းတွေပဲ။ ဒါတွေရှိနေတဲ မိဘ-ဆရာ စတာတွေဟာ ရှိခိုးမခံထိုက်သူတွေပဲ။

၁၀၂။ ဝတ္တာကာရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ဝတ္တာကာရ=ဝတ်ပြုမှုဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒါရဲ့အနက်အတ္ထဟာ နမက္ကာရနဲ့ ထပ်တူဖြစ်တယ်။ သားသမီးက မိဘကိုဝတ်ပြုတော့ မိဘကလည်း သားသမီးကိုဝတ်ပြုညွှတ်ရှိုင်းရတယ်။ တပည့်ဟာ ဆရာကို ဝတ်ပြုတော့ ဆရာကလည်း တပည့်ကို ဝတ်ပြုရတယ်။ မယားက လင်ကိုဝတ်ပြုတော့ လင်ကလည်း မယားကို ဝတ်ပြုရတယ်။ မိမိက မိတ်ဆွေကိုဝတ်ပြုတော့ မိတ်ဆွေကလည်း မိမိကို ဝတ်ပြုရတယ်။ ကျေးကျွန်အလုပ်သမားက အရှင်ကိုဝတ်ပြုတော့ အရှင်ကလည်း ကျေးကျွန်အလုပ်သမားကို ဝတ်ပြုရတယ်။ ရဟန်းသမဏကို ဒကာက ဝတ်ပြုတော့ ရဟန်းသမဏကလည်း ဒကာကို ဝတ်ပြုရတယ်။

သည်ဝတ်တွေဟာ နမက္ကာရမှုတွေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သားသမီးစသူက မိဘစသူကို နမက္ကာရမူပြုတာ သိခဲ့ပြီ။ မိဘ
စသူက သားသမီးစသူကို နမက္ကာရမူပြုတာ မသိသေးဘူး။
မကောင်းမြစ်ထား၊ ကောင်းရာညွှန်လတ်၊ အတတ်သင်စေ၊
ပေးဝေနှီးရင်း၊ ထိမ်းမြားခြင်း။ ဒါတွေဟာ မိဘရဲ့ဝတ်ပြုမှုပဲ။

သည်လိုပဲ ဆရာရဲ့ဝတ်ပြုမှု၊ မယားရဲ့ဝတ်ပြုမှု၊ မိတ်ဆွေရဲ့ဝတ်ပြုမှု၊
ကျွန်ရဲ့ဝတ်ပြုမှု၊ ရဟန်းရဲ့ဝတ်ပြုမှုတွေ ရှိလေရဲ့။ ရှာဖွေ မှတ်သားထားပါ။
သည် ဝတ္တာကာရ=ဝတ်ပြုမှုတွေဟာ သီလတွေပဲ ဖြစ်
တယ်။ ဝတ်ပျက်လျင် သီလပျက်တာပဲ။ ဝတ်တည်နေမှ
သီလလည်း တည်နေမယ်။

သည်တော့ ဝတ်ပြုတာရယ်၊ နမက္ကာရ ပြုတာရယ်၊ သီလသမာဒါန
ဖြစ်တာရယ်၊ ဒါတွေဟာ ထပ်တူတွေပဲ။ သီလဖြည့်တာက တခြား၊ ရှိခိုး
တာက တခြား၊ ဝတ်တက်တာက တခြား၊ သည်လိုထင်လျင် အမှန်ကျမျှာ
မဟုတ်ဘူး။

[ဆရာကျင့်ဝတ်။ ‘အတတ်လည်းသင်၊ပဲ့ပြင်ဆုံးမ၊သိပ္ပမချန်၊ဘေးရန်ဆီးကာ၊သင့်ရာ
အပ်ပို့၊ဆရာတို့၊ကျင့်ဖို့ ဝတ်ငါးဖြာ။’

မယားကျင့်ဝတ်။ ‘အိမ်တွင်းမှုလုပ်၊သိမ်းထုပ်သေချာ၊မိစ္ဆာကြဉ်ရှောင်၊လျော်အောင်
ဖြန့်ချိ၊ပျင်းရိမမှု၊ဝတ်ငါးဆူ၊အိမ်သူကျင့်အပ်စွာ။’

တုံ့ပြန်မိတ်ဆွေကျင့်ဝတ်။ ‘မေ့လျော့စောင့်လာ၊ဥစ္စာစောင့်ရှောက်၊ဘေးရောက်ကိုး
ကွယ်၊ဘေးတွယ်မပစ်၊သားမြစ်စဉ်ဆက်၊မပျက်ချီးပင့်၊ဝတ်ငါးဆင့် ပြုကျင့်မိတ်ဆွေများ။’

အလုပ်သမားကျင့်ဝတ်။ ‘အိပ်သော်နောက်ကျ၊ ထသော်ကားရှေး၊ ပေးမှယူအပ်၊
စေ့စပ်ဆောင်ရွက်၊ကျေးဇူးမြွက်၊ငါးချက်လုပ်သားဝတ်။’

ရဟန်း(သမဏ-ဗြဟ္မဏ)ကျင့်ဝတ်။ ‘မကောင်းမြစ်ထား၊ကောင်းရာညွှန်လစ်၊အသစ်
ဟောကျူး၊နာဖူးထပ်မံ၊နတ်ထံတင်ရာ၊မေတ္တာလည်းပြု၊ရဟန်းမှု ခြောက်ခုလွန်သေချာ။’

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၈)
အာရုံအရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၈)
ဘာဝနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၀၃။ ဒါန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဒါန=ပေးခြင်း’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒါနရဲ့အနက် အတ္ထဟာ ပေးခြင်းတိုင်းနဲ့ မဆက်စပ်ဘူး။ ပေးခြင်းတွေဟာ အကြမ်းအားဖြင့် လေးမျိုးရှိတယ်-

- (၁) ရလိုအသိနဲ့ ပေးခြင်း၊
- (၂) ဖြစ်ပျက်အသိနဲ့ ပေးခြင်း၊
- (၃) ဖြစ်ပျက်ငြိမ်းရာအသိနဲ့ ပေးခြင်း၊
- (၄) အမှုကံအသိနဲ့ ပေးခြင်း-ပဲ။

ရှေ့သုံးမျိုးဟာ အရိယဝေါဟာရ ‘ဒါန’မဟုတ်ဘူး။ ‘အမှု ကြည့်ပြီးပေးခြင်း’-သာ အရိယဝေါဟာရဒါနရဲ့ အနက် အတ္ထ ဖြစ်တယ်။

လက်ငင်းဖြစ်စေ၊ တမလွန်ဖြစ်စေ ရလိမ့်နိုး မျှော်ကိုးပေးကမ်းခြင်း ဟာ ရလိုလို့ ပေးခြင်းပဲ။

ဖြစ်ပျက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်ငြိမ်းရာအသိနဲ့ နေသူဟာ ပေးစရာရဲ့ပမာဏ မသိဖြစ်ပြီး၊ စောင့်ရှောက်စိတ်မဲ့နဲ့ ပေးခြင်းဟာ ဖြစ်ပျက်နဲ့ဖြစ်ပျက်ငြိမ်းရာ အသိနဲ့ ပေးခြင်းပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အမှုအလျောက် လောကအကျိုးများမည့်အမှုကို ချီးမြှောက်
 စောင့်ရှောက်မှုနဲ့ ပေးခြင်းဟာ အမှုအသိနဲ့ ပေးခြင်းပဲ။
 သစ်ပင်-တိရစ္ဆာန်များကို ပြုစုမှုပေးရာမှာ သစ်ပင်-တိရ
 ဇာန်တို့ရဲ့ ဖြစ်ထွန်းလာမည့် အနေကို မြော်မြင်ပြီး ပြုစုမှု
 ပေးသကဲ့သို့ ပေးခြင်းမျိုးဟာ အရိယဝေါဟာရ ဒါနရဲ့အ
 နက်ဖြစ်တယ်။

* [အပိုဒ်၁၉၂။ ဒါန-ကိုလည်း ကြည့်ပါ။]

၁၀၄။ သီလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘သီလ=မြဲမြံရပ်တည်ချက်’-လို့ ရှိတယ်။ သီလရဲ့
 အနက်ဟာ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး ကောင်းခြင်းတိုင်းရဲ့အမည် မဟုတ်
 ဘူး။ မှားယွင်းတဲ့သုံးသပ်ချက်ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇနဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်း
 နေတာတွေဟာ အရိယာဝေါဟာရသီလ မဟုတ်ကြဘူး။ သီလလည်း လေး
 မျိုးရှိနိုင်တယ်-

(၁) ရလိုမှုအသိနဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်းမှု။

(၂) ဖြစ်ပျက်အသိနဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်းမှု။

(၃) ဖြစ်ပျက်ငြိမ်းရာအသိနဲ့ ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးကောင်းမှု။

(၄) အမှုအသိနဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်းမှု။

လက်ငင်းရော တမလွန်ပါ ကောင်းတဲ့အဖြစ်ရလိုမှုနဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-
 နှလုံးစောင့်စည်းမှုဟာ ရလိုမှုနဲ့ စောင့်မှုပဲ။

ဖြစ်ပျက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်ငြိမ်းရာအသိကြောင့် စောင့်စည်းစရာမလိုဘဲ
 ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကောင်းမှုသီလ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်သီလတွေဟာ အရိယဝေါဟာရသီလဖြစ်ဖို့ကောင်းမှု
ကောင်းရာမှာ ရပ်တည်နေမိနေကာမျှနဲ့ မပြီးဘူး။ ကောင်း
မှုကောင်းရာမှာ ရပ်တည်မိနေရခြင်းရဲ့အကြောင်းသိမြင်ပြီး
ရပ်တည်နေမိတာဖြစ်ဖို့ လိုတယ်။ အဲသည် အကြောင်းက
လည်း မရပ်တည်လျင် ဆိုးဝါးတဲ့အဖြစ်ကို စိတ္တဇမပါဘဲ
သိမြင်ရမှာဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ ‘အမှုအသိနဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-
နှလုံး ကောင်းမှု’-ပဲ။ ဒါပဲ အရိယဝေါဟာရ သီလအနက်
ဖြစ်တယ်။

*[အပိုဒ် ၈၆။ သီလကိုလည်း ကြည့်ပါ]

၁၀၅။ ဘာဝနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ

ရိယဝေါဟာရမှာ ဘာဝနာ=ပွားစရာဆိုတာ ရှိတယ်။ သည်ဘာ
ဝနာရဲ့အနက်ဟာ ယောဂတွေ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ခုခုအာရုံတွေနောက်
လိုက်လုပ်တာတွေဟာ ယောဂတွေပဲ။ အာရုံတွေက ကာမအာရုံ၊ ရူပါရူပ
အာရုံတွေ ဖြစ်တယ်။

သည်ဘာဝနာက အဲသည် အာရုံတွေနောက် လိုက်ပြီး အဲ
သည်အာရုံတွေနဲ့ အမြဲယှဉ်စပ်နေဖို့လုပ်ငန်း မဟုတ်လို့ပဲ။
အဲသည်အာရုံတွေနဲ့ အမြဲယှဉ်စပ်နေဖို့လုပ်ငန်းရဲ့ ဆန့်ကျင်
ဘက်မှာနေပြီး၊ အဲသည်လုပ်ငန်းရဲ့ စက်ဆုတ်ဖွယ် ဖြစ်ပုံ
ကြည့်တဲ့ လုပ်ငန်းပဲ။

သည်ဘာဝနာမှာ သီလလည်း ပါမယ်၊ သမာဓိ-ပညာလည်း ပါ
မယ်။ အဲဒါ အရိယဝေါဟာရ ဘာဝနာရဲ့အနက်ပဲ။ ပဌမဆုံး သီလကို

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဖြစ်စေရတယ်။ နောက်မှာ အဲသည်ဖြစ်စေချက်သီလကို များထက်များ ဖြစ်စေရတယ်။ သည်ဘာဝနာရဲ့အာရုံတွေဟာ ကာမ၊ ရူပါရူပတွေ မဟုတ် တာပဲ။

၁၀၆။ ဗြဟ္မ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဗြဟ္မ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဗြဟ္မဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အနက်ဟာ မိုးစွန်မိုးဖျားမှာနေကြတယ်-ဆိုတဲ့ သူတွေ မဟုတ်ဘူး။ အထက်တန်းအကျဆုံး အတွေး-အမြင်တွေနဲ့ မွေ့လျော် နေကြသူတွေဟာ ဗြဟ္မဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရရဲ့ အနက် အရ ကောက်ပဲ။ သာသနာတော်လိုပြောလျှင် ‘ရဟန္တာ’- ဟာ ‘ဗြဟ္မ’-အရိယာဝေါဟာရရဲ့ အနက်ပဲ။

၁၀၇။ ဒေဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဒေဝ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ အရိယာဝေါဟာရ ဒေဝရဲ့ အနက်ဟာ တောင်ပေါ်ကောင်းကင်မှာရှိသူတွေရဲ့အမည် မဟုတ်ဘူး။

‘မြင့်မြတ်ကျော်စောကြသူ ဂုဏ်ရှင်တွေရဲ့ အမည်’- ဖြစ် တယ်။ ဂုဏ်သိရှိရှိသူဟာ အရိယဝေါဟာရ ဒေဝရဲ့ အ နက်အတ္ထပဲ။

၁၀၈။ မနုဿ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘မနုဿ’-ဆိုတဲ့စကားလုံး ရှိတယ်။ အရိယဝေါဟာရ မနုဿရဲ့အနက်ဟာ မိဘနှစ်ပါးက မွေးဖွားခံရကာမျှသူရဲ့ အမည် မဟုတ်ဘူး။ လူမိဘနှစ်ပါးက မွေးဖွားခံရသူမှာ မျက်စိ-နား-နှာ-လျှာ-ကိုယ်နဲ့ ဦးနှောက်ရှိတယ်။ ဒါတွေ ကောင်းကောင်း အလုပ်လုပ်သူမှ လူ-လို့ ပြောရတယ်။

ဒါတွေ ကောင်းကောင်း အလုပ်မလုပ်နိုင်သေးသူကို လူလား မမြောက်သေးသူ-လို့ ပြောရတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒါက ကလေးတွေပေါ့။ အဲသည်သူတွေကို လူမဖြစ်သေးသူ-လို့လည်း မှတ်ယူရတယ်။ လူရာမဝင်သေးသူပဲ။

လူ့မျက်စိဟာ ပတ်ဝန်းကျင်အဆင်းတွေကို လူထဲသွင်းတဲ့ ကိရိယာပဲ။ နားက အသံတွေကို၊ နှာခေါင်းက အနံ့တွေကို၊ လျှာက အရသာတွေကို၊ ကိုယ် အတွေ့တွေကို၊ ဦးနှောက်က အတွင်းရောက်လာတဲ့ အပြင်က အဆင်း-အသံ-အနံ့-အရသာ-အတွေ့တွေကို ကိုယ်ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းနဲ့ သင့်မသင့်-တော်မတော် ညှိနှိုင်းတွက်ချက်တဲ့ ကိရိယာပဲ။

ဦးနှောက်ရဲ့ အဲသည်တွက်ချက်မှုမှာ အလျော့တွေ အပိုတွေ၊ အမှားအယွင်း အချွတ်အချော်တွေ ဖြစ်နေပြီဆိုလျင် လွန်ကျူးတဲ့ ကိုယ် အပြုအမူ၊ လွန်ကျူးတဲ့ နှုတ်အပြောအဆိုနဲ့ လွန်ကျူးတဲ့ မျက်နှာနေမျက်နှာထား ကိုယ်လက်ဟန်ပန်တွေ ဖြစ်လာတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်လိုဖြစ်လာတာတွေဟာ ဦးနှောက်ပျက်တာပဲ။ အဲသည်လိုဖြစ်
တဲ့သူကို ‘လူပျက်’-လို့ပဲ ပြောရတယ်။ လူပျက်ဟာ လူအဖြစ်က ပျက်တဲ့
သူဖြစ်လို့ လူမဟုတ်သူ-ပဲ။ သူလည်း လူရာမဝင်တဲ့သူပေါ့။

သည်လိုဆိုတော့ ‘လူ’-ဆိုသူဟာ ဘယ်လိုသူလဲ?

မေးရမည့်အနေအထား ရောက်ပြီပဲ။

လူမဖြစ်သေးသူနဲ့ လူပျက် မဟုတ်အောင် ‘ကောင်းမွန်တဲ့
ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးတွေနဲ့ လောကကို တုံ့ပြန်ဆက်ဆံသူရဲ့
အမည်’-ဟာ ‘လူ’-ရဲ့အမည်’-ပဲ။ အဝန္တရဟာကာရ
ဆယ့်လေးချက် ကင်းသူပဲ။

သည်ဆယ့်လေးချက်ကင်းတာဟာ လူအဖြစ်ရဲ့ရပ်တည်ချက်သီလ
ဆယ့်လေးချက်ပဲ။

၁၀၉။ နိရယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယာဝေါဟာရမှာ ‘နိရယ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ မြန်မာအခေါ်အား
ဖြင့် ငရဲ-လို့ ခေါ်တယ်။ ငရဲဆိုတာကို လူတွေမမြင်ဖူးကြဘူး။
မြေကြီးအောက်ထဲမှာ ရှိတယ်-လို့ ပြောသံကြားနဲ့ မှတ်ထားကြရတယ်။
သံရေပူငရဲ၊ ပြာပူငရဲ၊ လက်ပံပင်ငရဲ၊ အစစတွေပဲ။ ကြောက်လည်း ကြောက်
ကြတယ်။ နှစ်တွေအကြာကြီး ခံရတယ်လည်း သိကြတယ်။

မြေကြီးထဲက အဲသည်ငရဲဆိုတာဟာ နိရယရဲ့ တကယ်အနက်ဖြစ်
ဖို့ မလွယ်ဘူး။ အကြောင်းကတော့ တကယ်မဆင်းရဲသလို ဖြစ်လို့ပဲတကယ်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဆင်းရဲလျင် အဲသည်လောက် ငရဲသက်မရှည်နိုင်လို့ပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒါဟာ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ‘ငရဲ’မဟုတ်ဘူး။

အရိယဝေါဟာရတ္ထ ‘ငရဲ’-ဟာ ‘ပေါက်ကွဲနေတဲ့ စိတ်
ဓာတ်ရှိသူရဲ့အမည်’-ဖြစ်တယ်။

၁၁၀။ ပေတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ပေတ=ပြိတ္တာ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲသည်ပြိတ္တာ ဆိုတာ တစ္ဆေတို့၊ သရဲတို့ဆိုတာတွေလို့ သိကြတယ်။ တစ္ဆေ၊ သရဲဆိုတာကလည်း ဟိုလူတွေဖူးသလို၊ သည်လူတွေဖူးသလို ကိုယ်တိုင် လည်း ဟိုမှာတွေဖူးသလို၊ သည်မှာတွေဖူးသလိုတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ မျက်မြင် နားကြားပင် မကဘဲ ကိုယ်တွေ ဖက်လုံးရတာတွေအထိပဲ ရှိကြတယ်။

သည်တော့လည်း ဒါတွေဟာ၊ ပြိတ္တာတွေပေါ့လို့ဆိုလျင် မဟုတ် ဘူးပြောဖို့ အခက်ပဲ။ ခက်ပေမဲ့ ဒါတွေကို မဟုတ်ဘူးပဲ ပြောရမှာပဲ။ မ ဟုတ်တာမှန်လျင် ပြောဖို့ ဘာခက်စရာရှိသလဲ? မေးစရာပဲ။ ကိုယ်တွေနဲ့ ကိုယ်ယုံရသူတွေရဲ့ ကိုယ်တွေတွေ ဖြစ်နေလို့ပဲ။ အမှန်မို့ သည်လိုဖြစ်တာ များလား?

သည်လိုမဟုတ်ဘူး။ အိပ်မက်ထဲက ကိုယ်တွေတွေဟာ တကယ် အမှန် မဟုတ်တာ သိကြပြီးသားတွေပဲ။ အဲဒါက အိပ်မက်ထဲကပဲ ပြောမ လား၊ အိပ်မက်ထဲမှာတွေတဲ့ အာရုံဟာ အပြင်ကအာရုံမဟုတ်ဘဲ ဦးနှောက် ထဲကအာရုံ ဖြစ်သလို တစ္ဆေ၊သရဲအာရုံကလည်း သည်လိုပဲ အပြင်ကအာရုံ မဟုတ်ဘဲ ဦးနှောက်ထဲကအာရုံပဲ။ သည်လိုတူကြတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဦးနှောက်ထဲကအာရုံက အိပ်နေတုန်းသာ ပေါ်နိုင်တာ မဟုတ်ဘူးလား? အိပ်မပျော်ဘဲ သွားလာလှုပ်ရှားနေချိန်မှာ ပေါ်နိုင်ပါ့မလား? အိပ်မပျော်ဘဲ ပေါ်နေတဲ့ သာဓကတွေ အများကြီးရှိတယ်။ ပုံစံအားဖြင့် တရားဘာဝနာ ယောဂကျင့်နေသူ တစ်ယောက်မှာ ပေါ်တဲ့အာရုံဟာ အိပ်ပျော်နေဆဲ ပေါ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အပြင်မှာရှိနေတဲ့ အာရုံလည်းမဟုတ်ဘူးပဲ။ အဲဒါ ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ မေးလျင်တော့ ဦးနှောက်မှာ အခန့်သင့်သွားလို့လို့ပဲ ဖြေရမယ်။ တစ္ဆေ၊ သရဲအာရုံမြင်တာလည်း သည်လိုပဲ ဦးနှောက်အခန့်သင့်သွားလို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

နှောက်တစ်ခုလောက် ပြောကြည့်ကြဦးစို့လား။ ပန်းချီကားတစ်ချပ်၊ ကဗျာစာတစ်ပုဒ် ဆိုကြစို့။ အဲဒါတွေ အပြင်မှာရှိတဲ့အာရုံ မဟုတ်ဘူး။ ဆွဲသူ-ရေးသူရဲ့ ဦးနှောက်ထဲက ထွက်လာတာတွေပဲ။ ဦးနှောက်ကလည်း အပြင်က အပို့ခံရတဲ့အာရုံကို ယူတာ မဟုတ်ဘူး။ ဦးနှောက်ကတွက်ချက်ပြီး အခန့်သင့်လို့ ထင်လာတဲ့အာရုံပဲ ဖြစ်တယ်။

မြင်စရာအာရုံမရှိဘဲ မျက်စေ့နဲ့ တပ်အပ်မြင်ရတယ်-ဆိုတဲ့ အဖြစ်မျိုးဖြစ်တာနဲ့၊ နား-နှာစတာတွေနဲ့ အသံ-အနံ့စတဲ့ အာရုံတွေမရှိဘဲ တပ်အပ်ကြားတာ-နံတာစတဲ့ အဖြစ်မျိုးဖြစ်တာတွေ အများအပြားရှိတာ ဆင်ခြင်ရလိမ့်မယ်။ ဒါက တွေ့နေကျ မဟုတ်တော့ဘူးဆိုတော့ မထင်မြင်နိုင်ကြဘူး။ တစ္ဆေ-သရဲလည်း တကယ်မဟုတ်တာ မှန်ပေမဲ့ တကယ်မဟုတ်ကြောင်း ပြောတာကို နားလည်ဖို့တော့ ခက်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကြောင့် အဲသည်စိတ္တဇ တစ္ဆေ-သရဲတွေဟာ အရိယဝေါဟာ ရတ္ထဖြစ်တဲ့ ပြိတ္တာရဲ့အနက်တွေ မဟုတ်ဘူး။

ပြိတ္တာရဲ့အနက်ဟာ တစ္ဆေ-သရဲတော့ ဟုတ်တယ်။အဲသည် တစ္ဆေ-သရဲက စိတ္တဇ တစ္ဆေ-သရဲမဟုတ်လို့ပဲ။ ‘တစ္ဆေ-သရဲအစစ်က လောဘသမားရဲ့အမည်’-ပဲ။

သည်သူဟာ သူများစည်းစိမ်ဥစ္စာကို ခိုးယူတယ်၊ လုယက်တယ်၊ တိုက်ခိုက်တယ်။ လောဘသမားရဲ့အလုပ်တွေ လုပ်တယ်ပေါ့။ အဲသည်သူ ကို လူတွေက ကြောက်ကြရတယ်။ အဲသည်သူတွေကလည်း လူတွေကို ကြောက်အောင် ခြောက်လှန့်ကြတယ်။ ကြောက်မှ ပြန်မခုခံပဲ သူတို့ပိုင်တဲ့ ဥစ္စာတွေကို ပေးကြမှာ ဖြစ်လို့ပဲ။ အဲသည်သူတွေဟာ အရိယဝေါဟာရတ္ထ ပေတ-ဖြစ်တဲ့ တစ္ဆေ-သရဲတွေ ဖြစ်တယ်။

၁၁၁။ တိရစ္ဆာန် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘တိရစ္ဆာန်=တိရစ္ဆာန်’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ပါဠိမှာ တိရစ္ဆာန်-ဆိုတာ ‘တိရော+အစ္ဆာန်’ နှစ်ပဒပေါင်းရဲ့ အဖြစ်ပဲ။ ဖီလာသွားလာတတ်သူ-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ တိရစ္ဆာန်လို့ အသိခံရသူတွေ က မတ်တတ်သွားသူရယ်လို့ မရှိတာဆိုတော့၊ အဲသည်လို သွားသူဟာ တိရစ္ဆာန်တို့ သိကြတော့တာပေါ့။ ဖီလာ-ဆိုတာ ကန့်လန့်-လို့ အဓိပ္ပါယ် ရပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်ဆိုသူဟာ ကန့်လန့်သွားတယ် ပြောရအောင်ကလည်း အလျားလိုက်သွားသူဖြစ်လို့ မသင့်မြတ်ဘူး။ ကန့်လန့်ဆိုတာ ဘေးတိုက် သွားသူ ဖြစ်ရဖို့ရှိတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကန့်လန့်ဖီလာသွားတယ်-ဆိုတဲ့ စကားထဲက ‘သွားတယ်’ဆိုတာ ကျင်လည်ကျက်စား အနက်ဖော်ရမည့်စကား ဖြစ်ရဖို့ရှိတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင် အပေါ် သဘောထားအဓိပ္ပါယ် ဖြစ်တယ်။ အဲသည်မှာတော့ ကန့်လန့်ဖီလာ ပဲ။ သူ့အတွက်ပဲ သူသိတယ်။ သူဟာ အမှန်ပဲ။ ဒါတိရစ္ဆာန်ရဲ့ ကျက်စားမှုပဲ။

သည်သဘောထားဟာ ထိပ်တိုက်တွေ့သဘောတရားဖြစ်တယ်။ တစ်ကောင်က သည်သဘောထားသလို၊ တစ်ခြားတစ်ကောင်ကလည်း သည်လိုပဲ သဘောထားတော့ အဲသည်နှစ်ကောင်ဟာ အချင်းချင်း ပဋိ ပက္ခ ဖြစ်တာပေါ့။ သည်လိုဖြစ်တာ ဖီလာအဖြစ်ပဲ။ အဲသည်ဖီလာအဖြစ် နဲ့ ကျင်လည်ကျက်စား သွားလာနေထိုင်သူဟာ တိရစ္ဆာန်ပဲ။ တိရစ္ဆာန်ဆို သူတွေဟာ အဲသည်လက္ခဏာနဲ့ညီတဲ့အတွက် တိရစ္ဆာန်ခေါ်ရတာပဲ။

အရိယဝေါဟာရတ္ထ တိရစ္ဆာန်က အဲဒါတွေမဟုတ်ဘူး။

အဲသည်လိုပဲ-

‘တစ်ကိုယ်ကောင်းအသိနဲ့ နေတဲ့အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ကပ်ဖဲ့ဖီလာအနေမှာ ရှိတဲ့သူရဲ့ နာမည်ဟာ အရိယဝေါ ဟာရ ‘တိရစ္ဆာန်’-ရဲ့ နာမည်’-ဖြစ်တယ်။

ဝန်းကျင်နဲ့ ကပ်ဖဲ့ဖီလာဖြစ်ကြောင်း တစ်ကိုယ်ကောင်းအမှုရှိတဲ့ အကောင်ပလောင်ကို တိရစ္ဆာန်ခေါ်ရသလို အကောင်ပလောင် မဟုတ်ပေမဲ့ အဲသည်လို အမှုရှိတဲ့ လူကိုလည်း တိရစ္ဆာန်ခေါ်တာပဲ။ တိရစ္ဆာန်ဟာ သည်လိုအမှုရှိတဲ့လူရဲ့အမည် ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၁၂။ အသူရကာယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘အသူရကာယ=အသူရကာယ’-ဆိုတာရှိတယ်။ သူ့ကို ဝေမာနိကပြိတ္တာ-ဆိုတာလို့လည်း ပြောကြတယ်။ ဘုံဗိမာန်ပိုင် လောဘသမားပေါ့။ နေ့ခံပြီး ညမှာတော့စံရတယ် ပြောကြတယ်။

ဒါတိတိကျကျတော့ မဟုတ်ဘူး။

‘လောကကို အကျိုးနည်းအောင် လုပ်သူတွေနဲ့ ပေါင်းပြီး
အဲသည်သူတွေရဲ့ အရှိန်အစောင့်နဲ့ မိမိဘဝကို မိမိမနေသူရဲ့
အမည်ဟာ အရိယဝေါဟာရ အသူရကာယရဲ့ အမည်’-ပဲ။

သူများနှာခေါင်းနဲ့ အသက်ရှူနေသူလို့ပြောလည်း ရတယ်။ ကိုယ့်ရပ်တည်ရေးအတွက် ကိုယ့်အမှုမပါဘဲ သူများကို မှီခိုရပ်တည်သူပေါ့။ နားဧွင်းရောင်ကြောင့် ပါးပြောင်တယ်ဆိုတဲ့ လူမျိုးဟာ အရိယဝေါဟာရ အသူရကာယပဲ။

၁၁၃။ သမဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘သမဏ=ရဟန်း’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ သမဏ-ဆိုတာ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးများကို ခေါ်တဲ့အမည်လို့ပဲ သိကြတယ်။ သမဏကို အထီးကျန်လူရဲ့အမည် အဖြစ်လည်း သိကြသေးတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးကလည်း ရှေးအခါက အဲသည်လူနဲ့ တူမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးကို ‘သမဏ’-ခေါ်ရတာ ဖြစ်မယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးဟာ ဘယ်လိုအထီးကျန် ဖြစ်သလဲ? သူဟာ အိမ်ရာကိုစွန့်ခွဲသူ ဖြစ်တယ်။ သူ့မှာ ထောက်ကူမည့် သားမယား၊ မိဘနဲ့ စီးပွား-ကြီးပွား၊ အလုပ်အကိုင် ဘာမျှမရှိသူ ဖြစ်တယ်။ စားဝတ်နေရေးမှာ သူများကို မှီခိုနေသူပဲ။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးကို သမဏလို့ ရှေးက သိခဲ့ကြတာပဲ။ အခု ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးဟာ သည်ပုံ မဟုတ်ချင် ချင် ဖြစ်နေပြီ။ လူတွေထက်တောင် ပြည့်စုံကြွယ်ဝသူ ဣဗ္ဗ ဖြစ်တယ်။ ဒါလည်း သမဏပဲ ပြောရတာပဲ။ နာမည်နဲ့အနက် မကိုက်သလို ဖြစ်ပြီ။

သမဏကို အထီးကျန်သူလို့ ဘယ်ကြောင့်အနက်ပြန်ရတာလဲ သိ အောင်လုပ်ရမယ်။ သမဏဟာ သမာနနဲ့ ‘ဏ-န’-ပဲ လွှဲတယ်။ အဲဒါ အတူပဲ။ အဲသည် ‘သမာန’-ကို အနက်ဖော်လျင် ‘တူညီခြင်း’-လို့ ရမယ်။ သမဏရဲ့ အသိအမြင်ဝါဒဟာ တန်းတူရည်တူ အသိအမြင်ဝါဒဖြစ်တယ်။ ဘယ်သူတွေ တူကြတာလဲ။ ဘာတွေ တူကြတာလဲ။

လူတွေ တူကြတယ်။ မင်း၊ ကုန်သည်၊ အလုပ်သမား၊ သူတောင်း စား တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မတူသလိုဖြစ်နေတာဟာ အသက်မွေးလုပ်ငန်း မတူလို့ ဖြစ်နေတာပဲ။ အသက်မွေးလုပ်ငန်း ကွဲပြားတာဟာ လူ့အဖြစ်ကွဲပြားမှုကို တကယ်ပြုနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ အသက်မွေးလုပ်ငန်းဟာ တစ်ခုက တစ်ခုကို ပြောင်းလဲလို့ မရတာ မဟုတ်ဘူး။

ဒါကြောင့် သက်မွေးလုပ်ငန်းခြားပေမဲ့ လူဟာ တူညီသူ သာ ဖြစ်တယ်။ သည်လို အသိအမြင်ရှိသူဟာ သမဏ- ဖြစ်တယ်။ အရိယဝေါဟာရ သမဏရဲ့ အနက်ဟာ အဲ သည် အနက်ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘အရိယဝေါဟာရ ‘သမဏ’-ရဲ့ အနက်ဟာ လူတွေကို
သက်မွေးကွဲပြားမှုအလိုက် မတူကွဲပြားတဲ့အဖြစ်ကို ကျော်
လွန်၍ ‘တစ်သားတည်းမြင်သူရဲ့အမည်’-ဖြစ်တာပဲ။

သည်လိုမြင်လို့ သမဏ-ဟာ လူတွေကို လမ်းညွှန်လုပ်နေတယ်။
ဘာတွေလမ်းညွှန်သလဲ?
လူဖြစ်စေရမှာတွေလို့ ဆိုရတဲ့ ဘာဝနာတွေကိုပေါ့။

ဘာအတွက် ညွှန်တာလဲ?
အသိအမြင်ရှိရှိ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးရှိသူဖြစ်အောင် ညွှန်တယ်။
သည်လိုဖြစ်တော့ ဘာအသုံးကျသလဲ?

သည်လိုဖြစ်လျင် အစွဲ မစွပ်တာပေါ့။ အစွဲလွှတ်တော့ လွတ်လပ်တာ
ပဲ။ လွတ်လပ်လျင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်ပိုင်သူ ဖြစ်တယ်။ လူတိုင်းဟာ
အဲသည်လိုဖြစ်ခွင့်ရှိသူချင်း အတူပဲဆိုပြီး သမဏတွေဟာ အဲဒါတွေ လုပ်နေ
ကြတယ်။

ဒါတွေကြောင့် အရိယဝေါဟာရ သမဏအနက်ဟာ ‘လူ
ရဲ့ တူညီတဲ့အဖြစ်ကိုမြင်သူ’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။

၁၁၄။ ဥပသမ္ပန္န အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ဥပသမ္ပန္န=ဥပသမ်း=ဥပဇမ်း=ဦးပဇင်း=ဦးပဉ္စင်း ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရ ရှိတယ်။ သည်နေ့ ဒါရဲ့အနက်အဖြစ် ‘ရဟန်း ငယ်’-ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို ခေါ်နေကြတယ်။ အရိယဝေါဟာရတ္ထက သည် လောက်မဟုတ်ဘူး။ ဥပသမ္ပန္နကို ရဟန်းမှန်သမျှ ရတဲ့အထိလည်း အ ခိပ္ပါယ်ဖော်ကြတယ်။ ရဟန်းမခံရသေးသူ လူ၊သာမဏေက အနုသမ္ပန္န ရဟန်းခံထားပြီး ကြီးကြီးငယ်ငယ် သိက္ခာရှိနေသူက ဥပသမ္ပန္နပေါ့။

ရဟန်းခံထားသူ ရဟန်း-ဆိုတဲ့အခေါ်ဝေါဟာရက ဘာလဲ-မေး လျင် ဥပသမ္ပန္နပဲပေါ့ ပြောမည့်ပုံ ရှိတယ်။ ရဟန်းဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို ဘုရားအသုံးအနှုန်း အခေါ်အဝေါ်မှာ မရှိဘူး။

‘ဘိက္ခဝေ-ဘိက္ခဝေါ’-ဆိုတဲ့ ဘုရား အသုံးအနှုန်းတွေရဲ့ မြန်မာပြန်က ‘ရဟန်း’-လို့ ဖြစ်နေတာပဲ။တကယ်ဘုရား ရဲ့ အသုံးဖြစ်တဲ့ ‘ဘိက္ခဝေ-ဘိက္ခဝေါ’ရဲ့ ဆိုလိုချက်က ‘ရဟန်းတို့’-လို့ မရဘူး။ ‘ဘေးဒုက္ခကို လေ့လာ ညွှန်ပြ နေကြသူတို့’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။

‘ရဟန်း’-ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရက သည်အဓိပ္ပါယ်မျိုး မဟုတ်ဘူး။ ရဟန်းအဓိပ္ပါယ်က ဘေးဒုက္ခခပ်သိမ်းကို ပိုင်းခြားသိပြီးလို့ ဘေးဒုက္ခခပ် သိမ်းကိုလိုလားမှု သမုဒယခပ်သိမ်းကို ပစ်ပယ်ပြီးခါ ဘေးဒုက္ခခပ်သိမ်း လုံးဝငြိမ်းအေးပြီးသူ-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ရဟန်း’-ဆိုတဲ့ မြန်မာဝေါဟာရရဲ့ ရင်းမြစ်က မြန်မာဝေါဟာရ မဟုတ်ဘဲ အရိယဝေါဟာရ ‘အရဟံ’-ဖြစ်တယ်။ အရဟံ-ကို အ-ဖြုတ်ပြီး ရဟံ-လုပ်ထားတာပဲ။ ရဟံ-ကို နိဂ္ဂဟိတ် န-လုပ်ပြီး၊ မြန်မာသံလေးလေး ကြီးနဲ့ ‘ရဟန်း’-လို့ ဖြစ်သွားတာပဲ။ ‘ရဟန်း’-လို့ ဖြစ်သွားတာလောက် ထက် ကျော်သွားတဲ့အထိတောင် ရှိတယ်။ အဲဒါတွေက ‘အရှင်’-ဆိုတာ တွေနဲ့ ‘ရှင်’-ဆိုတာတွေ အထိပဲ။

‘အရှင်’-ဆိုတာ အရဟံရဲ့ ‘အရဟ’-က ‘ရ’-နဲ့ ‘ဟ’-ကိုပေါင်း တော့ ‘ရကောကံ ဟထိုး=ရှ’-ဖြစ်တာပဲ။ နိဂ္ဂဟိတ်က သရမဲ့ င-သတ်ပေါ့။ အရဟံ-ကနေ အရဟန်၊ အရဟန်-ကနေ အရှင်။ အရဟံ-ကနေ ရဟန်း၊ ရဟန်းကနေ ရှင်။ အရဟံ-က အ-ကိုဖြုတ်ပြီး ရဟန်း-ခေါ်တာဆိုတော့ ရဟန်းက ရနဲ့ဟပေါင်းပြီး င-သတ်နဲ့ဆိုတော့ ‘ရှင်’-ဖြစ်တာပဲ။

အရှင်သာရိတြာက၊ ရှင်သာရိပုတြာဆိုတာတွေဟာ အရဟံသာရိ ပုတြာ၊ ရဟံသာရိပုတြာတွေနဲ့ ရဟန်းတော်သာရိပုတြာ ဆိုတာတွေဟာ အတူတွေပဲ။

ရှင်ရေဝတဆိုတာနဲ့ ရဟန်းရေဝတ၊ အရှင်ရေဝတနဲ့ အရဟန်ရေ ဝတ၊ ဒါတွေဟာ ဥပသမ္ပန္နရေဝတဆိုတာ ပြောတာတွေပဲ။ ကိုရင်-ရှင်-ပြောတာတော့ အရှိန်လွန်သွားကြတာလို့ ပြောရမယ်။ ဗမာမှာ ကိုရင်ကို ရှင်-လို့သုံးတာ ရိုးနေပြီ။ အဆင်ခြင်မဲ့သုံးကြတာရဲ့ အမည်ပဲ။ ဥပသမ္ပန္န လောင်းလျာဖြစ်လို့ သုံးတယ်ပြောလျင်တော့ ရမှာပါပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်နေရာမှာ ကိုရင်ကလည်း ပြောစရာရှိပြန်တယ်။ ကိုရင်ဆိုတာ အခုခေတ် ကိုရင်လို မဟုတ်ဘူး။ အခုခေတ်က ယေဘုယျမှာ ဝတ်ပြီးထွက်ကြတာ။ ဘုရားလက်ထက်ကိုရင်က ဥပသမ္ပန္နလုပ်ဖို့ အသက်လိုသေးလို့ ကိုရင်အဖြစ်နဲ့ စောင့်နေသူပဲ ဖြစ်တယ်။ ဥပသမ္ပန္နမဖြစ်သေးပေမဲ့ ဥပသမ္ပန္န ဆီသွားနေသူ ဖြစ်တယ်။ ဒါကိုရည်ပြီး ဥပသမ္ပန္နလောင်းလျာဖြစ်လို့ ‘ရှင်’-လို့ပြောတာဖြစ်မှပဲ သင့်မယ်။

ဥပသမ္ပန္နရဲ့အနက်က အရဟံရဲ့အနက်နဲ့ ထပ်တူမကျဘူး။ သည်နေ့ အခေါ်ချင်းသာ ထပ်နေတာပဲ။

ဥပသမ္ပန္နဟာ ဥပ-နဲ့ သမ္ပန္နပုဒ် တွဲနေတဲ့ပုဒ်ပဲ။ ဥပ-ဆိုတဲ့ ဥပသာရပုဒ်က ‘ချဉ်းကပ်ခြင်း’-လို့ရမယ်။ သမ္ပန္န-ပုဒ်က ‘ပြည့်စုံခြင်း’-ပေါ့။ နှစ်ပုဒ်ပေါင်းအနက်က ‘အပြည့်အစုံ ချဉ်းကပ်ခြင်း’-လို့ ရမယ်။

ဘာပြောတာလဲ-သိဖို့ ဥပသမ္ပန္နဖြစ်သူတွေရဲ့ ဘဝကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ရမယ်။

သူတို့ဘဝဟာ အိုးပစ်အိမ်ပစ် တရားဝန်ထမ်းကြသူတွေဖြစ်တာ တွေရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့ သည်လိုထမ်းနိုင်ကြတာလဲ-မေးလျင် တရားသိသွားတော့ ‘သည်တရားဟာ လောကမှာပွင့်ထွန်းဖို့ အလိုအပ်ဆုံးအရာပဲ။ သည်တော့ ငါ့ဘဝကို သည်လိုအပ်ချက်မှာ စတေးမယ်’-ဆိုတဲ့စိတ်ဓာတ် ဖြစ်တာနဲ့ အဲသည်လိုဖြစ်သူကို ယုံကြည်အားကျပြီး၊ ‘ကိုယ်တရားမသိပေမဲ့ တရားမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စတေးစိတ်ဓာတ်နဲ့ ဝန်ထမ်းနိုင်ကြတာ’-ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘တရားဝန်ထမ်း လုပ်တာဟာ တရားကို ချဉ်းကပ်ရာမှာ
အပြည့် ချဉ်းကပ်တာပဲ။ဒါကြောင့် သည်သူကို ‘ဥပသမ္ပန္န’
-လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။ အရိယဝေါဟာရ ဥပသမ္ပန္နရဲ့
အနက်ဟာ အဲသည်အနက်ပဲ။
*[အပိုဒ် ၃၅။ လဘေယျံ ဥပသမ္ပန္န-ကိုလည်းကြည့်ပါ]

၁၁၅။ ဥပါသက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဥပါသက’-ဆိုတာလည်း ရှိတယ်။ဥပါသက-
ရဲ့အနက်ဟာ ကပ္ပိယကာရကတို့၊ ဒကာ,ဒကာမတို့လို့ ယူကြ
တယ်။ ‘ဥပါသက’-ဟာ ‘ဥပ’-နဲ့ ‘အာသ’-နှစ်ပုဒ်ပေါင်း စကားလုံးပဲ။
‘နစ်နစ်ဝင်ဝင် ချဉ်းကပ်သူ’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရမှာပါ။ အရိယဝေါဟာရ ဥပါ
သကာရဲ့အနက်ဟာ ဥပါသကာဖြစ်ကြသူတို့ ဘဝကိုလှမ်းမျှော်ပြီး အနက်
ဖော်ရမှာပဲ။

သူတို့ဟာ ဘုံသုံးပါးကံကို မချဉ်းကပ်တဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး အမှု
တွေကို များထက်များ ဖြစ်စေတာကြောင့် ဘုံသုံးပါးကံတွေကို သိပြီး၊
ဘုံသုံးပါးကံ အစွဲကိလေသာ ပယ်ခါ၊ ဘုံသုံးပါးကံက လွတ်မြောက်ရာဆီ
ရောက်ဆဲ,ရောက်ပြီးဖြစ်တဲ့အထိ သက်ဝင်ဆည်းကပ်တာကို တွေ့ရမှာပဲ။

သူတို့ဟာ သူတို့ကိုယ်ကို တရားနဲ့တည်ဆောက်သူ ဟုတ်ပေမဲ့
သူများတွေကို တရားနဲ့တည်ဆောက်နိုင်အောင် ဝန်ထမ်းသူတော့ မဟုတ်ဘူး။
ဒါကြောင့် ဥပါသကာရဲ့ အရိယဝေါဟာရတ္ထဟာ-

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘တရားနဲ့ သူတို့ကိုယ်ကိုတည်ဆောက်သူ’-လို့ အဓိပ္ပါယ်
ရပါတယ်။ ကပ္ပိယနဲ့ ဒကာ-ဒကာမ ဟုတ်ချင်-မဟုတ်
ချင်နေပါ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တရားနဲ့တည်ဆောက်နေသူဟာ
အရိယဝေါဟာရ ဥပါသကာ’-ရဲ့ အနက်အတ္ထပါပဲ။

၁၁၆။ အရိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘အရိယ’-ဆိုတဲ့ စကားရှိတယ်။ အဲဒါကို မြန်မာ
ပြန်တာ မလုပ်ကြသလောက် ဖြစ်တယ်။ အရိယာအဖြစ်ရောက်
သူဟာ မြန်မာမှာမရှိတော့ မြန်မာစကားမှာ ‘အရိယ’ဆိုတဲ့စကားလည်း
မရှိ-ဖြစ်တာပေါ့။

မြန်မာအတွက် ‘အရိယ’-ဆိုတာ စကားလုံးအသစ်ပဲ။ ရှိပြီးသား
ခပ်ဆင်ဆင်စကားတွေနဲ့ မြန်မာပြန်လျင် အရိယ-ဆိုတဲ့စကားရဲ့ ဆိုလိုချက်
မရောက်မှာလည်း စိုးကြပြီး၊ အရိယကို ‘အရိယာ’-လို့ပဲ သုံးလိုက်ကြတာ
ဖြစ်မှာပဲ။

‘အရိယာ’-ဆိုတဲ့ စကားရင်းက အသားဖြူသူရဲ့အမည် ဖြစ်တယ်။
သည်နေ့အထိ လူဖြူတွေကို အာရိယန်တွေ-လို့ ပြောနေကြတာ တွေရ
တယ်။ အာရိယန်လူတွေဟာ အိန္ဒိယထဲ ဝင်ရောက်လွှမ်းမိုး နေထိုင်ကြတယ်။

အရိယဝေါဟာရဖြစ်တဲ့ အရိယာဟာ အဲသည်လူရဲ့အမည်
မဟုတ်ဘူး။ လူဖြူ-လူညို-လူနီ-လူဝါ-လူမဲ ဘယ်သူဖြစ်
ဖြစ် စိတ္တဇကင်းရှင်းတဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးရှိသူဟာ အရိ
ယဝေါဟာရဖြစ်တဲ့ ‘အရိယာရဲ့အမည်’-ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

စိတ္တဇကင်းရှင်းတဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး ရှိသူဆိုတာကလည်း ရှေးအခါက မရှိခဲ့ဘူးတော့ သည်အနက်ရှိတဲ့ အရိယ-ဆိုတာလည်း မရှိခဲ့ဖူးဘူးပေါ့။ ရှေးအခါကလည်း လူတွေဟာ စိတ္တဇဖြစ်ရကို ကြောက်ရွံ့ကြတယ်။ သည်တော့ စိတ္တဇကုန်အောင်လည်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြတယ်။ လူတွေနဲ့ နီးနီးနေလျင် စိတ္တဇဖြစ်မှာပဲ-ဆိုပြီး တောအုံကမ်းနား သစ်ပင်ရင်း ဝါးပင်အောက် သွားနေကြတယ်။ မသေမပျောက် ရှိနေသူဆိုလျင် အရိယာကြီးဆိုတာမျိုး ပြောခဲ့ထုံးရှိတာတော့ တွေ့ရတယ်။ ဒါက လူဖြူမဟုတ်သူကို အရိယာလို့ခေါ်တာ တွေ့ရချက်ပဲ။ ဒါလည်း အရိယ ဝေါဟာရဖြစ်တဲ့ အရိယာရဲ့အနက်တော့ မဟုတ်သေးဘူး။

လူတွေနဲ့ဝေးတာနဲ့ စိတ္တဇက မရှိတော့တာမှ မဟုတ်တာကိုး။ ဒါပေမဲ့ လူတွေနဲ့ဆက်ဆံနေရလို့ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇကိုပဲ သိသူဆိုတော့ ဝေးသူကို စိတ္တဇမရှိသူလို့ ထင်ပြီး၊ ဂုဏ်ပြုခေါ်ဝေါ်ကြတာပေါ့။ စိတ္တဇက လူနဲ့ နီးလို့ဝေးလို့ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘဲ စိတ္တဇကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အမှုတွေအပေါ် အကောင်းမြင်သာယာလို့ ဖြစ်တာကို သိသူမှပဲ စိတ္တဇလွတ်နိုင်တာပဲ။ ဒါကို သိသူက ရှေးကမပေါ်ခဲ့ဘူးတော့ အရိယဆိုတဲ့စကားလုံးရဲ့ အနက်မှန် လည်း မဖော်နိုင်ကြတော့တာပဲ။ ဖော်နိုင်သူက ဖော်ပြီးတော့လည်း ဒါကို ရှေးက ရှိခဲ့ပြီးသား စကားတွေနဲ့ အနက်လှယ်လို့ မပြည့်စုံတော့တာကြောင့် ‘အရိယ’-ကို ‘အရိယာ’-လို့ပဲ ခေါ်နေကြရတော့တာပဲ။

စိတ္တဇဟာ လူကို လူအဖြစ်က ပျက်စေနိုင်တဲ့အကြောင်း-ဖြစ်တယ်။ လူ့ကျင့်ဝတ်သီလ ဆယ့်လေးချက်နဲ့ ပြည့်စုံသူဟာ လူတော့ဟုတ်

တယ်။ အဲသည်လူဟာ စိတ္တဧရိနေတယ်။ သည်စိတ္တဧဟာ လူကို လူအဖြစ်က ပျက်စေနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သည်စိတ္တဧမရှိသူဟာ လူအဖြစ်က ပျက်စေ နိုင်ကြောင်းကုန်သူဖြစ်လို့ ဖြူစင်သူအရိယဖြစ်သူ-လို့ ပြောရတာဖြစ်တယ်။

စိတ္တဧရှိတဲ့လူကိုတော့ မဖြူစင်သေးသူ၊ အရိယ မဟုတ် သေးသူလူ-လို့ ပြောရတယ်။ အရိယဝေါဟာရအရိယတ္ထ ဟာ ‘စိတ္တဧအသွယ်သွယ်ကို ပယ်ဆဲ-ပယ်ပြီးသူရဲ့အမည်’ -ဖြစ်တယ်။

၁၁၇။ သောတာပန္န အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘သောတာပန္န’-ဆိုတဲ့ စကားလုံးရှိတယ်။ မြန် မာက သည်စကားလုံးကို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်လို့ပဲ ပြန်ကြတယ်။ သည်စကားပြန်ကြားရလို့တော့ ကြားရသူမှာ အသိ မတိုးဘူးပေါ့။ သည် စကားလုံးနဲ့ သည်စကားလုံးရဲ့အရကောက်ဖြစ်တဲ့ အနက်က ရှေးကဖြစ်ဖူး တာ မရှိတော့ သည်စကားလုံးအတိုင်းပဲ ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းကြရတာပဲ။

အဲသည်စကားလုံးရဲ့ အနက်အတ္ထ မထင်လျင် အဲသည်စကားလုံး ရဲ့ အနက်အတ္ထဖြစ်ဖို့ ဘယ်သူစိတ်ကူးနိုင်ပါ့မလဲ။ စိတ်မကူးနိုင်လျင် ဖြစ်ဖို့ မရှိဘူးပေါ့။ သည်တော့ သည်အနက်အတ္ထဟာ သိဖို့လိုအပ်တာပဲ။ဒါကြောင့် အရိယဝေါဟာရ သောတာပန္နတ္ထကို ပြောရမယ်။ သောတာပန်ကို အရ ကောက်ရမယ်ပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ပဌမပြောထားရမှာက -

‘ပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှဟာ လူပေါ်မှာဖြစ်သမျှ အမှုရဲ့အမည်တွေ
ချည်းပဲ။ ဆိုးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်=ဆိုးတဲ့သူဆိုတာ လူပေါ်မှာဖြစ်တဲ့
ဆိုးတဲ့အမှုရဲ့ အမည်ပဲ။ ကောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လည်း သည်လိုပဲ။
လူမှာဖြစ်တဲ့ ကောင်းတဲ့အမှုရဲ့ အမည်ပဲ။ သောတာပန်-
ဆိုတာလည်း လူမှာဖြစ်တဲ့ အမှုရဲ့အမည်ပဲ ဖြစ်တယ်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ လူမှာဖြစ်တဲ့အမှုက ဘယ်လိုအမှုလဲ?
ဘယ်လိုအမှုဖြစ်တဲ့သူကို သောတာပန်-လို့ ပြောရတာလဲ?
ဒါမပြောခင် လူမှာဖြစ်တဲ့အမှုတွေရဲ့ အခြင်းအရာကို ပြောထားရ

ဦးမယ်။

အမှုအခြင်းအရာဟာ ရှစ်မျိုးရှိတယ်။ ‘သိမြင်မှု၊ တွေးခေါ်မှု၊
ပြောဆိုမှု၊ ပြုမှု၊ နေထိုင်မှု၊ ကြိုးစားမှု၊ နီးကြားမှု၊ စိတ်
ထားမှု’-သည်ရှစ်မျိုးဟာ လူမှာဖြစ်တဲ့အမှု အခြင်းအရာ
ရှစ်မျိုးပဲ။

ကောင်းတဲ့အမှုလည်း သည်အခြင်းအရာတွေနဲ့ ကောင်းမှုဖြစ်ရ
တယ်။ မကောင်းမှုလည်း သည်လိုပဲ သည်အမှုအခြင်းအရာတွေနဲ့ပဲ မကောင်း
ရတာပဲ။ သောတာပန်ဖြစ်လည်း သည်အမှုအခြင်းအရာတွေနဲ့ပဲ သောတာ
ပန်ဖြစ်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ သည်အမှုအခြင်းအရာတွေမှာ ဘယ်လို မြင်-တွေး၊
ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုးစား-နီးကြား-စိတ်ထားသလဲသာ ကွဲပြားသွား ကြမှာ
ဖြစ်တယ်။ သောတာပန်က -

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဘာကို သိမြင်-တွေးခေါ်၊ ပြောဆို-ပြုမူ-နေထိုင်၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထားသလဲ?

ဘယ်လို မြင်-တွေး၊ ပြော-ပြု-နေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထားမှာလဲ?

သည်မေးခွန်းရဲ့ အဖြေတွေက ‘သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်’-ဆိုတာကို ဖော်ပြပေးကြမှာပါ။

သောတာပန်က ဘာကို မြင်-တွေး၊ ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထားမျိုး ထားသလဲ? အမေးထဲက ဘာကိုမြင်သလဲကို ဖြေရအောင်။ သောတာပန်ဟာ ရစရာကို မမြင်ဘူး၊ ဖြစ်-ပျက်လည်း မမြင်ဘူး၊ ဖြစ်ပျက်ငြိမ်းရာလည်း မမြင်ဘူး။

သည်တော့ သောတာပန်က ဘာကို မြင်သလဲ?

သောတာပန်က လူမှာရှိတဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးတွေနဲ့ လူတွေကို ဆက်ဆံတယ်။ အဲသည်အခါမှာ တည်ငြိမ်စွာပဲ ဆက်ဆံနိုင်သလို၊ လွန်ကျူးစွာလည်း ဆက်ဆံနိုင်တယ်။ သည်အထဲက လွန်ကျူးစွာဆက်ဆံတဲ့ ကိုယ်မှု-နှုတ်မှု-မျက်နှာအနေအထားမှုတွေကို မြင်တယ်။

သည်ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး လွန်ကျူးမှုတွေကို သောတာပန်က ဘယ်လိုမြင်သလဲ?

ဒါတွေဟာ လူပေါ်တက်ဖြစ်နေပေမဲ့ လူလုပ်အမှုမဟုတ်ဘဲ သူ့ အကြောင်းနဲ့သူဖြစ်နေတဲ့ အရာတွေပဲ။ ဒါတွေကပဲလူ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကိုဒုက္ခပေးနေတာတွေ ဖြစ်တယ်။ လူ့ငြိမ်းချမ်းဖို့ လေ့လာ
ရမှာဟာ ဒါတွေပဲဖြစ်တယ်။ သည် လို သန္နိဋ္ဌာန်ကျအောင်
မြင်တာပဲ။

တွေးတော့လည်း ဒါလိုပဲတွေးပြီ၊ ပြော-လုပ်-နေတဲ့အခါလည်း
သည်အမြင်-သည်အတွေးက မလွန်တဲ့ အပြော-အလုပ်-အနေတွေ ပြော-
လုပ်-နေပြီ။ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထားလည်း သည်အတိုင်း ကြိုးစား-
နိုးကြား-စိတ်ထားပြီ။

သောတာပန်ဟာ သည်အမြင်-အတွေးတွေ ဘယ်ကရတာလဲ?

အရိယာတွေဆီက ကြားရတာကိုဆင်ခြင်ပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို လေ့
လာရာက ရတာပဲ။ သည်လိုလေ့လာတော့ လူပေါ်ဖြစ်တဲ့လွန်ကျူးမှုကံ
မှန်သမျှတွေဟာ ကိုယ့်လုပ်တယ်သာ ထင်ရတယ်၊ ကိုယ်လုပ်တာမဟုတ်
ဘဲ သူ့မသိခြင်းအကြောင်းနဲ့သူချည်း ဖြစ်တာကို မြင်တာပဲ။ သည်လို
ကံမှန်သမျှ အမြင်ခံရတော့ သည်ကံတွေဟာ ကိုယ့်အတွက် အသုံးကျကျ-
မကျကျ ‘ကိုယ်လုပ်တဲ့အမှုဖြစ်တယ်’-ဆိုတဲ့ အမြင်မှားကို ပယ်တယ်။
သည်လိုပယ်တော့ ကိုယ်လုပ်တယ်အထင်နဲ့ လုပ်တဲ့ကံများ ငြိမ်းကြတယ်။

သောတာပန်ဟာ ‘လူ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး လွန်ကျူးမှုအား
လုံးအပေါ်မှာ သည်လို မြင်-တွေး၊ ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုး
စား-နိုးကြား-စိတ်ထားရှိသူ’- ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၁၈။ သကဒါဂါမိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘သကဒါဂါမိက’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ သူ့ရဲ့အနက်ကိုလည်း ပေါ်အောင်မဖော်ကြဘူး။ သကဒါဂါမိလို့ပဲ သူတိုင်းတိုင်း နားလည်ပေးကြရတယ်။ သကဒါဂါမိကပုဂ္ဂိုလ်-ဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်လို့ ပြောဖို့ ရှေးက သကဒါဂါမိက ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့တူသူ မရှိတော့လည်း မပြောတတ်တာပဲ။

သကဒါဂါမိကပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သကဒါဂါမိပေါ့-လို့ ပြောလိုလည်း မပေါ်လွင် မပြီးစီးတာမို့ သကဒါဂါမိဖြစ်မည့်သူဟာ-

ဘာလုပ်သလဲ၊

လုပ်တော့ ဘာသိသလဲ၊

သိတော့ ဘာလွန်မြောက်သလဲ၊

ဘာလွန်မြောက်တော့ ဘယ်ရောက်သလဲ။

သည်အချက်လေးချက်နဲ့ ဖော်ပေးရမှာပဲ။ သကဒါဂါမိအဖြစ်ရောက်အောင် အရိယသစ္စကိစ္စတွေကို ဘယ်လို ပြီးမြောက်ခဲ့ကြောင်းနဲ့ ပြောရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပဲ။

သကဒါဂါမိဟာ သကဒါဂါမိဖြစ်ဖို့ ဘာလုပ်ခဲ့ရသလဲ-မေးခွန်းအတွက် အဖြေအဖြစ် ‘မြင်-တွေ့၊ ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထား’တွေ လုပ်ခဲ့ရတယ် ပြောရမယ်။ သည်အဖြေအပေါ် ထပ်ထွက်တဲ့ မေးခွန်းက နှစ်ချက်ရှိတယ်။

ဘာကို မြင်-တွေ့၊ ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထားတာလဲ? -နဲ့ ဘယ်လို မြင်-တွေ့၊ ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

စိတ်ထားတာလဲ? -ပဲ။

သကဒါဂါမ်ဟာ ကံတွေကိုပဲ မြင်-တွေး၊ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုးစား-
နိုးကြား-စိတ်ထားတယ်။ သည်လို မြင်-တွေး စတာတွေလုပ်တော့ သော
တာပန်နဲ့ အတူပဲလား? မေးဖို့ရှိတယ်။ အမြင်ခံကံကို ဘယ်လိုမြင်တယ်
ဆိုတဲ့ မြင်ပုံချင်းကွဲပြားကြတယ် ပြောရမယ်။

သောတာပန်က- ‘ကံတွေဟာ ‘ငါ့ ဟာမဟုတ်တာပဲ’ -
လို့ မြင်တယ်။ ‘ကံတွေဟာ ငါ့ဟာမဟုတ်ကြဘူး’-လို့
မမြင်ဘူး။

သကဒါဂါမ်ကတော့-‘ကံတွေဟာ ငါလုပ်တာ မဟုတ်ပေ
မဲ့ ငါ့မှာ လာဖြစ်တော့ (ကိုယ်ခြံထဲကနွားကို ကိုယ်နွား
ပြောရသလို) ငါပိုင်-လို့ မြင်နေတာဟာ မမှန်ဘူး’-လို့
မြင်တဲ့ ‘မြင်-တွေး၊ပြော-လုပ်-နေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-
စိတ်ထား’-တွေ ပွားခဲ့ရတယ်။
ဒါဟာ သကဒါဂါမ်ရဲ့ အလုပ်ပဲ။

သကဒါဂါမ်ရဲ့ သည်လိုပွားမှုလုပ်တဲ့အခါ ကံနဲ့ကံအကျိုးတွေ ဟာ
အသိခံ-အမြင်ခံ အာရုံတွေ ဖြစ်ကြတယ်။

‘သည်အာရုံတွေဟာ ငါပိုင်-လို့ သိမ်းပိုက်လောက်တာ
တွေ ပြည့်ပြည့်ဝဝမဟုတ်ဘူး’-လို့ အသိအမြင် ခံရတာ
တွေ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါဟာ သကဒါဂါမ်ရဲ့ အသိခံတွေပဲ။
သကဒါဂါမ်ဟာ သည်လိုသိတော့-

‘သည်-ကံနဲ့ဝိပါက်တွေအပေါ် ‘ငါ့ဟာ’-လို့သိမ်းပိုက်
မှု လောဘ-ဒေါသတွေ ပါးရှားအောင် ပယ်တယ်။
ဒါဟာ သကဒါဂါမ်ရဲ့ ပယ်မှုလုပ်ငန်းပဲ။
သကဒါဂါမ်ဟာ သည်လိုပယ်တဲ့အခါ -
လောဘ-ဒေါသတွေလှိုင်လှိုင်ထမှ သည် ကံတွေကလည်း
လှိုင်လှိုင်ဖြစ်တာဆိုတော့ သည်ကံတွေ လှိုင်လှိုင်ဖြစ်မှုတွေ
ငြိမ်းကုန်ရတယ်။
ဒါဟာ သကဒါဂါမ်ရဲ့ဆိုက် ရောက်မှုပဲ။

သည်တော့ သကဒါဂါမ်ဟာ ပွားမှု-သိမှု-ပယ်မှု-ဆိုက်မှုလုပ်ငန်း
တွေမှာ သောတာပန်နဲ့ မတူသလို၊ အနာဂါမ်၊အရဟတ်တို့နဲ့လည်း မတူဘဲ
ကွဲပြားတဲ့အဖြစ် ရှိတယ်။

၁၁၉။ အနာဂါမီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘အနာဂါမီ’-ဆိုတဲ့ စကားရှိတယ်။ဒါကိုလည်း
အနာဂါမ်-လို့ပဲ မြန်မာမှုပြုကြတယ်။ အနာဂါမ်ဆိုတာ ဘာလဲ-
ဆိုတဲ့ မေးခွန်းအတွက် အဖြေကတော့ မပေါ်ဘူး။ ကိုယ်အနာ
ဂါမ်ဖြစ်မှ ကိုယ်သိမယ်-လို့ပဲ ဖြေချင်ကြတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

စကားရှိလျင် စကားနက်ရှိရမှာပဲ။ စကားနက်မရှိတဲ့ စကားဟာ စကားမဟုတ်တဲ့ စကားပဲ။ စကားနက်သိမှ အဲသည်အနက်ကို ကိုယ်ရ အောင် ယူချင်စိတ်ဖြစ်ရမှာပဲ။ ပြီးမှ အဲသည်စကားနက်အတိုင်း ကိုယ်ဖြစ် ရလိမ့်မယ်။ စကားနက်မှ မသိလျင် အဲသည်စကားနက်မျိုး ကိုယ်မှာဖြစ်ဖို့ လို၊မလို မစဉ်းစားနိုင်ဘူး။ လိုချင်ဖို့ဆိုတာ ဝေလာဝေးပဲ။ ဒါကြောင့် စကားနက်ဟာ ပေါ်ဖို့လိုတယ်။

အရိယဝေါဟာရမှာ အနာဂါမ်ရဲ့အနက် သိဖို့မှာလည်း အဲသည် အနာဂါမ်-

ဘာလုပ်သလဲ?

ဘာသိသလဲ?

ဘာပယ်လို့ ဘယ်ရောက်သလဲ?

အရိယသစ္စာလေးချက်ရဲ့ ကိစ္စတွေ ဘယ်လိုဆောင်ရွက်တယ်ပဲ ပြောရမှာပဲ။ အနာဂါမ်ဆိုတဲ့စကားလုံးရဲ့ ဝိသေသအနက်ဟာ သည်မှာပဲ ရှိတယ်။ တခြား ဘယ်မှာမှ မရှိဘူး။ အနာဂါမ်လုပ်တာမျိုး ဘယ်သူမှ မ လုပ်ဘူး။ သိတာမျိုး၊ ပယ်တာမျိုးနဲ့ ဆိုက်ရောက်တာမျိုးတွေလည်း သည် လိုပဲ။ ဘယ်သူမှ မသိ-မပယ်-မဆိုက်ရောက်ကြဘူးပဲ။ ဒါကြောင့် သည် လေးချက်ဟာ အနာဂါမ်ကိုဖော်ပြဖို့ တစ်ခုတည်းဖြစ်တဲ့ ဝိသေသအမှုပဲ။

အနာဂါမ်ဟာ-

အနာဂါမ်မရောက်မီက ပြုဆဲ-ပြုပြီး-ပြုအံ့ကံတွေရှိတယ်။

အဲဒါတွေကို ကိုယ့်ဥစ္စာတွေအဖြစ် သိမ်းပိုက်တာတွေဟာ

မသင့်ကြောင်း အနာဂါမ်က အမှန်အတိုင်း မြင်နိုင်-တွေး

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

နိုင်၊ ပြောဆို-ပြုလုပ်-နေထိုင်နိုင်တယ်။ ဒါတွေဖြစ်အောင်
ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထားတွေလည်း ထားနိုင်တာတွေ
လုပ်တယ်။

အနာဂါမ်ဟာ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဖြစ်အောင်လုပ်ပြီးသူ ဖြစ်
တယ်။ ဘာအတွက် အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်အောင်လုပ်တာလဲဆိုတော့
ကိုယ့်ခြံထဲဝင်တဲ့နွားတိုင်း ကိုယ့်နွားမှတ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ကိုယ့်ခြံထဲကို ကိုယ့်
နွားမဟုတ်တာတွေလည်း ဝင်နေတတ်တယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကိုယ့်နွား မ
ဟုတ်တာတွေပဲ။ သည်လိုပဲ ကိုယ့်ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးမှာ အမှုတွေရောက်နေ
ပေမဲ့ သည်အမှုတွေဟာ အစွဲကြောင့်ဖြစ်တာတွေဆိုလျှင် ကိုယ့်အမှုတွေ
မဟုတ်ကြဘူး။ ဒါကို အနာဂါမ်က ကိုယ့်မှာဖြစ်နေတဲ့ သည်အမှုနဲ့ အမှုရဲ့
အကျိုးတွေဟာ ကိုယ်လုပ်တာမဟုတ်တဲ့ ကိုယ့်အပြင်ပက ရောဂါဘယတွေ
ပဲ-မြင်အောင်လုပ်ပြီးတာပဲ။

သည်လိုလုပ်လို့ အနာဂါမ်ဟာ လူ့ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးမှာ ဖြစ်ပွားပေမဲ့
အစွဲကြောင့်ဖြစ်ပွားတဲ့ အမှုတွေကို ကိုယ့်အမှုမဟုတ်မှန်သိသူ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် အနာဂါမ်ရဲ့ အသိခံတရားဟာ-
‘အစွဲကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး လွန်ကျူးမှုနဲ့ ဒါ
တွေရဲ့အကျိုးတွေ ပျက်စီးကြ၊ ဆိုးဝါးကြ၊ အသုံးမကျကြ
တာတွေ’-ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အနာဂါမ်ဟာ ဒါတွေကို သည်လိုသိတော့ သည်တွေအပေါ်မှာ
ငြီးငွေ့ပြီး၊ ဒါတွေကို လိုချင်အာသာတွေ ကွာကျကြတယ်။

ဒါကြောင့် အနာဂါမ်ရဲ့ အပယ်ခံတရားဟာ-

‘အစွဲကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးလွန် ကျူးမှုနဲ့ ဒါတွေရဲ့
အကျိုးတွေကို ကိုယ့်ဟာလို့ သိမ်းပိုက်လို့မှုတွေ’ - ဖြစ်တယ်။

အနာဂါမ်ဟာ သည်လိုပယ်တာလုပ်တော့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး လွန်
ကျူးမှုတွေနဲ့ အဲဒါတွေရဲ့အကျိုးတွေကို ကိုယ့်ဟာမှတ်ပြီး လွန်ကျူးတွေ
ငြိမ်းကုန်ကြတော့တာပေါ့။

အနာဂါမ်ရဲ့ ဆိုက်ရောက်စရာဟာ-

ကိုယ့် ဟာမှတ်လို့ လွန်ကျူးတဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးအမှု
တွေ ငြိမ်းရာပဲ။

သည်အနာဂါမ်ရဲ့ ပွား-သိ-ပယ်-ဆိုက် ပြီးတာတွေဟာ ဘယ်သူရဲ့
ပွား-သိ-ပယ်-ဆိုက် ပြီးတာတွေနဲ့ လုံးလုံးမတူတာဖြစ်လို့၊သည်ပွား-သိ-
ပယ်-ဆိုက်ပြီးတာတွေဟာ အနာဂါမ်ရဲ့ အနာဂါမ်အဖြစ်ကို ဖော်ပြနိုင်တဲ့
ဝိသေသဖြစ်လို့ အနာဂါမ်အဖြစ်ကို ဒါတွေနဲ့ သိစေရတာဖြစ်တယ်။

၁၂၀။ အရဟတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘အရဟာ’-ဆိုတဲ့ စကားလုံးရှိတယ်။ ဒါကို
‘ရဟန္တာ’-လို့ မြန်မာတွေပြောကြတယ်။ ရ-ကို ယ-သံနဲ့ ခေါ်ကြ
တာပဲ။ တကယ်ကျတော့ ‘အရဟန္တ’-ကို ဗမာသံနဲ့ခေါ်တဲ့
စကားပဲ။ ‘အ’-ပျောက်တယ်။ ‘ရ’-က ‘ယ’-သံထွက်တယ်။ ‘န္တ’-က
‘န္တာ’-ဖြစ်တယ်။ သည်တော့ ဒါ-အနက်မဟုတ်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘အရဟာ’-ရဲ့အနက်ကလည်း ရှေးက ရှိခဲ့ပြီးသား မရှိဘူး။ သည်
တော့လည်း သည်စကားအတွက် အနက်မရှိ ဖြစ်ရတာပဲ။ ‘အရဟာ’-အ
နက်ဖွင့်ဖို့ ‘အရဟာ’-ရဲ့အဖြစ်တွေနဲ့ ပြောရပါလိမ့်မယ်။ ‘အရဟာ’-ဖြစ်သူ-
ဘာလုပ်ပြီးသူလဲ?

ဘာသိပြီးသူလဲ?

ဘာပယ်ပြီးသူနဲ့

ဘယ်ရောက်နေသူလဲ?

သည်အချက်လေးချက်ကလွဲပြီး အရဟာအဖြစ်ကို ပြနိုင်တာမရှိဘူး။
အရဟာ-အနက်ဖော်ဖို့ သည်လေးချက် ထဲက ပဌမအချက်ကို ပြရမယ်။

‘အရဟာ’-ဖြစ်သူဟာ ‘ဘာလုပ်ပြီးသူလဲ? ဒါရဲ့ အဖြေအဖြစ်
‘အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အတိုင်းအရှည်တစ်ခုအထိ ပွားပြီး
သူ ဖြစ်တယ်’-ပြောရမယ်။

အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ သမ္မာတဲ အမြင်-အတွေး၊ အပြော-အလုပ်-
အနေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထားပဲ။

ဒါကို ဘယ်အတိုင်းအရှည်အထိပွားများလုပ်ဆောင်ပြီးတာလဲ?
ကိုယ်-နှုတ်ဝန်လုံး လွန်ကျူးမှုတွေနဲ့ ဒါတွေရဲ့အကျိုးတွေဟာ
‘ငါပဲ’-လို့ မှတ်ယူကြတာဟာ လူ့ဓမ္မတာပဲ။ ‘ငါကိုယ်တိုင် လုပ်ဆောင်လိုက်
တာဟာ ‘ငါပဲ-ပေါ့’-လို့ပဲ။ ‘အရဟာ’-ဟာ ဒါကို-
‘ငါကိုယ် တိုင်လုပ်ဆောင်လိုက်တာ-လို့ မမြင်တော့ဘဲ
‘ငါ့ကိုစီးနေတဲ့ အစွဲကဖြစ်စေလိုက်တာ’လို့ အမှန်အတိုင်း

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သမာသမတ်ကျကျ မြင်တတ်-တွေးတတ်၊ ပြောဆို-ပြုမူ-
နေထိုင်၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထားတတ်တဲ့ အတိုင်းအ
ရည်ထိပွားပြီးသူ ဖြစ်တယ်။

ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး လွန်ကျူးမှုနဲ့ ဒါတွေရဲ့အကျိုးတွေ-ဆိုရာမှာ
ဘယ်အာရုံယူပြီး လွန်ကျူးမှုနဲ့အကျိုးတွေလဲ-မေးစရာရှိတယ်။ ပုံစံအားဖြင့်
ကာမအာရုံယူပြီး လွန်ကျူးမှုနဲ့ အကျိုးဆိုလျင် ကာမကံနဲ့ ဝိပါက်၊ ရူပါရူပ
အာရုံတစ်မျိုးမျိုးယူပြီး လွန်ကျူးမှုနဲ့အကျိုးဆိုလျင် ရူပါရူပကံနဲ့ဝိပါက်
ပေါ့။ အားလုံး လွန်ကျူးမှုနဲ့အကျိုးတွေကို အဲဒါတွေဟာ အစွဲကြောင့်ဖြစ်
တာတွေပဲ၊ ငါ့ကိုယ်တိုင် မဟုတ်တာတွေ-လို့ မြင်တတ်၊ တွေးတတ်၊ ပြော
ဆို၊ ပြုမူ၊ နေထိုင်၊ ကြိုးစား၊ နိုးကြား၊ စိတ်ထားတတ်တဲ့ အတိုင်းအရည် အထိ
ပွားပြီးသူဟာ ‘အရဟံ’-ပဲပေါ့။

‘အရဟံ’-ဟာ သည်လိုပွားတော့ ဘာသိသလဲ?။ ဒါအတွက်
သည်လိုပြောရမယ်။ ကာမ၊ ရူပါရူပလွန်ကျူးမှုကံ မှန်သမျှနဲ့ အဲဒါတွေရဲ့
အကျိုးတွေဟာ ပျက်စီးကြ၊ ဆိုးဝါးကြ၊ အသုံးမကျကြဘူး။ ဒါတွေက ဘယ်
လိုပျက်စီးတယ် သိစရာဖြစ်သလဲ? -အမေးထုတ်ပြီး ဖြေရမယ်။

သည်လွန်ကျူးမှုအားလုံးနဲ့ ဒါရဲ့အကျိုးအားလုံးဟာ မူးယစ်ဆေး
ဝါးနဲ့ အရက်သေစာတွေလိုပဲ မှီဝဲတဲ့လူကို ယစ်စေ၊ မူးစေ၊ ရူးစေ၊ လူဖြစ်
ရှုံးစေတာလို့ အပြစ်တွေကို ဒါတွေအားလုံး ဖြစ်စေတယ်။ လွန်ကျူးမှုအား
လုံးနဲ့ ဒါရဲ့အကျိုးအားလုံးဟာ လူ့အသိမဟုတ်တဲ့အသိနဲ့ ပြုမူဆောင်ရွက်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ချက်တွေချည်း ဖြစ်ကြတယ်။ အစွဲနဲ့ဆောင်ရွက်ချက်တွေပေါ့။ အစွဲဆိုတာ မဟုတ်တာကို အဟုတ်-လို့ မှတ်ယူတာရဲ့ နာမည်ပဲ။ အဲသည်တော့ ဒါနဲ့ ဆောင်ရွက်သမျှ၊ လွန်ကျူးမှုနဲ့ အဲဒါရဲ့အကျိုးတွေဟာ အရူးရဲ့ဆောင်ရွက် ချက်တွေပေါ့။ အဲသည်ဆောင်ရွက်ချက်ထဲမှာ မနုဿတွေ၊ ဒေဝတွေ၊ ဗြဟ္မာ တွေဖြစ်တာ ပါမှာပေါ့။ အပါယတွေလည်း ပါချင်ပါမှာပဲ။ မနုဿ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒေဝဖြစ်ဖြစ်၊ ဗြဟ္မဖြစ်ဖြစ် သည်အဖြစ်တွေကို အစွဲသမားတွေက ‘ကောင်း တယ်’ -ချီးမွမ်းကြတယ်။

ဒါတွေက ဘယ်လိုကောင်းလို့လဲ?

ခံစားမှုလိုပဲ ကောင်းတာတွေ မဟုတ်လား?

ဒါအပြင် ဘယ်လိုကောင်းရဦးမှာလဲ? မမေးနဲ့။ သည်လောက်ပဲ ကောင်းဖို့ဆိုလျှင် *ဖိုး(No.4 Heroine)ပဲ ရှာပြီးရှူနေဖို့ ရှိတယ်။ ဒါဆိုလျှင် ခံစားမှုအကောင်းအတွက် လိုလေသေးမရှိ ဖြစ်ပြီပဲ။ လူဟာ ခံစားမှုအကောင်း ကို ‘အကောင်း’-လို့ သတ်မှတ်လျှင် ဖိုးသမားလို စုတ်ချာခံသွားရမယ်။

ခံစားမှုအကောင်းမဟုတ်တဲ့ ‘အကောင်း’က ဘယ်လိုဟာလဲ?

လူဟာ အမေက မွေးပေးခံရစဉ်က အပါယအဖြစ်၊ မနုဿအဖြစ်၊ ဒေဝ အဖြစ်၊ ဗြဟ္မအဖြစ်တွေ ဘာမှမဟုတ်ဘူး။ ဒါတွေဟာ လွန်ကျူးကြမှ ဖြစ်တာတွေ။ မကောင်းလွန်ကျူးတော့ အပါယ၊ ကာမအာရုံ အကောင်း လွန်ကျူးတော့ မနုဿနဲ့ဒေဝ၊ ရူပါရူပအာရုံအကောင်း လွန်ကျူးတော့ ဗြဟ္မ၊ စိတ်ကျ-စိတ်ကြွလို့ဖြစ်ရတဲ့ အဖြစ်တွေပဲ။

အပါယအဖြစ်ကိုတော့ ‘မကောင်းဘူး’-လို့ လူတွေ ထင်ကြတယ်။ မနုဿ-ဒေဝ-ဗြဟ္မ အဖြစ်တွေဆိုလျင်တော့ လူတွေက ဖြစ်ဖို့မျှော်လင့်တောင့်တကြတဲ့အထိ ‘အကောင်း’-ထင်ကြတယ်။ သည်သူတွေဟာ လိုလားစရာတွေကို အမြဲလိုလား ငတ်မွတ်နေကြသူတွေ၊ လိုလားစရာတွေကို လိုလားစရာမှန်း မသိသူနဲ့ လိုလားစရာဆိုတာကို မရှိဘူး-လို့ သိနေသူတွေပဲ။ လူဟာ သည်သတ္တဝါတွေရဲ့ အစီးအပိုး အပူးကပ်ခံရလျင် ဘယ်လိုလုပ်ပြီး လူ့အပေါင်းအသင်းဝင် ဖြစ်ပါ့မလဲ?

သည်‘သတ္တဝါ’-တွေဟာ လူကို ခံစားမှုအကောင်းကလေးတွေ ပေးကမ်းလာဘ်ထိုးပြီး လူ့ထံအရောက် ပူးကြတယ်။ လူကလည်း အဲသည်လာဘ်ကိုမက်ပြီး အဲသည်သတ္တဝါတွေကို အပူးကပ်ခံလိုက်တယ်။ အဲသည်သတ္တဝါတွေ အပူးကပ်ခံရသူဟာ သူ့ကိုယ်ကို သူမပိုင်သူအဖြစ် ခံရတယ်။ အဲသည်သတ္တဝါအလိုအတိုင်း ပြောဆိုရ၊ ပြုမူရ၊ မျက်နှာအနေအထားလည်း ထားရတယ်။ အဲသည်သူဟာ လူ့အဖြစ် အကျဆုံးခံရတယ်။

ဒါကြောင့် ခံစားမှုအကောင်းမဟုတ်တဲ့ ‘အကောင်း’ဟာ လူ့ဆီမှာ အဲသည်သတ္တဝါတွေ တစ်ကောင်မကျန် မရှိခြင်းပဲ။ ဒါတွေငြိမ်းဖို့ ဆိုလျင် စိတ်ကျ၊ စိတ်ကြွတွေငြိမ်းမှ ဖြစ်မယ်။ သတ္တဝါအဖြစ်တွေကို ဒါတွေက ဖြစ်စေနေတယ် မဟုတ်လား။ စိတ်ကျ၊ စိတ်ကြွတွေ မဖြစ်လျင် သတ္တဝါတွေ လူမှာမဖြစ်တော့ဘူး မဟုတ်လား။ သည်သတ္တဝါတွေကငြိမ်းတဲ့ ‘အကောင်း’-ဟာ ခံစားမှုအကောင်းနဲ့ မပတ်သက်တော့ပေါ့။

ခံစားမှုအကောင်းဟာ လူ့အတွက် ‘အကောင်း’-မဟုတ်ဘူး။

သတ္တဝါခပ်သိမ်း အပူးအကပ်ခံရမှုက ငြိမ်းတဲ့ ‘အကောင်း’

သာ လျင် လူ့အတွက် ‘အကောင်း’-ဖြစ်တယ်။

လူဟာ ဘယ်သတ္တဝါရဲ့ အပူးအကပ်မှ မခံရလျင် လွတ်လပ်တယ်။

လွတ်လပ်မှုဟာ လူ့အတွက် အလိုအပ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ‘အကောင်း’-ပဲ။ ‘လွတ်မြောက်မှုအကောင်း’-ပဲ။

‘လွတ်မြောက်မှုအကောင်း’-ဟာ ခံစားမှုအကောင်း-မဟုတ်ဘူး။

သည်အထဲမှာ အကောင်း-အဆိုးတစ်မျိုးမျိုး ခံစားမှု ပါနိုင်တယ်။ ဒါကို မခံစားရဘူး မဟုတ်ပေမဲ့ လွတ်မြောက်မှုအကောင်းဟာ ဒါကိုလွန်မြောက်တဲ့အကောင်း ဖြစ်တယ်။ (ဝေဒနာတိက္ကမတရား ဖြစ်တယ်)။

ဒါကြောင့် သည်သတ္တဝါအဖြစ်တွေကို ဖြစ်ပွားစေတဲ့ လွန်ကျူးမှုနဲ့ ဒါရဲ့အကျိုးခပ်သိမ်း သိဖို့လိုတာပဲ။ ‘အရဟံ’-ဟာ သည်သိစရာတွေကို တစ်စမကျန် သိသူပဲ။

သည်လိုသိတော့ ‘အရဟံ’က ဘာကိုပယ်မှာလဲ?

သည်ကံနဲ့ဝိပါက်တွေဟာ သတ္တဝါခပ်သိမ်းကို ဖြစ်စေကြောင်း ဆိုတော့ သည်ကံနဲ့ဝိပါက်တွေရဲ့ ပျက်စီး,ဆိုးဝါး,အသုံးမကျပုံ သိတဲ့အခါ မှာ သည်ကံနဲ့ဝိပါက်တွေမှာ သာယာကျေနပ်မှုတွေ ပျောက်ကွယ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် သည်ကံမျိုးပြန်လုပ်ချင်တယ်-ဆိုတဲ့ စိတ်ထူမှုကိလေသာတွေ မဖြစ်ကြတော့တာပဲ။ ဒါ-ကိလေသာ ပယ်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်လို ကိလေသာပယ်တော့ ‘အရဟာ’-ဟာ ဘာဖြစ်သွားသလဲ
-မေးဖို့ရှိတယ်။

‘အရဟာ’-ဟာ ကိလေသာပယ်လို့ ဘာမှဖြစ်မသွား တာတော့
မဟုတ်ဘူး။ ‘အရဟာ’-ဟာ ‘အရဟာအဖြစ်’-ကို ဖြစ်သွားတာပဲ။ ‘
အရဟာအဖြစ်’-က ဘယ်လိုဟာလဲ-ဆိုလျင် -

‘လွန်ကျူးမှုခပ်သိမ်းနဲ့ လွန်ကျူးမှုကြောင့် ဖြစ်တဲ့ အကျိုး

ခပ်သိမ်းငြိမ်းသူ-လွတ်မြောက်သူ ဖြစ်တယ်’-ပြောရမယ်။

ဒါဟာ ဘယ်သူ့မှာမှ မရှိဘူး၊ ‘အရဟာ’-မှာပဲ ရှိတယ်။ လွန်ကျူး
မှုနဲ့ အကျိုးများဟာ အရဟာမဖြစ်တဲ့ အရာ ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေငြိမ်းတာဟာ
အရဟာမှာမှ အထင်အရှားဖြစ်တယ်။

ဒါငြိမ်းတာကို ပါဠိမှာတော့ ‘အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန’-လို့
သုံးနှုန်းရတယ်။ ဗမာလိုတော့ ‘ဥပါဒါန်အကြွင်းမဲ့ငြိမ်းအေးခြင်း နိဗ္ဗာန်’-
ပေါ့။ အဲသည်နိဗ္ဗာန်ဟာ အရဟာပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အဖြစ်ပဲ။

‘အရဟာပုဂ္ဂိုလ်’-က ‘နိဗ္ဗာန်’ကြိယာရဲ့ ‘ကတ္တား’၊ နိဗ္ဗာန်အဖြစ်က
အရဟာ ကတ္တားရဲ့ ‘ကြိယာ’-ပဲ။ သည်ကြိယာကို စွဲမှတ်ပြီး သည်ကြိယာ
ရဲ့ကတ္တားဖြစ်တဲ့ ပြုသူကို ‘အရဟာ’-ခေါ်ရတာပဲ။

‘အရဟာ’-ဆိုတဲ့ အရိယာဝေါဟာရရဲ့ အနက်ဖော်ပြချက် သည်
လောက်နဲ့ ပြည့်စုံလောက်ရောပေါ့။

၁၂၁။ လောက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘လောက’-လို့ ရှိတယ်။ လောက-ကို အနက်
ကောက်ရမယ်။ အရိယသစ္စာ မသိသူများ လောကအနက်ကို
ရအောင် မကောက်နိုင်ကြဘူး။

ရှေးအခါကလည်း ‘လောက’-အနက်ကောက်တွေဟာ လွဲကြချော်
ကြပြီးသားတွေ ရှိနေတော့ ဆက်လွဲကြတာပဲ။ ကမ္ဘာလောကကြီးဖြစ်တဲ့
ဩကာသလောကကြီးလည်း ကောက်တယ်။ သတ္တဝါအနန္တလောကကြီး
လည်း ကောက်တယ်။ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်တွေလည်း သင်္ခါရလောကဆိုပြီး
ကောက်တယ်။

အရိယဝေါဟာရ ‘လောက’-ဟာ ဒါတွေမဟုတ်ဘူး။

‘လူမဟုတ်ပေမဲ့ လူပေါ်မှာမှဖြစ်ပွားတဲ့ ကံ-ဝိပါက်-ကိ

လေသာတို့ရဲ့ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားမှုဟာ ‘လောက’-ရဲ့အရပ်။

အရိယဝေါဟာရမှာ လောကကိုသုံးလျင် သည်အနက်နဲ့ပဲ
သုံးတယ်။ ‘လုဇ္ဇတီတိ ပလုဇ္ဇတီတိ လောကော’-ဆိုပြီး ဖြစ်ပျက်တတ်တာ
လောကပဲ။ ဘာဖြစ်ပျက်တာကို အရိယာတွေက ပြောကြသလဲဆိုလျင် ဥတု-
အာဟာရတို့ကြောင့် ဖြစ်ပျက်တာမပြောဘဲ ‘ကံ’ကြောင့် ဖြစ်ပျက်တာ’-
ကိုပြောတာ ဖြစ်လို့ပဲ။

၁၂၂။ လောကုတ္တရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘လောကုတ္တရ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ဒါကိုအနက် ဖော်ရမယ်။ သည်အနက်ကလည်း လွဲကြတယ်။ သင်္ခတရုပ်နာမ် ပညတ်တွေ ဘာမှမရှိတာမှ လောကုတ္တရလို့-ပဲ။ ဘာမှမရှိလျင် လောကုတ္တရပဲရှိပြီး လောကုတ္တရကို ရသူမရှိ ဖြစ်ရမလိုပဲ။ သည်လိုဖြစ်လျင် လောကုတ္တရဟာ ချမ်းသာဦးတော့တောင်မှ အဲသည် ‘ချမ်းသာ’-ဆိုတဲ့ ကြိယာကို ဖြစ်ပွားရမည့် ‘ကတ္တား’-မရှိ ဖြစ်လိမ့်မယ်။

‘ကတ္တားပျောက်မှ အားလုံးငြိမ်းမယ် မဟုတ်လား’ - လုပ်ချင်သေးတယ်။ ‘ငြိမ်းတယ်’-ဆိုတာက ‘ကြိယာ’-ပဲ။ အဲသည်ကြိယာအတွက် ငြိမ်းသူ ‘ကတ္တား’ မရှိလျင် ဘာမှအဓိပ္ပါယ်မရှိတာပဲ ဖြစ်မယ်။ သည်လို အဓိပ္ပါယ်မရှိတဲ့စကားကို မြတ်နိုးတယ်-ဆိုတာ စိတ္တဇဖြစ်နေတာ ခံရလို့ပဲ။ ဘာစိတ္တဇလဲဆိုတာ စစ်ကြည့်သင့်တယ်။

အနောက်တိုင်းက ဗုဒ္ဓဘာသာတွေအပေါ် စွပ်စွဲတဲ့စကားတစ်ခု ရှိတယ်။ ‘ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ *စိတ်ပျက်လက်ပျက်ဝါဒ(Pessimism)ပါ’-လို့ပဲ။

သူတို့ ဘာကြောင့် သည်လိုပြောကြတာလဲ?

သူတို့တွေ့ရတဲ့ဗုဒ္ဓဘာသာဟာ ကတ္တားမဲ့ဝါဒဖြစ်နေတာ တွေ့ရလို့ ဖြစ်ရမယ်။ ကတ္တားမဲ့အဖြစ်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာတွေ ဘာကြောင့်ကြိုက်ရတာလဲ? ကတ္တားရှိလျင် ဒုက္ခရှိမှာဖြစ်လို့ ဒုက္ခငြိမ်းဖို့ ကတ္တားမဲ့ကြိုက်တာပဲ။ ကတ္တားမဲ့ ကြိုက်တာက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုရွံ့မုန်းကြောက်ရွံ့လို့ပဲ။ သည်တော့ စိတ်ပျက်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လက်ပျက်ဖြစ်ရပြီပေါ့။ ကိုယ့် အဖြစ်ကို ရွံ့မုန်းတာထက်ကြီးတဲ့စိတ္တဇ ဘယ်မှာရှိမှာလဲ?

ဒါကြောင့် လောကုတ္တရာဟာ အကြီးဆုံးစိတ္တဇရဲ့အမည် မဟုတ် ပါဘူး။

‘လောကုတ္တရာရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဟာ လောကီ-လို့ ဆိုရ တဲ့ ကံနဲ့ဝိပါက်တို့ လုံးဝအလျဉ်း လွတ်ကင်းငြိမ်းချမ်းခြင်း ရဲ့အမည်’-ဖြစ်ပါတယ်။

ကံနဲ့ဝိပါက်တွေဟာ လုံးဝရှင်းရှင်း လွတ်ကင်းလို့ မရနိုင်တာတွေ လား? ကာမရူပအရူပအာရုံတွေမှာ ကောင်း,မကောင်းတွေနဲ့ လွန်ကျူးတာ တွေ အဖြစ်ပဲ။ စိတ္တဇမဲ့ တုံ့ပြန်မှုတွေ ဖြစ်နေကြတာတွေ ရှိနေကြတာပဲ။ လွန်ကျူးမှုကို သုတ်သင်သတ်ဖြတ်ပစ်တာကို စနစ်တကျလုပ်လျင် လွန်ကျူး မှုခပ်သိမ်းဟာ ငြိမ်းနိုင်ကြတာပဲ။

သည်လိုငြိမ်းပြီးဆိုလျင် ဒါကို ဘာလို့-ခေါ်မလဲ?
လွန်ကျူးတာတွေက ‘လောက’-ဆိုတော့ လွန်ကျူးမှုငြိမ်း
တာတွေဟာ လောကကလွတ်တာတွေဖြစ်တော့ ‘လောကု
တ္တရာ’-ပေါ့။

အဲသည်လွန်ကျူးမှုကလွန်မြောက်တဲ့ ကြိယာမှာတော့ လွန်မြောက် သူကတ္တား ရှိပါတယ်။ အဲဒါ လောကုတ္တရာပုဂ္ဂိုလ်-ပါပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၂၃။ အနိမိတ္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘အနိမိတ္တ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒါကို အနက်
 ကောက်ပြရမယ်။ အနိမိတ္တကို ရှေးအခါက အာရုံနိမိတ်သုဉ်းဆိတ်မှု
 လို့ အနက်ထင်ပြီး၊ ယောက်ျား၊မိန်းမအာရုံများ သုဉ်းဆိတ်နေလို့ အနိမိတ္တ-
 လို့ ကောက်ကြတယ်။ သည်တော့ အနိမိတ္တရဲ့အနက်ဟာ နိဗ္ဗာန်လိုလို
 ဖြစ်တော့တာပေါ့။ ဒါကြောင့် အနိမိတ္တဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ နိဗ္ဗာန်ရဲ့အမည်
 တစ်မျိုးလို့ သိကြတယ်။ ဒါ မမှန်ဘူး။

အနိမိတ္တဟာ ‘အ’-နဲ့ ‘နိမိတ္တ’-ပေါင်းထားတဲ့ စကားပဲ။
 နိမိတ္တ-က အနာဂတ်ပြတဲ့စကား ဖြစ်တယ်။
 ‘အ’-က တားမြစ်ခြင်းပြပဲ။

အနာဂတ် မရှိဘူး။ အလားအလာ မရှိဘူး။ အလားအလာ မ
 ကောင်းခြင်းကို ဆိုလိုတဲ့စကား ဖြစ်တယ်။ ဗမာလိုဆိုလျှင် ‘နိမိတ်မကောင်း
 ဘူး’-ပေါ့။ သည် တော့ အနိမိတ္တရဲ့အနက်ဟာ နိဗ္ဗာန်-ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား?
 နိဗ္ဗာန်မဖြစ်ရုံမ ဟုတ်ဘဲ နိဗ္ဗာန်ရဲ့ဆန့်ကျင်ဘက် ‘ဒုက္ခ’-ဖြစ်နေတာ တွေ့ရ
 ဖို့ပဲပေါ့။

ဒါ-တကယ်လည်း ဟုတ်တယ်။ အနိမိတ္တဟာ ဒုက္ခ-ရဲ့ နာမည်ပဲ။
 ဒုက္ခမှာထင်ပေါ်နေတဲ့ လက္ခဏာဟာ ‘အနိစ္စ’-ပဲ။ အနိစ္စ-ထင်သူဟာ အနာ
 ဂတ်အမှောင်ကျတာ မြင်သူပေါ့။ ဒါ အနိမိတ္တပဲ မဟုတ်လား။ ဘုရားက-

‘အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟီ’-လို့ ရာဟုလာကို ဟောခဲ့တယ်။
 ကံတွေရဲ့ အလားအလာမဲ့ပုံကို မြင်သိမှုတွေ ဖြစ်စေလော့-
 လို့ မိန့်ကြားချက်ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်တော့ အနိမိတ္တရဲ့အနက်ဟာ ဒုက္ခရဲ့အနက်ပဲ။ အနိမိတ္တကို နိဗ္ဗာန်လို့ ကောက်မှားမိလျင်တော့ ပြောင်းပြန်လန်အောင်မှားတာ လုပ်မိတာပဲ။ ရှေးအခါက သည်လိုကောက်မိကြတယ်။ အဲဒါ ရုပ်နာမ်မဲ့ ကိုမြင်လို့ အဲသည် မြင်ရတာဟာ နိဗ္ဗာန်မှတ်ပြီး အဲသည်အနိမိတ္တအဖြစ် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်မဲ့အဖြစ်ကို ကောက်မိတာပဲ။

တကယ်တော့ အနိမိတ္တဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ-

‘နိမိတ်မကောင်းဘူး၊ အလားအလာ မကောင်းဘူး’-ဆိုတာ

ရဲ့ နာမည်’ပဲ။

ဒါ-ဒုက္ခရဲ့နာမည်ပေါ့။ အနိမိတ္တဟာ ကံကို ပျက်စီးမှုရှုထောင့်က မြင်ရတဲ့ ဒုက္ခရဲ့သဏ္ဌာန်ပဲ။

၁၂၄။ သုည အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘သုညတ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ သည်စကားရဲ့ အနက်ကလည်း တလွဲဖြစ်အောင် ကောက်နေကြတာ တွေ့ရတယ်။ သည်လိုမဖြစ်အောင် အနက်မှန် ကောက်ပြရလိမ့်မယ်။

ဘယ်လိုလွဲကြသလဲဆိုလျှင် ‘သုညတ’-ဟာ နိဗ္ဗာန်ရဲ့အမည်အဖြစ် ပြနေကြ တဲ့အထိပဲ။ အဲသည်ပြချက်ဟာ နည်းနည်းလွဲတာမဟုတ်ဘူး၊ ပြောင်းပြန်ဖြစ်တဲ့အထိ လွဲတာ။

‘သုညတ’-ဟာ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်ရုံမကဘူး နိဗ္ဗာန်ရဲ့ဆန့်ကျင်ဘက် ဒုက္ခပင် ဖြစ်နေသေးတယ်။ သည့်လောက်လွဲပါ့မလား မထင်နဲ့၊ ဒုက္ခအရိယသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိမြင်တာ မဖြစ်တော့ အမှန်နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ် အောင် လွဲတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘သုညတ’-ကို အနက်ဖော်ကြည့်ရအောင်။

သုညတ-ဟာ ‘သု ည’နဲ့ ‘တ’-ပဲ။

သုညအဖြစ်ဟာ ‘သုညတ’-ပါပဲ။ ‘သုည’-ဆိုတာ ‘အချည်းနှီး’-
လို့ အဓိပ္ပါယ်ထွက်တယ်။ အချည်းနှီးအဖြစ်ဟာ ‘သုညတ’-ပေါ့။ အဲသည်
သုညတ-ဟာ နိဗ္ဗာန်-ဖြစ်ခွင့် ရှိပါ့မလား။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ အနှစ်သာရ
အရှိဆုံးအရာတွေထက် အနှစ်သာရရှိတဲ့အရာရဲ့ နာမည်ပဲ။

နိဗ္ဗာန်-ဆိုတဲ့နာမည်နဲ့ သုညတ-ဆိုတဲ့နာမည်၊ သည်လောက်
အရကောက် ပြားနေလျက် ဘာကြောင့် ‘သုညတ’-ဟာ ‘နိဗ္ဗာန်’-လို့
ယူမိရသလဲဆိုလျှင် ဒုက္ခအရိယသစ္စာကို တစိုးတစိလောက်တောင်
အသိမရှိလို့ပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင် ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်တဲ့ တရားတွေ
ဟာ ကံနဲ့ ကံအကျိုးတွေပါ။ ဒါသိလျှင် ကံတွေလည်း ထပ်သိဖို့လိုတယ်။

‘ကံ’-ဆိုတာ ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးတို့ရဲ့
လွန်ကျူးမှုပဲ။ သည်လွန်ကျူးမှုကို ကာမအာရုံနဲ့လည်း လွန်ကျူးတယ်၊
ရူပအာရုံနဲ့လည်း လွန်ကျူးတယ်၊ အရူပအာရုံနဲ့လည်း လွန်ကျူးတယ်။
သည်တော့ အာရုံတွေလည်း သိဖို့လိုပြန်တယ်။ ကာမအာရုံဆိုတာ ဘယ်လို
ဟာလဲ? ရူပါရူပအာရုံတွေဆိုတာ ဘယ်လိုဟာတွေလဲ? ပေါ့။ အဲသည်မှာ
အရူပအာရုံဆိုတာ ပဌမက ရုပ်မဲ့တာပဲ၊ နောက်တော့ နာမ်မဲ့တဲ့အဖြစ်ပဲ။
အဲသည် ဘာမှမရှိတာဟာ ‘သုည’-ပဲ မဟုတ်လား? အဲသည် ‘သုည’-
ဟာ ပါဠိလို ‘ရိတ္တ’-ဖြစ်တယ်၊ ‘တုတ္ထ’-ဖြစ်တယ်၊ ‘အနတ္တ’-ဖြစ်တယ်
ပြောရတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘အနတ္တ’-ဖြစ်တာတွေတော့ ‘သဗ္ဗေဓမ္မာ အနတ္တာ’-လို့ ဟောတာလည်း ကြားဖူးတယ်။ ‘သင်္ခါရ’-လို့ မဟောဘဲ၊ ‘ဓမ္မ’-လို့ ဟောတာကိုက နိဗ္ဗာန်လည်း အနတ္တဖြစ်တယ်ဆိုတာ ညွှန်းနေတာပဲ။ သည်တော့ သည်-သုညတွေ့ရတာဟာ နိဗ္ဗာန်တွေတာပေါ့-လို့ လုပ်တော့တာပါပဲ။

‘သုည’-ဟာ တကယ်တော့ ‘နတ္ထိကိဉ္စိ’-အာရုံဖြစ်တဲ့ အာကိဉ္စညာယတနရဲ့ အာရုံပဲ။ သည်အာရုံကို စွဲလန်းပြီးယူတဲ့စိတ်ဟာ အရူပကံဖြစ်တယ်-ဆိုတာ သိဖို့လိုပါတယ်။ အရူပကံဟာ တေဘူမကကံထဲက ဖြစ်လို့ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာထိုက်တဲ့ တရား’-ပဲ။ ဒါကိုမသိကြလို့ သုညကို နိဗ္ဗာန်ထင်မှတ်မှားကြတာသာပါပဲ။

‘သုညတော လောကံ အဝေက္ခသု’-လို့ မောဃရာဇကို ဘုရားဟောခဲ့တာပဲ။ ‘လောက’-ဆိုတဲ့ ‘ဒုက္ခ’-ကိုသုညအဖြစ်နဲ့ ရှုကြည့်လော့-လို့ပါပဲ။ အချည်းနှီးအားဖြင့်လောကကိုမြင်အောင် အကြည့်ခိုင်း တာပါ။

‘အချည်းနှီးဖြစ်တဲ့ သုည’-လို့ လောကကိုကြည့်ရမယ်-ဆိုရာမှာ ‘ဘာမှမရှိဘူး’-လို့ မြင်စေရမှာကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကံတွေဟာ ကိုယ်ကလုပ်တာတွေမဟုတ်ဘဲ အစွဲကဖြစ်စေတာတွေဆိုတော့ ကံဟာ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပါဘူး။ ‘ကိုယ့်အလိုနဲ့ကင်းပြီး ဖြစ်တာကို အချည်းနှီးသုည’-လို့ ဆိုလိုတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ‘ကံ’-ကို ‘သုည’-လို့ ပြောတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အနာရောဂါကို ‘အချည်းနှီး’-လို့ ပြောရသလိုမျိုးပါပဲ။ အနာရောဂါဟာ ကိုယ်လိုချင်လို့ လုပ်ယူထားရတဲ့အရာ မဟုတ်ဘူး။ ဓာတ်နဲ့ပိုးမွှားတို့ ဖောက်ပြန်နှိပ်စက်လို့ ဖြစ်တဲ့အရာဖြစ်လို့ ရောဂါကို လူလုပ်ပစ္စည်းလို့ မပြောရသလိုဘဲ၊ ကံကလည်း အစွဲဥပါဒါန်ကြောင့် ဖြစ်တာဆိုတော့ လူလုပ်အရာဝတ္ထု မဟုတ်ဘူး။ လူလုပ်မဟုတ်ဘဲ လူကလုပ်နေရတယ်-ဆိုတော့ နတ်ဝင်သည်ရဲ့ နတ်ပူးပြီး ပြောဆို၊ ပြုမူ၊ နေထိုင်တာမျိုးလို အလွန်အချည်းနှီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သုညအချည်းနှီးဆိုတာ ဘာမှမရှိလို့ မဟုတ်ဘဲ ‘လူမှာ အသုံးမကျတဲ့အဖြစ်ဖြစ်တဲ့ ‘ဒုက္ခ’-ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ‘သုညတရဲ့အနက်ဟာ ဒုက္ခပဲဖြစ်တာ’ပေါ်လွင်ပါပြီ။

၁၂၅။ အပ္ပဏိဟိတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘အပ္ပဏိဟိတ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒါကိုအနက်ကောက်တဲ့အခါ ပြောင်းပြန်ဖြစ်တဲ့အထိ တလွဲတချော် ကောက်မိနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် အပ္ပဏိဟိတကို အနက်ဖော်ရမယ်။

အပ္ပဏိဟိတ-ကို ‘နိဗ္ဗာန်’-လို့ အနက်ဖော်ခဲ့ကြတယ်။ အမြင်မတော် ဆင်တော်နဲ့ခလောက်-ဆိုသလိုပဲ အပ္ပဏိဟိတ-ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ ‘အ’-ဆိုတဲ့ ပဋိသေခ စကားလုံးနဲ့၊ ‘ပဏိဟိတ’-ဆိုတဲ့ စကားနှစ်လုံးပေါင်းပဲ။ ပဏိဟိတ-ဆိုတာ ‘ပဏိမိဖြစ်တဲ့အရာ’-လို့ ရမှာပါ။

‘ပဏိဓိ’-ဆိုတာတော့ ‘ပန်းတိုင်’-လို့ အနက်ဖော်တာနဲ့
ရင်းနှီးကြပြီး ဖြစ်မှာပါ။ ဒါမှမဟုတ် ‘ဆုတောင်း’- ပေါ့။
ပန်းတိုင်နဲ့ဆုတောင်းဟာ တူမှာပါ။ လိုလားစရာလို့လည်း
ရစရာရှိမှာပါ။

ဒါကို တားမြစ်မှု ပဋိသေခ လုပ်လိုက်လျှင်၊ ‘ဆု
တောင်းစရာမဟုတ်တဲ့အရာ၊ ပန်းတိုင်မဟုတ်တဲ့အရာ၊ လို
လားစရာပင်မဟုတ်တဲ့အရာ’-လို့ ဖြစ်သွားခံရမယ်။

အဲသည်အရာဟာ ‘နိဗ္ဗာန်’-လို့လုပ်တော့ တော်ပါ့မလား။

မတော်လျင်သာ ရှိရမယ်၊ အဲဒါ ‘အပ္ပဏိဟိတနိဗ္ဗာန်’-လို့ လုပ်ထား
ကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ သည်လိုလုပ်မိတာလဲ။ သည်အကြောင်းပြောလျှင်
လည်း ဒုက္ခမသိလို့-ဆိုတာပဲ ပြောရမှာပဲ။

ဒုက္ခ-ဟာ ကံနဲ့ဝိပါက်တွေရဲ့ နာမည်ပဲ။ ‘ကံ’-ဆိုတာ လူ့ကိုယ်၊
နှုတ်၊ နှလုံးတွေရဲ့ လွန်ကျူးမှုတွေ ဖြစ်ပေမဲ့၊ အဲသည်လွန်ကျူးမှုကို လူက
ဖြစ်စေတာ မဟုတ်ဘူး။ လူကိုစွဲမီနေတဲ့ အစွဲစိတ္တဇကိလေသာက ဖြစ်စေ
တာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ‘ကံ’-ကို ‘ဒုက္ခ’-ပြောရတာပဲ။

‘ကံ’-ဟာ အာရုံကျက်စားမှုလိုက်ပြီး၊ သုံးမျိုးပြားတယ်။ ကာမ
အာရုံ၊ ရူပအာရုံနဲ့ အရူပအာရုံပေါ့။ အရူပအာရုံဆိုတာ အရူပအာရုံဆိုတဲ့
ရုပ်မဲ့အာရုံရဲ့ နာမည်ပဲ။ မြင့်လာတော့ နာမ်ပါမဲ့တဲ့အာရုံ ဖြစ်လာတယ်။
သည်တော့ အရူပကံဟာ ဘာမှမရှိတာကို အာရုံပြုတယ်။ ဒါကို မသိတာ
ဟာလည်း ‘ဒုက္ခ’မသိတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်ဒုက္ခကိုမသိတော့ သည်ဒုက္ခကို အကောင်းထင် အဟုတ်မှတ် ဖြစ်တာပေါ့။ သည်ဒုက္ခအာရုံကို ဘယ်လိုအကောင်းအဟုတ် မှတ်တာလဲ။ ဘာမှမရှိတာဟာ အဲသည်မှာ ဘာမှတောင့်တလိုလားစရာ မရှိတာပဲ။ အဲဒါဟာ နိဗ္ဗာန်ပေါ့။ အဲသည်နိဗ္ဗာန်ကို သိနေတဲ့ အရူပစိတ်က မဂ်ဉာဏ်ပေါ့-လို့ ဖြစ်တာပဲ။

ဘာမှမရှိတာဟာ နိဗ္ဗာန်လား?

ဘာမှမရှိတာသိတာ မဂ်ဉာဏ်လား?

ဘာငြိမ်းအေးလို့ နိဗ္ဗာန်တာလဲ။

ဘာအပြစ်တွေသိလို့ မဂ်ဉာဏ် တာလဲ။

ရုပ်နာမ်ငြိမ်းလို့ နိဗ္ဗာန်တာပေါ့၊ ရုပ်နာမ်အပြစ်မြင်လို့ မဂ်ဉာဏ်တာပေါ့-ပြောမလားပဲ။

နိဗ္ဗာန်ငြိမ်းရမှာက ရုပ်နာမ်လား? မဂ်ဉာဏ်သိရမှာက ရုပ်နာမ်အပြစ်လား? မေးရမယ်။ ဟုတ်တယ်ထင်လျင် ဘုရားဟာ နိဗ္ဗာန်မရောက်သေးသူလား-ပြန်မေးရမယ်။ ဘုရားမှာ ရုပ်နာမ်တွေ မငြိမ်းသေးလို့ပဲ။ ရုပ်နာမ်အပြစ်တွေမြင်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်တွေ ဘုရားမှာဖြစ်နေတာမို့ ဘုရားအဖြစ်လွန်လျင် ရုပ်နာမ်အဖြစ်ဟာ ဘုရားမှာမရှိတော့တာမို့ ဘုရားဟာ နိဗ္ဗာန်မရောက်သေးသူ မပြောရဘူး ပြောမလားပဲ။

သည်လိုဆိုလျင် မဂ်ဉာဏ်နဲ့နိဗ္ဗာန်က ကာလတစ်ခြားစီမဖြစ် အောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ-လို့လည်း မေးထိုက်တယ်။ ဘာမှမရှိတာကို သိနေလို့ကော လောကမှာ ပြဿနာခပ်သိမ်း ငြိမ်းပါ့မလား။ ပြဿနာ မငြိမ်းဘဲ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လောကထဲမှာနေလျင် ဆူးလှည်းမောင်းလာသူပမာ လောကမှာ ဒုက္ခက ဘယ်လိုလွတ်မလဲ၊ အစစတွေလည်း မေးထိုက်ပါတယ်။

တကယ်တော့ ‘အပ္ပဏိဟိတအာရုံဟာ နိဗ္ဗာန်အာရုံမဟုတ်ဘဲ ဒုက္ခအာရုံ’-သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အပ္ပဏိဟိတရဲ့ အရကို နိဗ္ဗာန်-လို့ မကောက်မှားကြဘဲ ဒုက္ခ-လို့ အကောက်မှန်ကြဖို့ပါပဲ။

၁၂၆။ အကြိယဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘အကြိယဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ဆိုတာရှိတယ်။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ဆိုတာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအဖြစ် မြဲခိုင်မှုရှိတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပဲ။ ဘယ်အမျိုးအစားအယူဝါဒရှိတဲ့ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလဲဆိုတာ ဖြေဖို့ ‘အကိရိယဝါဒ’-ဆိုတာ ပါရတာပဲ။

‘အကိရိယဝါဒ’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ?

‘လွန်ကျူးတဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးဆိုတာ လောကမှာ အထင်အရှား ရှိပေမဲ့ ဒါကို ‘မရှိဘူး’-လို့ ယူတဲ့ ဝါဒဟာ ‘အကိရိယဝါဒ’-ပဲ။

သူတို့ ဘာကြောင့် ‘မရှိဘူး’-ပြောရတာလဲ?

သူတို့က လူဆိုတာကို အရကောက်လို့ မရဘူး၊ လူဆိုတာ တကယ် ရှိတာမဟုတ်ဘဲ ပြောရကာမျှဖြစ်တယ်။ ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်တွေရဲ့ ကြိယာ ဝိသေသကို ‘လူ’-လို့ အထင်မှားနေကြတာ-လို့ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲသည် ရုပ်ဓာတ်-နာမ်ဓာတ်တွေဟာ မပြည့်စုံသေးတဲ့ အကြောင်း ပစ္စယတွေဖြစ်နေတော့ သည်အကြောင်းတွေဆုံလို့ စုံတဲ့အခါ၊ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးမှုတွေဖြစ်တဲ့အဖြစ် ရောက်တာပေါ့။ အကြောင်းစုံလို့ ပေါင်းဆုံတာဖြစ်လို့ လွန်တယ်-လျော့တယ်-ပြောစရာ ဘာမှမရှိဘူး။ ဒါတွေဟာ အားလုံး ဓာတ်သဘာဝတွေချည်း ဖြစ်ကြတယ်။ ကောင်းတယ်-မကောင်းဘူးနဲ့ လွန်တယ်-လျော့တယ်ဆိုတာ လူတွေရဲ့ အကြိုက်အလျောက် ဖြစ်နေတာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ လူက တကယ်အရကောက်လို့ရတဲ့ အရှိ မဟုတ်တော့ ဒါတွေဟာ တကယ်အရှိ မဟုတ်တာတွေပဲ။

သူတို့ သည်လိုမြင်လို့ လွန်ကျူးမှု ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးကံတွေကို ‘မရှိ’-ယူကြတာ ဖြစ်တယ်။ ရုပ်ဓာတ်-နာမ်ဓာတ်မြင်လျင်တော့ လူက ပျောက်ရမှာပဲပေါ့။ လူပျောက်လျင် ဘယ်အမှုဟာ လွန်တယ်-လျော့တယ် ပြောမရဖြစ်ပြီပေါ့။ သည်တော့ ကံကိုလက်မခံသူ ‘အကိရိယ(အကြိယ)ဝါဒီ’ ဖြစ်ရတော့တာပဲ။ အဲဒါ ‘အကြိယဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ပဲ။

လွန်ကျူးတဲ့ ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးဆိုတာ လောကမှာ မရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကိုမသိလို့ မရှိဘူး-ပြောဆိုတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကို မသိရအောင် ကလည်း လူ့လောကကို အပျောက်မြင်ထားတယ် မဟုတ်လား။ လူ့လောက အပျောက်မြင်လျင် ရှောင်ကြဉ်ခံရထိုက်တယ်ဆိုတဲ့ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတွေကို ဘယ်မြင်တော့မလဲ။ ဒါတွေက လူပေါ်မှာမှ ဖြစ်ကြတာတွေ မဟုတ်လား။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထု’-ဟာ ဘုရားတရားတော်အရဆိုလျှင် ကံ-

တွေပဲ။ လွန်ကျူးမှု ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးတွေပေါ့။

ကာမကံ၊ ရူပါရူပကံတွေပဲ။ ဒါကို ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ၊
အတ္တကိလေမထာနုယောဂလို့ မမှီဝဲရတဲ့တရားအဖြစ် အစဆုံးဟောတဲ့တရား၊
ဓမ္မစကြာမှာ ဟောခဲ့တယ်။

‘အနုသေဝိတ’-ဆိုတာ ‘အာသေဝိတ’-ကို တားမြစ်တာပဲ။ အာ
သေဝိတ-လုပ်တာဟာ ‘ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထု’-ဖြစ်လို့ပေါ့။ အနုသေဝိတ-တရား
ဟာ ‘ဝိရတီတရား’-ပဲ။ အဲသည် ဝိရတီဖြစ်တဲ့ အနုသေဝိတ တရားတွေ
ဟာ ကာမ,ရူပါရူပကံတွေ ဖြစ်တယ်။

သည်ကံတွေကို ဘာဖြစ်လို့လွန်ကျူးတယ် ပြောရတာလဲ-မေးမ
လား။ သည်ကံတွေဟာ အဲသည်ကံတွေက အာရုံပြုတဲ့အာရုံတွေကို လိုအပ်
တဲ့အတိုင်းအထွာထက် ပိုကဲပြုလုပ်တာဖြစ်လို့လို့ ပြောရတယ်။

ဥပမာဆိုလျှင်-လူဟာ ဆား-သကြားအစစတွေလိုလို ထောက်ပံ့
ပေးထားရတယ်။ ဒါကြောင့် ဆား-သကြားအစစကို ထောက်ပံ့မှု ပြည့်မီ
တဲ့အထိ လိုလားရမှာပဲ။ ထောက်ပံ့မှုပြည့်မီတာထက် အပိုအလွန် ဆား-
သကြား အစစကို လိုလားဖြည့်ဆီးနေတယ်ဆိုလျှင် သည်လိုပျက်စီးမှာပဲ။
ထောက်ပံ့မှုပြည့်မီတာထက် အပိုအလွန် ဘယ်ကြောင့် လိုလားဖြည့်ဆီးနေရ
သလဲဆိုလျှင် ဖြည့်ဆီးစဉ်က ဆား-သကြားအစစကို စွဲသွားသောကြောင့်
လို့ ဖြေရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဆား-သကြားအစစကို ဖြည့်ဆီးမှုမှာ နှစ်ခုထွက်လာတယ်။

‘လိုလို့-ဖြည့်ဆီးတာနဲ့

စွဲလို့-ဖြည့်ဆီးတာ’-ပဲ။

သည်လိုပါပဲ။ ကာမ,ရူပါရူပ အာရုံအမျိုးမျိုးတွေဟာ လူကမှီဝဲ
ဖို့ လိုအပ်တယ်။ လိုလို့-မှီဝဲရင်းက စွဲ-သွားပြီး မလိုဘဲလည်း မှီဝဲနေတတ်
တယ်။

‘မလိုဘဲမှီဝဲမှုဟာ ‘အစွဲ’-နဲ့ မှီဝဲတာဖြစ်လို့ သည်မှီဝဲမှုကံ

ကို ‘လွန်ကျူးမှု’-လို့ ပြောရတယ်။

အကြိယဝါဒီတွေဟာ ရုပ်နာမ်နဲ့ ရုပ်နာမ်မဲ့ကို သိကြသူတွေသာ
ဖြစ်တယ်။ လူ-မသိကြဘူး။ လူ-မသိတော့ ‘လူလုပ်အမှု’-နဲ့ လူမှာဖြစ်တဲ့
‘အစွဲလုပ်အမှု’-ဆိုတာ နကာဏ်းတစ်လုံးမှ မသိအောင် ဖြစ်ကြတယ်။
မသိတော့ ဒါတွေကို မပြည့်စုံသေးတဲ့ အကြောင်းအစိတ်အပိုင်းတွေ စုဝေးမှု
ပစ္စသမဝါယ-ပဲလို့ သိကြတော့တယ်။ ဓာတ်တွေစုပြီး ဓာတ်ပြုကြတာတွေ
လို့ပေါ့။

သည်လိုအမြင်မှားပြီးသူဟာ သည်အမြင်မှားက မရွေ့လျားမ
ပြောင်းလဲဘဲ ခိုင်မြဲနေတာဖြစ်လို့ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပြောရတာပဲ။

သည် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလဲဆိုလျင် ‘အပြု

ကံတွေကို ငြင်းဆိုတဲ့ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်လို့ ‘အကြိယ

ဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ပဲ။

၁၂၇။ အဟေတုကဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘အဟေတုကဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအနက်ကတော့ ရှေးက ထင်ပေးခဲ့တာအတိုင်းပဲ။ အဟေတုကဝါဒ-ကို အနက်ထင်ပေးရလိမ့်မယ်။

အဟေတုက-မှာ ‘အ’-က တားမြစ်ခြင်းပြစ်ကား ဖြစ်တယ်။ ‘ဟေတု’-က ‘အကြောင်း’-ဆိုတော့ ‘အကြောင်းမဲ့’-ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်။ ‘အဟေတုကဝါဒ’-ဟာ ‘အကြောင်းမဲ့ဝါဒ’-ပေါ့။
အဲသည် အကြောင်းမဲ့ဝါဒဟာ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာတွေဟာ အကြောင်းမဲ့ဝါဒကို နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တာသိပြီး ရှောင်ချင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာရဲ့အကြောင်းမဲ့ဝါဒဟာ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်လို့ သိကြဟန် မရှိဘူး။ အားလုံးဟာ အကြောင်းရှိချည်းဖြစ်တယ်-လို့ ယူချင်ကြတာ တွေရတယ်။ သမုတိတရားတွေရော၊ ပရမတ္ထတရားတွေရော ဖြစ်ပျက်နေသမျှတွေဟာ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ကြတာတွေချည်းလို့ပဲ။ ဒါတွေအားလုံး ‘အကြောင်း၊ အကျိုး’နဲ့ ဖြစ်ပျက်နေကြတာဟာ အမှန်ပဲ။

ဒါပေမဲ့ ဘုရားက ဒါတွေကိုပြောသူ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဘုရားရဲ့ ‘အကြောင်းအကျိုးဝါဒ’-က ဒါတွေရဲ့အကြောင်းအကျိုး လက်ခံတာတွေ မဟုတ်ဘူးပဲ။ ဘုရားက အရိယသစ္စာပြောသူ ဖြစ်တယ်။ ‘အရိယသစ္စာဖြစ်တဲ့ ‘ဒုက္ခ’-ကို အကြောင်းမဲ့မဟုတ်ဘူး။ သည်လိုဖြစ်လျက်နဲ့

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါကို အကြောင်းမဲ့ဝါဒအဖြစ် လက်ခံလျင် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်’-
ပြောသူပဲ။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာ-အရက ‘ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ’တွေပဲ။ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
-ဆိုတာ ‘ကံနဲ့ကံကျိုးခန္ဓာ’-ဖြစ်တဲ့ ရုပ်-ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဉ်
တွေ ဖြစ်တယ်။ သည်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ’-တွေဟာ
အလိုလိုဖြစ်တာ၊ တန်ခိုးရှင်ကဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်တာနဲ့၊ ရှေးကံကြောင့် ဖြစ်တာ
တွေ မဟုတ်ဘူး။ ဘုရားက သည်လိုပြောခဲ့တာ။

‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာ ထိုက်တဲ့ သည် ကံနဲ့ကံကျိုး ခန္ဓာတွေ
ဟာ အကြောင်းမဲ့’-တွေလို့ ယူမှ ‘အဟေတုကဝါဒ
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ဖြစ်တာပဲ။

ဗုဒ္ဓဘာသာတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ‘အကြောင်းအကျိုးဝါဒီ’-တွေ
လို့ လက်ခံနေကြတယ်။ အခုလူဖြစ်နေတာနဲ့ ဆင်းရဲ-ချမ်းသာ အစစတွေ
ဖြစ်နေတာတွေဟာ ‘ရှေးကံကြောင့်ပဲ’-လို့ ခံယူကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သူတို့
‘အဟေတုကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-နဲ့ ဘာမှမဆိုင်သူတွေလို့ မှတ်ယူကြ
တယ်။ အဲသည်လိုခံယူလို့ အဟေတုကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက လွတ်တမ်း
ဆိုလျင် ဗုဒ္ဓဘာသာတွေထက် သိပ္ပံသမားတွေက ပိုပြီး အဟေတုကဝါဒ
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက လွတ်ကြဖို့ရှိတယ်။ ရေကို သူတို့အနက်ဖော်ကြတာမှာ
ဟိုက်ဒြိုဂျင်နဲ့ ဟိုက်ဒြိုဂျင်တစ်ဝက်ဖြစ်တဲ့ အောက်စီဂျင် ပေါင်းနေတဲ့အရာ
ဖြစ်တယ်လို့ ဇနကဖြစ်တဲ့အကြောင်းအထိ သိနိုင်ကြသူတွေ မဟုတ်လား?
အစစတွေလည်း သည်လိုချည်းပါပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါပေမဲ့ သူတို့ အဟေတုကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက လွတ်ကြသူ
တွေ မဟုတ်ကြဘူး။ ကံနဲ့ကံကျိုးဖြစ်တဲ့တရားတွေရဲ့ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားနေ
ပုံကို မသိကြဘဲ ‘ကံသက်သက်’ သိလိုက်၊ ‘ကံကျိုးသက်သက်’-သိလိုက်၊
‘ကိလေသာသက်သက်’-သိလိုက် ဖြစ်နေကြတယ်။

ကံ-ဟာ သူ့ဟာ သူဖြစ်နိုင်အားမရှိတာ မသိကြဘူး။
ဝိပါက်နဲ့ကိလေသာတွေလည်း သည်လိုပဲ၊ မသိကြဘူး။
ဒါတွေဟာ ‘သူ့ဟာသူပဲ ဖြစ်နေကြတယ်’-လို့ သိနေကြတယ်။

တကယ်ကတော့ သစ်စေ့သစ်ပင်နဲ့ သစ်သီးလိုပဲ၊ သစ်ပင်ဟာ
သစ်စေ့ရဲ့ ပြောင်းလဲတဲ့အဖြစ်ပဲ။ သစ်သီးကလည်း သစ်ပင်ရဲ့ ပြောင်းလဲ
အဖြစ်ပဲ။ သစ်စေ့ကလည်း သစ်သီးရဲ့ ပြောင်းလဲအဖြစ်ပဲ။

ကံ-ဟာ ကိလေသာ-တစ်ဖြစ်လဲပဲ။
ဝိပါက်-လည်း ကံ-တစ်ဖြစ် လဲဖြစ်တယ်။
ကိလေသာ-ကလည်း ဝိပါက်-တစ်ဖြစ်လဲပဲ။

ထမင်းက ဆန် တဖြစ်လဲ ဇနကဖြစ်တဲ့ အကျိုး-အကြောင်းတွေ
လို ဖြစ်ကြတာတွေပဲ။ ဒါတွေ သူတို့ မသိမြင်ကြလို့ပဲ စကားလုံးဆုံးသူ
(ပဒပရမတ္ထ)ပြောချက်ဆရာတွေရဲ့ ရိုးရာဗုဒ္ဓဘာသာတွေလည်း သည်လိုပဲ။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ကံနဲ့ကံကျိုး ရုပ်-ဝေဒနာ-
သညာ-သင်္ခါရ-ဝိညာဉ်တွေကို သိကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကံခြား၊ ဝိပါက်တ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ခြား သိနေကြတယ်။ ဝိပါက်တွေဟာ ရှေးကကံရဲ့အကျိုးတွေလို့ အထိပဲ။
အဲသည်ဝိပါက်ပေါ်မှာ ကံတွေဖြစ်နေကြပေမဲ့ အဲသည်ကံနဲ့ အဲသည်ကံ
ဖြစ်တည်ခံ ဝိပါက်ဟာ ဌာနီ-ဌာနပဲ စပ်တယ်။

အဲသည်ကံရဲ့ဝိပါက်က သေပြီးမှဖြစ်မှာလို့ သိနေကြတယ်။ အဲသည်
ကံနဲ့ဝိပါက်ကို အကြောင်း-အကျိုးဖြစ်တယ်သာ ခံယူကြတယ်။ ကာလ-
ဌာနက အများကြီး ခြားနေတယ်။ ဝိပါက်ဟာ ရှေးကံရဲ့အကျိုးလို့-သာ
ပြောရတယ်။ အဲသည်ကံနဲ့ ဝိပါက်ကို အကြောင်း-အကျိုးစပ်အောင်တော့
ပြောသူဟာ လုပ်မပြနိုင်လောက်ဘူးပဲ။ ပြောသူရဲ့စိတ်ထဲမှာပဲ အကြောင်း-
အကျိုးစပ်နေရဖို့ ရှိတယ်။

ကိုယ့်စိတ်ထဲရှိတာကို အပြင်မှာ မပြနိုင်လို့တော့ အကျိုးရှိမှာ မ
ဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်စိတ်ထဲ ရှိတာကိုယ်တိုင်က အပြင်ဘက်မှာ တကယ်ရှိတာ
မဟုတ်ဘဲ စကားအဖြစ် ပြောခဲ့တဲ့ စကားတစ်ခုကို ကြားရရာက စိတ်ထဲ
အဝင်ခံထားရတာ ဖြစ်ဖို့ရှိတယ်။ စကားဟာ အပြင်ဘက်မှာ တကယ်မရှိဘဲ
စကားအဖြစ်ပဲရှိတဲ့ စကားရယ်လို့ ရှိနိုင်တယ်။ အဲသည်စကားဟာ လူ့အတွက်
အမှိုက်သရိုက်ပဲ။ အပြင်ဘက်မှာမရှိတဲ့ စကားဆိုတော့ ‘အနက်မဲ့စကား’ -
ပေါ့။

‘စကား’ -ဆိုလျှင် ‘အနက်’ -တော့ရှိရမှာပဲ-လို့ ပြောစရာရှိတယ်။
အနက်ကအလျင်ရှိပြီးမှ စကားက နောက်မှပေါ်ရတာ ဖြစ်လို့ပဲ။ ဒါကြောင့်
စကားရှိလျှင် အနက်လည်းရှိရမယ် ပြောစရာရှိတာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါပေမဲ့ အနက်ကိုဖော်ပြတဲ့စကားမှာ ကာလကြာလို့ဖြစ်ဖြစ်၊ ရပ်တည်ရာမှားလို့ဖြစ်ဖြစ်၊ ဆိုလိုသူရဲ့အနက် အပျောက်ခံရတာတွေ၊ လုံးလုံး အနက်မသိတော့တာတွေ အဖြစ်ခံရတယ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ စကားလုံးတော့ ရှိပြီး အဲသည်စကားရဲ့အနက်မှန် မဟုတ်ဘဲ ထင်တဲ့အနက်ကို အဖော်ခံရ ပြီဆိုလျှင် အဲသည်အနက်ဟာ လောကမှာ တကယ်ရှိတဲ့အနက် မဟုတ်ဘဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ သည်လိုဖြစ်လျှင် အဲသည်စကားလုံးဟာ အနက်မဲ့စကားပဲ။ အဲသည်အနက်မဲ့စကားဟာ ပြောချင်သလောက် အားထုတ်ပြော၊ ဘာမှအကျိုး မရှိဘူး။ အကျိုးမရှိရုံမက အကျိုးပင်ယုတ်ခံရဖို့မလွဲ ဖြစ်တယ်။

အဲသည်လို အနက်မဲ့စကား ပြောသူနဲ့ အနက်မဲ့စကားကို လက်ခံ သူဟာ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်လို့ ပြောရတယ်။ (ပဒပရမဆိုတာ စကားလုံးမှာပဲ စကားနက်က ဆုံးနေပြီး လူဖြစ်ရပ်ဆီ မရောက်တဲ့စကား ဖြစ်လို့ပဲ)။

ဘုရားဟောခဲ့တဲ့တရားတွေကို သည်လို ပဒပရမဖြစ်တဲ့ ဆရာ တွေက အနက်ပေးခဲ့ကြတာတွေနောက် လိုက်ကြတဲ့ ရှေးရိုးရာဗုဒ္ဓဘာသာ တွေဟာ ကံ-တစ်ဖြစ်လဲဟာ ဝိပါက်-ပဲ၊ ဝိပါက်-တစ်ဖြစ်လဲဟာ ကိလေ သာ၊ ကိလေသာ-တစ်ဖြစ်လဲဟာ ကံ-လို့ မပြောနိုင်ကြဘူး။ မသိနိုင်ကြလို့ မသိဘဲနေသလား ဆိုတော့လည်း မနေကြဘူး။ သံသရာ-ဆိုတာ နောက် ဘဝက-သေ၊ သည်ဘဝ-ဖြစ်၊ သည်ဘဝက-သေ၊ နောက်ဘဝ-ဖြစ်၊ သည် လို အဖန်ဖန်သေလိုက်-ဖြစ်လိုက်ဟာ သံသရာ-လို့ သိပြကြတယ်။

သည်သူတွေရဲ့ ကံ-ဝိပါက်-ကိလေသာ အသိဟာ ကလေးသိ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ကလေးဟာ ရွှေသိသလား-မေးလျှင် သိတယ်-ပြောမှာ ပဲ။ ဘယ်လိုသိသလဲဆိုလျှင် ပြောင်ပြောင်ကလေးပဲဆိုတာမျိုး ဖြစ်တယ်။

ကိလေသာ-ဟာ ကံ-ရဲ့အကြောင်းဟေတု ဖြစ်တယ်။ ဒါသိလျှင် ကံ-ဟာ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးနဲ့ လွန်ကျူးလိုက်ပေမဲ့ ကိုယ်က ကံကိုဖြစ်စေ လိုက်တာမဟုတ်ကြောင်း သိမယ်။ ကိလေသာကပဲ ကံကို ဖြစ်စေလိုက်တာ ပေါ့။ ကံဟာ ကိုယ်လုပ်တာမဟုတ်တော့၊ ကံကို ကိုယ်က မလုပ်ဘဲနေ လို့လည်း မရဘူး။ ကိုယ်ကလုပ်တာဆိုလျှင် ကိုယ်က မလုပ်ဘဲနေလို့လည်း ရရမှာပဲ မဟုတ်လား။

ဒါကြောင့် ကံကိုမဖြစ်စေချင်လျှင် ကံကိုမလုပ်ဘဲ နေနိုင် အောင် မကြိုးစားဘဲ အဲသည်ကံရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို မြင် အောင်ကြည့်ရမယ်။ အဲသည်အဖြစ်အပျက်။ကံဖြစ်လာပြီး၊ ကံပျက်သွားလို့ မရှိတော့ကိုပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ကံရဲ့ လက္ခဏာတွေကို မြင်အောင်ကြည့်လို့ တွေ့ရတဲ့ အဖြစ်- အပျက် မြင်ရလိမ့်မယ်။အဲသည်ကံရဲ့ အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ -အသုဘတွေပေါ့။

အဲဒါမြင်လျှင် ကံအပေါ်မှာ သာယာနေတာတွေ ပျောက်ကုန်လိမ့် မယ်။ ကံအပေါ်မှာ သာယာနေလို့ နောက်ထပ်တဖန် ကံပြန်လုပ်တာပဲ၊ မသာယာလျှင် ကံ-မလုပ်တော့ဘူး။ သည်တော့ ‘သာယာတာက ‘ကံရဲ့ အကြောင်းဟေတု’-ပဲ။ သာယာတာက သာယာမှု မှုန်ဝါးလာတဲ့အခါ သာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ယာချင်မှု ယင်းထတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါ မခံနိုင်ဖြစ်ပြီး၊ ကံ-ပြန်လုပ်ရတာပဲ။

ဒါ့ကြောင့် ကံမှာ အကြောင်းဟေတု ရှိတယ်။

အဲသည် ကံရဲ့အကြောင်းဟေတုကို မသိလို့ ကံပြုသူဟာ သူပဲ ကိုယ်ပဲလို့ သိနေကြတာ ဖြစ်တယ်။

တကယ်တော့ ‘ကံ-ဟာ စိတ္တကြောင့်ဖြစ်တယ်။သူပြု-

ကိုယ်ပြုပြောဖို့ မဟုတ်ဘူး’။ သည်လိုဖြစ်လျက် ကံပြုသူ

ဟာ ကိုယ်ပဲ-သူပဲ ပြောဆိုခံယူနေကြသူတွေဟာ ‘အဟေ

တုကဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’တွေဖြစ်ကြောင်း သိကြရမှာပဲ။

အဟေတုကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့စပ်ပြီး အနက်ဖော်ပြခဲ့တာ ရှည်လျားသွား ပြီ။ ပြည့်စုံလည်း သွားရောပေါ့။

၁၂၈။ နတ္ထိကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ရိယဝေါဟာရမှာ ‘နတ္ထိကဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။

အ

ဒါရဲ့အနက်ကလည်း အရေးကြီးတယ်။ သည်အနက်မသိလျှင် အဲဒါ ဖြစ်နေလို့ ဖြစ်နေမှန်းမသိ ဖြစ်ကြမယ်။ သည်လိုမဖြစ်ရအောင် သည် အနက်ဖော်ရမယ်။

နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအနက် သိကြပြီးပြီပဲ။ ‘နတ္ထိကဝါဒ’-ကို အနက် ဖော်ဖို့လိုတယ်။ နတ္ထိကဝါဒကို ရှေးက ဖော်ထားပြီးတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေ ဟာ အသိနဲ့ဖော်ထားတာမဟုတ်တာ တွေရတယ်။ မြေလျှိုး-မိုးပျံ-တန်ခိုး ဖန်နိုင်သူတွေ မရှိဘူးယူတာ၊ အစစတွေလည်း နတ္ထိကဝါဒတွေအဖြစ် ပြ ထားတာ တွေရတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါတွေဟာ ဗုဒ္ဓဝါဒကို မတီးမိမခေါက်မိလို့ ဖြစ်ရတာတွေပဲ။
ရှေးကပြထားတာတွေလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်ပါ။ ရှေးကလည်း ဗုဒ္ဓဝါဒ မသိကြ
လို့လို့ပဲ ပြောရမယ်။ သည်အဆို လွန်သလိုမဖြစ်ကြောင်းပေါ်ဖို့ ဖော်ရမှာ
ပါ။ ဗုဒ္ဓဘုရားရဲ့ဝါဒဟာ သမုတိသစ္စာဝါဒလား မေးလျင် ခေါင်းခါမှာပါ။
မြေလျှိုး၊မိုးပျံ့၊တန်ခိုးဖန်အဖြစ် အစစတွေဟာ အရိယသစ္စာတရားတွေလား၊
သမုတိသစ္စာတရားတွေလား ခွဲခြားကြည့်ဖို့ ပြောရပါမယ်။

ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ အရိယသစ္စာဝါဒပဲ။ အရိယသစ္စာဝါဒဟာ ‘ကံနဲ့
ကံအကျိုးတွေ ဖြစ်တာ-ငြိမ်းတာနဲ့ ဖြစ်ကြောင်း-ငြိမ်း
ကြောင်း ပြချက်တွေပဲ။

သည်သစ္စာတွေမှာ ကိစ္စတွေ ကိုယ်စီရှိကြတယ်။ အသိခံကိစ္စ၊
အဆိုက်ခံ-အပယ်ခံ-အပွားခံကိစ္စတွေပဲ။

သည်မှာ အသိခံကိစ္စရှိတဲ့ အရိယသစ္စာက ‘ကံနဲ့ကံအကျိုးတွေ
ဖြစ်ပုံ’-ပဲ။ အဲသည်သိစရာမှာ အသိခံမှားတဲ့အဖြစ်ဟာ မိစ္ဆာပဲ။ ကံပြုလျင်
ဝိပါက်ဖြစ်တယ်၊ ဒါ-သိစရာပဲ။ ကံပြုလည်း ဝိပါက်မဖြစ်ဘူး သိတာဟာ
သိစရာကိုသိတာ မှားတာပဲ။ သည်မှားတာက နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းမှားတာ
ဖြစ်လို့ ‘နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-လို့ ပြောရတယ်။

‘ကံကို လုပ်ချင်သလောက်လုပ် ဘာမှမဖြစ်ဘူး- မြင်တာ
ဟာ ဝိပါက်ကို မမြင်တာဘဲ မဟုတ်လား။ ဝိပါက်မမြင်
တော့ဝိပါက်မရှိဘူး-လုပ်တော့တာဖြစ်လို့ ‘နတ္ထိကဝါဒ’-
ပဲ။

အဲဒါ ‘နတ္ထိကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ဖြစ်တာပဲ။

နတ္ထိကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာနဲ့စပ်ပြီး အမြင်မှား မြဲမြဲဖြစ်ပုံ ဟောပြောချက်ပဲ။ မြေလျှိုး-မိုးပျံလို သမုတိသစ္စာအရာမှာ ပြောတဲ့စကား မဟုတ်ဘူးပဲ။ ဒါကြောင့် သည်လိုပြောတာ ဗုဒ္ဓဝါဒကို မတီးမိ မခေါက်မိလို့လို့ ပြောခဲ့တာပဲ။

နတ္ထိကဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာလည်း ဒုက္ခအရိယသစ္စာ မသိလျှင် မလွတ်နိုင်တာပဲ။ ဒုက္ခအရိယသစ္စာဆိုတာက ‘ကံနဲ့ဝိပါက်သံသရာရဲ့ လည်ပတ်မှုကြောင့် ထင်ပေါ်လာတဲ့ သတ္တဝါရဲ့ လက္ခဏာတွေသိမှု’-မဟုတ်လား။

ရှေးဘဝ မမွေးမီက ကံတွေကြောင့် အခု ဝိပါက်ခန္ဓာရနေတယ်ဆိုတဲ့ အမြင်ဟာ ဒဿန မဟုတ်ဘဲ ‘တက္က’-ပဲ။ ကိလေသာ-ကံ-ဝိပါက် သံသရာက လူပေါ်မှာဖြစ်ပွားတဲ့ အရာပဲ။ ဒါကိုမမြင်လျှင် နတ္ထိကဝါဒက ဖြစ်ရမှာပဲ။

ဝိပါက်ကိုလည်း လူတွေ မမြင်ကြဘူး။ ဝိပါက်ကို လူတွေ ရေလိုက်လွဲနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပါက် မမြင်ကြတာပဲ။ ဝိပါက်ဆိုတာ ကံပြုခံရသူရဲ့အဖြစ်မျိုးဖြစ်တာ-လို့ သိနေကြတာ ရေလိုက်လွဲတာပဲ။ သူ့အသက် သတ်သူရဲ့ အသတ်ခံရသူဟာ သေတယ်။ သတ်တာရဲ့အကျိုးဟာ အသတ်ခံရသူရဲ့ သေတဲ့အဖြစ်မျိုး အဖြစ်ခံရတာ-လို့ ထင်နေကြတယ်။

သတ်တဲ့အတွက် အသတ်ခံရသူ့အဖြစ်မျိုး ဖြစ်ပါ့မလား။ သတ်သူက အသတ်ခံရသူမှ မဟုတ်တာပဲ။ သတ်သူဟာ အသတ်ခံရသူအဖြစ်မျိုး မဖြစ်ဘဲ၊ သတ်သူ့အဖြစ်မျိုးပဲ ဖြစ်ရမှာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အကျိုးဆိုတာ အကြောင်းနဲ့ တူရတာပဲ။

အကြောင်းက-သတ်တာ၊ အကျိုးက-သတ်သူဖြစ်တာပေါ့။

သည်လို တူရမှာပဲ။ အသတ်ခံရသူရဲ့အဖြစ်မျိုး သေတဲ့အဖြစ်ဟာ သတ်သူရဲ့အကျိုး မဟုတ်ပေမဲ့ သည်လိုတွေပဲ ထင်နေကြတာ ဘာကြောင့်လဲ? -ဆိုလျှင် ရှေးကအုပ်ချုပ်သူတွေဟာ လူသတ်သူတွေကို နောက်ထပ် ဆက်မသတ်နိုင်အောင် လူ့လောကက ရှင်းထုတ်တဲ့သဘောနဲ့ သတ်ပစ်ကြမြဲ ရှိတယ်။ သည်တော့ သတ်တာဟာ သေစားသေစေအကျိုးရတယ် မြင်ကြစွဲကြတော့တာ ဖြစ်နိုင်တယ်။

သည်အတိုင်းပဲ ခိုးလို့-အခိုးခံရတာ၊ လိမ်လို့-အလိမ်ခံရတာ၊ အစစတွေနဲ့ မသတ်လို့ အသတ်မခံရတာ၊ မခိုးလို့ အခိုးမခံရတာ၊ ပေးလို့ အပေးခံရတာ၊ မပေးလို့ အပေးမခံရတာ။ ဝိပါက်ကို သည်လိုတွေ ယူကြတော့တာပဲ။ ‘သဒိသပါက ဇနန’-ဆိုတာ သည်လိုတွေဖြစ်တယ်လို့ပေါ့။

သည်-လုပ်လို့ဖြစ်ပွားတဲ့ အကျိုးတွေ သည်မှာဖြစ်တာ မတွေ့တော့၊ နောင်ဘဝကျမှ အကျိုးဖြစ်မယ်-လို့ လုပ်ကြရတယ်။ နောင်ဘဝခံယူချက်ကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-လို့ ဘုရားကပြောခဲ့တော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပြီပေါ့။ သာမန်ဟသိတဗ္ဗဖြစ်တဲ့ ကိုယ်တိုင်မြင်နိုင်တာ မဟုတ်ဘဲ ‘တွေးယူရတာ’ဖြစ်တော့ ‘တက္ကာဝစရ’လည်း ဖြစ်ပြီပေါ့။ ဘုရားက သူတရားကို ‘အတက္ကာဝစရဓမ္မ၊ သန္နိဋ္ဌိကဓမ္မ’-လို့ ဟောခဲ့တာနဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်လိုဝိပါက်ကိုသိမြင်ချက်ဟာ ဟန်မူရာဘီ(ဘောဘီလုံပြည်ရှင်) ရဲ့ ဥပဒေသိတာမျိုး ဖြစ်နေတာပဲ။ ကိုယ့်မျက်လုံးဖောက်တာ ခံရလျင် ဥပဒေက ဖောက်သူမျက်လုံး ပြန်ဖောက်ပေးရတယ်။ ကိုယ့်လက်ဖြတ်လည်း သည်လိုပဲ၊ ဖြတ်သူလက်ကို ပြန်ဖြတ်ပေးရတယ်။ ဒါ-အရိုင်းခေတ်က ဥပဒေပဲ။ အရိယသစ္စာဆိုတဲ့ အမြင့်ဆုံးလူ့ဂုဏ်ရည်သိက္ခာဖြစ်တဲ့ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မက သည်လို ဘယ်ဟုတ်နိုင်ပါ့မလဲပေါ့။

‘အမြင့်ဆုံး လူ့ဂုဏ်ရည်သိက္ခာလမ်းစဉ်(ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ)’ - ကိုဘုရားကလွဲပြီး ဘယ်သူမှ မဖော်နိုင်ကြဘူး။ ဘုရားဖော်ပေးချက် အဆက်ဆက်နဲ့ ကင်းပြီးလည်း ဘယ်သူမှမသိနိုင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် လူတွေ ကံရဲ့ အကျိုးကို မသိ နိုင်ကြတာပဲ။ မြတ်စွာဘုရားဖော်ပြတဲ့ ကံအကျိုးအမြင်ဟာ အမြင့်ဆုံး လူ့ဂုဏ်ရည်သိက္ခာရှိပြီးသူမှ မြင်နိုင်တဲ့အမြင်ပဲ။

ခိုးတဲ့ကံရဲ့အကျိုးဟာ ‘သူခိုးအဖြစ် ရောက်တာပဲ’။

သတ်တဲ့ကံ၊ လိမ်တဲ့ကံတွေရဲ့ အကျိုးတွေဟာလည်း လူသတ်သမားအဖြစ်၊ လူလိမ်အဖြစ် ရောက်တာတွေပဲ။

မခိုး-မသတ်ကံရဲ့ အကျိုးတွေလည်း မခိုးသူ အဖြစ်၊ မသတ်သူ အဖြစ် ရောက်တာတွေပဲ။ ပေးတဲ့ကံရဲ့အကျိုးဟာ ပေးသူအဖြစ် ရောက်တာပဲ။ ဝန်ထမ်းအလုပ်ကိုလုပ်လျှင် ဝန်ထမ်းသမား၊ ကုန်သွယ်အလုပ်လုပ်လျှင် ကုန်သည်၊ ယာဉ်မောင်းလျှင် ယာဉ်မောင်းသမား၊ ဘုန်းကြီးအလုပ်လုပ်လျှင် ဘုန်းကြီး၊ သည်လိုဖြစ်နေကြတာတွေ အတိုင်းပါပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ခိုးလို့-သူခိုးအဖြစ်ရောက်တာများ ‘အကျိုးလား’-လို့ ပြောကြမလားပါပဲ။ မခိုးဘဲနဲ့ သူခိုးအဖြစ်ရောက်တယ်ဆိုတာ ရှိလို့လား-ပြန်မေးရမယ်။ သည်လိုတော့ ဘယ်ရှိမလဲ-ဖြေလျင် သည်လောက်ထင်ရှားနေတာကို ဘယ်ကြောင့် ခိုးမှုရဲ့အကျိုးအဖြစ် အသိအမှတ်မပြုချင်ရတာလဲ မေးဖို့ပဲရှိတယ်။ ထင်ရှားပေါ်လွင်လွန်းလို့ကိုပဲ အသိအမှတ်မပြုချင်တာ-လို့ ပြန်ဖြေမလားပါပဲ။

သည်လိုဖြေသူကို မေးရမယ်။ သူခိုးအဖြစ်ရောက်တာနဲ့ မရောက်တာဟာ ဘာမှ ခြားနားချက်မရှိအောင် တူနေကြသလား-လို့ပဲ။ သည်လူဟာ သည်လူပဲ၊ ဘာခြားနားသလဲ-ပြန်ဖြေမလားပဲ။ သူခိုးဟာ ခိုးစရာတွေတဲ့အခါ လူကောင်းလို့ပဲ ခိုးချင်စိတ်မပေါက်ဘဲ ရှိမလား? လူကောင်းနဲ့ခြားနားတဲ့ ခိုးချင်စိတ်ပေါက်မလား-မေးရမယ်။ ဒါဖြေလျင် ခိုးချင်စိတ်ပေါက်မယ်-လို့ပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ခိုးချင်စိတ်ပေါက်တာဟာ ယုတ်မာသလား၊ မြင့်မြတ်မလား? မေးလျင်လည်း ယုတ်မာတယ် ဖြေရမှာမလွဲပဲ။

သည်တော့ ခိုးခြင်းဟာ မြင့်မြတ်သူအဖြစ်က ယုတ်ညံ့သူအဖြစ် လျော့ကျစေတဲ့အထိ ထူးခြားတဲ့အကျိုး ရှိတာပဲ။ မြတ်စွာဘုရားက တကယ် ဖြစ်တဲ့ သည်အကျိုးကိုဟောခဲ့တယ်။ သည်ဟောချက်ရဲ့ လေးနက်တဲ့အဖြစ် မမြင်သူဟာ ပြန်အခိုးခံရမှ အကျိုးလို့ထင်တော့တာပဲ။ ပြန်အခိုးခံရတာဟာ လက်စားအခြေခံရတာမျှပါပဲ။ လက်စားအခြေခံရလျင် ခိုးပြစ်ဟာ မရှိတော့ အောင်ကျေတယ်ပင် ပြောရပါလိမ့်မယ်။ တကယ်ခိုးပြစ်ဟာ သည်လိုနဲ့ ကျေရိုးရှိပါ့မလား။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဝိပါက်ကိုသိတာမှာ လူတွေ ရေလိုက်လွဲနေကြတယ်။ သည်လူ
အဖြစ်က ပြုတဲ့ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်ဟာ သည်လူအဖြစ်မှာ ဖြစ်ခွင့်ပင်မရှိ
ဖြစ်တဲ့အထိပဲ။ ဒါဆိုလျှင် ဝိပါက်ကို လုံးလုံးကို သန္နိဋ္ဌိကသိနဲ့ မသိဘူး
ပြောရတဲ့အဖြစ်ပဲ။

သည်တော့ ကံဟာအကျိုးမရှိဘူးလို့ ယူတာမဟုတ်ပေမဲ့ ကံရဲ့
အကျိုးကိုမသိဘဲ၊ ‘ကံအကျိုးမဟုတ်ရာကို ကံအကျိုးလုပ်ယူတာဆိုတော့
ကံရဲ့တကယ့်အကျိုးကို ‘မရှိ’-ယူရာပဲ ရောက်တယ်။ ဒါကြောင့် သည်အ
ယူလည်း ‘နတ္ထိကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’ကလွတ်ဖို့ အကြောင်းမရှိဘဲဖြစ်မယ်။

**‘နတ္ထိကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’-ဟာ ‘ကံအကျိုးဟာ လုံး
လုံးလျားလျားမရှိ ယူတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊မဟုတ်တာကို အကျိုး
လုပ်ယူလို့ အဟုတ်အကျိုးရှိတာ မယူတာဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒါ
တွေအားလုံးဟာ ‘နတ္ထိကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ’-ပဲပေါ့။**

အနီး(၉)
အဘူသမ္မ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၉)

အကုသလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၂၉။ အာသဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘အာသဝ’-လို့ ရှိတယ်။ အာသဝ-ကို အနက် ဖော်ရမယ်။ ရှေးက အာသဝအနက်ပေါ်အောင် မဖော်သလို ဖြစ်တယ်။ အာသဝကို ‘အာသဝေါတရား’-လို့ပဲ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် အာသဝအနက်ဟာ အသိစိမ်းနေရတယ်။

‘အာသဝ’ဆိုတာ အာသာရှိခြင်း-လို့ ရတဲ့ ‘အာသာ’-နဲ့ ‘ဝ’-အပေါင်းစကားလုံးပဲ။ ‘အာသာ’-ဆိုတာ ဗမာလို ‘အလို’-လို့ ရတာပဲ။ ဗမာတွေက ‘အလိုအာသာ’-ဆိုပြီး တွဲသုံးကြတဲ့ စကားတွေအထိ ရှိတယ်။ အဲသည် ‘အလို’-ဟာ ‘ဆန္ဒ’-နဲ့ တွဲသုံးကြတာလည်း ရှိတယ်။ ဆန္ဒနဲ့တွဲသုံးတဲ့ ‘အလို’-မဟုတ်ဘူး။ ‘အာသာ’-နဲ့တွဲသုံးတဲ့ ‘အလို’-ရဲ့အနက်က ‘တဏှာ’-နဲ့ သွားတူတယ်။

ဒါကြောင့် ‘အာသာ’-ဆိုတာ ‘တဏှာ’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရမယ်။ သည်တော့ ‘အာသဝ’-ဆိုတာ ‘တဏှာရှိခြင်း’-လို့ အဓိပ္ပါယ် ဖြစ်ရလိမ့်မယ်။

‘အာသဝဖြစ်တာ’-ကို ‘အာသဝတွေ ယိုစီးတယ်၊ အာသဝေါ ယိုစီး တယ်’-သည်လိုလည်း ပြောတတ်ကြပြန်တယ်။ ‘အာသဝ’-ရဲ့အနက်က ‘ယိုစီး’-လို့လည်း ထွက်ကောင်းထွက်ပါမယ်။ အာသဝရဲ့အနေအထား

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကိုယ်တိုင်က ယိုစီးလာသလိုလည်းဖြစ်လို့ ‘အာသဝေါယိုစီးတယ်’-ပြော
တာလည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မှာပဲ။

အာသဝဖြစ်တဲ့တရားဟာ အာသဝကြောင့် ကံပြုပြီး၊ အဲသည်ကံ
ကြောင့် ဝိပါက်ဖြစ်ခါ အဲသည်ဝိပါက်ရဲ့ ဇရာ-မရဏ-လို့ဆိုရတဲ့ ဝိပါက်
ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊ အစရှိတာတွေရဲ့ ယိုယွင်း-ပျက်ပြုန်းမှု အဖြစ်တွေ
ဖြစ်ပွားလာလို့၊ ဇာတိအခိုက်တွင်းက ရှိခဲ့တဲ့ ဝိပါက်ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာအစရှိ
တာတွေလို မဟုတ်တော့တာကြောင့် အဲသည်ဇာတိအခိုက်ဖြစ်တဲ့ ဝိပါက်
ခန္ဓာဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာအစရှိတာမျိုးကို လိုလားမှု တဏှာအာသာတွေ ယိုစီးစိမ့်
ထွက်လာကြတယ်။

သစ်စေ့ကြောင့် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာတဲ့ သစ်ပင်၊ အဲသည်
သစ်ပင်ကသီးတဲ့ သစ်သီး၊ အဲသည်သစ်သီးထဲမှာ သစ်စေ့ဟာ ဘယ်သူက
ထည့်ပေးတာလဲ။ သစ်သီးကိုဖြစ်စေတဲ့ သစ်ပင်၊ အဲသည်သစ်ပင်ကိုဖြစ်
စေတဲ့ သစ်စေ့။ အဲသည်သစ်စေ့ဟာ သူ့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ သစ်ပင်နဲ့သစ်သီး
တွေကို ဖြတ်လျှောက်ယိုစီးစိမ့်ထွက်ပြီး သစ်သီးထဲမှာ တည်ရှိနေတာ မဟုတ်
ပါလား။

သည်လိုပဲ၊ တဏှာအာသဝဟာလည်း ကံနဲ့ဝိပါက်တွေ အဖြစ်
ပြောင်းလဲဖြစ်ထွန်းရာက အဲသည်ဝိပါက်ထဲက ယိုစိမ့်စီးထွက်လာတာ ကြောင့်
သည်တဏှာကို ‘ယိုစီးစိမ့်ထွက်လာခြင်း အာသဝဖြစ်တယ်’-ပြော ရတာပဲ။
‘အာသာ+ဝ’-ဟာ ‘အာသဝ’-ဖြစ်တယ်ဆိုလို့ တဏှာတစ်ခုတည်း

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အာသဝ-လို့ပြောလို့ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ တဏှာက သူတစ်ခုတည်း ဖြစ်
ကောင်းတာမှ မဟုတ်တာပဲ။ တဏှာဖြစ်လျင် အဝိဇ္ဇာတွေ၊ဒိဋ္ဌိတွေ အစစ
ဖြစ်ကြမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် ‘အာသဝ’-ဟာ အဲဒါတွေပဲလို့ မှတ်ရမယ်။

‘အာသဝ’-ဆိုတာ ‘ကံ-ဝိပါက်ကိလေသာ’တို့လည်ပတ်
ဖြစ်ပွားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ ပြောဆိုရတဲ့ ‘ကိလေသာတဏှာ’ရဲ့
နာမည် ဖြစ်တယ်။

‘ကံ’-မမြောက်တဲ့လုပ်ငန်းကို ပြောဆို-ပြုမူ-မျက်နှာနေများကို
လုပ်ချင်အာသာဖြစ်နေမှုတွေ လောကမှာ အများအပြားရှိတယ်။ ဒါတွေကို
လည်း ဗမာစကားမှာ ‘လုပ်ချင်အာသာတွေ ရှိတယ်’-လို့ ပြောရိုးရှိတယ်။
သည်အာသာရှိတာတွေဟာ ‘အာသဝ မဟုတ်ဘူး’။

ကံမြောက်တဲ့လုပ်ငန်း လုပ်ချင်တာသာ ‘အာသဝ’-ဖြစ်
တယ် ပြောရမယ်။ အလှူလုပ်ချင်တယ်၊ ဘုရားဖူးသွားချင်
တယ်၊ တရားထိုင်ချင်တယ်-ဆိုတာတွေလည်း အာသဝနဲ့
လွတ်မှာ မဟုတ်ဘူးပဲ။

၁၃၀။ ဩဃ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဩဃ’-လို့ ရှိတယ်။ ‘ဩဃ’-ကို အနက်ဖော်
ရမယ်။ သံသရာကို ဩဃ-လို့ သုံးတာဖြစ်တယ်။
ဩဃ-ကို ဗမာတွေက ‘ဝဲဩဃ’-လို့ ‘ဝဲ’-ဆိုတဲ့စကား
လုံးနဲ့ တွဲသုံးတတ်ကြတယ်။ ‘ကံ-ဝိပါက်-ကိလေသာ
လည်ပတ်မှုကို ဖြစ်စေတဲ့ ကိလေသာတရားတွေရဲ့နာမည်’
-ပဲ။ အာသဝနဲ့တူတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၃၁။ ယောဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ယောဂ’-လို့ ရှိတယ်။ ယောဂ-ကို ဗမာတွေက ‘တရားအားထုတ်မှုလုပ်ငန်း’-လို့ သိနေကြတယ်။ တကယ်တော့ တရားအားထုတ်မှုလုပ်ငန်း မဟုတ်ဘူး။ သံသရာလည်အောင် အားထုတ်မှုလုပ်ငန်းပဲ ဟုတ်တယ်။

သံသရာလည်အောင် အားထုတ်တဲ့လုပ်ငန်းကိုပဲ သံသရာမလည်စေတဲ့တရား မှတ်ပြီး အားထုတ်ကြတာပဲ။ အဲဒါ ‘ယောဂ’-ပဲ။

အဲသည်ယောဂတွေဟာ ကာမကံတွေ ပွားများအားထုတ်မှ ယောဂဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ရူပါရူပကံတွေ ပွားများတာတွေလည်း ယောဂ-ပဲ။ သည်-အားထုတ်မှုမှန်သမျှတွေဟာ သံသရာလည်တာတွေချည်းပဲ။ အဲသည်ယောဂတွေဟာ ကာမဖြစ်ဖြစ်၊ ရူပါရူပတွေဖြစ်ဖြစ် အဲသည်အာရုံတွေမှာ တယှဉ်စပ်စပ်၊ တကပ်တွယ်တွယ် လုပ်နေရတာဖြစ်လို့ ‘ယောဂ’-ခေါ်တာပဲ။ အဲသည်ယောဂလုပ်သူကိုတော့ ‘ယောဂီ’-ခေါ်တယ်။ အဲသည် ယောဂီကိုပဲ ယောကျ်ာဆိုလျှင် ‘ဇော်ဂျီ’၊ မိန်းမဖြစ်လျှင် ယောဂီနီ(=ဇော်ဂီနီ)ပဲ။

သံသရာလွတ်ကြောင်း မဇ္ဈိမပဋိပဒါမဂ္ဂဟာ သည်အာရုံတွေမှာ တယှဉ်စပ်စပ်၊ တကပ်တွယ်တွယ်မလုပ်လို့ ‘ယောဂ’-မဟုတ်ဘူး။ ‘မဂ္ဂ’-ဟာ ယောဂဖြစ်တဲ့ ကံတွေကို ‘ဝိဘဇ္ဇ=ဝေဖန်ခွဲခြမ်းတာ လုပ်တာပဲ’။ တစ်ခါသိပြီးလျှင် အဲသည်ကံဆီ တစ်ခေါက်မပြန်တော့လို့ ‘ယောဂ’-လို့ ဆိုရတဲ့ တယှဉ်စပ်စပ်လုပ်တာ မဖြစ်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ယောဂ’-ဟာ ကံ-ဝိပါက်-ကိလေသာ လည်ပတ်မှုကို
 ဖြစ်စေတတ်တဲ့ ကိလေသာတရားတွေရဲ့ နာမည်’-ပဲ။
 အာသဝ-အရနဲ့ တူတယ်။

၁၃၂။ ဥပါဒါန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဥပါဒါန’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ဒါကို ‘အစွဲ’-လို့
 ဗမာမှုပြုကြတယ်။ ဒါရဲ့ အနက်ကောက်တဲ့ အခါမှာတော့ မမှန်
 ကြဘူး။ စားခဲ့,ဝတ်ခဲ့,နေခဲ့ဘူးတာကို ပြန်လည်စားချင်,ဝတ်ချင်,နေချင်တာ
 တွေနဲ့ ရှိခဲ့ဖူးတဲ့ မိဘစသူတွေကို အောက်မေ့တသ သတိရနေတာတွေအထိ
 ‘အစွဲ’-အရကောက်ချင်ကြတယ်။

‘ဥပါဒါန’-ဟာ ဥပ-နဲ့ အာဒါန-ပဲ။ ပြင်းပြင်းထန်ထန်+
 ယူခြင်း-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရလိမ့်မယ်။ ဒါကို ဗမာမှာ ‘အယူ
 သည်းတယ်’-ဆိုတဲ့စကား သုံးတာပဲ။

‘သည်း’-ဆိုတဲ့စကားဟာ ‘သဲ’-ဆိုတဲ့စကားနဲ့ အဓိပ္ပါယ်တူပဲ။
 ‘သဲနေတာပါ’-လို့ ပြောကြတာတွေလည်း ကြားဖူးကြမှာပဲ။ အဲသည်မှာ
 ‘သဲနေတယ်’-ဆိုတာ တကယ်ဖြစ်နေတယ်-ဆိုတာထက် ‘လွန်နေတာ’-
 ကို ဆိုလိုတာပဲ။ ဒါဟာ ‘ဥပါဒါန’-ဆိုတာရဲ့ စကားနက်ပဲ။

‘ကံ’-လုပ်လို့ ‘ဝိပါက်ခန္ဓာ’-တွေ ဖြစ်တယ်။

အဲဒါ ‘ဇာတိ’-ပဲ။

ဝိပါက်ခန္ဓာအဖြစ် ဖြစ်တဲ့ ဇာတိ-ဖြစ်လို့ ဇရာ-မရဏ-ပေါ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဇရာ-မရဏ-ဆိုတာ ‘ဇာတိ=အဖြစ်ရဲ့ ယိုင်လဲ-ရွေ့လျားခြင်း’-ဆိုတဲ့ အမည်ပဲ။ ဇာတိဖြစ်စဉ်က ဝိပါက်နဲ့ကံဟာ မျှခြေ ဖြစ်နေတယ်။ ဝိပါက်ရဲ့ ဇရာ-မရဏဆိုတဲ့ အယိုင်အရွေ့ဘက် လဲတဲ့အခါမှာ ဝိပါက်ဇာတိနဲ့ အဲဒါရဲ့အကြောင်းကံဟာ တကယ်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ကံနဲ့ ဝိပါက်တန်ဖိုးထက် ပိုမိုကြီးမားတဲ့ တန်ဖိုးရှိတယ်လို့ အယူအထင်တွေ ဖြစ်လာတယ်။

အဲဒါမျိုးကို ဗမာမှာ စကားပုံရှိတယ်။ ‘လွတ်သွားတဲ့ငါးဟာ ကြီးတယ်’-လို့ပဲ။ သည်လိုဖြစ်လို့ သူ့အသိဟာ ‘သည်းထန်’-လာတယ်။ အဲသည် သည်းထန်တဲ့စိတ်-ဟာ မူမမှန်တော့တဲ့အသိ၊ ‘အစွဲအသိ’-ဖြစ်တာပဲ။ အဲသည်အသိဟာ အသိခံအာရုံကို သူ့ဟာသူ ဖန်တီးလာတယ်။ သူ့အစွဲနဲ့ လိုက်လျော့ကိုက်ညီအောင်အထိပေါ့။

အသိခံအာရုံက သူ့ဟာသူနေတာ။ အဲသည်အာရုံကို သူ့အသိက ဖြည့်ချင်တာတွေဖြည့်ပြီး ဖန်တီးတယ်။ သည်တော့ ဒိဋ္ဌေ=မြင်ရရာ၌၊ ဒိဋ္ဌမတ္တံ=မြင်ရတဲ့ ပမာဏအတိုင်း၊ နာဝိဿတိ=မဖြစ်တာပဲ။ တကယ်က ‘ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ’-ဖြစ်ရမှာ။ အဲသည်မှာလည်း ဗမာစကားပုံရှိတဲ့ ‘ကိုယ်ထင် ကုတင်ရွှေနန်း’-ဆိုတာနဲ့ ‘ရှမ်းကြိုက် နွားချော’-ဆိုတာပဲ။

ဒါတွေဟာ ဥပါဒါန-ဆိုတာရဲ့ အနက်တွေပဲ။

ဒါတွေရဲ့ အရကောက်တော့ ‘ကံကိုဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းကိလေသာ’-ပဲ ရလိမ့်မယ်။ အဲသည် ကိလေသာဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနတွေလည်း ကံအကျိုးဝိပါက်က ဖြစ်စေတာတွေပဲ။ ဝိပါက်က ဖြစ်စေတာမဟုတ်တဲ့

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဥပါဒါန်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ ဥပါဒါန်လို့ထင်ရတာရဲ့ အကြောင်းဟာ ဝိပါက်
မဟုတ်လျှင် ဥပါဒါန်-မဟုတ်လို့ဘဲ။

*[အပိုဒ် ၅၈။ ဥပါဒါန-ကိုလည်း ရှုပါ။]

၁၃၃။ နီဝရဏ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘နီဝရဏ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ သည်စကားဟာ
‘နိ+အာဝရဏ’-ပဲ။ ‘အာဝရဏ’-ဆိုတာ ပွင့်လင်းတာပဲ။ ‘နိ’-
က တားမြစ်တယ်ပေါ့။ သည်တော့ နှစ်ပုဒ်ပေါင်း သဒ္ဒါနက်က ‘ပိတ်ဆို
တယ်’-လို့ ဖြစ်တယ်။

ဘာကိုပိတ်ဆိုတာလဲ-ဆိုလျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိရဲ့အာရုံတွေနဲ့သမ္မာ
ဒိဋ္ဌိကို မဖြစ်အောင် ပိတ်ဆိုတာပဲ။ ‘ကံနဲ့ကံအကျိုးကိုမသိ
အောင် ပိတ်ဆိုတာ။ ကိလေသာမပယ်နိုင်အောင် ပိတ်ဆို
တာ။ လွတ်မြောက်မှု ပိတ်ဆိုတာ’။
သည်လိုတွေလည်း ပြောနိုင်တယ်။

ဒါတွေက နီဝရဏရဲ့ စကားနက်နဲ့ အဓိပ္ပါယ်နက်တွေပဲ။ သည်
အနက်တွေရဲ့ အရတွေက ကာမစ္ဆန္ဒ၊ ဗျာပါဒ-အစစတွေပဲ။ ဒါတွေဖြစ်ပွား
နေလျှင် အမြင်မှန်နဲ့ အမြင်မှန်ဖြစ်ဖို့ အာရုံတွေကို မမြင်ဘူး။ ဒါတွေလည်း
ဝိပါကဝဋ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တရားတွေပဲ။ ဝိပါကဝဋ်ကြောင့်ဖြစ်တာ မဟုတ်တဲ့
ပိတ်ဆိုမှုဟာ နီဝရဏ မဟုတ်ဘူးပဲ။ မြို့ရွာ၊ လူသူ၊ တိရစ္ဆာန်-အစစတွေ
မသိတာတွေဟာ ဝိပါကဝဋ်ကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါတွေ နီဝရဏကြောင့်
မဟုတ်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကာမကုသိုလ်၊ ရူပါရူပကုသိုလ်တွေ မပွားနိုင်အောင် ပိတ်ဆို့တာ လည်း နီဝရဏ မဟုတ်ဘူး။

၁၃၄။ အနုသယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘အနုသယ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ သည်စကားဟာ အနု+သယ-ဆိုတဲ့ နှစ်လုံးပေါင်းပဲ။ ‘အလျော်အိပ်နေမှု’-လို့ စကားနက်ရတယ်။

အဓိပ္ပါယ်က-‘အနုသယ-ဟာ ဝိပါကဝဋ်မှာ ဖြစ်ပွားတဲ့ ကိလေသာ’-ပဲ။

ဝိပါကဝဋ်တရားကိုယ်တိုင်ပင် ‘အလျော်အိပ်နေမှု’-ပဲ။ ကံ-ပြု စဉ်က ကံဖြစ်တဲ့စေတနာနှင့် အတူဖြစ်တဲ့ တရားတွေနဲ့ ထပ်တူအဖြစ် တွေဟာ ‘ဝိပါက်’-တွေပဲ။ ဒါကို ‘စေတနာမပါတော့-လို့ ဝိပါက်’- ပြောရတာပဲ။

ဒါကြောင့် ဝိပါက်ဟာ ‘အပြု’-မဟုတ်တော့တဲ့ ‘အဖြစ်’-ဖြစ်လို့ ‘အိပ်နေတယ်’-ပြောရတာပဲ။ အဲဒါနဲ့အလျော် အိပ်နေလို့ အဲသည်ထဲပါတဲ့ ကာမရာဂ၊ ပဋိဿ၊ အစစတွေဟာ ‘အနုသယ’-ပဲ။

၁၃၅။ သံယောဇန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘သံယောဇန’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ သံယောဇနကို ဗမာက ‘သံယောဇဉ်’-လို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။ သံယောဇနရဲ့ အနက် ဖြစ်တဲ့ သဒ္ဓါနက်=စကားနက်ကိုတောင် ဘာလို့ မသိရမလို့ပဲ။ ချစ်ခင်မြတ် နိုးမှု၊ စွဲလမ်းနေတာမျိုးကို သံယောဇဉ်-လို့ သုံးနှုန်းကြတာ တွေ့နိုင်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သံယောဇနပါဠိရဲ့ စကားနက်က ‘ထုံးဖွဲ့မှု’-လို့ ဖြစ်တယ်။ ဥပမာ ဆံပင်ထုံးဖွဲ့တာမျိုးကို သံယောဇနဆိုတဲ့စကားနဲ့ သုံးတယ်။

သည်မှာ ‘သံယောဇနရဲ့ အနက်ဟာ ‘စိတ်အထုံးအဖွဲ့’-
လို့ပြောလျှင် သင့်မြတ်ဖို့ ရှိတယ်။ အာရုံတစ်ခုမှာ စိတ်ထုံး
ဖွဲ့သွားပြီဆိုလျှင် အဲသည်အာရုံနဲ့ အခြားအာရုံတွေမှာ အာ
ရုံတွေအလျောက် မြင်မှုကြားမှုတွေ မဖြစ်တော့ဘူး။

ဒိဋ္ဌ-သုတ-မုတနဲ့ ဝိညာတတွေမှာ ဒိဋ္ဌမတ္တ၊ သုတမတ္တ၊ မုတမတ္တ၊
ဝိညာတမတ္တတွေ မဖြစ်တော့ဘဲ ဒိဋ္ဌအပမာဏ၊ သုတ-မုတ-ဝိညာတ
အပမာဏတွေ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် သံယောဇနရဲ့လို့ အမြင်မမှန်ဘူးပဲ။ အကြား-အတွေ့-
အသိတွေလည်း မမှန်ဘူး။ မှားတယ် ပြောကြရတာပဲ။ အာရုံတွေကိုသိတတ်
တဲ့စိတ်က သံယောဇနလို့ပြောရတဲ့ ထုံးဖွဲ့တာ ဖြစ်သွားလို့ပဲ။

ရာဂ-ဒေါသတွေလည်း သံယောဇနတွေပဲ။

ဒိဋ္ဌ၊ မာန၊ ဝိစိကိစ္ဆ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသတွေလည်း စိတ်အထုံး
သံယောဇနတွေပဲ။ ဒါတွေဖြစ်လျှင် မြင်ရကြားရ အစစတွေမှာ ပမာဏမှန်
အတိုင်း မသိတော့တာတွေပဲ။ မြင်ချင်ရာ ထင်ချင်ရာ မြင်ထင်တော့တာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၃၆။ ကိလေသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ကိလေသ’-တို့တာ ရှိတယ်။ ဒါကို အနက်မပြန်
 တော့ဘဲ ဗမာတွေက ‘ကိလေသာ’-လို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။ ကိလေ
 သာ ဆိုတာ ဘာလဲ-လို့ မေးလာလျှင် လောဘ ဒေါသ အစစတွေပေါ့-
 လို့ ဖြေကြမယ်။ အဲဒါတွေက ဘာကြောင့် ကိလေသာ-လို့ နာမည်ရတာလဲ-
 မေးလျှင်တော့ ကိလေသာမို့လို့ပေါ့-လို့ ဖြေမလားပဲ။

ကိလေသ-ရဲ့ စကားနက်က ‘ပင်ပန်းခြင်း၊ ညစ်နွမ်းခြင်း’
 -ပဲ။ စိတ်ညစ်-စိတ်ပန်းတာဟာ ‘ကိလေသာ’-ပဲ။ ဘယ်
 လိုစိတ်ဖြစ်တဲ့အခါ စိတ်ညစ်တာလဲ-မေးလျှင် ထိုက်သင့်
 တဲ့တန်ဖိုးမပေးဘဲ ရချင်တာ၊ ဖျက်ချင်တာ အစစစိတ်တွေ
 ဖြစ်တာဟာ ပင်ပန်းညစ်နွမ်းတာပဲ။

သည့်တော့ ကိလေသရဲ့ အရကောက်အနက်ဟာ-
 ‘ဝိပါက်က ဖြစ်စေတဲ့ လိုချင်မှု၊ ဖျက်ချင်မှု၊ မိုက်မဲမှု၊
 ထောင်လွှားမှု၊ အမြင်မှားမှု၊ တွေဝေမှု၊ ထိုင်းမှိုင်းမှု၊ ပျံ့
 လွင့်မှု၊ မရှက်မှု၊ မကြောက်မှုတွေပဲ။ ဒါတွေဟာ ‘စိတ်ပင်
 ပန်း ညစ်နွမ်းစေတတ်တာတွေဖြစ်လို့ ကိလေသာ ခေါ်တာ
 တွေ’-ပဲ။

၁၃၇။ ကုမ္မဂ္ဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ကုမ္မဂ္ဂ’-လို့ ရှိတယ်။ ကုမ္မဂ္ဂ-ဆိုတာ ကု+မဂ္ဂ-
ပဲ။ မြန်မာလို ‘စက်ဆုတ်ဖွယ်လမ်း၊ လမ်းမဟုတ်တဲ့လမ်း၊လမ်း
ဆိုးလမ်းပျက်’-လို့ စကားနက်ရတယ်။

လမ်းပျက်-ဆိုတာ ခြေနဲ့သွားတဲ့လမ်းအပျက်ရဲ့နာမည် မဟုတ်
ဘူး။ လူ့အကျင့်လမ်းကို ‘လမ်း’-လို့ပြောပြီး၊ အကျင့်ပျက်-လို့ ‘လမ်းပျက်’-
ပြောရတာပဲ။

‘အကျင့်’-ဆိုတာက ကံရဲ့နာမည်ပဲ။ ကံက လွတ်မြောက်
ရာနဲ့လွဲတဲ့ကံ ဖြစ်လို့ ‘ကံပျက်၊ အကျင့်ပျက်၊ အကျင့်ဆိုး၊
အကျင့်မဟုတ်တဲ့အကျင့်’-လို့ အပြောခံရတာပဲ။ အဲဒါ
‘လောကီကံ’-ပေါ့။

လမ်းပျက်ရဲ့သရုပ်တွေက ‘အမြင်-အတွေး၊ အပြော-အလုပ်-အ
နေ၊ ကြိုးစား-နိုးကြား-စိတ်ထား’-တွေပဲ။ အကျင့်မဟုတ်တဲ့ အကျင့်ထဲက
သည်ရစ်ချက်ဟာ လမ်းပျက်=ကုမ္မဂ္ဂ-ပဲ။ ကံက ပြုလုပ်ရတဲ့အမှုဖြစ်လို့
‘အကျင့်’-ပြောရတယ်။ ကိလေသာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ကံ ဖြစ်လို့ ‘လောကီကံ’
-ပြောရတာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အနီး(အ)
အနီးစပ် အနီးစပ်အနီးစပ်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၁၀)

ဗောဓိပက္ခိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၃၈။ ဈာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဈာန’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဈာန-ကို ‘ဈာန်’-လို့ ပြောကြတယ်။ စကားနက်က မဖော်ကြဘူး။ ဈာန-ဟာ ‘စူးစိုက် ကြံစည်မှု’-လို့ စကားနက်ရတယ်။ အရပ်လိုတော့ စိတ်ကူးအတွေးအခေါ် ပေါ့။

အဓိပ္ပါယ်အနက်ကတော့ ‘ကံဝိပါက်သံသရာရဲ့လက္ခဏာ

တွေကို ကြံစည် စူးစိုက်မှုရဲ့အမည်’-ဟာ ‘ဈာန်’ပဲ။

သူ့သရုပ်က ဝိတက်၊ဝိစာရ၊ ပီတိ၊သုခ-ဥပေက္ခာ၊ဧကဂ္ဂတာတွေ ပေါ့။ သည်လက္ခဏာတွေမှာ စိတ်ကို တင်ပေးတာ၊ သုံးသပ်တာ၊ နှစ်သိမ့် တာ၊ ချမ်းသာတာ၊ လျစ်လျူဖြစ်တာ၊ ထိပ်ဆုံးရောက်တာတွေရဲ့ နာမည် တွေပဲ။

၁၃၉။ သတိပဋ္ဌာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘သတိပဋ္ဌာန’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒါကို အနက် မပြန်ကြဘူး။ ‘သတိပဋ္ဌာန်’-လို့ပဲ ဗမာတွေက ခေါ်ကြတယ်။ သတိ+ပဋ္ဌာန-ပဲ။ သတိ=အောက်မေ့မှု၊*ပဋ္ဌာန=ပြဓာန်း-ပဲ။ မြန်မာလို ‘သတိထားမှု’-ပဲပေါ့။

* မှတ်ချက်။ ပဋ္ဌာန=တည်ထားခြင်း။

‘သတိထားမှု’-ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်အနက်က အရာရာကို သတိထားမှု မဟုတ်ဘူး။ သတိထားရမည့်အာရုံက ရှိသေးတယ်။ ဖြစ်ပျက်သမျှ အဖြစ် အပျက်အာရုံတွေ သတိထားရမှာ မဟုတ်ရုံမျှမကဘူး။ ကာယ-ဝေဒနာ-စိတ္တ-ဓမ္မ အာရုံတိုင်းကို သတိထားရမှာတောင် မဟုတ်ဘူး။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာထိုက်တဲ့ ကာယ-ဝေဒနာ-စိတ္တ-ဓမ္မ အာရုံ တွေမှာဖြစ်တဲ့ ‘အဘိဇ္ဈာနဲ့ ဒေါ မနဿတရားအာရုံ’-တွေ မှာပဲ သတိထားရမှာ ဖြစ်တယ်။

သတိထားတယ်-ဆိုလို့ သတိတစ်ခုတည်း ထားလျင် ပြီးရောပဲ မဟုတ်ဘူး။ ‘ဝီရိယ-ပညာတွေနဲ့ အဲသည်တရား တွေ ဖျောက်နိုင်အောင်ကို သတိကိုရှေ့ထားမှုလုပ်ရမှာ’- ဖြစ်တယ်။ ဒါ သတိပဋ္ဌာန်ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်အနက်ပဲ။

၁၄၀။ သမ္မပ္ပဓာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘သမ္မပ္ပဓာန’-လို့ ရှိတယ်။ ဒါကို မြန်မာမပြန် ကြဘူး။ ‘သမ္မပ္ပဓာန်’-လို့ပဲ မြန်မာလုပ်ကြတယ်။ သမ္မပ္ပဓာန-ဟာ သမ္မာ+ပဓာန-ပဲ။ သမ္မာ=မျှတတဲ့၊ *ပဓာန=အားထုတ်မှု-ပေါ့။ သမ္မာ ဖြစ် အောင် အားထုတ်မှုပဲ။

ဘယ်လို အားထုတ်လို့လပြုတာရဲ့ အမည်လဲ?

- ပါပဖြစ်တဲ့ ဘုံသုံးပါးကံတရားတွေဖြစ်လျင် ပယ်နိုင်အောင်၊
- မဖြစ်လျင် မဖြစ်လာအောင်။

* မှတ်ချက်။ ပဓာန=ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်း(ဝီရိယ)။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

- မင်္ဂကံတရားမဖြစ်လျင် ဖြစ်အောင်နဲ့
 - ဖြစ်လျင် ဆထက်ပိုဖြစ်အောင် အားထုတ်လုံ့လ ပြုတာပဲ။
- ဒါ သမ္မာပဓာနလုပ်ငန်းပဲ။

၁၄၁။ ဣဒ္ဓိပါဒ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဣဒ္ဓိပါဒ’-လို့ ရှိတယ်။ဒါကိုလည်း မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ ‘ဣဒ္ဓိပါဒ်’-လို့ပဲ လုပ်ကြတယ်။ဣဒ္ဓိပါဒ-ဟာ ဣဒ္ဓိ+ပါဒ-ပဲ။ ဣဒ္ဓိ=ပြီးပြည့်စုံမှု၊ ပါဒ=အခြေခံ-ပေါ့။
ပြီးပြည့်စုံမှုရဲ့အခြေခံဟာ ဣဒ္ဓိပါဒရဲ့ စကားနက်ပဲ။

ပြီးပြည့်စုံမှုဆိုလို့ လုပ်ငန်းတိုင်းရဲ့ ပြီးပြည့်စုံမှုတိုင်းကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး။

ရဟန်းလုပ်ငန်းကိစ္စ ဖြစ်တဲ့ အရိယသစ္စာလေးပါးရဲ့ ကိစ္စတွေမှာ ပြီးပြည့်စုံမှုကိုသာ ဆိုလိုတယ်။အဲသည်လုပ်ငန်းရဲ့ ပြီးပြည့်စုံမှု အခြေခံတွေဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်တွေပဲ။

အဲဒါရဲ့သရုပ်တွေက ဆန္ဒ၊လုံ့လ၊စိတ်၊ ပညာ-တို့ပဲ။
ပြီးချင်မှု၊ ပြီးဖို့လုံ့လထုတ်မှု။ ပြီးဖို့စိတ်ဓာတ်နဲ့ ပြီးဖို့အသိတွေဟာ ဣဒ္ဓိရဲ့ အခြေခံတွေပေါ့။
ဒါဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်ရဲ့ ဆိုလိုချက်ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၄၂။ အဓိပတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘အဓိပတိ’-လို့ ရှိတယ်။ အဓိပတိကို မြန်မာ
မပြန်ကြဘူး။ အဓိပတိ-လို့ပဲ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြတယ်။ အဓိ+ပါ+
တိ=အဓိပတိ။ မြန်မာလို ‘အကြီးအမှူး’-ဆိုတာ စကားနက်ပဲ။

ရဟန်းလုပ်ငန်းကိစ္စဖြစ်တဲ့ အရိယသစ္စတွေမှာပြီးစီးဖို့ ကြီး
မှူးတဲ့တရားတွေရဲ့ အမည်ပဲ။ သရုပ်က ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊
ပညာတွေပဲ။ ဒါတွေ ဟာ ရဟန်းရဲ့ ရဟန်းကိစ္စပြီးမှုဆိုင်
ရာ အဓိပတိတရားတွေပဲ။

၁၄၃။ ဣန္ဒြိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဣန္ဒြိယ’-လို့ ရှိတယ်။ ဣန္ဒြိယကို မြန်မာမပြန်
ကြဘူး။ ဣန္ဒြေ-လို့ပဲ လုပ်လိုက်ကြတယ်။ ဣန္ဒြေ+ဈာ=ဣဒိ+ဈာ
=ဣန္ဒြိယ-ပဲ။ ‘အစိုးရတဲ့အဖြစ် ပြုတတ်တဲ့တရား’-လို့ မြန်မာလို စကားနက်
ပြန်ရဖို့ ရှိတယ်။

အားလုံးကို အစိုးရတာရဲ့နာမည် မဟုတ်ဘဲ ကံနဲ့ ဝိပါက်
အာရုံတွေရဲ့ လက္ခဏာတွေမှာ အစိုးရတဲ့အဖြစ် ပြုတတ်
တာ ဖြစ်တယ်။ သရုပ်တွေက သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဝီရိယ၊ သ
မာဓိ၊ ပညာ-တွေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၄၄။ ဗလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဗလ’-လို့ ရှိတယ်။ ဒါကိုလည်း မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ ‘ဗိုလ်’-လို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။ ‘ဗလ’-ဆိုတာ မြန်မာလို ‘အားစွမ်း၊ ခွန်အား’-ရဲ့ အမည်ပဲ။

ဒုက္ခတွေ ပိုင်းခြားသိပြီး သမုဒယတွေပယ်ဖို့မှာ ခွန်အား ဖြစ်တဲ့တရားတွေကို ‘ဗလ’-လို့ ခေါ်တာပဲ။ သရုပ်က သဒ္ဓါစတဲ့ ငါးပါးပဲ။ ဒါတွေ က ကိလေသာပယ်သတ်ဖို့ အားအင်တွေ ဖြစ်လို့ပဲ။

၁၄၅။ ဗောဓိနှင့် ဗောဇ္ဈင်္ဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဗောဓိ’-လို့ ရှိတယ်။ ဒါကို မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ ‘ဗောဓိ’-လို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။ အဲသည်ဗောဓိရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေကျတော့ ဗောဇ္ဈင်္ဂ=ဗောဇ္ဈင်-လို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။

ဗောဇ္ဈင်ဟာ ဗောဓိ+အင်္ဂ-ပဲ။ ဗောဓိ-ဆိုတာ ‘အသိ’-ရဲ့ အမည် ဖြစ်တယ်။ အသိတိုင်းရဲ့အမည်တော့ သည်နေရာမှာခေါ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒုက္ခအရိယသစ္စာသိတဲ့ အသိကို ‘ဗောဓိ’-ခေါ်တာပဲ။ ဒုက္ခအရိယသစ္စာသိတဲ့ အသိရဲ့ အစိတ်အပိုင်းကို ဗောဇ္ဈင်္ဂ-ခေါ်တာပဲ။

သရုပ်တွေက သတိ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ ဥပေက္ခာ၊ သမာဓိ-တွေပဲ။ ဒါတွေဟာ ဒုက္ခအသိရဲ့အစိတ်အပိုင်းတွေပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၄၆။ မဂ္ဂနှင့် မဂ္ဂင်္ဂ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘မဂ္ဂ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒါလည်း မြန်မာမပြန်
ကြဘူး။ ‘မဂ္ဂ’-လို့ပဲ မြန်မာမူပြုပြီး ခေါ်ကြတယ်။ မ+ဂမု+ကိ=
မဂ္ဂ-ပဲ။ ‘သတ်ပြီးသွားတာ’-လို့ စကားနက်ရတယ်။

အဓိပ္ပါယ်အနက်ကတော့ ‘ကံ’-တွေပဲ။ ကံ-ဟာ ပြုတဲ့အခါ ဆန့်
ကျင်ဘက်တွေ သတ်တာပဲ။ အကုသိုလ်ပြုလျှင် ကုသိုလ်ဟာ ဆန့်ကျင်ဘက်
ပဲ။ ကုသိုလ်ကို သတ်တာပဲ။

ကံတိုင်းတော့ သည်မှာ ‘မဂ္ဂ’-လို့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။
သည်နေရာမှာ ယူလိုတဲ့ ‘မဂ္ဂ’-က ‘ကိလေသာကြောင့်ဖြစ်
တဲ့ ကံတွေကို သတ်တဲ့ ကံ’-ကိုပဲ ‘မဂ္ဂ’-ဆိုလိုတယ်။

မဂ္ဂရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေကိုတော့ ‘မဂ္ဂင်္ဂ’-ခေါ်ရတယ်။ သရုပ်တွေ
က သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာ
ဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ-တွေပဲ။ ဒါတွေဟာ ဒုက္ခသိတဲ့ အစိတ်
အပိုင်းတွေ ဖြစ်တယ်။

* မှတ်ရန်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ=အမြင်သမာ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ=အကြံသမာ၊ သမ္မာဝါစာ=
အပြောသမာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ=အပြုသမာ၊ သမ္မာအာဇီဝ=အနေ (မျက်နှာ
နေမျက်နှာထား-ဟန်ပန်)သမာ၊ သမ္မာဝါယာမ=ကြိုးစားမှုသမာ၊
သမ္မာသတိ=နိုးကြားမှုသမာ၊ သမ္မာသမာဓိ=စိတ်ထားမှုသမာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၄၇။ ခန္ဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ခန္ဓ’-ဆိုတာ ရှိတယ်။ ‘ခန္ဓ’-ကို မြန်မာမပြန်ကြဘူး (အနက် မပြန်ကြဘူး)။ ‘ခန္ဓ’-လို့ပဲ ဗမာတွေ ခေါ်ကြတယ်။ ခန္ဓ=ခံ+ဓာ+အ=အစိတ်အပိုင်းတို့ရဲ့ အစု-လို့ မြန်မာပြန်ရမှာပဲ။

သရုပ်က ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်-ရမယ်။ ဒါတွေက ဘယ်လိုစုလို့လဲ-မေးလျင် တစ်ခုတိုင်းမှာ ကာလသုံးမျိုး၊ ဌာနလေးမျိုး၊ ပယောဂလေးမျိုး စုနေတယ် ဖြေရမယ်။ ရုပ်၊ ဝေဒနာ-အစစ တစ်ခုမှာပဲ ‘အတိတ်-အနာဂတ်-ပစ္စုပ္ပန်’ သုံးမျိုးရှိတယ်။ တည့်တည့် ကြည့်တော့ ပစ္စုပ္ပန်၊ မဖြစ်ခင်က ကြည့်တော့ အနာဂတ်၊ ဖြစ်ပြီးမှ ကြည့်တော့ အတိတ် ဖြစ်တယ်။ ကာလသုံးခုဟာ တစ်ခုမှာ လာစုနေကြတယ် မဟုတ်လား။

‘တွင်-ပြင်၊ နီး-ဝေး၊ ယုတ်-မြတ်၊ ကြမ်း-နု’ ဌာန-ပယောဂတွေလည်း သည်လိုပဲ။

သူ့ထက်အပြင်ကျတာထောက်ပြီး အတွင်း၊

အတွင်းကျတာကိုထောက်တော့ အပြင်၊ အစစ သည်လိုတွေချည်းပေါ့။ တစ်ခုခုမှာ သည်ဆယ့်တစ်ထွေဟာ စုတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒါတွေကို အစုတွေ=ခန္ဓာတွေ ပြောရတာပဲ။ ဒါဟာ ‘ခန္ဓ’-ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်အနက် ဖြစ်တယ်။

အရိယဝေါဟာရ ‘ခန္ဓ’-အရယူရမည့်ခန္ဓာတွေက သည်
လို စုတာတိုင်းမဟုတ်ဘူး။ လူကဖြစ်စေတာ မဟုတ်ဘဲ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လူပေါ်မှာဖြစ်ပွားနေတဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်
တွေရဲ့ အစုတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ လူရဲ့ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊သညာ၊
သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ် မဟုတ်ဘူး။ ‘လူမှာဖြစ်တဲ့ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊
သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်’-ပဲ။

အဲဒါ နားမလည်ချင်စရာ ဖြစ်တယ်။
လူရဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်ဆိုတာက စိတ်၊ဥတု၊အာ
ဟာရတို့ကြောင့် ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်ပဲ။
လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူရဲ့ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်
မဟုတ်တဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်ဆိုတာက ‘ကံ
သံသရာလည်ပတ်ရာက ဖြစ်တဲ့ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊
သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်’-ပဲ။

ပုံစံအားဖြင့် သူခိုးရုပ်၊ သူခိုးဝေဒနာ၊ သူခိုးသညာ၊ သူခိုးသင်္ခါရ၊
သူခိုးဝိညာဉ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ လူလိမ်ရုပ်၊ လူဆိုးရုပ်၊ အလှူရှင်ရုပ်၊ ဥပုသ်
သည်ရုပ်၊ တရားသမားရုပ်--ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်-ဆိုတာတွေ
ရှိကြတယ်။

အဲသည် ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်တွေက လူရဲ့ ရုပ်၊ဝေဒ
နာ-စတာတွေ မဟုတ်ဘဲ၊ လူမှာဖြစ်တဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ-စတာတွေပဲ ဟုတ်
တယ်။

လူအဖြစ်ဖြစ်တည်နေတဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်နဲ့
လူ့အဖြစ်ပေါ်မှာ ဖြစ်တည်နေတဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်တို့ဟာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မတူကွဲပြား ခြားနားကြတယ်။ လူ့အဖြစ်ပေါ်မှာ ဖြစ်တည်နေတဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ-စတာတွေဟာ လူ့အဖြစ်ဖြစ်တည်နေတဲ့ ရုပ်၊ ဝေဒနာ-စတာတွေ မဟုတ်ကြဘူး။

လူ့အဖြစ်ပေါ်မှာ ဖြစ်တည်နေတဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်တွေဟာ လူ့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်တွေ မဟုတ်ကြဘူး။ လူလုပ် ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ် မဟုတ်ဘူး-ဆိုလိုတယ်။

လူလုပ်မဟုတ်လျင်၊ လူ့ကြောင့်ဖြစ်တာတွေ မဟုတ်လျင် ဘယ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်တွေလဲ? မေးစရာရှိတယ်။ ဒါရဲ့အဖြေက-

‘ကံ-ဝိပါက်-ကိလေသာ၊ သည်သုံးပါးဟာ တစ်ပါးကို တစ်ပါးက ထောက်ဆဖြစ်ပွားနေကြတဲ့ စက်တရား ဖြစ်နေတယ်။ သည်စက်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်’-ပဲလို့ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် အဲသည်ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်တွေဟာ လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူရုပ်မဟုတ်ဘူး။ လူ့ဝေဒနာ၊ လူ့သင်္ခါရ၊ လူ့ဝိညာဉ်တွေ မဟုတ်ကြဘူး ပြောရမယ်။

အဲသည်ရုပ်ကို ‘လူရုပ်’-မခေါ်လျင် ဘာလို့ ခေါ်ရမလဲ။ လူ့ဝေဒနာ၊ လူ့သညာ၊ လူ့သင်္ခါရ၊ လူ့ဝိညာဉ်-သည်လို မခေါ်လျင် ဘာ-ဝေဒနာ၊ ဘာ-သညာ၊ ဘာ-သင်္ခါရ၊ ဘာ-ဝိညာဉ် ခေါ်ရမလဲ?

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လူရုပ်မဟုတ်တဲ့ရုပ်ကို ‘အစွဲရုပ်’-လို့ ခေါ်ရမှာပဲ။
 လူဝေဒနာမဟုတ်တဲ့ ဝေဒနာကို ‘အစွဲဝေဒနာ’၊
 လူသညာမဟုတ်တဲ့ သညာကို ‘အစွဲသညာ’၊
 လူသင်္ခါရမဟုတ်တဲ့ သင်္ခါရကို ‘အစွဲသင်္ခါရ’၊
 လူဝိညာဉ်မဟုတ်တဲ့ ဝိညာဉ်ကို ‘အစွဲဝိညာဉ်’-လို့ ခေါ်ရမှာပဲ။

အစွဲကို ပါဠိလိုခေါ်လျှင် ‘ဥပါဒါန’-လို့ ခေါ်ရတယ်ဆိုတော့ ပါဠိ
 သံနဲ့ခေါ်ချင်လျှင် ဥပါဒါန်ရုပ်၊ ဥပါဒါန်ဝေဒနာ၊ ဥပါဒါန်သညာ၊ ဥပါဒါန်
 သင်္ခါရ၊ ဥပါဒါန်ဝိညာဉ်-လို့ ခေါ်ရမယ်။ အဲဒါကို ပါဠိစည်းကမ်းကျအောင်
 ဆိုတော့ ‘ရူပပါဒါန်၊ ဝေဒနပါဒါန်၊ သညပါဒါန်၊ သင်္ခါရပါဒါန်၊ ဝိညာဏုပါ
 ဒါန်’-ပေါ့။

အဲဒါတွေက အတိတ်-အနာဂတ်-ပစ္စုပ္ပန်၊ တွင်း-ပြင်၊ နီး-ဝေး၊
 ကြမ်း-နု၊ ယုတ်-မြတ် အစိတ်တွေစုတော့ ‘ခန္ဓ’-ဖြစ်တာပေါ့။ အဲသည်တော့
 အဲသည်လူမဟုတ်တဲ့ရုပ်အစုကို ‘ရူပပါဒါနက္ခန္ဓ’၊ ဝေဒနာအစုကျတော့
 ‘ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓ’၊ သညာကျတော့ ‘သညပါဒါနက္ခန္ဓ’၊ သင်္ခါရကျတော့
 ‘သင်္ခါရပါဒါနက္ခန္ဓ’၊ ဝိညာဉ်ကျတော့ ‘ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓ’-ခေါ်ရတော့
 တာပေါ့။

သည်တော့ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓာ- အစစ
 တွေဟာ လူခန္ဓာတွေ မဟုတ်တာတွေ-လို့မှတ်ရလိမ့်မယ်။
 အရိယဝေါဟာရ ‘ခန္ဓ’-ရဲ့ အရဟာ အဲသည်ခန္ဓာတွေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရ ခန္ဓတ္ထ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တွေ
ဟာ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်မည်တိုင်း ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ကံနဲ့
ကံကျိုးထိုက်တဲ့ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တွေပဲ။ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓ၊
ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓ၊ သညပါဒါနက္ခန္ဓ၊ သင်္ခါရပါဒါနက္ခန္ဓ၊ ဝိညာဏပါဒါနက္ခ
န္ဓ-ဖြစ်ကြလိမ့်မယ်။ ဒါ အရိယဝေါဟာရ ‘ခန္ဓ’-ရဲ့ အရကောက်ပဲ။

၁၄၈။ အာယတန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘အာယတန’-လို့ ရှိတယ်။ ဒါကို မြန်မာမပြန်
ဘဲ ‘အာယတန’-လို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။ ‘နေရာ’-လို့ မြန်မာပြန်ရ
ဖို့ ရှိတယ်။ စိတ်စတဲ့တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့နေရာဖြစ်လို့ ဖြစ်ပေါ်ရာတွေကို
‘အာယတန’-ခေါ်ရတာပဲ။

အာယတနသရုပ်ဟာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် (နဲ့ အဲသည်
မှာထင်လာတဲ့အာရုံ) ခြောက်ပါးပေါ့။ အဲသည်အာယတနတွေကလည်း
နှစ်မျိုးရှိတယ်။ လူရဲ့ အာယတနတွေနဲ့ လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူရဲ့အာယတနမဟုတ်
တဲ့ အာယတနတွေပဲ။

လူရဲ့အာယတန မဟုတ်တဲ့ အာယတနတွေက ဘယ်ကြောင့်လူမှာ
လာဖြစ်နေရသလဲ? မေးခွန်းထွက်နိုင်တယ်။

အဲသည် အာယတနတွေဟာ လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူကြောင့်
ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘဲ၊ သံသရာစက်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အာယ
တနဖြစ်လို့ပဲ-ဖြေရမယ်။ ကိလေသာနဲ့ကံတွေက ဖြစ်စေ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လိုက်လို့ ဖြစ်ရတဲ့ အဲဒါရဲ့ အကျိုးဝိပါက်အာယတန ဖြစ်
လို့ပဲ။

အဲသည် လူ့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အာယတနဟာ အရိယဝေါဟာရ အာယ
တန မဟုတ်ဘူး။ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိပါက်အာယတနသာ အရိယဝေါဟာရ
အာယတနပဲ။ ဒါ အာယတနတ္ထ-ပဲ။

၁၄၉။ ဓာတု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဓာတု’-လို့ ရှိတယ်။ အဲဒါကိုလည်း မြန်မာမပြန်
ကြဘူး။ ‘ဓာတ်’-လို့ မြန်မာစကားမူပြု ခေါ်ကြတယ်။ ‘အဆောင်’
-လို့ မြန်မာလိုခေါ်ရဖို့ ရှိတယ်။ သည်ဓာတ်ကို သရုပ်အားဖြင့် အခံဓာတ်
ခြောက်ပါး၊ အတိုက်ဓာတ်ခြောက်ပါး၊ အပွင့်ဓာတ်ခြောက်ပါး-ဆိုပြီး တစ်
ဆယ့်ရှစ်ပါး ရတယ်။

အရိယဝေါဟာရ ‘ဓာတု’-ရဲ့ အနက်မှာတော့ ‘ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့
ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး’-ပဲ ရမယ်။ သရုပ်အားဖြင့် ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့-
‘မျက်စိ-နား-နှာ-လျှာ-ကိုယ်-စိတ်’-အခံဓာတ်ခြောက်ပါး။ ကံကြောင့်
ဖြစ်တဲ့ ‘အဆင်း-အသံ-အနံ့-အရသာ-အတွေ့-သဘော’- အတိုက်ဓာတ်
ခြောက်ပါးနဲ့ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ‘အမြင်-အကြား-အနံ့-အရသာ-အတွေ့-
အသိ’-အပွင့်ဓာတ်ခြောက်ပါးတို့ပဲ။

ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးဟာ လူမှာဖြစ်တတ်တဲ့ ဓာတ်တွေ ဖြစ်ပေမဲ့ လူကြောင့်ဖြစ်တဲ့ဓာတ် မဟုတ်တဲ့အတွက် လူရဲ့ဓာတ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး မဟုတ်ကြဘဲ၊ အစွဲဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသာ ဖြစ်တယ်။ အဲသည် အစွဲဓာတ်တွေဟာ အရိယဝေါဟာရ‘ဓာတ်’-ရဲ့ အရတွေ ဖြစ် တယ်။

အနီး(စာ)
မေတ္တိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၁၁)

စေတသိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၅၀။ လောဘ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာရှိတဲ့ ‘လောဘ’-ကို မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ လောဘ-လို့ပဲ ဗမာမှုပြုပြီး ခေါ်နေကြတယ်။ ပါဠိကတော့ ‘လုပ္ပတိတိ လောဘော’-ဆိုပြီး ‘လိုချင်တာကို လောဘ’-လို့ အနက်ဖွင့်တယ်။ အဲသည် လိုချင်တာ ကြီးတာကိုမှ ဗမာတွေက ‘လောဘကြီးတယ်’-ဆိုပြီး လောဘ အနက် ကောက်ကြတယ်။

အဲသည်မှာ ‘ကြီးတယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လောက်လို့ ပမာဏ မပြချင်ကြဘူး။ အဲဒါအတွက် ‘ဝိသမလောဘ’-လို့ ပြောလာကြတယ်။ ‘ဖောက်ပြန်တဲ့ လိုချင်တဲ့လောဘ’-ပေါ့။

သည်တော့ ‘မဖောက်ပြန်တဲ့ လိုချင်မှု သမမျှတတဲ့ လောဘ’-လို့ ရှိရဦးမလို ဖြစ်တယ်။ လောဘ-ဟာ သမမျှတတဲ့လောဘလို့ မရှိဘူးပဲ။ သည်တော့ လောဘအနက် မသိတော့တာပဲ။ လောဘ-က အနက်မသိလို့ မတော်ဘူး။

ဗုဒ္ဓဘာသာတွေရဲ့ ပင်မလုပ်ငန်းက ‘လောဘ(တဏှာ)’ ပယ်ဖို့ မဟုတ်လား။ မပယ်နိုင်သေးလျင် ပယ်ဖို့ ဦးတည်ထားရမယ်။ ပယ်နိုင်သမျှလည်း ပယ်နေရမယ်။ သည်တော့ လောဘအနက် မသိလို့ မတော်ဘူး ဖြစ်တာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မသိတော့ လောဘမဟုတ်တာတွေလည်း လောဘထင်ပြီး ရှောင်
ဖယ်ရှောင်ဖယ် လုပ်မယ်။ လွတ်အောင်ရှောင်လို့လည်း မရ ဖြစ်ပြီး၊ စိတ်
ဓာတ်တွေ ကျမယ်။ ကြာတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သိုးကလေး ဖြစ်သွားတာ
ခံရမှန်းသိသိ ခံရသွားတဲ့အဖြစ် ရောက်တာပဲ။ သည်တော့ ‘ဗုဒ္ဓဘာသာ
ဖြစ်ရတာ လူညံ့ဖြစ်ဖို့လိုလို’-ဖြစ်ရပြီပေါ့။ ဒါကြောင့် လောဘအနက်
တိတိကျကျသိဖို့ လိုတယ်။

‘လောဘ’-ဟာ လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူက ဖြစ်စေလိုက်တာ
ခံရတဲ့တရား မဟုတ်ဘူး။ လောဘရဲ့ အာရုံကလည်း လူ
မျက်စိ-နား-နှာ-လျှာ-ကိုယ်တို့နဲ့ သိရတဲ့ အပြင်အပမှာ
တကယ်ရှိနေတဲ့အာရုံ မဟုတ်ဘဲ၊ ‘လောဘ ဖြစ်တည်ခံရ
မည့်သူရဲ့ စိတ္တဇက ဖန်တီးလိုက်တဲ့ အာရုံ’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

ပုံစံအားဖြင့် အရူး၊အမူးနဲ့ ရောဂါသည်တွေ သိကြတဲ့အာရုံမျိုး
ဖြစ်တယ်။ အဲသည်အာရုံတွေဟာ အပြင်အပမှာ တကယ်တည်ရှိနေတဲ့
အာရုံတွေ မဟုတ်ကြဘဲ၊ အရူး၊အမူးနဲ့ ရောဂါသည်တွေရဲ့ စိတ္တဇက ထင်
ပေးလိုက်တဲ့အာရုံပဲ ဖြစ်သလိုမျိုးပေါ့။

ဒါကြောင့် လောဘဟာ လူမှာဖြစ်ပေမဲ့ လူဖြစ်ပစ္စည်း မဟုတ်ဘဲ၊
‘စက်ဖြစ်ပစ္စည်း’ ဖြစ်တယ်။ သံသရာစက်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ပစ္စည်းပဲ။ လော
ဘရဲ့အာရုံကလည်း လောကမှာ တကယ်ရှိတဲ့အာရုံ မဟုတ်တော့ ရချင်
ပေမဲ့ ရအောင်လုပ်လို့ ဘယ်တော့မှမရမည့် အာရုံပဲ။ ကြက်သွန်ကို အနှစ်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ရှာသူအလား မျက်ရည်ကျရတာပဲ အဖြစ်ခံရဖို့ ရှိတယ်-ဆိုတာလို လောဘ
အဖြစ်ခံရသူဟာ အရူးလို ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ဆင်းရဲရဲဖို့ပဲ ရှိတယ်။

ဒါကြောင့် လောဘဖြစ်နေခြင်းကို စိတ်ပင်ပန်းညစ်ညူးနေတယ်၊
စိတ်ရှုပ်ထွေးထုံးဖွဲနေတယ်၊ စိတ်ပိတ်နေတယ်၊ စိတ်အစွဲဖြစ်နေတယ်၊ စိတ်ဆာ
တွေဖြစ်နေတယ်၊ စတဲ့ စိတ္တဇနာမည်အမျိုးမျိုး အပြောခံရတာ ဖြစ်တယ်။
‘စိတ္တဇဖြစ်နေတယ်’ -ဆိုတာ မဟုတ်တာဖြစ်နေတာ၊ ရူးနေတာ ဆိုတာတွေရဲ့
နာမည်တွေပဲ။ စိတ်ရောဂါ ရနေခြင်းပေါ့။ စိတ်ဖောက်ပြန်နေခြင်းလည်း
ပြောလို့ရတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ ပင်မရည်ရွယ်ချက်ဟာ သည်လိုအဖြစ်တွေရဲ့ငြိမ်းရာ
နိဗ္ဗာန်ဆိုတာဆီရောက်ဖို့ပဲ။ ဒါကြောင့် လောဘကို မဖြစ်စေချင်ကြဘူး။
မဖြစ်စေချင်လို့ လောဘမဖြစ်အောင် ဂရုစိုက်ကြတယ်။ ဂရုစိုက် ကြပေမဲ့
အဲသည် လောဘကလည်း ဂရုစိုက်တုန်းပဲ မဖြစ်တာ၊ နည်းနည်းကလေး
လွတ်သွားလျင် ပြန်ဖြစ်တာပဲ။ အဲသည်လိုဖြစ်တာဟာ လောဘငြိမ်းအောင်
လုပ်နည်းမဟုတ်တာနဲ့ ငြိမ်းအောင်လုပ်တာ ဖြစ်လို့ပဲ။

လောဘငြိမ်းဖို့အတွက် လောဘမဖြစ်အောင် နေလို့မရဘူး။

လောဘကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကံနဲ့ဝိပါက်တွေအကုန် အပြစ်တွေ
မြင်အောင် လုပ်ရလိမ့်မယ်။

အဲဒါမြင်လို့ ကံနဲ့ဝိပါက်တွေကို မလိုချင်တော့တာဟာ လောဘ
ငြိမ်းတာ ဖြစ်လို့ပဲ။ အဲဒါမမြင်လျင် လောဘမဖြစ်အောင် နေပေမဲ့ လော
ဘငြိမ်းတာ မဖြစ်ဘူးပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မငြိမ်းလျင် လောဘက ဖြစ်နေသလားတော့ မေးဖွယ်ပေါ့။ ဖြစ်တော့မနေဘူး၊ ဒါပေမဲ့ အဲသည် ဖြစ်မနေတာဟာ ငြိမ်းတာမဟုတ်ဘူး ပြောရမယ်။ ငြိမ်းတာမဟုတ်လျင် အဲသည် လောဘမဖြစ်နေတာကို ဘယ်လိုပြောမလဲဆိုလျင်တော့၊ အသင့်လျော်ဆုံး ပြောရမှာကတော့ ‘ငုပ်နေတာ၊ လောဘအိပ်နေတာ’ -လို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

လိုချင်တာဟာ ကြီးချင်ကြီး၊ ငယ်ချင်ငယ်၊ ရှေးက ခံစားဘူးတဲ့အဖြစ်ကိုဖြစ်စေတဲ့ ကံရဲ့အာရုံမျိုးကို စိတ်စွဲပြီး၊အဲဒါမျိုးလိုလို ထင်ရတဲ့ အာရုံ လိုချင်တာဆိုလျင် ‘လောဘ’ -ပဲ။

၁၅၁။ ဒေါသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဒေါသ’ -လို့ ရှိတယ်။ ဒေါသကိုလည်း မြန်မာမပြန်ကြဘဲ ‘ဒေါသ’ -လို့ပဲ မြန်မာက မွေးစားလိုက်ကြတယ်။ မြန်မာမပြန်ဘဲ အလုံးလိုက် မွေးစားလိုက်တော့ မြန်မာတွေ ဒေါသ -ကို အနက်မထင်ကြတော့တာပဲ။

ဒေါသကို မြန်မာမပြန်ကြပေမဲ့ ဒေါသဖြစ်တာကို ဖော်ပြတဲ့အခါ သုံးတဲ့ မြန်မာစကားတွေတော့ ရှိတယ်။ စိတ်ဆိုးတယ်၊ စိတ်တိုတယ်။ စိတ်ပျက်တယ်၊ စိတ်နာတယ်၊ အစစပဲ။ သည်လို သုံးနေကြပေမဲ့ ဒါတွေအားလုံး ဒေါသအနက်ဖြစ်ဖို့တော့ မလွယ်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ခံစားချက်ဆိုးကို ခံစားရပြီဆိုလျှင် စိတ်ဆိုးတယ်-ဆိုတာ ဖြစ်ပြီ ပေါ့။ စိတ်တို၊ စိတ်ပျက်၊ စိတ်နာတွေလည်း သည်အတိုင်းပဲ။ ခံစားချက်ဆိုး လျက်နဲ့ စိတ်က သာယာနေဖို့တို့၊ စိတ်က ရှည်နေဖို့၊ စိတ်က ကောင်းနေဖို့ တို့ဆိုတာ ဘယ်ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ။

ခံစားချက်ဆိုးဆိုတာ သူများက ကိုယ့်ကိုနှစ်နာအောင် အလုပ်ခံ အပြောခံ အနေခံရတဲ့အခါမှာ ဖြစ်တာတွေပဲ။ ခံစားမှုပျောက်တော့လည်း ခံစားရတုန်းကဖြစ်တဲ့ စိတ်အတိုင်း ဆိုးနေ၊ နာနေတဲ့စိတ်တွေ ပြန်လည် အောက်မေ့တိုင်းလည်း ပေါ်မှာပဲ။ ဒါတွေဟာ ခံစားချက်နဲ့စပ်တဲ့ အမည် တွေပဲ။

‘ဒေါသ’-ဆိုတာဟာ ‘သည်လို ခံစားချက်ဆိုးကို ပေးသူ ကို ဖျက်ဆီးပစ်မယ်၊ ပျက်စီးစေချင်တယ်’-ဆိုတဲ့ စိတ် ဓာတ်ရဲ့ အမည်ပဲ။ ‘

သူများကို ဖျက်ဆီးချင်စိတ်ရဲ့ အမည်ပေါ့။ ဒေါသဟာ ခံစားချက် ဆိုးနဲ့ တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်တတ်တဲ့စိတ် ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ခံစားချက်ဆိုးရဲ့ အမည်တော့ မဟုတ်ဘူး။ ခံစားချက်ဆိုးပေမဲ့ အဲဒါပေးသူကို ပျက်စီးစေချင် တဲ့စိတ် မဖြစ်သူတွေရှိတယ်။ ဝဋ်ကိုသိသူပေါ့။

ခံစားချက်ဆိုးလျှင် စိတ်တိုမှာပဲ။ စိတ်သာမကဘူး၊ ရုပ်ပါတိုမယ်။ အပြောလည်း တိုမယ်။ အပြုလည်း တိုမယ်။ တိုတယ်-ဆိုတာ မြန်လာတာ ပေါ့။ ဒါတွေဟာ ဒေါသမဟုတ်ဘူး။ သူများကို ဖျက်ဆီးချင်တာ မဟုတ် လို့ပဲ။ သူများကို ပျက်စီးစိတ်ဖြစ်တာကမှ ဒေါသဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၅၂။ မောဟ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘မောဟ’-ကို မြတ်စွာဘုရား ဒေသနာတွေမှာရှိ
တယ်။ ဒါကို မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ ‘မောဟ’-လို့ပဲ မြန်မာစကား
အဖြစ် မွေးလိုက်ကြတယ်။ အဓိပ္ပါယ်အနက်အဖြစ် ‘အာရုံ၏သဘောကို
ဖုံးလွှမ်းခြင်း’-လို့ ဖော်ကြတယ်။

သည်အနက်တွေဟာ မထိရောက်ဘူး။ ‘မောဟ’-ဆိုတဲ့ အရိယ
ဝေါဟာရရဲ့အနက်ဟာ ဒုက္ခကို ဒုက္ခလို့ မသိကာမျှတောင် မဟုတ်ဘဲ၊
သုခ-လို့ ပြောင်းပြန်လန်အောင်သိခြင်း ဖြစ်တယ်။ သည်လိုသိတာဟာ
တလွဲသိတာဖြစ်လို့ ‘သိတယ်’-လို့ ဖြေမည်အစား၊ ‘မသိဘူး’-ဆိုတဲ့ အဓိ
ပ္ပါယ် ဖြစ်တာပေါ့။ ဒါကြောင့် မောဟ-ကို ‘မသိခြင်း’-လို့ ပြောရတာပဲ။

‘မောဟရဲ့အနက်ဟာ ‘ဒုက္ခကိုမသိခြင်း’- အမည်ပဲ။ ‘ဒုက္ခ
မသိဘူး’-ဆိုတာ ‘ကံတွေရဲ့အပျက်တွေကို မသိဘူး’-လို့
ပြောတာရဲ့အမည်ပဲ။

၁၅၃။ ဒိဋ္ဌိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရမှာ ‘ဒိဋ္ဌိ’-ကို ဘုရားဒေသနာတွေမှာ လာတယ်။
ဒါကို မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ ဒိဋ္ဌိ-လို့ပဲ မြန်မာမူပြုကြတယ်။ အရပ်
စကားအဖြစ် ‘အယူမှားတာရဲ့အမည်’-အဖြစ် ပြောကြတာတော့ ရှိတယ်။

ဘယ်မှာယူတာ မှားတာလဲ?

ဘာကို ယူတာမှားတာလဲ?

ဒိဋ္ဌိရဲ့ အယူမှားခံတရားကို မပြောကြဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒိဋ္ဌိဟာ အပြည့်အစုံပြောလျင် မိစ္ဆာ ထည့်ပြီး ပြောရမယ်။ ဒါမှ ‘အယူမှား’-ဖြစ်မယ်။ ဘာကို အယူမှားတာလဲ-တော့ ပြောဖို့လိုတယ်။ ကိုယ့်မှာမဖြစ်ဘူးတာကို ဖြစ်ဖူးတယ်-အယူမှားတာ၊ ဖြစ်ဖူးတာကို မဖြစ်ဘူး-အယူမှားတာတွေ ရှိနိုင်တယ်။ ဒါတွေဟာ ‘(မိစ္ဆာ)ဒိဋ္ဌိ’-လား?

အရိယဝေါဟာရ ‘(မိစ္ဆာ)ဒိဋ္ဌိ’-ဟာ ဒါတွေမဟုတ်ဘူး။ ဒိဋ္ဌိအဖြစ် ခံတရားဟာ ကိုယ့်ကိုယ်အဖြစ် တည်ရှိနေကြတဲ့ ရုပ်တွေနာမ်တွေလည်း မဟုတ်ကြဘူး။

ကိုယ့်ကိုယ်ပေါ်မှာ ယာယီအဖြစ် တည်ရှိလာတဲ့ လွဲမှား
အသိကြောင့် ပြုလုပ်တဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံးအမှု အဖြစ်ထဲ
မှာပါတဲ့ ရုပ်တွေနာမ်တွေပဲ။ (အစွဲ ရုပ်တွေနာမ်တွေပဲ)။
အဲဒါတွေကို ‘ဒါတွေဟာ ငါရဲ့ကိုယ်ပဲပေါ့’-လို့ လုပ်တာ
ဟာ ‘ဒိဋ္ဌိ’-ပဲ။

တခြား မဟုတ်တာတွေကို အဟုတ်လို့သိတာတွေဟာ အရိယဝေါဟာရ ဒိဋ္ဌိရဲ့အနက် မဟုတ်တာတွေပဲ။

၁၅၄။ မာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘မာန’-ကို ဘုရားဒေသနာတွေမှာ ရှိတယ်။ မာန-ကိုလည်း အနက်မပြန်ကြဘူး။ ‘မာန’-လို့ပဲ ဗမာမူပြုကြတယ်။ သည်လို အရိယဝေါဟာရတွေကို မြန်မာမပြန်ကြဘဲ ဗမာမူပဲ ပြုပြီး သုံးကြတာဟာ မြန်မာပြန်စရာအနက် မရှိလို့ပဲ။ ဗမာမှာ အရိယာကလည်း ရှိခဲ့ဖူးတာ မဟုတ်တော့ အဲသည်အရိယာဆီမှာ အပယ်ခံရပြီးတဲ့မာနတို့ ဒိဋ္ဌိတို့၊ လောဘ-ဒေါသ-မောဟတို့ ဆိုတာကလည်း ရှိတာမှမဟုတ်တာ မဟုတ်လား။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အနက်မရှိတော့ အနက်အသိလည်း မသိတော့တာပေါ့။ အောက်စီဂျင်ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရ ဗမာပြေ ရောက်လာတယ်။ ဗမာတွေမှာ အောက်စီဂျင်ကို တွေ့ဖူးတာမရှိဘူး။ သည်တော့ အဲဒါရဲ့ဝေါဟာရလည်း ဗမာမှာ မရှိဘူး။ သည်တော့ ဗမာစကားနဲ့ အောက်စီဂျင်ကို ခေါ်စရာစကားမရှိ ဖြစ်တာပေါ့။ သည်တော့ အောက်စီဂျင်ကို ‘အောက်စီဂျင်’-လို့ပဲ ဗမာမှု ပြုပြီး မွေးယူရတော့တာပဲ။

အရိယဝေါဟာရ ‘မာန’-လည်း သည်လိုပဲ။ ဗမာပြန်စရာ အနက်က ဗမာမှာ မရှိခဲ့ဘူးတာဆိုတော့ ဗမာက အနက်အသိ မသိတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် မာနကို ‘မာန’-လို့ပဲ သုံးရတော့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ပါဠိ ဋီကာတွေမှာ တော့ ‘ငါအမြတ်ဆုံး-ဆိုပြီး မှန်ကင်းလို ထောင်လွှားတာမျိုး’-ဟာ မာန-အနက်ပဲလို့ပြောတာ ရှိတယ်။ ဒါအရိယဝေါဟာရ မာန-အနက် မဟုတ်ပါဘူး။

ကိုယ်က တကယ်အမြတ်ဆုံးဖြစ်နေလို့ အမြတ်ဆုံးဖြစ်နေတယ် မှတ်တာမျိုးဆိုလျင် မကောင်းဘူး-ဘယ်လိုပြောရပါ့မလဲ။ ဘုရားဆိုလျင် ‘သေဋ္ဌော အဟ မသ္မိ လောကဿ’-ဆိုတာမျိုး ပြောခဲ့တာပဲ။ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ပြောတာဆိုလျင်တော့ လွဲတာပေါ့။ လွဲတာပြောတာ ‘မာန’-ပြောမလား?

ငွေကြေးသိန်းတစ်ထောင်ရှိလို့ ‘ရှိတယ်’-သိပြီး ရှိသူလိုနေထိုင်တာဟာ ‘မာန’-လား? မရှိဘဲ ရှိတယ်ထင်ပြီး ရှိသူလိုနေတာ ‘မာန’လား? အဲဒါတွေဟာ အရိယဝေါဟာရ ‘မာန’-မဟုတ်ကြဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရ ‘မာန’-ရဲ့ အာရုံဟာ ဟိုဟို သည်သည်
အာရုံတွေ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ပြုလုပ်ထားတဲ့ ကိုယ်-နှုတ်-
နှလုံးလွန်ကျူးမှု၊ ကံနဲ့ကံကျိုးအာရုံတွေပဲ။ အဲသည်ကံတွေ
ကို ‘ငါ-ပဲ’-လို့သိနေတာဟာ ‘မာန’-ပဲ။

‘ငါလုပ်ထားတဲ့အဖြစ်’-လို့ ‘ငါ-ပဲ’-သိတာ မမှန်ဘူးလား? မေးဖို့
ရှိပါတယ်။ ငါလုပ်ထားတဲ့ကံဖြစ်လို့ ‘ငါ-ပဲ’-ဆိုလျင် မှန်မှာပါ။ ဒါပေမဲ့
အဲသည်ကံက ငါလုပ်ထားတဲ့ကံ မဟုတ်ဘူး။ ကိလေသာကြောင့်ဖြစ်တဲ့
ကံ-ပဲ။ ဒါကြောင့် ‘ငါ-ပဲ’ သိတာ မမှန်ဘူး။ ‘ကိုယ်လုပ်တဲ့ကံ မဟုတ်တာ
ကို ကိုယ်လုပ်တဲ့ကံပဲလို့ လုပ်တာ’-ဖြစ်လို့ ‘မာန’-လို့ အရိယဝေါဟာရမှာ
ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။

၁၅၅။ ဝိစိကိစ္ဆာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဝိစိကိစ္ဆာ’-ကို ဘုရားဒေသနာများမှာ ဟောခဲ့
တယ်။ အဲဒါကိုလည်း မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ ‘ဝိစိကိစ္ဆာ’-လို့ပဲ
ဗမာ မှု ပြုကြတယ်။

‘ယုံမှားတွေးတောခြင်း’-လို့တော့ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ကြတာတွေ ရှိ
တယ်။ အဲသည်ဝိစိကိစ္ဆာရဲ့အနက်က ‘ဘာကိုယုံမှားတွေးတောတာရဲ့ နာ
မည်’-လဲ?

ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတဲ့ အရိယဝေါဟာရရဲ့ အာရုံဟာ ‘ကံနဲ့ ကံ
ကျိုး’ တို့ပါပဲ။ ကံကိုလည်းမသိဘဲ ကံအကျိုး ကိုလည်း

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မသိဘဲ၊ ဟိုမမွေးမီက ကံတွေက သည်ဘက်ကို ဖြစ်စေ
သည်ဘက်ကံတွေကလည်း နောင်သေပြီးနောက်မှာ အဖြစ်
တွေဖြစ်စေမှာတွေလား? သည်လို မသိမမြင်ခြင်းနဲ့ တွေး
တဲ့အတွေးတွေဟာ ‘ဝိစိကိစ္ဆာ’-ပါ။

တခြားယုံမှားမှုတွေ ဖြစ်တဲ့ လူလား? တိရစ္ဆာန်လား? သစ်ပင်
လား? အသေလား? အရှင်လား?၊ တွေးတောတာတွေဟာ ဝိစိကိစ္ဆာ
အရိယဝေါဟာရ မဟုတ်ကြဘူး။

၁၅၆။ ဥဒ္ဓစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဥဒ္ဓစ္စ’-ကို ဘုရားက ဒေသနာတွေမှာ ဟော
တယ်။ ဒါလည်း မြန်မာမပြန်ကြဘဲ ဗမာမှုအဖြစ် ‘ဥဒ္ဓစ္စ’-လို့ပဲ
ခေါ်ကြတယ်။

ဒါပေမဲ့ ‘ပျံ့လွင့်ခြင်း’-လို့တော့ ပြန်ထားတာတွေ ရှိတယ်။ ဒါတွေ
လည်း ပြည့်ပြည့်ဝဝ မသုံးကြဘဲ ဥဒ္ဓစ္စ-လို့ပဲ သုံးကြတယ်။

ဥဒ္ဓစ္စ=ပျံ့လွင့်တယ်-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ။ စိတ်ကို ဟိုရောက်
သည်ရောက်ကူးတာလား။ သည်လိုပဲ ထင်ချင်ကြတယ်။ စိတ်ဟာ သည်
လိုပဲ ကူးရတဲ့ဟာ ဖြစ်တယ်။ သည်တော့ ပျံ့ရမှာပေါ့။ ပျံ့တာမှားသလား-
မေးဖို့ပဲ။

အရိယဝေါဟာရ ‘ဥဒ္ဓစ္စ-စိတ်ပျံ့တယ်’-ဆိုတာ သည်လို
ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ကံနဲ့ ကံရဲ့အကျိုး အသိတွေဟာ
အမှန်တွေပဲ-မသိတဲ့အတွက် လူကို ပုံအမျိုးမျိုးဖြစ်စေတာ

တွေဟာ ရှေးကံတွေလား? ဓာတ်တွေ-နတ်တွေလား?

အစစ သည်လို အမှန်အကန်နဲ့လွဲချော်တဲ့ စိတ်ပျံ့တာဟာ

ဥဒ္ဒစ္စ-ပဲ။

သည်လိုမဟုတ်ဘဲ အဖြစ်တွေနဲ့စပ်ပြီး ဆိုင်တဲ့အစိတ်အပိုင်းကလေး
ရရာက အဲသည်ဘက် စိတ်ကူးသွားတာမျိုးဟာ ပျံ့တာ မဟုတ်ဘူး။

၁၅၇။ ကုက္ကစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ကုက္ကစ္စ’-ကို ဘုရားက ဒေသနာများစွာမှာ ဟော
ခဲ့တယ်။ ကုက္ကစ္စကို ‘ကုက္ကစ္စ’-လို့ပဲ ဗမာမူပြုကြတယ်။ မြန်မာ
မပြန်ကြဘူး။ ပြု-မပြု ဒုစရိုက်-သုစရိုက်တွေနဲ့စပ်ပြီး စိုးရိမ်ပူပန်တာဟာ
ကုက္ကစ္စ-ပဲလို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တာတွေတော့ ရှိတယ်။

မလွတ်မြောက်မှုတရားများကိုပဲ ကျင့်ခဲ့ပြီး၊ လွတ်မြောက်မှု
တရား မကျင့်မိတာအတွက် စိတ်ပျက်ရှက်နိုးတဲ့အဖြစ်ဟာ
ကုက္ကစ္စပဲ။

၁၅၈။ ဣဿာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဣဿာ’-ကို ဘုရားက ဒေသနာတွေမှာ ဟော
တယ်။ ဒါလည်း ဗမာမပြန်ကြဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဝန်တိုတဲ့အဖြစ်ဆို
တာတော့ သိကြတယ်။

‘သူများတွေရဲ့ ကောင်းတဲ့ကံတဲ့ အရိယဖြစ်တာကို မလို
လားနေတာဟာ ဣဿာ-ပ’။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၅၉။ မစ္ဆရိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘မစ္ဆရိယ’-လို့ ဘုရားဟော ဒေသနာတွေမှာ ရှိတယ်။ ဒါရဲ့ အနက်လည်း မဖွင့်ကြဘူး။ ဒါပေမဲ့ မနာလိုတာဟာ ‘မစ္ဆရိယ’-ပဲ။ ဒါရဲ့အနက်တော့ သိပ်မပေါ်ဘူး။

မိမိရဲ့ အရိယအဖြစ်ကို မိမိပဲ ဖြစ်ချင်တယ်၊ သူများတွေ

အရိယာ မဖြစ်စေချင်ဘူး-ဆိုတာမျိုးဟာ မစ္ဆရိယ-ပဲ။

ဒါမျိုးဟာ အရိယာမှာ ပယ်ပြီးနေပြီပဲ။ အရိယမဖြစ်ဘဲ အရိယာဖြစ်တယ်-ထင်နေသူတွေက ဒါမျိုးတွေ ဖြစ်တာပဲ။

၁၆၀။ ထိန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ထိန’-လို့ ဘုရားဒေသနာတွေမှာ လာတယ်။ဒါကိုလည်း မြန်မာလို မပြန်ကြဘူး။ စိတ်မခန့်တာ-လို့တော့အနက် ဖွင့်တယ်။

အရိယတရားနဲ့စပ်ပြီး စိတ်သွင်းလို့ မရဘဲ ဖြစ်တဲ့အဖြစ်၊

အရိယတရားကို စိတ်မကူးနိုင်တဲ့အဖြစ်ဟာထိန-တရားပဲ။

၁၆၁။ မိဒ္ဓ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘မိဒ္ဓ’-လို့ ဘုရားဟော ဒေသနာတွေမှာ လာတယ်။ ဒါလည်း မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ စေတသိက်တွေ မခန့်တာ-လို့တော့ ဖွင့်တာရှိတယ်။

အရိယတရား စိတ်ကူးတဲ့အခါ စိတ်တွေလည်းလေးလံပြီး၊

စိတ်ကူးတွေလွတ်ကျပြီး ဘဝင်ကျတဲ့အဖြစ် ရောက်စေတာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဟာ ‘မိဒ္ဓ’-ပဲ။

၁၆၂။ အဟိရိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အဟိရိက’-လို့ ဘုရားဟော ဒေသနာတွေမှာရှိ
တယ်။ မရှက်ခြင်း-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဘယ်မှာ မရှက်တာ
လဲ? ဘာကိုမရှက်တာလဲ? မေးရမယ်။

ကာမရူပအရူပ အကုသိုလ်-ကုသိုလ်ကံတွေ ပွားများအား
ထုတ်ဖို့ မရှက်တာရဲ့ နာမည်ဟာ ‘အဟိရိက’-ရဲ့အမည်
ပဲ။

၁၆၃။ အနောတ္တပ္ပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အနောတ္တပ္ပ’-လို့ ဘုရားဟောဒေသနာတွေမှာ ရှိ
တယ်။ မကြောက်လန့်တတ်တာ-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဘာကိုလဲ?
ဘယ်လိုလဲ? မကြောက်လန့်တာ-လို့ မေးရမယ်။

လောကီကံတွေဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရတွေကိုပြုရမှာ မကြောက်
လန့်တာဟာ အနောတ္တပ္ပ-ပဲ။

၁၆၄။ သဒ္ဓါ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သဒ္ဓါ’-ကို ဘုရားက ဒေသနာများမှာ ဟောတယ်။
ဒါလည်း သိပ်ကြီး မြန်မာပြန်တာမလုပ်ကြဘူး။ ‘ယုံကြည်ခြင်း’-
ဆိုပြီး အဓိပ္ပါယ်တွေ ဖွင့်ကြတယ်။ ဒါက သဒ္ဓါနက်ပဲ။

အရိယဝေါဟာရ ‘သဒ္ဓါ’-ဟာ ဘာကိုယုံကြည်တာလဲ? ဘယ်လို
ယုံကြည်တာလဲ? ‘လွန်ကျူးမှု’-ဟာ ‘လွန်ကျူးချင်’-လို့ ဖြစ်တယ်။ ‘လွန်
ကျူးချင်တာဟာ လွန်ကျူးသူဖြစ်လို့’- ဖြစ်တယ်။ ‘လွန်ကျူးသူ’-ဟာ
လွန်ကျူးမှုဖြစ်လို့-ဖြစ်တယ်။

သည်လို ‘ကံ-ဝိပါက်-ကိလေသာတို့ စက်ဖြစ်ပုံကို ယုံ
ကြည်တာဟာ သဒ္ဓါ’-ပဲ။

၁၆၅။ သတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘သတိ’-လို့ ဘုရားဟော ဒေသနာများစွာမှာ ရှိ
တယ်။ အဲသည် သတိ-လည်း မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ ‘သတိ’-
ကို ‘သတိ’-လို့ပဲ ဗမာမှုပြုကြတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယဝေါဟာရ သတိ-
နဲ့ မကွဲပြားဘူး။

ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက ‘သတိ’-ကိုပွားနေကြောင်း ပြောတဲ့ ဒကာ
တစ်ဦးကို ဘုတောပြီး မေးတယ်။ ‘မန္တလေးနဲ့သည်မြို့ကြားမှာ ဘူတာတွေ
အများကြီးကို ကိုယ်တိုင် ဖြတ်ကျော်ဘူးတာပဲ။ အဲဒါ ဘူတာဘယ်လောက်
ရှိသလဲ’လို့ပဲ။ ‘ဒါမှ မသိလျင် သတိထားတယ်မကြွားနဲ့’-ဆိုတဲ့ အပေါက်မျိုး
ပဲ။

အရိယဝေါဟာရ ‘သတိ’-ဟာ ဘယ်အနက် ရှိသလဲ။
‘သင်္ခါရတို့၌ ‘ဝယ(အပျက်)’-သဘော အောက်မေ့မှုဟာ
သတိ’-ပဲ။

၁၆၆။ ဟိရိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဟိရိ’-ကို ဘုရားက ဒေသနာများစွာမှာ ဟောတယ်။ ဟိရိ-ကို ဗမာပြန်တယ်မရှိဘူး။ ဗမာမှုပြုပြီး ဟိရိ-လို့ပဲ သုံးကြတယ်။ ရှက်ခြင်း-လို့တော့ သဒ္ဒါနက် နားလည်ကြတယ်။

အရိယဝေါဟာရ ဟိရိ-ရဲ့အနက်က မကောင်းပြုတာလူမိ
သွားမှာ ရှက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ‘ကာမရူပအရူပကံများ
ပြုရမှာရှက်ခြင်း-ဟာ ဟိရိ’-ပဲ။

၁၆၇။ ဩတ္တပ္ပ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဩတ္တပ္ပ’-ကို ဒေသနာများမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဒါလည်း မြန်မာမှုပဲပြုပြီး ဩတ္တပ္ပ-လို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။ မကောင်းမှုကိုကြောက်ခြင်း-လို့ ဖွင့်တာတော့ ရှိတယ်။

အရိယဝေါဟာရ ဩတ္တပ္ပ-အနက်မှာ မကောင်းမှုက
အကုသိုလ်တင် မဟုတ်ဘူး။ ဒုက္ခထိုက်တဲ့ ကံ-ဝိပါက်
အားလုံးပဲ။ သည်တော့- အဲသည် ‘ကံသံသရာလည်ရမှာ
ကြောက်တာမှပဲ ‘ဩတ္တပ္ပ’-အနက် ဖြစ်တယ်။

၁၆၈။ အလောဘ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အလောဘ’-ကို ဒေသနာတွေမှာ ဘုရားဟောတယ်။ အလောဘ-လည်း မြန်မာမှုပဲပြုပြီး အလောဘ-လို့ပဲခေါ်ကြတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

စိတ္တဇအမြင်နဲ့ မြင်ရကြားရ-အစစ အာရုံတွေကို လိုချင်တာ
‘လောဘ’-ဆိုတော့ ‘အလောဘ’-က စိတ္တဇအာရုံတွေကို စိတ္တဇအာရုံတွေ
မှန်းသိပြီး ‘လိုချင်မှုမဖြစ်တော့တာရဲ့ နာမည်’-ဖြစ်တယ်။

လိုချင်တယ်ဆိုတာ လုံးဝမဖြစ်တာ-လို့ အလောဘကို အနက်
ပေး မမှားဘို့လိုမယ်။ တကယ်အသုံးလိုတာကိုတောင် လိုချင်ရကောင်း
မှန်း မသိတော့လျင် သစ်ငုတ်လိုလူ ဖြစ်သွားမယ်။

သည်တော့- အရိယဝေါဟာရ ‘အလောဘ-ရဲ့အနက်ဟာ
စိတ္တဇလိုချင်စရာတွေကို မလိုချင်တာရဲ့နာမည်’ ဖြစ်တယ်။

၁၆၉။ အဒေါသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ

ရိယဝေါဟာရမှာ ‘အဒေါသ’-လို့ ရှိတယ်။ ဒါကို ဒေသနာတွေ
မှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဒါကို တိတိကျကျတော့ မြန်မာမပြန်ကြ
ဘူး။ မေတ္တာ-ဆိုပြီး ပြောကြတာတော့လုပ်တယ်။ အဒေါသ-အနက်မသိ
လို့ မေတ္တာ-ဖွင့်တာ။ မေတ္တာ-အနက်က ပိုမသိတာပဲ။

မေတ္တာ-ဟာ ဒေါသရဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်ဆိုပြီး အဒေါသ-ကို ‘မေ
တ္တာ’-လို့ ဖွင့်နေကြတာနေမှာပဲ။ မသိဘဲ အမှတ်နဲ့ပဲဖွင့်တော့ အဒေါသ-
အနက်လည်း မပေါ်တော့တာပဲ။

ဒေါသ-ဟာ ဖျက်ဆီးချင်တာ-လို့ ရမှာပေါ့။ ဖျက်ဆီးချင်တာက
ဘာဖြစ်လို့လဲ? ဘာမြင်လို့လဲ? စိတ္တဇဖြစ်လို့ ဖျက်ဆီးချင်တယ်။ စိတ္တဇ
အမြင်မျိုး မဖြစ်တော့လျင် မဖျက်ဆီးချင်တော့တာပေါ့။

စိတ္တအေမြင်အာရုံမှာ သူ့အတွက် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်တယ် -
လို့ သူက ပြန်မြင်ပြန်တော့ ဖျက်ဆီးချင်စိတ် ဖြစ်တာပဲ။

‘စိတ္တအေမြင်အာရုံ မရှိတော့ အဲသည် အာရုံကလည်းသူ
အတွက် အနှောင့်အယှက်-လို့ မမြင်တော့တာကြောင့်
ဒေါသမဖြစ်တော့ပဲ ဖြစ်တာဟာ ‘အဒေါသ’-ပဲ။

ဒါကိုပဲ ‘မေတ္တာ’-ပြောတာပေါ့။

‘မေတ္တာ’-ဆိုတာ မြင်ရတဲ့အာရုံဟာ စိတ္တဖြစ်ပေါ်နေတဲ့
အာရုံ ဖြစ်ဦးတော့၊ အဲသည်စိတ္တအေဖြစ်ဟာ ‘အာရုံရှင်’-
မဟုတ်ဘူး-လို့ စိတ္တအေမြင်ကို ကျော်လွန်ပြီး မြင်သူရဲ့
စိတ်ထားပဲ။ အဲဒါ ‘မေတ္တာ’-ပေါ့။

၁၇၀။ အမောဟ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အမောဟ’-ကို ဘုရားဒေသနာတွေမှာ လာတယ်။
ဒါကို ‘ပညာ’-လို့တော့ အနက်ပြန်ကြတယ်။ မောဟ-ရဲ့ ဆန့်ကျင်
ဘက်ပေါ့။ မောဟ-ဆိုတာ ‘မသိခြင်း’-ဆိုတော့ အမောဟ-က ‘သိခြင်း’-
ဖြစ်လာပြီး သိတာ ‘ပညာ’-ဆိုတော့ ‘ပညာ’-လို့ ပြောရတာပေါ့။

‘မောဟ’-ဆိုတာက ကံနဲ့ဝိပါက်တို့ရဲ့ အပြစ်အနာအဆာတွေ မသိ
တာ-ဆိုတော့ အပြစ်အနာအဆာမဲ့ အကောင်းမွန်တွေလို့ သိနေတာ မောဟ
ဖြစ်တာပေါ့။

‘အမောဟ’-ကတော့ အဲသည် ကံနဲ့ဝိပါက်တွေဟာ အ
ကောင်းအမွန်တွေ မဟုတ်ရုံ မကဘူး၊ အပြစ်အနာအဆာ
တွေတောင် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိတာရဲ့အမည်’-ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ပညာ’-ဆိုတာလည်း သည်လိုသိတတ်တာကို-ဆိုတာဖြစ်
တော့ ‘အမောဟ’-ဟာ ‘ပညာ’-ပဲပေါ့။

ကံဝိပါက်တွေက သည်လိုအသိခံရဖို့ မလွယ်ဘူး။ ကံဝိပါက်တွေ
ဟာ ခံစားမှု အကောင်းတွေ ရှိနေတယ်။ အဲသည်အသိဟာ ပေါ်လွင်နေ
တာဆိုတော့ အဲဒါပဲ သိကြတာပဲ။ အဲသည်အသိကို ထိုးထွင်းဖောက်ထွက်
ပြီး သိရတဲ့အသိဖြစ်လို့ ‘ပညာအသိ’-ဟာ မလွယ်ဘူး။ ‘အမောဟ’-
လည်းသည်လိုပဲ။ ဝေဒနာလိုသိတာကို ပြောင်းပြန်လှန်ပြီး သိရလို့ သိဖို့မလွယ်
တာပဲ။

၁၇၁။ ကရုဏာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ကရုဏာ’-ကို ဘုရားက ဒေသနာတွေမှာဟော
တယ်။ ကရုဏာကို မြန်မာမပြန်ကြတော့ဘဲ ဗမာမှုပဲ ပြုထားကြ
တယ်။ ‘သနားကြင်နာခြင်း’-ဆိုတာတွေနဲ့ အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ပြီး သုံးကြ
တာတွေတော့ ရှိတယ်။

အရိယဝေါဟာရ ‘ကရုဏာ’-ရဲ့ အနက်ဟာ- ‘ကံရုပ်-
ကံနာမ်တွေရဲ့ အလွမ်းမိုး ခံနေကြရသူတွေဟာ ချမ်းသာ-
ဆင်းရဲ တစ်မျိုးမျိုး ခံစံနေကြရမှာပဲ။အဲသည်သူတွေဥတု၊
အာဟာရ ပယောဂနှိပ်စက်ခံရတာ တွေ့လျင် သနားဖွယ်
တွေ ဖြစ်လျင် ကြင်နာသနားမှာ’-ပဲ။ အဲသည် အနေဟာ
အရိယဝေါဟာရ ‘ကရုဏာ’-ရဲ့ အနက်ပဲ။

၁၇၂။ မုဒိတာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘မုဒိတာ’-ကို ဒေသနာတွေမှာ ဘုရားဟောတယ်။
 ‘ဝမ်းသာမှု’-လို့ ပြောကြပေမဲ့ မုဒိတာကိုတော့ မြန်မာမပြန်ဘဲ
 မြန်မာမှုအဖြစ် ‘မုဒိတာ’-လို့ သုံးကြတယ်။

အရိယဝေါဟာရ ‘မုဒိတာ’-ရဲ့အနက်ဟာ ရရှိနေတဲ့ စည်းစိမ်တွေ
 မပျက်စေချင်တာ မဟုတ်ဘူး။

‘ကံနဲ့ဝိပါက်တွေရဲ့ အခြယ်လှယ်ခံနေ ရတာထဲက ဥတု၊
 အာဟာရ ပယောဂရဲ့ နှိပ်စက်မှုက လွတ်တာ တွေ့လျင်
 ဝမ်းသာဖွယ်အဖြစ် ဝမ်းသာကြည်နူးမှာ’-ပဲ။ ဒါကို ဝမ်း
 သာကြည်နူးတဲ့အနေဟာ ‘မုဒိတာ’-ဖြစ်တယ်။

၁၇၃။ ဥပေက္ခာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဥပေက္ခာ’-ဗြဟ္မဝိဟာရကို ဘုရားဒေသနာတွေ
 မှာ ဟောတာရှိတယ်။ အဲဒါလည်း မြန်မာမပြန်ကြဘူး။ သုံးလည်း
 သိပ်ကြီးမသုံးကြဘူး။

‘ဗြဟ္မဝိဟာရဥပေက္ခာ’-ဟာ ဝေဒနာဥပေက္ခာနဲ့ မတူဘူး။ ချမ်း
 သာ-ဆင်းရဲမဟုတ်တဲ့ ခံစားချက်ဟာ ‘ဝေဒနာဥပေက္ခာ’-ပဲ။ ‘ဗြဟ္မဝိဟာရ
 ဥပေက္ခာ’က ခံစားချက်အလတ်ရဲ့နာမည် မဟုတ်ဘူး။

‘သည်ကိလေသာပေါက်လို့ သည်ကံဝိပါက်တွေဖြစ်တာပဲ။
 သည်ကံဝိပါက်တွေ ဖြစ်လို့လည်း သည်ကိလေသာပေါက်

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

တာပဲ’-သိသူဟာ ‘နတ်ဒေဝါဖြစ်ဖြစ်၊ ဘီလူးသရဲဖြစ်ဖြစ်
သူ့အလုပ်နဲ့သူ ဖြစ်နေတာ’-လို့ သိတော့ ကျင်နာလည်း
မဖြစ်ဘူး။ ဝမ်းသာလည်း မဖြစ်ဘူး။ ‘သူ့အဖြစ်နဲ့သူ ဖြစ်
နေတဲ့ ‘တကြမဇ္ဈတ္တတာ’-ဖြစ်တာပဲ။ ဒါ ဥပေက္ခာဗြဟ္မ
ဝိဟာရ-ပဲ။

၁၇၄။ ပထဝီအာဒိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ပထဝီ-စသည်’-ကို ‘ပထဝီဓာတု ခေါ် ရာဟုလ’
အစရှိတဲ့ ဒေသနာတွေမှာ ဘုရားဟောတယ်။ အဲသည် ‘ပထဝီ’
စတာတွေကို ‘ပထဝီ--စတာတွေ’-လို့ပဲ ဗမာမှုပြုပြီး ခေါ်ကြတယ်။ ပထဝီ
ရဲ့ သဒ္ဒါနက်က ‘မြေ’-ဖြစ်တယ်။ ဘာသာရပ်အခေါ်မှာတော့ ‘မြေကြီး’-
ခေါ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ‘ခက်မာတဲ့လက္ခဏာရှိတဲ့သဘာဝ’-ကို ခေါ်တာပဲ။
အရိယဝေါဟာရမှာတော့ အဲသည် သဘာဝတိုင်းတောင် မဟုတ်ဘူး။

ဥတု-အာဟာရတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ခက်မာ သဘာဝဟာ
အရိယဝေါဟာရ ‘ပထဝီ’-မဟုတ်ဘူး။ ဥပါဒါန်ကြောင့်
ဖြစ်တဲ့ ခက်မာသဘာဝ’-တွေသာ ‘ပထဝီ’-ဖြစ်တယ်။
အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောတွေလည်း သည်လိုပဲ။ *

* ဖြည့်သိရန်- ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ‘ယိုဖွဲ့၊ ပူအေး၊ လှုပ်ထောက်’သဘာဝ
များသည်သာ အရိယဝေါဟာရ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော
တွေ ဖြစ်တယ်။

၁၇၅။ စက္ခုဓာတုဒိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘စက္ခုဓာတု-စတာ’-တွေကို ဆဆက္ကဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘စက္ခုဓာတ်’-ဆိုတာ ‘မျက်စိအကြည်’-လို့ သိနေကြတယ်။ သောတ-အစရှိတဲ့ ဓာတ်တွေလည်း နားအကြည်-စတာတွေလို့ သိကြတာပဲ။

‘အကြည်’-ဆိုတာ ဘာလဲ? အဆင်းနဲ့ဓာတ်ပြုတတ်တဲ့ သဘာဝ ဖြစ်မယ်။ သည်လိုပဲ အသံ,-စတာတွေနဲ့ ဓာတ်ပြုတတ်တဲ့ သဘာဝတွေ ကိုတော့ နားအကြည်,- -အစစအမည်တွေပေါ့။

မျက်စိအကြည်သဘာဝကို ‘စက္ခုဓာတ်’-လို့ ဆိုရတယ်။ သည် ဓာတ်ကတော့ လူမှာ အစကတည်းက ဖြစ်တည်နေပြီးသားပဲ။

‘ဥပါဒါန်တွေဖြစ်တဲ့အခါမှ ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ မျက်စိ

အကြည်သဘာဝ မျက်စိဓာတ် ဖြစ်တာ’-ပဲ။

အရိယဝေါဟာရ ‘စက္ခုဓာတု’-ရဲ့ အနက်ဟာ အဲသည် ‘စက္ခုဓာတ်’-ပဲ ရမယ်။ သောတ-အစစတွေလည်း သည်လိုပဲ။ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဖြစ်တာမဟုတ်တဲ့ စက္ခု၊ သောတ-အစစ အကြည်သဘာဝတွေဟာ အရိယဝေါဟာရ ‘စက္ခု-စတဲ့ဓာတ်တွေ’-မဟုတ်ဘူး။ *

* ဖြည့်သိရန် ဒါကြောင့် အရိယဝေါဟာရ သောတဓာတု၊ ဃာနဓာတု၊ ဇိဝှာဓာတု၊ ကာယဓာတု-တွေဟာ ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ နားအကြည်၊ နှာခေါင်းအကြည်၊ လျှာအကြည်၊ ကိုယ်အကြည်သဘာဝဖြစ်တဲ့ နားဓာတ်၊ နှာခေါင်းဓာတ်၊ လျှာဓာတ်၊ ကိုယ်ဓာတ်တွေ ဖြစ်မယ်။]

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၇၆။ ရူပဓာတုာဒိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ရူပဓာတု-အစစတွေ’-ကို ဒေသနာတွေမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ အဆင်းမှန်သမျှ အစစတွေကို ‘ရူပ-အစစ’-လို့
အနက်ဖော်ကြတယ်။

လက္ခဏာအတင်ခံ တရားဖြစ်တဲ့ ‘ရူပ-စတာတွေ’-ဟာ သည်
အနက်တွေ မဟုတ်ကြဘူး။

‘ဥပါဒါန်မျက်စိရှိသူမှာ မြင်ရတဲ့ အဆင်းရူပမျိုးဖြစ်တယ်။

‘ပိယာပိယရူပနဲ့ သာတာသာတရူပ’-တွေဟာ အရိယဝေါ
ဟာရ ‘ရူပဓာတု-စတာတွေ’-ဖြစ်တယ်။ *

* ဖြည့်သိရန်- [ဒါကြောင့် အရိယဝေါဟာရ သဒ္ဓဓာတု၊ ဂန္ဓဓာတု၊ ရသ
ဓာတု၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု ဆိုတာတွေဟာ ပိယာပိယနဲ့ သာတာ သာတ- သဒ္ဓ၊
ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတွေကို ဆိုလိုတာပဲ။]

၁၇၇။ စက္ခုဝိညာဏာဒိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘စက္ခုဝိညာဏဓာတု-အစစတွေ’-ကို ဒေသနာတွေ
မှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘မြင်စိတ်သဘာဝမှန်သမျှ-အစရှိတာတွေ’-
ကို ‘စက္ခုဝိညာဏဓာတ်-အစစ’-လို့ ပြောကြတယ်။

သည်ဒေသနာမှာလာတဲ့ ‘စက္ခုဝိညာဏဓာတ်- အစစ’
တွေဟာ လက္ခဏာသုံးဖြာ အတင်ခံရမည့် ဟာတွေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်တော့ သည်အရိယဝေါဟာရ ‘စက္ခုညာဏဓာတ်’-
အစစရဲ့ အရဟာ မြင်စိတ်မှန်သမျှ-အစစကို ‘စက္ခုညာ
ဏဓာတ်-အစစ’တွေ ကောက်လို့ မရဘူး။ ‘ဥပါဒါန်
ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စက္ခုညာဏဓာတ်-အစစတွေ’-ပဲကောက်
လို့ရမယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လာ ‘စက္ခုညာဉ်-အစစ’ တွေ
ပေါ့။

ကလေးသူငယ်တွေနဲ့ အရဟန္တရဲ့ ဥပါဒါန်တောင် မဖြစ်တတ်သေး
သူနဲ့ငြိမ်းပြီးသူတွေရဲ့ မြင်စိတ်=စက္ခုညာဏဓာတ်-အစစတွေဟာ သည်
ဒေသနာက အရိယဝေါဟာရ စက္ခုညာဏ=မြင်စိတ်ဓာတ်-အစစတွေ မ
ဟုတ်ဘူး ပြောရမယ်။ *

*ဖြည့်သိရန်- ဒါကြောင့်အရိယဝေါဟာရဖြစ်တဲ့ သောတဝိညာဏဓာတ်၊ ဃာန
ဝိညာဏဓာတ်၊ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတ်၊ ကာယဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်-
တွေဟာ ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လာ သောတဝိညာဉ်၊ ဃာန
ဝိညာဉ်၊ ဇိဝှာဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်၊ မနောဝိညာဉ်တွေပဲ-ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အနီး(၁၂)
စိတ်ဝင်စားမှု အချိန်အခါအရရှိရမည့်အခါ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၁၂)

မင်္ဂလဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၁၇၈။ ဗာလ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဗာလ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဗာလ-ကို ‘လူမိုက်’-လို့ မြန်မာလို အနက်ဖော်ကြတယ်။ အဓိပ္ပါယ်အနက်အဖြစ် ခိုး,ဆိုး,လိမ်ကောက်လူမျိုးကို ဗာလ-လို့ ဖော်ကြတယ်။

သည်ဒေသနာဟာ အရိယာဖြစ်သူ ဘုရားကဟောတဲ့ ဒေသနာ ဖြစ်တယ်။ အရိယာဖြစ်သူက ဗာလ-ကို ဖော်ခဲ့ပြီးအနက်အတိုင်းပဲ ထင်မှာလား? သည်အမေး ဖြေရမယ်။ အရိယာဟာ အရိယအဖြစ် မရောက်သေးတဲ့ ‘ဒုက္ခကို ဒုက္ခမှန်းမသိဘဲ၊ သုခလို့များတောင် မြင်တတ်သေးသူ’-ကို ‘လူမိုက်’-လို့ ပြောလိုလောက်တယ်။

ဒါကြောင့် ‘ဗာလ’-ရဲ့ အရိယဝေါ ဟာရတ္ထဟာ ‘ပုထုဇဉ် ဖြစ်တယ်’-လို့ အနက်ဖော်ရမယ်။

၁၇၉။ ပဏ္ဍိတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ပဏ္ဍိတ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ပဏ္ဍိတ-ကို ‘ပညာရှိ’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ အဓိပ္ပါယ်အနက်အဖြစ်နဲ့ စာပေအသိ၊ အကျင့်အကြံအသိ-အစစရှိသူကို ဖော်ကြတယ်။

သည်ဒေသနာဟာ အရိယာရဲ့ဒေသနာ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရ ဖြစ်တယ်။ သည်တော့-
ဒါရဲ့အနက်ဟာ-‘အရိယာအဖြစ်’-ကို ‘ပဏ္ဍိတ’-လို့ အ
နက်ဖော်ရမယ်။ အရိယအသိ မရှိသူဟာ ဘာတွေကို
ဘယ်လိုပဲသိသိ ပဏ္ဍိတမဟုတ်ဘူးပဲ။

၁၈၀။ ပူဇနေယျ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ပူဇနေယျ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ ‘ပူဇော်ထိုက်သူ’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ အဓိပ္ပါယ်အ
နက်အဖြစ် ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊-အစစအရေးတွေ
ပေးနေသူဟာ ပူဇော်ထိုက်သူ-လို့ အနက်ဖော်ကြတယ်။

သည်အနက်ဖော်ချက်ဟာ သမုတိအမြင်နဲ့ ဖော်ချက်ပဲ။ သည်ဝေါ
ဟာရက အရိယာဖြစ်သူဘုရားက ဟောတဲ့ ဝေါဟာရပဲ။

သည်တော့ သည်ဝေါဟာရ-‘ပူဇနေယျ’-ရဲ့အနက်ဟာ
အရိယသစ္စာ အသိပိုင်းဆိုင်ရာ‘အရိယသစ္စာ ဆည်းပူး-
ကျင့်သုံး-ဖြန့်ဝေသူ’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

၁၈၁။ ပဋိရူပဒေသာဝါသ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ပဋိရူပဒေသာဝါသ’-လို့ ဘုရားဟော မင်္ဂလဒေ
သနာမှာ လာတယ်။ ဒါလည်း ပဋိရူပဒေသာဝါသ-ဖြစ်အောင်
ဘယ်ဒေသမှာ နေရမယ်-ဆိုတာ သမုတိနယ်ကပဲ ဖွင့်ကြတယ်။

သည်ဒေသနာဟာ ဟောသူက အရိယသစ္စာဒေသနာဟောသူဆို
တော့ အရိယအမြင်နဲ့ပဲ ပဋိရူပ-ကို ဟောရမှာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်တော့- ‘အရိယသစ္စာထွန်းကားတဲ့ ဒေသ’-မှာ နေသူ’-ဟာ ‘ပဋိရူပ ဒေသာဝါသ’- ဖြစ်တယ်လို့ အနက်ဖော်ရမယ်။

၁၈၂။ ပုဗ္ဗေစကတပုညတာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ’-ကို မင်္ဂလာဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘မမွေးမီ ရှေးဘဝက ကောင်းမှုရှိခဲ့ဖူးသူ’-လို့ အနက်ဖော်ကြတယ်။ သည်အနက်ဟာ ‘သဿတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’ အနက်ဖြစ်နေတယ်။ ဟောပြောသူဘုရားက အဲသည်အယူမျိုးယူသူ မဟုတ်တာဆိုတော့၊ သည်အနက် မဟုတ်ဘူး- ပြောရမယ်။

အရိယဝေါဟာရဖြစ်တဲ့- ‘ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ’-ဟာ ‘အရိယာအဖြစ် ရောက်စေနိုင်ကြောင်းကောင်းမှုနဲ့ ပြည့်စုံသူအဖြစ်’-ပဲ ဖြစ်တယ်။

အဲသည်ကောင်းမှုတွေက အရိယာကို ပေါင်းမိခြင်း၊ တရားကို နာကြားခြင်း၊ နာကြားချက်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ အစစ ကောင်းမှုတွေပေါ့။

သည်လို အရိယာဖြစ်သူနဲ့ ပေါင်းမိဖို့ဆိုတာကလည်း အဲသည်အရိယာဆိုသူကို ဆွမ်းစတာတစ်ခုခုနဲ့ ကျေးဇူးပြု ကူညီဖူးတာလည်း ပါနိုင်တယ်။ ဒါတွေဟာ ‘ကောင်းမှုလက်ဦးသူ’-အဖြစ်ပဲ။ ‘ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ’-ရဲ့ အနက်ပဲ။

၁၈၃။ အတ္တသမ္မာပဏီဓိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘အတ္တသမ္မာပဏီဓိ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ မိမိကိုယ်ကို ကောင်းစွာဆောက်တည်ခြင်း-လို့ သဒ္ဓါနက်ပဲ ဖော်ကြတယ်။ ဘယ်လို ကောင်းစွာဆောက်တည်တယ်-မပြောကြဘူး။ လူ့ပြည်၊ နတ်ရပ်ကပ်စေကြောင်း နေတာလောက်-လို့ အဓိပ္ပါယ် နားလည်ကြပုံပဲ။

တကယ်တော့ ဘုရားအရိယာများ ဟောကြတဲ့ ‘သမ္မာပဏီဓိ’-ဟာ ‘လွတ်မြောက်မှုနိဗ္ဗာန် တောင့်တလိုလားမှုထားတာ’-ရဲ့ နာမည်ပဲ။

‘အတ္တ သမ္မာပဏီဓိ’-ရဲ့ အရိယဝေါဟာရ အနက်ဟာ
‘ကိုယ့်ကိုယ်-လွတ်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန် ရောက်ဖို့ပဲ ရည်
ရွယ်မှန်းထား ပန်းတိုင်ထားပြီး လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်တာ’-
တွေရဲ့ နာမည်ပဲ။

၁၈၄။ ဗဟုသစ္စ သုသိက္ခိတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဗဟုသစ္စ သုသိက္ခိတ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဗဟုသုတရှိသူအဖြစ်-လို့ သာမန်ပဲဘာသာ ပြန်ကြတယ်။ ဗဟုသုတဖြစ်ဖို့ကောင်းအောင် သင်ယူလေ့ကျင့်ရမယ်-လို့ ဆိုလိုမှာပဲ။

အဲသည်မှာ ‘ဗဟုသုတ’-ဆိုတာ ဘာလဲ? အမေးထွက်လိမ့်မယ်။ သမိုင်းတွေ၊ သင်္ချာတွေ၊ သိပ္ပံတွေ အသိအမြင်များတယ်-လို့ ပြော မလားပဲ။ သည်လိုလည်း ရှေးက ပြောခဲ့ကြတာတွေ ရှိတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

စကားလုံးတစ်ခုကို အနက်ကောက်တဲ့အခါ ပြောသူရဲ့အဖြစ်ကို မငဲ့ဘဲ ကောက်လို့တော့ မှားမှားက ရာခိုင်နှုန်းများတယ်။ ပြောသူက ဘုရားဆိုတော့ ဘုရားကပြောတာ အရိယာစကားပဲ။ အရိယာလို ဗဟုသုတဆိုတာ သမိုင်းတွေ၊ သိပ္ပံတွေ ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲ။

‘အရိယာတို့အဆုံးအမ သုတတွေများတာဟာ ‘ဗဟုသုတ’-ပဲပေါ့။ အဲဒါတွေများအောင် ကောင်းစွာသင်ယူ ကျင့်ကြံတာမှ ‘ဗဟုသုတသိက္ခိတ’-ရဲ့အနက် ဖြစ်မယ်။

၁၈၅။ သိပ္ပ သုသိက္ခိတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သိပ္ပ သုသိက္ခိတ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ လက်မှုပညာအတတ်တို့ကို တတ်ခြင်း-လို့ပဲ မြန်မာပြန်ကြတယ်။

သည့်ဒေသနာဟာ အရိယဒေသနာဖြစ်တော့ ‘သိပ္ပ’-ရဲ့အနက်ကို အတတ်ပညာ-လို့ သာမန်ပဲယူလို့ မတော်ဘူး။ ‘အရိယာနဲ့လျော်တဲ့ဝန် ဆောင်နိုင်တဲ့အတတ်’-လို့ ပြောရမယ်။ ဥပမာ- စကားပြော၊ စကားနားထောင်အတတ်၊ စာရေးစာဖတ်အတတ်နဲ့ အခြား အရိယာတို့ သက်ဝင်ရှင်သန်မှုကို ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ မမှားယွင်းတဲ့ဝန်ဆောင်အတတ်-တွေပေါ့။

အရိယဝေါဟာရ ‘သိပ္ပ သုသိက္ခိတ’-ရဲ့ အနက်ဟာ အရိယာဟာ လူတွေနဲ့အတူ နေရတာဆိုတော့- ‘မမှားတဲ့ လူဝန်ဆောင်အတတ်တွေကို ကောင်းစွာ သင်ကြား-လေ့ကျင့်ထားခြင်း’-လို့ အနက်ပြန်ရမှာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၈၆။ ဝိနယ သုသိက္ခိတ အရိယ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဝိနယ သုသိက္ခိတ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဝိနည်းတရားများကို ကောင်းစွာသင်ယူခြင်း-လို့ အနက်ပြန်ကြတယ်။ ဒါလည်း သဒ္ဓါနက်မျှပဲ ဖြစ်တယ်။ ‘ဝိနယ’-ကို ‘ဝိနည်း’-လို့ပဲ မြန်မာမှု ပြုထားတာပဲ။

‘ဝိနယ-ဝိနည်း’-လို့ မြန်မာမှုပြုတာဟာ ဘုန်းကြီးဝိနယတွေမှာ ထုံးစံဖြစ်နေပေမဲ့ သည် ဝိနယဟာ ‘ဘုန်းကြီးဝိနယ မဟုတ်ဘူး’။ သည်လို ဖြစ်လျက်နဲ့ ဝိနည်း-လို့ ဘာသာပြန်လိုက်တော့ နားအလည်မလွယ် ဖြစ်ရတယ်။

သည်တော့ ‘ဝိနယ’-ကို ‘ယဉ်ကျေးမှု’-လို့ အနက်ပြန်မှ သင့်မှာပဲ။ ‘အရိယဝိနယ’-ဆိုတော့ အရပ်ခလေးယဉ်ကျေးမှုလည်း ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ သည်ယဉ်ကျေးမှုဟာ ‘အရိယယဉ်ကျေးမှု’-ဖြစ်ရလိမ့်မယ်။

အရိယဉ်ကျေးမှု ဝိနယဟာ-‘အရိယာတို့ အမြင်-အကြား-အတွေ့မှာ ရိုင်းပျယုတ်မာသူ မဖြစ်အောင် ကောင်းကောင်းလေ့ကျင့်သင်ကြားခြင်း’လို့ ‘အရိယဝိနယ သုသိက္ခိတ’-ရဲ့ အနက်ကို ပြန်ရမယ်။

၁၈၇။ သုဘာသိတာ စ ယာဝါစာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သုဘာသိတာ စ ယာဝါစာ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ကောင်းစွာပြောအပ်တဲ့စကားရှိသူ-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘ကောင်းစွာပြော’-ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်တော့ မဖော်ကြဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရဖြစ်တဲ့ ‘စကားကောင်း’-ဟာ ဟုတ်မှန်ပြီး၊ အကျိုးရှိတဲ့ စကားဖြစ်ကာမျှနဲ့ ပြီးမှာမဟုတ်ဘူး။ ‘ဟုတ်မှန်’-က သမုတိလို ‘ဟုတ်မှန်’-နဲ့၊ ‘အကျိုးရှိ’-ကလည်း သမုတိလို ‘အကျိုးရှိ’-တာ ဆိုလျင် သည်စကားနက်ဟာ ပြည့်စုံမှာ မဟုတ်ဘူးပဲ။

‘ဟုတ်မှန်’-ကလည်း အရိယသစ္စာကျ ‘ဟုတ်မှန်’-ပြီး

‘အကျိုးရှိတာ’-ကလည်း လွတ်မြောက်တဲ့အထိ လွတ်

မြောက်မှုကို မြင်နိုင်တဲ့အထိ ‘အကျိုးရှိတဲ့ စကားမျိုး’-

မှ ‘သုဘာသိတ ဝါစာ’-ရဲ့အနက် ဖြစ်လိမ့်မယ်။

အရိယာဖြစ်သူကဟောတဲ့ ဒေသနာဖြစ်လို့ သည်လို အနက်ထွက်တာပဲ။

၁၈၈။ မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာန’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ မိဘတို့ကို လုပ်ကျွေးမွေးမြူခြင်း-လို့ ရှေးက မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘လုပ်ကျွေးမွေးမြူတယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ? ကြည့်ရမယ်။

တရုပ်-ကုလားစနစ်၊ အနောက်တိုင်းစနစ်တွေနဲ့ ကြည့်လျင် တရုပ်-ကုလားစနစ်က မိဘရှိတာကို သားလွှဲတဲ့စနစ် ဖြစ်တော့ သည်သားက မိဘ အလုပ်မလုပ်နိုင်ချိန်မှာ တာဝန်ယူကျွေးမွေးရတယ်။

အနောက်တိုင်းစနစ်က မိဘဟာ သားသမီးကို အရွယ်ရောက်အောင် ပြုစုပေးပြီး၊ အရွယ်ရောက်လျင် သူ့ဟာသူ လုပ်ကိုင်စား။ မိဘက မိဘဖာသာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

လုပ်ကိုင်စား။ လုပ်နိုင်တုန်းကလုပ်ပြီး စုထားတာကလေးနဲ့ မလုပ်နိုင်ချိန်မှာ စားနေ။ ဘယ်သူက ဘယ်သူ့ကိုမှ လုပ်ကျွေးနေတယ်-ဆိုတာ မရှိ ဖြစ်တယ်။

အနောက်လူမှုစနစ်က သဘာဝကျတယ်။ အရှေ့လူမှုစနစ်က မိဘ နဲ့သားသမီးဟာ အချင်းချင်းငဲ့ရတာတွေ သိပ်များလိမ့်မယ်။ လိုတယ်- ပိုတယ် တွက်စရာတွေ တွက်မိပြီး၊ စိတ်ဆင်းရဲရတာတွေလည်း များစရာ ရှိတယ်။

လူဟာလည်း သတ္တဝါတွေထဲက တစ်ခုပဲဖြစ်တယ်။ ဘယ်သတ္တဝါ မှ မွေးပြီးသေသည်အထိ သိမ်းပိုက်သွားသူ မရှိကြဘူး။ မွေးရမည့်အချိန် မှာ အသက်ပေးပြီး မွေးကြပေမဲ့၊ လွှတ်ချိန်မှာ လွှတ်ကြတာတွေချည်း ဖြစ်လျက် အရှေ့တိုင်းသားတွေက မလွှတ်ကြဘူး။ ဒါဟာ သားသမီးကို စောင့်ရှောက်လိုတာလား? ကိုယ့်ကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်လိုတာလား? မေးရစရာပဲ။ သည်လိုဖြစ်တာ အခြေအနေကြောင့်လား? လူ့ကြောင့်လား? မေးရမှာပဲ။

အရှေ့တိုင်းစနစ်အရမှာ သားသမီးတွေဟာ မိဘမှီပြီး လူ့တာဝန် မကျေသူတွေ ရှိနေတယ်။ အဲသည်သူ့ကို မိဘက မှီနေရတော့ အဲသည်မိဘ လည်း ချို့တဲ့တဲ့ဒဏ် ခံရတယ်။ တချို့ကျတော့ သားသမီးက မိဘကို မ စောင့်ရှောက်ဒဏ်လည်း ခံရတယ်။ အရှေ့တိုင်းစနစ်အရ အချိုးကျသွားသူ တွေလည်း အများအပြားတော့ ရှိတာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါတွေပြောနေတာက တရုပ်-ကုလားစနစ်ဟာ သဘာဝမကျဘူး။ ဒါပေမဲ့ မြန်မာပြန်ထားတာက အဲသည်စနစ်အရ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် သည်လိုမဖြစ်တန်ရာဘူးဆိုတာ ပြောဖို့ပဲ။

သည်တော့ ‘ဥပဋ္ဌာန’ဆိုတာ ဘာလဲ? လုပ်ကျွေးမွေးမြူတာ မဖြစ်နိုင်ဘဲ၊ ‘ဥပဋ္ဌာန’ဟာ ‘ဆည်းကပ်ခစားတာ’-ဖြစ်ရဖို့ ရှိတယ်။ ‘ရိုသေစွာကပ်ရောက်ပြီး ညွှန်ပြချက်ကို နာယူတာမျိုး၊ သားသမီးက အကြံကောင်း ပေးချင်တာမှာ ပေးတာမျိုး’-ဟာ ‘ဥပဋ္ဌာန’-အနက် ဖြစ်သင့်တယ်။

မိဘကို လုပ်ကျွေးမွေးမြူရမယ်-မြန်မာပြန်ချက်အရ မိဘကို ကျွေးမွေးကြတဲ့လူတွေ ရှိသလို၊ ဘုန်းကြီးရဟန်းတွေအထိ မိဘကိုကျွေးမွေးကြတာတွေ လုပ်ကြတယ်။ ဒါလည်း ‘လွန်မယ်’-ပဲ ပြောရမယ်။ ရဟန်းရတဲ့ စားသုံးဖွယ်က ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်ကိုပေးတာ-ဆိုတာထက် ‘ရဟန်းရဲ့လုပ်အားအမှုကို လုပ်နိုင်ဖို့ ယုံကြည်ချက်နဲ့ ပေးလိုက်တာ’-ပဲ။ ရဟန်းအလုပ်လုပ်သူ မဟုတ်သူကို စားသုံးစေသင့်ပါမလား?

ပြီးတော့လည်း ရှိသေးတယ်။ ဒါက ရဟန်းလုပ်သူဟာ သူ့ဟာ လုပ်ချင်တိုင်းလုပ်တာ မဟုတ်ဘဲ၊မိဘက ခွင့်ပေးမှ လုပ်တာပဲ။ ‘အာဂါရ သွာ အနာဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇိ-အိုးအိမ်ရှိသူအဖြစ်စွန့်ပြီး အိုးအိမ်မဲ့ရဟန်း ပြုတာ’ပဲ။ အိမ်စွန့်တယ်-ဆိုတာ မိဘ-သား-မယား စွန့်တာပဲ။ ဒါကို မိဘက ခွင့်ပြုပြီး သားပဲ။ သူ့သားအဖြစ်က ထွက်သွားတာကို ကျေနပ်ပြီးသား-လို့ ဆိုလိုတယ်။ သားအဖြစ်မှ စွန့်လွှတ်ပြီးသူပဲပေါ့။ သည်တော့ ရဟန်းဟာ ပြည်သူရဲ့

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သာသနာယုံကြည်ချက်နဲ့ပေးတဲ့ ပစ္စည်းနဲ့ မိဘလုပ်ကျွေး မွေးမြူတာဟာ သင့်ဖို့မရှိဘူး။

ဘယ်သားသမီး မဆိုဟာ မိဘအကူနဲ့ လူဖြစ်လာသူတွေ-ဆိုတော့ မိဘဥပဋ္ဌာန ဆည်းကပ်မှုမပြုနိုင်သူ ဖြစ်ကြဖို့ မကောင်းဘူးပဲ။ မိဘအကူနဲ့ လူဖြစ်လာရတာနဲ့ မိဘကို လုပ်ကျွေးနေရတယ်-ဆိုတာတော့ သင့်မှာမဟုတ်ဘူး။

မိဘတွေကလည်း သူတို့မိဘအကူနဲ့ပဲ လူဖြစ်လာခဲ့ရပြီပဲ။ သားသမီးကို ကိုယ်အကူနဲ့ လူဖြစ်အောင်လုပ်ပေးဖို့တာဝန် ရှိပြီးသားပါပဲ။ ဒါကြောင့် သားသမီးဆီက ကိုယ်ကူထားတဲ့အကြွေး ရကိုရသင့်တယ်ဆိုပြီး မျှော်လင့်လျင် ရိုင်းပါမယ်။ သဘာဝ မကျပါဘူး။

သားသမီးနဲ့မိဘဟာ ဘာမှမဆိုင်ဘူး-ဆိုလျင်လည်း သဘာဝ မကျပါဘူး။ ရိုင်းပျမှာပါပဲ။ သားသမီးဟာ ကိုယ့်ကိုမွေးဖွားပေးလိုက်တဲ့ မိဘဆီက သင်ယူစရာတွေ အများအပြားပဲ ရှိနိုင်တယ်။ သေဆုံးရာဆီ သွားနေကြတဲ့ မိဘတွေက သူတို့လုပ်လို့ မပြီးသေးတာတွေကို၊ ဒါမှမဟုတ် သူတို့လုပ်ချင်ပေမဲ့ မလုပ်နိုင်သေးတာတွေကို သားသမီးတွေကို သင်ကြားညွှန်ပြပေးသွားကြမှာပဲ။ ဒါကြောင့်-

‘ဥပဋ္ဌာန=ဆည်းကပ်တယ်’-ဆိုတာပဲအဓိပ္ပါယ် ရှိတယ်။

သားသမီးက အရိယသစ္စာသိပြီး လွတ်မြောက်ပြီ ဆိုလျင်လည်း၊ မိဘဆည်းကပ်ပြီး အမျှအဖြစ်နဲ့ အရိယသစ္စာတရားသိပြီး လွတ်မြောက်သူ ဖြစ်စေရမှာပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဒါဟာ ‘မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာန’-ရဲ့ အရိယဝေါဟာရ အနက်ဖွင့်ပဲပေါ့။

၁၈၉။ ပုတ္တဒါရသ သင်္ဂဟ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ပုတ္တဒါရသ သင်္ဂဟ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ သားမယားအား သင်္ဂြိုဟ်ထောက်ပံ့ခြင်း-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ သားမယားကို ‘သင်္ဂဟ’-လုပ်တယ်ဆိုတာ ‘ထောက်ပံ့တာလား?’ ထောက်ပံ့-ဆိုတဲ့စကားဟာ ‘ထောက်ကူပံ့ပိုးခြင်း’- အနက်ထွက်မှာပဲ။ ဒါဟာ ကိုယ့်ကိစ္စမဟုတ်ဘဲ သူများကိစ္စ ဆောင်ရွက်ချင်းဘက်လဲတဲ့စကား ဖြစ်တယ်။ သားမယားကိစ္စဟာ သူများကိစ္စလား? သည်လို မဟုတ်တာသိရပြီး၊ ‘သင်္ဂဟ’-အနက်ဟာ ထောက်ပံ့ခြင်းဆိုတာ မသင့်ဘူး။

‘သင်္ဂဟ’-အနက်ဟာ ‘သိမ်းယူခြင်း’-လို့ သည်နေရာ

အနက်ပြန်မှ သင့်မြတ်မယ်။

မယား-သားတို့တာဝန်ဟာ ကိုယ့်တာဝန်ဖြစ်တယ် မဟုတ်လား။ မယားသားတို့ကလည်း သည်လိုပဲ၊ သူတို့ လင်ယောက်ျားတာဝန်ဟာလည်း သူတို့တာဝန်လို့ မှတ်ယူကြတာပဲ။

အိမ်ထောင်တစ်ခု ထူထောင်တာမှာ အိမ်ထောင်တာဝန် မှန်သမျှ အိမ်ရှိလူကုန်နဲ့ပတ်သက်တယ် မှတ်ယူကြတာချည်းပဲ။ ဒါဟာ ‘တစ်ဦးက တစ်ဦးကို သိမ်းယူမှု-သင်္ဂဟ’-လုပ်တာပဲပေါ့။ ဗမာ့စကားပဲ၊ ‘အပေါင်းအသင်းသင်္ဂဟ’-ဆို ပါဠိမြန်မာတွဲသုံးတဲ့စကား ရှိတာပဲ။ အနက်ဟာ အဲဒါပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘မိမိနဲ့မိမိသားမယားကို တစ်သင်းတည်းဖြစ်အောင် ပေါင်းရုံးယူထားတာ’ -
ဟာ ‘သင်္ဂဟ’-ရဲ့အနက် ဖြစ်တယ်။

အရိယသစ္စာအပေါ် ပုတ္တဒါရသတို့ သိအောင် ပေါင်းရုံး
တာဟာ ‘ပုတ္တဒါရသ သင်္ဂဟ’-အနက် ဖြစ်မှာပဲ။

၁၉၀။ အနာကုလာစ ကမ္မန္တ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘အနာကုလာစ ကမ္မန္တ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ
ဘုရားဟောတယ်။ အနှောင့်အယှက်မရှိသောအမှု ပြုခြင်း-လို့
မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘အနှောင့်အယှက်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ? ဟန့်တား
တာ၊ ဖျက်လိုဖျက်ဆီးလုပ်တာကို နှောင့်ယှက်တယ်-လို့ ဗမာတွေသုံးကြ
တာပဲ။ ‘အနာကုလ’-ဆိုတော့ အဲသည်လိုမဖြစ်တာ-လို့ ရမှာပေါ့။ ကမ္မန္တ=
အမှုဆိုတော့ အဲသည်လိုမဖြစ်တဲ့ အလုပ်အမှု-ပေါ့။

အနက်ပေးထားချက်အရ ဆိုလျှင် ‘ကိုယ်က အနှောင့်အယှက်ဖြစ်
အောင် မလုပ်ဘို့’-ဆိုတာထက် သူများရဲ့အနှောင့်အယှက် မခံရမည့် အလုပ်-
လို့ အဓိပ္ပါယ်ထွက်နေတယ်။ သည်လိုဆိုလျှင် ဘာမှ မလုပ်ရမလိုပဲ။

အလုပ်ဆိုလျှင်တော့ မဟုတ်တာလုပ်လျှင်၊ ဟုတ်သူက နှောင့်
ယှက်မှာပဲ။ ဟုတ်တာလုပ်လည်း၊ ဟုတ်တာလုပ်တာကို မခံနိုင်သူတွေက
နှောင့်ယှက်မှာပဲ။ အနှောင့်အယှက်က အလုပ်တိုင်းမှာ မလွတ်ဘူးပဲ။

ဒါကြောင့် ‘အနာကုလ စ ကမ္မန္တ’-ကို အနှောင့်အယှက်မရှိသော
အလုပ်ကိုလုပ်ခြင်း-လို့ဆိုတာ အနက်မပေါ်ဘူး။

အနာကုလ-ဆိုတာ န+အာကုလ-ပဲ။ အာကုလ=ရှုပ်ထွေး၊
 ခြောက်ခြား၊ မငြိမ်သက်၊ မသန့်ရှင်းပဲ။ ‘အနာကုလ’ - ဆို
 တော့ ‘ရှင်းလင်း-တည်တံ့-ငြိမ်သက်-သန့်စင်’-လို့ ရ
 မှာပဲ။

သည်တော့ ‘အနာကုလ ကမ္မန္တ’-အနက်ဟာ ‘ရှင်းလင်းသန့်စင်
 တဲ့အမှု ပြုခြင်း’-လို့ ပြောရမှာပဲ။ အပေးအယူအရ ဖြစ်ဖြစ်၊ သူပိုင်ကိုယ်ပိုင်
 အရ ဖြစ်ဖြစ်၊ အတိုင်းအတွာအရ ဖြစ်ဖြစ်၊ အချိန်အခါအရ ဖြစ်ဖြစ်၊
 တန်ဖိုးအရ ဖြစ်ဖြစ်၊ အစစ -

‘မရှုပ်ထွေးတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ခြင်း’-ဟာ ‘အနာကုလ
 ကမ္မန္တ’-ရဲ့ အနက်ပေါ့။ အရိယသစ္စာအရ မရှုပ်ထွေးတဲ့
 အလုပ်ဟာ အရိယဝေါဟာရ ‘အနာကုလ ကမ္မန္တ’-အနက်
 ဖြစ်မယ်။

၁၉၁။ ဒါန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ရိယဝေါဟာရ ‘ဒါန’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။
အ ဒါန-ကို ‘အလှူပေးခြင်း’-လို့လည်း အနက်ဖွင့်တယ်။ အလှူပေး
 တယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို လူတွေနားလည်ကြတာက ရှင်ပြုအလှူပေးနည်း
 ကားမျိုးလို-လို့ ဖြစ်တယ်။ ဒါန-ဟာ ‘စေ’-လက္ခဏာရှိတာဆိုတော့ ‘အ
 လှူခံတစ်ကျိပ်လေး ခွေးလည်းပါတယ်’-လို့ ပြောကြတယ်။ အဲသည်အလှူ
 ပေးလား?

သည်ဒါနမင်္ဂလာကို ဘုရားဟောတယ်။ ဘယ်လိုပေးကမ်း
 တဲ့ ဒါန လုပ်ရမယ် ဆိုတာလည်း ဘုရားဟောတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘သီဝံပတ္ထေထ ဘိက္ခဝေ ပတ္ထေတွာန ဒါနံ ဒေထ’-လို့ပဲ။

‘ငြိမ်းချမ်းဖို့ အလှူပေးကြ’-လို့ပေါ့။

‘ငြိမ်းချမ်းမှုတောင်တပြီး ပေးတယ်’- ဆိုတာ

ဝတ္တရားရှိလို့ ပေးတာဟာ ဝတ္တရားအရ ပေးတာပဲ။

သည်ပေးတာဟာ စာရိတ္တသီလ ဖြည့်ရာလည်း ကျ

တယ်။

ပေးချင်တိုင်းပေးတာ၊ စိတ္တဇနဲ့ပေးတာတွေဟာ အရိယဝေါဟာရ
ဒါနအနက်ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။

* (အပိုဒ် ၁၀၃။ ဒါနသို့လည်း ရှုပါ။)

၁၉၂။ ဓမ္မစရိယာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ

ရိယဝေါဟာရ ‘ဓမ္မစရိယာ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟော

တယ်။ ‘တရားတို့ကို သင်ကြားပို့ချခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။

သည်မှာ ‘တရား’-ရဲ့အနက်က ဘာလဲ? မေးရမယ်။

လူနတ်ဗြဟ္မာဖြစ်ကြောင်း အပါယ်ဒုဂ္ဂတိကလွတ်ကြောင်း တရား၊
ရုပ်နာမ်တရား အစစ တရားတွေရှိတယ်။ သင်ကြားပို့ချပေးရမှာက သည်
တရားတွေ မဟုတ်ဘူး။ သည်တရားတွေက ‘လွတ်မြောက်ကြောင်း’မဟုတ်
လို့ဘဲ။

‘လွတ်မြောက်ကြောင်းတရား’-က ‘ဒုက္ခ’-လို့ ဆိုရတဲ့

ကံ-ဝိပါက်တွေရဲ့ ဝယ(အပျက်)ကို သိမြင်တွေးခေါ်တတ်

တဲ့တရား’ ဖြစ်တယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

သည်‘အပျက်’-သိမှ သည်အပျက်ကို လိုလားမက်မောမှု သမုဒယ ပယ်မယ် မဟုတ်လား။ ဒါပယ်မှ သည်ကံဝိပါက် ဆက်ဖြစ်နေတဲ့ သံသရာ က လွတ်မြောက်မှာကြောင့်ပဲ။ အဲဒါဟာ အရိယဝေါဟာရ ‘ဓမ္မစရိယာ’-ရဲ့ ‘ဓမ္မ’-ဖြစ်တယ်။

* (အပိုဒ်(၇၉။ ဓမ္မေသု ကိုလည်း ရှုပါ။)

၁၉၃။ ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ဒါကို ‘ဆွေမျိုးတို့အား သင်္ဂြိုဟ်ထောက်ပံ့ခြင်း’-လို့ပဲ မြန်မာပြန်ကြတယ်။

‘သင်္ဂဟ’-အနက်ကို ‘ပုတ္တဒါရသ သင်္ဂဟော’-အဖွင့်မှာ ပြောခဲ့ပြီ ပဲ။ သည်မှာ ‘ဆွေမျိုး’-ဉာတက’-ကို အနက်ဖွင့်ရမယ်။ မိဘနှစ်ဖက်ရဲ့ အထက်ခုနစ်ဆက်တိုင်ကို ‘ဉာတက’-လို့ အနက်ဖွင့်တယ်။

အခုခေတ်မှာတော့ ‘မြိန်ရာဟင်းကောင်း၊ ခင်ရာဆွေမျိုး’-လို့ ပြောရိုးရှိနေတယ်။ ပြီးတော့ ဆွေမျိုး-ဆိုတာ အထက်ခုနစ်ဆက်မကဘူး၊ အောက်ခုနစ်ဆက်လည်း ဆွေမျိုးပဲ။ ဆွေမျိုးလို အသိခံရတဲ့သူတွေလည်း ‘ဉာတက’-ပဲပေါ့။

အဲသည်သူတွေကို ‘ကိုယ်နဲ့တစ်ပေါင်းတည်း ပေါင်းသင်း တာ’-ဟာ ‘ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟ’-လုပ်တာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၁၉၄။ အနဝဇ္ဇာနိကမ္မနိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မနိ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘အပြစ်မရှိသောအမှုများပြုခြင်း’-လို့ အနက်ဖောက်ကြတယ်။ အပြစ်မရှိသောအမှု-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ? ဒါအနက်ဖော်ဖို့ ‘အပြစ်’-ကို သတ်မှတ်ရမယ်။ အပါယ်လားတာဟာ အပြစ်လား? ကာမသုဂတိလားတာနဲ့ ရူပါရူပလားတာက အပြစ်မရှိဘူးလား?

အရိယာတွေက ‘အပြစ်’-ကို အရိယသစ္စာနဲ့ သတ်မှတ်မှာ ဖြစ်တယ်။ ‘ဒုက္ခအရိယသစ္စာဖြစ်လျှင် အပြစ်’-ပဲ။ သည်တော့-ဘုံသုံးပါးကံတွေဟာ အပြစ်ရှိတဲ့ အမှုတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒါတွေ မပြုတာဟာ ‘အပြစ်ရှိတဲ့အမှု မပြုတာ’-လို့ အရိယဝေါဟာရ ‘အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မနိ’-ရဲ့ အနက်ပဲ။

၁၉၅။ အာရတီ ဝိရတီ ပါပါ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘အာရတီပါပါ ဝိရတီပါပါ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘မကောင်းမှုမှ ဝေးစွာရှောင်နဲ့ အထူးရှောင်ခြင်း’-လို့ အနက်ဖော်ကြတယ်။ ‘ဝေးစွာရှောင်တာ’-က ဘယ်လိုလဲ? အထူးရှောင်တာက ဘယ်လိုလဲ? မကောင်းမှုက ဘာလဲ? ဒါတွေမေးကွက်ထွက်တယ်။ ‘မကောင်းမှု’-ဆိုတာ ခိုး-ဆိုး-လိမ်-လှည့်၊ သတ်ဖြတ်တာတွေလား? ဒါတွေဟာ လူတွေသိတဲ့ မကောင်းမှု-တွေပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယာသိတဲ့ ‘မကောင်းမှု’-က ဒါပဲလား? မဟုတ်ဘူးပဲ။ ‘ဒုက္ခသံသရာလည်တတ်တဲ့ တရား’-တွေဖြစ်တဲ့ ‘တောဘူမက ကံတွေ’-ပဲ။

ဒါတွေကို ဘယ်လိုဝေးစွာရှောင်မလဲ?
သည်တောဘူမကကံတွေရဲ့ အပြစ်အနာအဆာတွေကို ပိုင်း
ခြားသိပြီးတာကြောင့် ဒါတွေမှာ ‘မမွေ့လျော်တော့တာ’-
ဟာ ‘ဝေးစွာရှောင်-အာရတီပါပါ’-ပါပဲ။

‘ဝိရတီ ပါပါ’-ကတော့ ‘တောဘူမက ကံတွေက
ဖြစ်ပွားစေတဲ့ (ဝိပါက်တွေရဲ့) အပြစ်အနာအဆာတွေ
မြင်ပြီး သည်ကံတွေကို ‘မမွေ့လျော်ဆဲဆဲ’- ဖြစ်တာဟာ
‘အထူးရှောင်-ဝိရတီ ပါပါ’-ပဲ။

‘ကံအခိုက်’-တောဘူမကကံတွေမှာ မမွေ့လျော်တာ
‘ဝိရတီ ပါပါ’၊ ‘ဝိပါက်ဖိုလ်အခိုက်’-တောဘူမကကံတွေ
မှာ မွေ့လျော်မဖြစ်တာ ‘အာရတီ ပါပါ’-ပဲ။

၁၉၆။ မဇ္ဇပါနာ စ သံယမ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘မဇ္ဇပါနာ စ သံယမ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘု
ရားဟောတယ်။ ‘သေသောက်ခြင်းက ကောင်းစွာစောင့်စည်းခြင်း’
-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းက ကောင်းစွာစောင့်
ထိန်းခြင်း’-ပေါ့။ ‘မဇ္ဇပါန’-ဟာ ‘မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်း’-လို့ပဲ ရမှာပဲ။

‘သံယမ-ကောင်းစွာစောင့်ခြင်း’-ဆိုတာက ဘယ်လိုလဲ?

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

မူးယစ်ဖို့သောက်တာကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို ‘သံယတဖြစ်တယ်’-
 ပြောရမယ်။ ‘ကောင်းစွာစောင့်စည်းတယ်’-ပေါ့။ သံယတ=သံ+ယမု+တ-
 ပဲ။ ‘ယမု’- ဓာတ်နက်က ဥပရမ=စောင့်ရှောက်ခြင်းပဲ။ ‘သံယမ=
 ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်ခြင်း’-ဆိုတော့ ဆေးဝါးအဖြစ်ရောက်တယ်-ဆိုလျှင်
 စောင့်ရှောက်ဖို့မလိုတဲ့ အဖြစ်မျိုး-ပေါ့။

‘တရားဓမ္မတွေ မေ့ပျောက်မကုန်အောင် ကောင်းစွာစောင့်
 ရှောက်ထားတာ’-ဟာ ‘သံယမ’-ပဲ။

၁၉၇။ အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေသု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေသု’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ
 ဘုရားဟောတယ်။ ‘တရားတို့၌ မမေ့မလျော့ခြင်း’-လို့ မြန်မာ
 ပြန်ကြတယ်။ ဘယ်တရားတွေမှာ ဘယ်လိုမမေ့ရမှာလဲ?

ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေချမည့်နေရာကို မမေ့သလိုမျိုး မမေ့ရမှာမှာ
 မဟုတ်ဘူး။ ဒါဆိုလျှင် ‘ကာလ’-ရှိသွားမှာပဲ။ ‘ကာလ’-ရှိလျှင် တရားအား
 ထုတ်ချိန်မှာ တခြား ဘာမှလုပ်လို့မရဘဲ ရှိမှာပဲ။

ဘုရားရဲ့တရားက အကာလိကဂုဏ်ဆောင် တရားပဲ။ တရားအား
 ထုတ်ချိန်မှာ ဘာမှလုပ်လို့မရတာ မဟုတ်ဘဲ၊ ဘာလုပ်ချိန်ဖြစ်ဖြစ် တရား
 အားထုတ်လို့ရတဲ့ တရားပဲ။

ချစ်သူတွေ သူတို့ချစ်သူကို ချစ်နေတယ်-ဆိုတာ အမြဲဖြစ်နေတာပဲ။
 အိပ်နေလျှင်၊ စားနေလျှင်၊ သွားနေလျှင်လည်း ချစ်နေတာပဲ။ မုန်းမှပဲ ချစ်တာ
 ပျက်တော့သလိုပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘အပ္ပမာဒ-မမေ့မလျော့ဘူး’-ဆိုတာ တရားနဲ့ဆန့်ကျင်တဲ့

တရားမဟုတ်တဲ့အမြင် မမြင်တာရဲ့ နာမည်ပဲ။

တရားဟုတ်ရာကနေ တရားမဟုတ်တာဆီ စိတ်မျက်စိလည်သွားလျှင် ‘ပမာဒ=တရားမေ့လျော့တာ’-ပဲ။ အဲသည်လိုမဟုတ်လျှင် မမေ့တာပဲ။

ဒါ ‘အပ္ပမာဒ’-အနက် ဖော်ခဲ့တာ။

‘ဓမ္မ’-အနက် ဖော်ကြဦးစို့။ ‘တရား’-ဆိုလို့ ကာမကုသိုလ်လည်း -တရား၊ ရူပကုသိုလ်လည်း-တရား၊ အရူပကုသိုလ်လည်း-တရား လုပ်တတ်ကြတယ်။ အကုသိုလ်ကိုပဲ မတရား-လုပ်ချင်ကြတာ။ တကယ်တော့ သည်လို မဟုတ်ဘူး။

ကာမရူပအရူပကံတွေဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရတွေရဲ့ ‘ဝယသဘော =ပျက်စီးမှု’-ကို သိတတ်တဲ့အရာကို ‘တရား’-ပြောတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါ ‘မဂ္ဂင်တရား’-ပဲပေါ့။

အဲသည်တရားကို မမေ့ရမှာပဲ။ ‘အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေ သု’-ရဲ့ အနက်ဟာ ဒါပဲ။

*အပိုဒ်(၇၉။ ဓမ္မေသု နှင့် ၁၉၃။ ဓမ္မစရိယာ)ကိုလည်း ရှုပါ။

၁၉၈။ ဂါရဝ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

ရိယဝေါဟာရ‘ဂါရဝ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။
အ ‘ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘ရိုသေထိုက်သူဟာ’ ဘယ်သူလဲ? ‘ရိုသေတယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုလုပ်တာလဲ? ဒါ ဖြေကြည့်ရမယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အသက်ကြီးသူ၊ ဂုဏ်ကြီးသူ ဖြစ်ကာမျှတွေဟာ ရိုသေထိုက်သူ မဟုတ်ဘူး။ သည်သူတွေဟာ ပြစ်မှုလေးပါး ကျူးလွန်သူ၊ အဂတိလေးပါး လိုက်စားသူ၊ ပျက်စီးကြောင်းခြောက်ပါး မှီဝဲသူ။ ဒါတွေ တစ်ခုခုပြုနေသူ ဆိုလျှင် ရိုသေထိုက်သူမဟုတ်ဘူး။

ကြီး-ငယ်မဟု ဆိုခဲ့ပြီးတဲ့ အချက်တစ်ဆယ့်လေးချက်က လွန်မြောက်သူဆိုလျှင် ‘ရိုသေလေးစားထိုက်သူ’ပဲ။ သည် ထက်ပိုလျှင် ပိုလေးစားထိုက်သူပေါ့။

‘ဘယ်လို ရိုသေလေးစားရမလဲ?’ -ရဲ့ အဖြေအဖြစ် - ထိခြင်းငါးပါးနဲ့ ရှိခိုးတာ-လို့ မဆိုလိုဘူး။ ကိုယ်-နှုတ်- နှလုံး တစ်ခုခုနဲ့ လေးစားခံရသူနှင့် စပ်ပြီး၊ ‘ထိုက်တန်တဲ့ ဆက်ဆံမှု ပေးတာဟာ ရိုသေလေးစား’-တာပဲ။

ရှိခိုးတာ၊ ဆလန်ပေးတာ၊ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်တာ၊ နေကောင်းလား မေးတာ၊ ဝှံ့ခိုက်(သသိ ညငါ့အ)လုပ်တာ၊ ပြုံးပြတာ၊ မျက်စိချင်းဆိုင်ပြ တာ-အစတွေဟာ ‘ရိုသေလေးစားမှု ပြချက်တွေချည်း’ ဖြစ်ကြတယ်။

၁၉၉။ နိဝါတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘နိဝါတ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟော တယ်။ ‘မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ နိဝါတ= နိ+ဝါတ။ (နိ=မရှိ+ဝါတ=လေ)လေမရှိခြင်းပဲ။ လေမဲ့အရပ်ကမီးဟာ ငြိမ်း သလို-ငြိမ်းတာ ‘နိဝါတ’-လို့ အဓိပ္ပာယ်ပြန်ကြတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကိုယ့်အတိုင်းအထွာပမာဏထက် ပိုရှိတယ်-လုပ်သူဟာ ‘လုပ်သူ=လေတိုက်ထဲက မီးတောက်လိုသူ’ ပြောရတာပဲ။ အဲသည်လိုမဟုတ်သူဆိုတော့ ‘နှိမ့်ချသူ’-လို့ ပြောတာပဲ။ ‘အရှိအောက်လျော့ပြီး နေသူ’-ဟာလည်း နိဝါတလူ မဟုတ်နိုင်ပါဘူး။

‘အရှိအတိုင်းထက် အလျော့အပိုမရှိအောင် နေသူ’-ပဲ
‘နိဝါတ’-ဖြစ်မယ်။

၂၀၀။ သန္တုဒ္ဓိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သန္တုဒ္ဓိ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘ရောင့်ရဲတယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ? ‘ရောင့်ရဲ’-ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားဟာ လက်ရှိအခြေအနေမှာ ‘ကျေနပ်တယ်’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ထွက်တယ်။ ‘တင်းတိမ်တယ်’-လည်း ပြောပေါ့။

ဒါကြောင့် ရှေးက ‘ရသမျှနဲ့ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်မှု လက်စွဲ၊ ထိုသူချမ်းသာမြဲ’-လို့ စာစပ်ထားတာတွေ့ရတယ်။ အဲသည်စာ အစက ‘ရောက်တဲ့အရပ်မှာ-ပျော်အောင်နေ၊ တွေ့တဲ့လူနဲ့-သင့်အောင်ပေါင်း၊ ရတာလေးနဲ့-ဝအောင်စား၊ ရှိတာလေးနဲ့-လှအောင်ဝတ်’-လို့ပဲ။

‘ထိုသူချမ်းသာမြဲ’-ဆိုပေမဲ့ တကယ်က ထိုသူဆုတ်ယုတ်မှာပါ။ အပ္ပဋိရူပဒေသ-လည်း ပျော်အောင်နေရမှာလား? အသပ္ပုရိသလည်း သင့်အောင်ပေါင်းရမှာလား? ရရှိသလောက်နဲ့ စားဝတ်နေရမှာလား?

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

တိုးမစားချင်-မဝတ်ချင်လျှင် တိုးလည်းလုပ်မှာ မဟုတ်တာကြောင့်၊
 ဆုတ်ယုတ်မည့်အမြင်ဒဿနပြ စကားပဲ။
 ဒါကြောင့် ‘သန္တုဋ္ဌိ’-အနက်ဟာ ရောင်ရဲမှု-မဖြစ်နိုင်ဘူးပဲ။
 ‘သန္တုဋ္ဌိ’-အနက်ဟာ ‘ပမာဏရှိရှိ ကျေနပ် နှစ်သက်နိုင်
 တာ’-ဖြစ်ရမယ်။ဖြစ်သမျှမှာ ကျေနပ်နေတာ မဟုတ်ဘဲ၊
 ကျေနပ်လောက်တဲ့ အနေမှာ ကျေနပ် နှစ်သက်တာပေါ့။
 ဒါဟာ ‘သန္တုဋ္ဌိ’-အနက်ပဲ။

၂၀၁။ ကတညတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ကတညတ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
 တယ်။ ‘သူပြုဖူးသောကျေးဇူး သိတဲ့အဖြစ်’-လို့ မြန်မာပြန်ကြ
 တယ်။ ကတညတ=ကတ+ညတ=ပြုဖူးတာကိုသိသူအဖြစ်-ပဲပေါ့။

‘ကျေးဇူးသိသူ’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ? မေးရမယ်။ ထမင်း
 ကျွေးဖူးသူကို ထမင်းပြန်ကျွေးတာမျိုး ရှိကြတယ်။ ထမင်းပြန်ကျွေးမှ သိ
 တာမဟုတ်ဘူး။

‘ကိုယ့်ကို ကောင်းအောင်ပြုထားဖူးသူ ဆိုလျှင် သူပြုတဲ့
 ကောင်းမှုနဲ့ မတူချင်နေ၊ သူ့ကို ကောင်းအောင် ပြန်ပြုတာ
 ဟာ ‘ကျေးဇူးသိတာ’-ပဲ။

မကောင်းပြုတာလည်း ကျေးဇူးပဲ။ မကောင်းတဲ့ကျေးဇူးပေါ့။ ဒါ
 လည်း မေ့ထားရမှာ မဟုတ်ဘူး။ သိရမှာပဲ။ ‘အဲဒါ ခံရလျင်တော့ မှတ်ထား
 ကွ၊ အဲဒါ သိစေရမယ်’-နဲ့ ပြန်ပြောတတ်ကြတယ်။ ကောင်းတာတော့
 ‘ကျေးဇူးတင်တယ်’-မပြောဘဲ မှိန်းနေကြတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဓိပ္ပါယ်က ‘သူများ ကောင်းကောင်း-မကောင်းကောင်း ပြုသမျှကို မသိလိုက်ဖာသာနေဖို့ မဟုတ်ဘဲ၊ သိသိထင်ထင် တုံ့ပြန်ဖို့’-ပဲ။ မကောင်းတာပြုသူကို သူလည်း မကောင်းတာရအောင် ပြန်လုပ်ရမယ်-တော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ‘သူ့အပြုအတိုင်း သူဖြစ်တာမျိုး တွေ့တဲ့အခါ ကရုဏာသက်ပြနေတာ မဖြစ်ဘဲ ‘ဥပေက္ခာထားပြတာ’-မျိုး သိရမှာပဲ။

၂၀၂။ ကာလေန ဓမ္မသဝန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ကာလေန ဓမ္မသဝန’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘သင့်သောအခါ၌ တရားနာခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ ဘယ်အခါ သင့်တဲ့အခါလဲ? ဘာတရားနာရမှာလဲ?

အထူးအားဖြင့်တော့ ကိုယ့်မှာ ပြဿနာရှိပြီး မရှင်းနိုင်တဲ့ အခါ တရားနာဖို့ အသင့်ဆုံးအခါပဲ။ ဘယ်တရားနာရမယ်-ဆိုတာကတော့ ‘လွတ်မြောက်ရေးတရား’-လို့ပြောရမယ်။

၂၀၃။ ခန္တိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ခန္တိ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘သည်းခံခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ခံစရာကိုခံခြင်း-ကို သည်းခံ-အဓိပ္ပါယ် ရမှာပဲ။

ခံစားချက်အဆိုး ပြင်းပြင်းထန်ထန်တွေကို ခံနိုင်တာမှာ အသိများကြတယ်။ အကောင်း-အဆိုး နှစ်မျိုးလုံး ပြင်းထန်တဲ့ ခံစားချက်တွေမှာ ခံနိုင်ရမှာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ခံနိုင်တယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ? မခံနိုင်,ခံနိုင် ခံရမှာပဲ-
မဟုတ်ဘူးလား? မေးဖွယ်ပဲ။ ဆိုးတာကို မဆိုးသလို၊ မဆိုးတာကို ဆိုး
သလို ခံနေတာဟာ ခံနိုင်တာ-မဟုတ်ဘူး။ ဆိုးဆိုး-ကောင်းကောင်း မခံ
ချင်-ခံချင် ခံရမှာပဲ။

သည်တော့ ‘ခံနိုင်’-ဆိုတာ ဘာလဲ? မေးရမှာပေါ့။
ခံရတာပေါ်မှာ မှီပြီး၊ ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး တစ်ခုခု လွန်
ကျူးချင်တတ်ကြတယ်။ မခံနိုင်လျင် လွန်ကျူးချင်တယ်။
အဲသည်လို ‘လွန်ကျူးတဲ့အမှု မပြုဘဲ ခံနိုင်တာ’-ကို
‘ခံနိုင်ရည်=သည်းခံမှု’-ရှိတယ် ခေါ်ရတာပဲ။

၂၀၄။ သောဝစဿတာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ

ရိယဝေါဟာရ ‘သောဝစဿတာ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ ‘ဆိုဆုံးမလွယ်သောစကားရှိသူ အဖြစ်’-လို့ မြန်မာ
ပြန်တယ်။ ‘စကားပြောလို့လွယ်သူ အဖြစ်’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရမှာပဲ။ နားမ
ထောင်တတ်သူ၊ မလိုက်နာတတ်သူ-ဆိုလျင် ‘စကားပြောလို့ မလွယ်သူ’-
ပေါ့။

‘အရိယသစ္စာ ပြောရာမှာ အရိယာဖြစ်တဲ့အထိ နားထောင်
တတ်သူ’-ဆိုတော့ ‘ဆုံးမပြောဆိုလွယ်သူ= သောဝစဿ
တာ’-ဆိုတာ ဒါပဲ။

၂၀၅။ သမဏာနဉ္စ ဒဿန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သမဏာနဉ္စ ဒဿန’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ရဟန်းများကို ဖူးတွေခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန် တယ်။

‘ဖူးတွေတယ်’-ဆိုတာ ‘ကြည့်ရှုခြင်း’-ပဲ။ ‘ကြည့်ရှုတယ်’-ဆိုတာ စကားတောင်စား ကလေးကြည့်သလို မဟုတ်ဘူး။ ကလေးစောင့်ရှောက် တာကို ‘ကလေးကြည့်’-ခေါ်သလို ‘ရဟန်းလည်း စောင့်ရှောက်တာ’- လို့ ပြောရမယ်။

ရဟန်းကို ဖူးတယ်-ဆိုပြီး စောင့်ရှောက်တာဟာ ‘သပ္ပူ
ရိသ သံသေဝ’-လုပ်တာပဲ။

၂၀၆။ ကာလေန ဓမ္မသာကတ္ထာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ကာလေန ဓမ္မသာကတ္ထာ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ မြန်မာလို ‘သင့်သောအခါ၌ တရားဆွေးနွေး ခြင်း’-လို့ ဖြစ်တယ်။

‘သင့်သောအခါ’-က ဘယ်အခါလဲ?

‘တရားဆွေးနွေးခြင်း’-က ဘယ်လိုဟာလဲ?

‘သင့်သောအခါ’-ဆိုတာကတော့ ‘ကိုယ်မှာ တရား ပြ
ဿနာတစ်ခုခု မလင်းသောအခါ-ပြောရမှာပဲ။

‘ဆွေးနွေး’-ဆိုတာ ပါဠိလိုတော့ ‘ပဋိ ပုစ္ဆာ’-လို့ ခေါ်တယ်။
‘ပြန်လည်မေးမြန်းတာ’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ဆွေးနွေးတယ်’-ဆိုတာ ‘တရားနာကြားထားရချက် နား
မလည်တာနဲ့ နားလည်ထားတာ ဟုတ်-မဟုတ်သိလိုတာ
အတွက် ပြန်မေးချက်’-ပဲ။
ဒါ ‘ဓမ္မသာကစ္ဆာ’-ရဲ့ အနက်ပဲ။

၂၀၇။ တပေါ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘တပေါ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ ‘ခြိုးခြံစွာကျင့်ခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ အဲဒါ ဘယ်လို
ဟာလဲ? အကောင်း-အဆိုး နှစ်မျိုးရှိလျှင် အကောင်းထားပြီး အဆိုးသုံး
တာ-ကို ခြိုးခြံတယ်-လို့ မှတ်ကြရတာပဲ။

တကယ်တော့ ‘တပ-ကျင့်တယ်’-ဆိုတာ သည်နေရာမှာ
‘ကံတွေရဲ့အပြစ်တွေ မြင်အောင်ကြည့်တဲ့ အကျင့်’-ဟာ
‘တပအကျင့်’-ပဲ။

၂၀၈။ ဗြဟ္မစရိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဗြဟ္မစရိယ’-ကို မင်္ဂလာဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ ‘မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်
တယ်။ ‘မြတ်သောအကျင့်’-ဆိုတာ ဘုံသုံးပါးကုသိုလ်တွေ ပွားတယ်-
လို့ သိတတ်ကြတယ်။ ‘ဗြဟ္မစရိယ’-အနက်ဟာ အဲဒါနဲ့လွဲတယ်။

ဘုံသုံးပါးကံတွေကို အပြစ်အားဖြင့်မြင်အောင် ကျင့်တဲ့
အကျင့်’-ကို ‘ဗြဟ္မစရိယ’-ခေါ်တာ ဖြစ်တယ်။ ‘ဗြဟ္မ =
အရဟန္တအဖြစ်၊ စရိယ=အကျင့်’-ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၂၀၉။ အရိယသစ္စာန ဒဿန အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အရိယသစ္စာန ဒဿန’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘အရိယသစ္စာကို သိမြင်ခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။

‘အရိယသစ္စာကို သိတယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုလဲ?
 ‘သင်္ခါရတို့အပြစ်များ သိမြင်ခြင်း’-ဟာ ပွားရမည့် ‘မဂ္ဂ
 အရိယသစ္စာ’-ပဲ။ ‘သင်္ခါရတွေရဲ့ အပြစ်များ’-ဟာ ‘ဒုက္ခ
 အရိယသစ္စာ’-ပဲ။ ‘သင်္ခါရတွေကို အကောင်းထင်တာ’
 သင်္ခါရဖြစ်ကြောင်း ‘သမုဒယအရိယသစ္စာ’-ပဲ။ ‘ဒါချုပ်
 တာဟာ’ သင်္ခါရငြိမ်းရာ ‘နိရောဓအရိယသစ္စာ’-ပဲလို့
 လူမှာ အဲသည်အဖြစ်တွေ မြင်တာဟာ ‘အရိယသစ္စာ
 ဒဿန’-အနက်ပဲ။

၂၁၀။ နိဗ္ဗာန သစ္စိကိရိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘နိဗ္ဗာန သစ္စိကိရိယ’-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုခြင်း’လို့ မြန်မာပြန်တယ်။
 ‘မျက်မှောက်ပြုတယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ? ‘သစ္စိ’-ကို ‘ပစ္စက္ခ’-
 လို့ ပါဠိလာတော့ ‘ကိရိယ-ပြုတယ်’-နဲ့တွဲပြီး ‘မျက်မှောက်ပြုတယ်’-
 ပြောတာ ဖြစ်မှာပဲ။

တကယ်တော့ ကံ-ဝိပါက်တွေ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်တာက
 ‘နိဗ္ဗာန်’-ဆိုတော့ ‘အဲသည်အချုပ်ကြီး လူမှာရောက်လာ
 တာ’-ကို ‘သစ္စိကိရိယ’-ပြောတာ ဖြစ်မယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ကံဝိပါက်များ နောင်မဖြစ်တော့တဲ့ အငြိမ်းကြီးပစ္စက္ခ
ဖြစ်အောင်ပြုတာ-ကို ‘သစ္စိကိရိယ’-ပြောတာပဲ။
‘ပစ္စက္ခ’-ဟာ ‘ဝတ္တမာန’-ရဲ့ စကားလှယ်ပဲ။ ‘အဲသည်အငြိမ်းဖြစ်
အောင် လုပ်တာ ‘သစ္စိကိရိယ’-ပဲ။

၂၁၁။ ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တိယဿ နကမ္မတိ အရိယဝေါဟာရတ္ထ
ကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တိယဿ နကမ္မတိ’-
ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘*လောကဓံနဲ့တွေ့သူ
စိတ်မတုန်လှုပ်ခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။

‘လောကဓမ္မ’-ဆိုတာ *‘လာဘာလာဘ ယဿာယသ နိန္ဒပသံသ
သုခဒုက္ခ’-ပဲ။ ‘ဖုဋ္ဌဿ စိတ္တနကမ္မတိ’-ဆိုတာ သည်ရှစ်ပါး တစ်ပါးပါးနဲ့
တွေ့တဲ့စိတ်ဟာ မတုန်လှုပ်ဘူး’-လို့ပဲ။

ဘယ်လို မတုန်လှုပ်တာလဲ?

ဝမ်းနည်းဝမ်းသာ မဖြစ်ဘူး-ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ကံ
တစ်ခုခုဆီ ရောက်တဲ့အဖြစ် မရောက်တာကို ‘မတုန်လှုပ်’
-လို့ပြောတာ ဖြစ်တယ်။

* မှတ်ရန်။ လာဘာလာဘ=လာဘ်ရ-မရယဿာယသ=ခြွေရုံရှိ-မရှိ၊
နိန္ဒပသံသ=ချီးမွမ်း-ကဲ့ရဲ့၊ သုခဒုက္ခ=ချမ်းသာ-ဆင်းရဲ။

၂၁၂။ ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ အသောက အရိယဝေါဟာ
ရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ အသောက’
-ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘လောကဓံနဲ့တွေ့လို့
‘မစိုးရိမ်’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။

လောကဓံနဲ့တွေ့လို့ ကံမမြောက်အောင် နေတော့ ‘ဇာတိ
ဇရာမရဏ သောက ပရိဒေဝ-အစစ ဝိပါက်တွေ မဖြစ်
ဘူး’-လို့ ဆိုလိုတယ်။

၂၁၃။ ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ ဝိရဇံ အရိယဝေါဟာရတ္ထ
ကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ ဝိရဇံ’ကို
မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ကိလေသာတည်းဟူသော
မြူ မရှိ’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။

ဆိုလိုတာက လောကဓံနဲ့တွေ့လို့ ကမ္မဝဋ်ဝိပါကဝဋ် မရှိ
သူဟာကိလေသဝဋ် ဘယ်မှာရှိဦးမှာလဲ? ဒါကို ‘ဝိရဇံ’-
လို့ ပြောတာပဲ။

၂၁၄။ ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ ခေမ အရိယဝေါဟာရတ္ထ
ကထာ

အရိယဝေါဟာရ ‘ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံယဿ ခေမ’-
ကို မင်္ဂလဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဘေးမရှိ’-လို့ မြန်မာပြန်
တယ်။

လောကဓံရှစ်ပါး တစ်ပါးပါးနဲ့တွေ့သူဟာ ကံဝိပါက် ကိ
လေသာတွေ မဖြစ်ဘူးဆိုတော့ ဘာဖြစ်သလဲ-ပြောဖို့ကျန်
နေတာ မဖြစ်ရအောင် ‘ဘေးကုန်တာပဲ ဖြစ်နေတယ်’-လို့
‘ခေမ’-က ဆိုလိုတယ်။ အဲဒါ ‘နိဗ္ဗာန်’-ပဲ။

အနိ(ရ)
မဇ္ဈိမနိကာယအရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၁၃)
မေတ္တဒေသနာ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၂၁၅။ သက္က အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သက္က’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။
မြန်မာလို ‘စွမ်းနိုင်သူ’-လို့ ပြန်ကြတယ်။ ‘လူစွမ်းကောင်း’-
ပေါ့။ အဓိပ္ပါယ်က တိုက်ခိုက်မှုဒဏ် ခံနိုင်ရည်ရှိသူနဲ့ နိုင်အောင်တိုက်ခိုက်
တတ်သူ-လို့ သိနေကြတယ်။

သည် ‘သက္က’-က အရိယာဖြစ်သူ ဘုရားကပြောတဲ့ ‘သက္က’-
ဖြစ်တော့ သည်အဓိပ္ပါယ်မဟုတ်ဘူး။

လူမှုပြဿနာတိုင်းအတွက် ပြဿနာပဲ နားထောင်ကြည့်ရှု
ပြီး၊ ပြဿနာရဲ့ပြီးပြေရာ မသိမြင် မညွှန်ပြနိုင်သူ မဟုတ်
ဘဲ ‘ပြဿနာရဲ့ထွက်ပေါက် ညွှန်ပြနိုင်စွမ်းသူ’-သည်
‘သက္က’-ဖြစ်တယ်။

၂၁၆။ ဥဇ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဥဇ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။
‘ကိုယ်နှုတ်တို့၏ ဖြောင့်မတ်ခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဒါကို
အဓိပ္ပါယ်အဖြစ် ကာယဝစီဒုစရိုက်များ မပြုတာ-လို့ ရမယ်။

အရိယဝေါဟာရ ‘ဥဇ’-ဟာ သည်အဓိပ္ပါယ်မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်
နှုတ်နှလုံး သုံးပါးလုံးပဲ ဒုစရိုက်ကလွတ်တာလောက် မဟုတ်ဘူး။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

‘ကာမရူပါရူပသုစရိုက်တွေကပါ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးလွတ်တာ
ဟာ ‘ဥဇ’-ပဲ။ သည်လိုဖြစ်အောင် ကျင့်နေဆဲ ဖြစ်လို့
‘ဥဇ’-ပြောတာပဲ။

၂၁၇။ သုဟုဇ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ

ရိယဝေါဟာရ ‘သုဟုဇ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ စိတ်၏ဖြောင့်မတ်ခြင်း-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။
‘ဥဇ’-ဖြစ်အောင်လုပ်မှုကိစ္စ ပြီးမြောက်သူရဲ့ ‘ဥဇဖြစ်ပြီး
တဲ့အနေ’-ဟာ ‘သုဟုဇ’-ဖြစ်တယ်။

၂၁၈။ သုဝစ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ

ရိယဝေါဟာရ ‘သုဝစ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
တယ်။ ဆိုဆုံးမလွယ်သူအဖြစ်-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။
‘အရိယသစ္စာ သင်ကြားပြောဆိုလွယ်သူ’-ပေါ့။ ဒါကို
‘သောဝစဿတာ’-မင်္ဂလာအဖွင့်နဲ့အတူ နားလည်ရမယ်။

၂၁၉။ မုဒု အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ

ရိယဝေါဟာရ ‘မုဒု’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။
နူးညံ့သူအဖြစ်-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ နူးညံ့သူ-ဆိုတာ ဘယ်
လိုလူလဲ? ဖြည်းဖြည်းလှုပ်ရှားသူလား?
တကယ်တော့ ‘နူးညံ့သူ’-ဆိုတာ ‘ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ပြုမှု-
ပြောဆို-နေထိုင်တတ်သူ’-လို့ ပြောရမှာပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၂၂၀။ အနုတိမာနီ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အနုတိမာနီ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘အလွန်မာန်မူခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ ‘အလွန်မာန်မူတယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ?

‘မိမိ ပြုခဲ့ပြီးတာထက် မိမိဖြစ်ခဲ့ပြီးတာထက် ပိုမိုပြုခဲ့ပြီးလေယောင်၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီးလေယောင် အမှု’-ဟာ အလွန်မာန်မူတယ် ပြောရမယ်။ ‘သည်လိုမရှိတာဟာ ‘မာန် အလွန်မမူတာ’-ပဲ။

၂၂၁။ သန္တုဿက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သန္တုဿက’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ရောင်ရဲလွယ်သူအဖြစ်-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဒါကို ‘သန္တုဋ္ဌိ’-မင်္ဂလဒေသနာအတိုင်း မှတ်ရမယ်။ *

[မှတ်ရန်။ * သန္တုဋ္ဌိ=သန္တုဿ=ပမာဏရှိရှိကျေနပ်နှစ်သက်နိုင်တာ။]

၂၂၂။ သုဘရ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သုဘရ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ မွေးမြူလွယ်သူ အဖြစ်-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ‘မွေးပြုလွယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုလဲ?

‘ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရ မခက်တဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး ရှိသူ’-ပဲ။

ဒါ ‘သုဘရ’-အနက်ပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၂၂၃။ အပ္ပကိစ္စ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အပ္ပကိစ္စ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ကိစ္စနည်းသူ အဖြစ်’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ ‘ကိစ္စနည်းသူ’-ဆိုတာ ‘ပြုဖွယ်နည်းသူ’-လို့ ဆိုလိုမလား? သည်လို မဟုတ်ဘူး။ ‘ကိစ္စနည်းသူ’-ဆိုတာ ‘ပြုဖွယ်တွေ ဘယ်လောက်များများ ပြာလောင်မခတ်ဘဲ ပြုနိုင်သူ၊ မလော်လီသူ’-လို့ ဆိုလိုတယ်။

၂၂၄။ သလ္လဟုကဝုတ္တိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သလ္လဟုကဝုတ္တိ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးခြင်းရှိသူ-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ ဒါရဲ့အဓိပ္ပါယ်က အလုပ်အကိုင် နည်းနည်းကလေးဖြင့် အသက်ရှင်သူ၊ စားဝတ်နေ တန်ဖိုးအနည်းငယ်နဲ့ အသက်ရှင်သူ-လို့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။

အသက်မွေးလုပ်ငန်း ကြီးချင်ကြီး၊ သေးချင်သေး၊ ခက်ခဲပင်ပမ်းသူမှာ ခက်ခဲပင်ပမ်းနေတာပဲ။ လွယ်ကူပေါ့ပါးနေသူမှာ လွယ်ကူပေါ့ပါးနေတာပဲ။

အသက်ရှင်သန်စားသုံးရဖို့ အလုပ်အကိုင်တွေ လုပ်ကိုင်နေသူမဟုတ်ဘဲ၊ ‘အလုပ်အကိုင်တွေလုပ်ကိုင်ပြီး လောကကိုစောင့်ရှောက်ဖို့ အသက်ရှင်သန် စားသုံးနေသူအဖြစ်’-ဟာ ‘သလ္လဟုကဝုတ္တိ’-ရဲ့ အနက်အတ္ထပဲ။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၂၂၅။ သန္တိန္ဒြိယ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သန္တိန္ဒြိယ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
 တယ်။ ‘ငြိမ်သက်သောဣန္ဒြေရှိသူ အဖြစ်’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။
 ဣန္ဒြိယ=ဣန္ဒြေဆိုတာ ဘာလဲ?

ဘယ်လုပ်ငန်းမဆို၌ အလုပ်ကို ပိုင်နိုင်အေးဆေးစွာ လုပ်သွား
 နိုင်သူကို ‘ဣန္ဒြေရသူ’-လို့ ပြောရတာပဲ။ နေထိုင်တာမှာလည်း သည်လိုပဲ၊
 ပိုင်နိုင်အေးဆေးစွာ နေထိုင်သွားလာနိုင်သူကို ‘ဣန္ဒြေရသူ’-ပဲ ခေါ်ကြ
 တယ်။ ဣန္ဒြေ-ဟာ ကောင်းတာမှာရော၊ မကောင်းတာမှာပါ ဣန္ဒြေရလို့
 ရတာ တွေရမယ်။

‘သန္တိန္ဒြိယ’-ကတော့ သည်လိုမရတော့ဘူး။ ငြိမ်းအေးတဲ့
 ဣန္ဒြေရမှုမျိုးမှ ဖြစ်မယ်။ ငြိမ်းအေးတဲ့ ဣန္ဒြေရမှုဟာ-
 ‘အပြစ်ကင်းတဲ့ အလုပ်အကိုင် အနေအထိုင်တွေမှာပိုင်နိုင်
 အေးဆေးစွာ လုပ်ကိုင်နေထိုင်နိုင်ခြင်း’-ဖြစ်ရမယ်။

၂၂၆။ နိပက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘နိပက’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟော
 တယ်။ ရင့်ကျက်သောဉာဏ်ပညာရှိသူ-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။
 အဲဒါဘယ်လိုလဲ?

‘မိမိ-သူတပါး နှစ်ဦးသားရဲ့ သိမ်မွေ့ခက်ခဲသော အကျိုး
 များကို သိတတ်သူ’-ပဲ။ ဒါ ‘နိပက’-အနက်ပေါ့။

၂၂၇။ အပ္ပဂဗ္ဘ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အပ္ပဂဗ္ဘ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘မကြမ်းတမ်းသူ’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ အဓိပ္ပါယ်က အပ္ပဂဗ္ဘ=အ+ပဂဗ္ဘ =စိတ်ပျက်စက်ဆုတ်စရာ မရှိအောင်နေသူ’-ပဲ။

‘သူများကို စိတ်ပျက်စက်ဆုတ်စရာ မဖြစ်အောင်ကြိုးစားနေတာ’-ဟာ မေတ္တာထားပုံအခြင်းအရာတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်တဲ့ ‘အပ္ပဂဗ္ဘ’-ပေါ့။

၂၂၈။ ကုလေသွနနုဒ္ဓိ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ကုလေသွနနုဒ္ဓိ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘ဒကာတွေမှာ မတပ်စွန်း မမက်မောခြင်း’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ အဓိပ္ပါယ်က ‘လူမျိုးမျက်နှာမလိုက်ဘို့’-ပေါ့။

ကုလ=အမျိုး။ အမျိုး-ဆိုတာ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်က လူအစားစားကို ‘ကုလ’-လို့ ပြောတာပါ။ ‘အဲဒါတွေမှာ ခွဲခြမ်းခွဲခြမ်းမလုပ်ဘို့’-ပေါ့။ ဒါ ‘ကုလေသွ နနုဒ္ဓိ’-ပဲ။

၂၂၉။ နစခုဒ္ဒမာစရေ ကိဉ္စိ ယေနဝိညုပရေ ဥပဝဒေယျံ အရိယ ဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘နစခုဒ္ဒမာစရေ ကိဉ္စိ ယေနဝိညုပရေ ဥပဝဒေယျံ’-ကို မေတ္တဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ပညာရှိတဲ့တခြားသူတွေ ကဲ့ရဲ့စရာ တစ်ခုခုကို နည်းနည်းမှ မကျင့်ရဘူး’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ အတိုချုပ်က ‘ပညာရှိကဲ့ရဲ့စရာ နည်းနည်းမှ မကျင့်သူ ဖြစ်ရမယ်’-ပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဓိပ္ပါယ်က ‘ဝိည’-ကို ပညာရှိ-လို့ ပြန်ထားတယ်။ အဲဒါ ပြင်ဖို့ပဲ။ ‘ဝိည’-ဟာ ‘ပညာရှိ’-လို့ ပြန်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ သည်အမှားက ဗမာမှာ လွမ်းမိုးထားပုံရတယ်။ ‘လူမိုက်တစ်သောင်း ကဲ့ရဲ့ရှောင်းလည်း၊ လူကောင်းတစ်ယောက် ချီးမွမ်းပျောက်၏’-တို့ ဘာတို့ ကဗျာတွေ ရှိနေ တယ်။ ဒါဟာ သည်စာကြည့်စပ်တာ ဖြစ်ဖို့များတယ်။

တကယ်တော့ ‘ဝိည’-ဟာ ‘သာမန်အသိတည်ရှိသူ’-ရဲ့ အမည် ပဲ။ ‘ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညဟိ’-က ‘ဝိည’၊ ‘အညတြပုရိသ ဝိဂ္ဂဟေန ဝိညနာ’။ သည်‘ဝိညနာ’-‘ဝိညဟိ’-‘ဝိည’-ဒါတွေ အတူပဲ။ ‘ဝိည’-ဟာ သာမန်အသိ တည်ရှိသူပါ။

‘ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညဟိ’-ဟာ ‘ဝိညဟိ ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝိညဟိ ဩပနေယျကော၊ ဝိညဟိ ဧဟိပဿိကော၊ ဝိညဟိ အကာလိကော၊ ဝိညဟိ သန္တိဋ္ဌိကော၊ ဝိညဟိ သုက္ခာတော’-ပုဒ်တိုင်းလိုက်လို့ရတဲ့ ‘ဝိညဟိ’ ပဲ။ အဲဒါ ‘သာမန်အသိတည်ရှိသူ’-ပေါ့။

သည်မှာလည်း ကဲ့ရဲ့မည်သူဟာ ပညာရှိမှ မဟုတ်ပါဘူး။
သာမန်အသိ တည်ရှိသူပါ။ ‘အဲသည်လိုသူတွေ ကဲ့ရဲ့
စရာ နည်းနည်းမှ မလုပ်ရ’-လို့ ပြောတာပါ။
ဒါ ‘ယေန ဝိညပရေ ဥပဝဒေယျံ’-ရဲ့ အနက်ပေါ့။

အနိစ္စ(၁၄)
ဗျုပ္ပန်ရည် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၁၄)
ဓမ္မဂုဏ်ရည် အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

၂၃၀။ သုက္ခာတ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သုက္ခာတ’ကို (ဓမ္မဂုဏ်)ဓဇဂ္ဂဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ ‘ကောင်းစွာအဟောခံရသော တရား’-လို့ မြန်မာပြန်
ကြတယ်။

‘ကောင်းစွာဟောပြောခံရတယ်’-ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ? ပြောဆို
ခံရချက်ကို ‘ဘယ်သူမျှ မကဲ့ရဲ့နိုင်၊ အပြစ်မတင်နိုင်၊ မရှုတ်ချနိုင်အောင်
ဟောပြောထားခံရချက် ဖြစ်တယ်-ဆိုလိုတယ်။

ဘုရားဟောထားတဲ့ အရိယသစ္စာတရားဟာ ‘သာမန်အသိ
ရှိသူတွေအနေနဲ့ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်မရသော တရား’-ဖြစ်တယ်
ပေါ့။

၂၃၁။ သန္တိဋ္ဌိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘သန္တိဋ္ဌိက’ကို ဓဇဂ္ဂဓမ္မဂုဏ်ဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ ‘ကိုယ်တိုင်မြင်အပ်၏’-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ အဓိ
ပ္ပါယ်က ကိုယ်တိုင် အမြင်ကိုခံရတယ်-ပေါ့။ ဘုရားဟောပြောတဲ့ တရား
ဟာ ဟောပြောသူဘုရားသာ ကိုယ်တိုင်မြင်သိတာ မဟုတ်ဘဲ၊ နာကြားသူ
များလည်း ကိုယ်တိုင်မြင်သိရတယ်-ဆိုလိုတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အဲသည်မှာ ပါဠိဝါကျဖြန့်လျင် ‘သွက္ခာတော ဘဂဝတာဓမ္မော ဝိညဟိ၊ ဘဂဝတာဓမ္မော သန္တိဋ္ဌိကော ဝိညဟိ၊ ဘဂဝတာဓမ္မော အကာလိကော ဝိညဟိ၊ ဘဂဝတာဓမ္မော ဧဟိပဿိကော ဝိညဟိ၊ ဘဂဝတာဓမ္မော ဩပနေယျိကော ဝိညဟိ၊ ဘဂဝတာဓမ္မော ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညဟိ’-လို့ ဖြစ်ရမှာပဲ။

ဆိုလိုတာက ‘ဘုရားဟောထားတဲ့တရားဟာ သာမန်အသိ ရှိသူတို့က ကိုယ်တိုင်အမြင်ခံရ၏’-လို့ပဲ။

၂၃၂။ အကာလိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘အကာလိက’ကို ဓဇ္ဇေဓမ္မဂုဏဒေသနာမှာ ဘုရားဟောတယ်။ ‘အခါမလင့် အကျိုးပေးတတ်၏’-လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဒါ မသင့်ဘူး။ ‘ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗ’-ဂုဏ်ရည်နဲ့ အထပ်ခံရလို့ပဲ။ လက်ငင်းမျက်မှောက် အကျိုးကို သိအပ်ခံစားအပ်တယ်-ဆိုတာနဲ့ ဘာထူးမှာလဲ။

ဒါကြောင့် ‘အကာလိက=အ+ကာလ+လ္လက’။ ကာလိက=ကာလ ရှိခံရတာ။ အ=မဟုတ်။ သည်တော့ ‘အကာလိက’-ဟာ ‘ကာလရှိမခံရသောတရား’-ပေါ့။ ဟုတ်တယ်။

ဘုရားတရားဟာ ဘယ်ကာလမှာမှ မှန်တယ်၊ ဘယ်ကာလရောက်လျင် မမှန်ဘူး-လို့ မရှိဘူး။ ‘ကာလရဲ့ အတိုက်အစား မခံရတဲ့တရား’-ပေါ့။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ပြီးတော့လည်း ဘုရားရဲ့တရားဟာ ပွားများနေရလို့ အလုပ်အကိုင်
တွေပျက်တယ် မရှိဘူး။ အလုပ်အကိုင်က လုပ်ချိန်ကာလ ရှိပေမဲ့ တရားက
‘ကာလမရှိ’-လို့ပဲ။ ယာဉ်စည်းကမ်းလိုက်နာကျင့်ကြံပြီး မောင်းတဲ့ ယာဉ်
မောင်းသူလိုပေါ့။ စည်းကမ်းကျင့်ကြံလို့ ယာဉ်မောင်းမပျက်ဘူး။ စည်းကမ်း
ကျင့်တာက ‘ကာလမရှိ’-လို့ပဲ။

၂၃၃။ ဧဟိပဿိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဧဟိပဿိက’ကို ဓဇ္ဇေဓမ္မဂုဏဒေသနာမှာ ဘုရား
ဟောတယ်။ ‘လာလှည့်၊ ရှုလှည့်ဟု ခံနိုင်ပါပေ၏’-လို့ မြန်မာပြန်
တယ်။ ‘ဝိညှဟိ ဧဟိပဿိကော’-ပဲ။

‘သာမန်အသိရှိသူတို့ အနေနဲ့ လာရောက်ရှုကြည့်လို့ရနိုင်
တဲ့တရား ဖြစ်တယ်’-လို့ အဓိပ္ပါယ်ရမယ်။ ‘အရှုကြည့်
အသုံးသပ်ခံနိုင်တဲ့တရား’-ပေါ့၊

၂၃၄။ ဩပနေယျိက အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ဩပနေယျိက’ကို ဓဇ္ဇေဓမ္မဂုဏဒေသနာမှာ ဘု
ရားဟောတယ်။ ‘ကပ်၍ဆောင်ထားအပ်သောတရား ဖြစ်၏’-
လို့ မြန်မာပြန်တယ်။

‘ဝိညှဟိ ဩပနေယျိကော၊ သာမန်အသိ တည်ရှိသူတို့
အနေနဲ့ ကပ်ဆောင်ခံထားရသော တရား ဖြစ်တယ်’-လို့
အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

၂၃၅။ ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗ အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ

အ ရိယဝေါဟာရ ‘ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗ’ကို ဓဇ္ဇေဓမ္မဂုဏ ဒေသနာမှာ
ဘုရားဟောတယ်။ ပညာရှိတို့သည် မျက်မှောက်အကျိုးကို သိ
အပ်ခံစားအပ်၏-လို့ မြန်မာပြန်တယ်။ တကယ်တော့ ‘ပညာရှိ’-မဟုတ်ဘူး။
‘သာမန်အသိလောက် ရှိသူကို ‘ဝိည’-လို့ ပြောတာပါ။
အဲသည်သူအနေနဲ့ မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌိအကျိုးကို အသိခံရ
တယ်’-လို့ ဆိုလိုတယ်။

အင်း(၁၅)
အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ နိဂုံး

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အခန်း(၁၅)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ နိဂုံး

နိဂုံး

အရိယဝေါဟာရပုဒ် နှစ်ရာကျော်မျှကို ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထ’-
အဖြစ် ပြောဆိုခဲ့ပြီးပြီ။ အရိယဝေါဟာရတွေကို ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထ’
မလုပ်နိုင်ခဲ့တာ ကြာခဲ့ပြီဖြစ်လို့ သည်-လုပ်ပြခဲ့ပြီးတာဟာဖြင့် နမူနာလုပ်ပြ
ချက်အဖြစ် မှတ်ယူပြီး၊ အချော်အချွတ် အတိမ်းအစောင်း တွေ့ကြလျှင်
ခွင့်လွှတ်ပြင်ဆင် ကြည့်မြင်ကြစေချင်တယ်။

တခြားတခြား အရိယဝေါဟာရပုဒ်တွေ ‘အရိယဝေါဟာရတ္ထ’-
လုပ်ဖို့ အများအပြား ရှိမှာပါပဲ။ ဒါတွေကို အခွင့်သင့်ကြလျှင် ဆက်လုပ်ဖို့
စိတ်ကူးပေါ်ကြလိမ့်မယ် မျှော်လင့်တယ်။ သည်စာဟာ အဲသည်လောက်
ပဲ ရည်ရွယ်တယ်။

သည်လောက်နဲ့ သည်စာနိဂုံး အုပ်လိုက်တယ်။



ဉာဏ

ဓမ္မဝိဟာရီ

၁၅-၇-၂၀၀၄ ပြီး၏။

(၁၃၆၆ခုနှစ် ပဌမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၄ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့)

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

အရိယဝေါဟာရတ္ထကထာ အက္ခရာဝလိ

[ဝေါဟာရအက္ခရာ၊ ပိုဒ်ရေနံပတ်(အခန်းနံပတ်) စာမျက်နှာ]

အ

အကာလိက ပ-၂၃၂(၁၄)၊ စာ-၃၁၈
အကြိယဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပ-၁၂၆(၈)၊ စာ-၂၁၀
အဒေါသ ပ-၁၆၉(၁၁)၊ စာ-၂၆၉
အဓိပတိ ပ-၁၄၂(၁၀)၊ စာ-၂၄၃
အနတိမာနိ ပ-၂၂၀(၁၃)၊ စာ-၃၁၁
အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မနိ ပ-၁၉၄(၁၂)၊ စာ-၂၉၃
အနာကုလာ စ ကမ္မန္တ ပ-၁၉၀(၁၂)၊ စာ-၂၈၉
အနာဂါမိ ပ-၁၁၉(၈)၊ စာ-၁၉၀
အနတ္တ ပ-၃၇(၄)၊ စာ-၉၂
အနိမိတ္တ ပ-၁၂၃(၈)၊ စာ-၂၀၃
အနိစ္စ ပ-၃၈(၄)၊ စာ-၉၅
အနုသယ ပ-၁၃၄(၉)၊ စာ-၂၃၅
အနောတ္တပ္ပ ပ-၁၆၃(၁၁)၊ စာ-၂၆၆
အမောဟ ပ-၁၇၀(၁၁)၊ စာ-၂၇၀
အရဟတ္တ ပ-၁၂၀(၈)၊ စာ-၁၉၃
အရိယ ပ-၁၁၆(၈)၊ စာ-၁၈၂
အရိယသစ္စာန ဒဿန ပ-၂၀၉(၁၂)၊ စာ-၃၀၄
အလောဘ ပ-၁၆၈(၁၁)၊ စာ-၂၆၈
အဝိဇ္ဇာ ပ-၄၉(၅)၊ စာ-၁၁၂

အသူရကာယ ပ-၁၁၂(၈)၊ စာ-၁၇၅
 အဟိရိက ပ-၁၆၂(၁၁)၊ စာ-၂၆၆
 အဟေတုကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပ-၁၂၇(၈)၊ စာ-၂၁၄
 အာစရိယ နမက္ကာရ ပ-၉၂(၇)၊ စာ-၁၅၇
 အာယတန ပ-၁၄၈(၁၀)၊ စာ-၂၅၀
 အာရတီ ဝိရတီ ပါပါ ပ-၁၉၅(၁၂)၊ စာ-၂၉၃
 အာသဝ ပ-၁၂၉(၉)၊ စာ-၂၂၈
 အတ္တကိလမထာနုယောဂ ပ-၅၂(၂)၊ စာ-၂၈
 အတ္တသမ္မာပဏီမိ ပ-၁၈၃(၁၂)၊ စာ-၂၈၁
 အပ္ပကိစ္စ ပ-၂၂၃(၁၃)၊ စာ-၃၁၂
 အပ္ပဂဗ္ဘ ပ-၂၂၇(၁၃)၊ စာ-၃၁၄
 အပ္ပဏိဟိတ ပ-၁၂၅(၈)၊ စာ-၂၀၇
 အပ္ပမာဒေါစ ဓမ္မေသု ပ-၁၉၇(၁၂)၊ စာ-၂၉၅
 ဣဒ္ဓိပါဒ ပ-၁၄၁(၁၀)၊ စာ-၂၄၂
 ဣန္ဒြိယ ပ-၁၄၃(၁၀)၊ စာ-၂၄၃
 ဣဿာ ပ-၁၅၈(၁၁)၊ စာ-၂၆၄
 ဥဇ ပ-၂၁၆(၁၃)၊ စာ-၃၀၉
 ဥဒယဗ္ဗယ ပ-၈၄(၆)၊ စာ-၁၄၄
 ဥပသမ္ပန္န ပ-၁၁၄(၈)၊ စာ-၁၇၈
 ဥပါဒါန ပ-၅၈(၅)၊ စာ-၁၂၆ ပ-၁၃၂(၉)၊ စာ-၂၃၂
 ဥပါသက ပ-၁၁၅(၈)၊ စာ-၁၈၁
 ဥပေက္ခာ ပ-၁၇၃(၁၁)၊ စာ-၂၇၂

ဥဒ္ဓစ္စ ပ-၁၅၆(၁၁)၊ စာ-၂၆၃
 ဧကတိသဘူမိ ပ-၆၇(၅)၊ စာ-၁၃၂
 ဧကာယန ပ-၇၀(၆)၊ စာ-၁၃၆
 ဧတံ မမ ပ-၄၁(၄)၊ စာ-၁၀၂
 ဧသော မေ အတ္တာ ပ-၄၃(၄)၊ စာ-၁၀၅
 ဧသော ဟ မသ္မိ ပ-၄၂(၄)၊ စာ-၁၀၄
 ဧဟိပဿိက ပ-၂၃၃(၁၄)၊ စာ-၃၁၉
 ဩဃ ပ-၁၃၀(၉)၊ စာ-၂၃၀
 ဩပနေယျိက ပ-၂၃၄(၁၄)၊ စာ-၃၁၉
 ဩတ္တပ္ပ ပ-၁၆၇(၁၁)၊ စာ-၂၆၈

က

ကတညုတ ပ-၂၀၁(၁၂)၊ စာ-၂၉၉
 ကမ္မဝဋ္ဋ ပ-၆၃(၅)၊ စာ-၁၃၀
 ကရုဏာ ပ-၁၇၁(၁၁)၊ စာ-၂၇၁
 ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ ပ-၄၃(၃)၊ စာ-၂၄
 ကာယာနုပဿီ ပ-၈၀(၆)၊ စာ-၁၄၁
 ကာယေ ပ-၇၆(၆)၊ စာ-၁၃၉
 ကာလေန ဓမ္မသဝန ပ-၂၀၂(၁၂)၊ စာ-၃၀၀
 ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ ပ-၂၀၆(၁၂)၊ စာ-၃၀၂
 ကိလေသ ပ-၁၃၆(၉)၊ စာ-၂၃၇
 ကိလေသဝဋ္ဋ ပ-၆၂(၅)၊ စာ-၁၃၀

ကုက္ကုစ္ဆ ပ-၁၅၇(၁၁)၊ စာ-၂၆၄
 ကုမ္မဂ္ဂ ပ-၁၃၇(၉)၊ စာ-၂၃၈
 ကုလေသ္မနနဂိဒ္ဓိ ပ-၂၂၈(၁၃)၊ စာ-၃၁၄
 ကုဿလ ပ-၂(၂)၊ စာ-၁၆

ခ

ခန္တိ ပ-၂၀၃(၁၂)၊ စာ-၃၀၀
 ခန္ဓ ပ-၁၄၇(၁၀)၊ စာ-၂၄၆

ဂ

ဂါရဝ ပ-၁၉၈(၁၂)၊ စာ-၂၉၆

စ

စက္ခုဓာတုာဒိ ပ-၁၇၅(၁၁)၊ စာ-၂၇၄
 စက္ခုဝိညာဏာဒိ ပ-၁၇၇(၁၁)၊ စာ-၂၇၅
 စိတ္တာနုပဿီ ပ-၈၂(၆)၊ စာ-၁၄၄
 စိတ္တဘာဝနာ ပ-၈၇(၆)၊ စာ-၁၅၀
 စိတ္တေ ပ-၇၈(၆)၊ စာ-၁၄၀

ဇ

ဇာတိ ပ-၆၀(၅)၊ စာ-၁၂၈
 ဇရာ မရဏ ပ-၆၁(၅)၊ စာ-၁၂၉

ဈ

ဈာန ပ-၁၃၈(၁၀)၊ စာ-၂၄၀

ည

ညတကာနန္တသင်္ဂဟ ပ-၁၉၃(၁၂)၊ စာ-၂၉၂

ညယဿ အဓိဂမာယ ပ-၇၄(၆)၊ စာ-၁၃၈

တ

တဏှာ ပ-၅၇(၅)၊ စာ-၁၂၅

တပေါ ပ-၂၀၇(၁၂)၊ စာ-၃၀၃

တောဘူမက ပ-၆၆(၅)၊ စာ-၁၃၁

တိရစ္ဆာန ပ-၁၁၁(၈)၊ စာ-၁၇၃

ထ

ထိန ပ-၁၆၀(၁၁)၊ စာ-၂၆၅

ဒ

ဒါန ပ-၁၀၃(၈)၊ စာ-၁၆၅ ပ-၁၉၁(၁၂)၊ စာ-၂၉၀

ဒါသ ကမ္မကာရ နမက္ကာရ ပ-၉၈(၇)၊ စာ-၁၆၀

ဒိဋ္ဌိ ပ-၁၅၃(၁၁)၊ စာ-၂၅၉

ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ ပ-၈၅(၆)၊ စာ-၁၄၅

ဒေဝ ပ-၁၀၇(၈)၊ စာ-၁၆၈

ဒေါသ ပ-၁၅၁(၁၁)၊ စာ-၂၅၇

ဒုက္ခက္ခန္ဓာ ပ-၆၉(၅)၊ စာ-၁၃၃

ဒုက္ခ ဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမ ပ-၇၃(၆)၊ စာ-၁၃၇

ဒုက္ခနိရောဓ ပ-၁၈(၃)၊ စာ-၆၂

ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနီပဋိပဒါ မဂ္ဂအရိယသစ္စ ပ-၂၀(၃)၊ စာ-၆၅

ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနီပဋိပဒါအရိယသစ္စ ဘာဝိတ ကတညဏ

ပ-၃၂(၃)၊ စာ-၈၅

ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနီပဋိပဒါအရိယသစ္စ ဘာဝေတဗ္ဗကိစ္စညဏ

ပ-၃၁(၃)၊ စာ-၈၄

ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနီပဋိပဒါအရိယသစ္စ အရိယသစ္စညဏ

ပ-၃၀(၃)၊ စာ-၈၄

ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စ ပ- ၁၉(၃)၊ စာ-၆၄

ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စညဏ ပ-၂၇(၃)၊ စာ-၈၁

ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စ သစ္စိကတ ကတညဏ ပ-၂၉(၃)၊ စာ-၈၃

ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စ သစ္စိကာတဗ္ဗကိစ္စညဏ ပ-၂၈(၃)၊ စာ-၈၂

ဒုက္ခလက္ခဏ ပ-၃၉(၄)၊ စာ-၁၀၁

ဒုက္ခသမုဒယ ပ-၁၆(၃)၊ စာ-၆၀

ဒုက္ခသမုဒယ ပဟာတဗ္ဗကိစ္စညဏ ပ-၂၅(၃)၊ စာ-၈၀

ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စ ပ-၁၇(၃)၊ စာ-၆၁

ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စညဏ ပ-၂၄(၃)၊ စာ-၈၀

ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စ ပဟိနကတညဏ ပ-၂၆(၃)၊ စာ-၈၁

ဒုက္ခ အရိယသစ္စ ပ-၁၅(၃)၊ စာ-၅၅

ဒုက္ခ အရိယသစ္စဉာဏ ပ-၂၁(၃)၊ စာ-၇၅
ဒုက္ခ အရိယသစ္စ ပရိညတကတဉာဏ ပ-၂၃(၃)၊ စာ-၇၉
ဒုက္ခ အရိယသစ္စ ပရိညေယျကိစ္စဉာဏ ပ-၂၂(၃)၊ စာ-၇၈

ဓ

ဓာတု ပ-၁၄၉(၁၀)၊ စာ-၂၅၁
ဓမ္မစရိယာ ပ-၁၉၂(၁၂)၊ စာ-၂၉၁
ဓမ္မာနုပဿီ ပ-၈၃(၆)၊ စာ-၁၄၄
ဓမ္မေသု ပ-၇၉(၆)၊ စာ-၁၄၁

န

န စ ခုဒ္ဒ မာစရေကိဉ္စိ ယေန ဝိညုပရေ ဥပဝဒေယျံ
ပ-၂၂၉(၁၃)၊ ၁-၃၁၄
နတ္ထိကဝါဒ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပ-၁၂၈(၈)၊ စာ-၂၂၀
နမက္ကာရ ဒက္ခိဏာဒိဿ ပ-၉၁(၇)၊ စာ-၁၅၇
နမက္ကာရ ပုရိမဒိဿ ပ-၈၉(၇)၊ စာ-၁၅၆
နမက္ကာရ ပစ္ဆိမဒိဿ ပ-၉၃(၇)၊ စာ-၁၅၇
နမက္ကာရ ဟေဋ္ဌိမဒိဿ ပ-၉၇(၇)၊ စာ-၁၅၉
နမက္ကာရ ဥပရိမဒိဿ ပ-၉၉(၇)၊ စာ-၁၆၀
နမက္ကာရ ဥတ္တရဒိဿ ပ-၉၅(၇)၊ စာ-၁၅၈
နမဿရဟကုဏ ပ-၁၀၁(၇)၊ စာ-၁၆၁
နာမရူပ ပ-၅၂(၅)၊ စာ-၁၂၁

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

နိပက ပ-၂၂၆(၁၃)၊ စာ-
 နိဗ္ဗာန သစ္စိကိရိယာယ ပ-၂၁၀(၁၂)၊ စာ-၃၀၄
 နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကိရိယ ပ-၇၅(၆)၊ စာ-၁၃၈
 နိရယ ပ-၁၀၉(၈)၊ စာ-၁၇၀
 နိဝါတ ပ-၁၉၉(၁၂)၊ စာ-၂၉၇
 နိဝရဏ ပ-၁၃၃(၉)၊ စာ-၂၃၄

ပ

ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗ ပ-၂၃၅(၁၄)၊ စာ-၃၂၀
 ပညာဘာဝနာ ပ-၈၈(၆)၊ စာ-၁၅၃
 ပဋိရူပဒေသာဝါသ ပ-၁၈၁(၁၂)၊ စာ-၂၇၉
 ပဏ္ဍိတ ပ-၁၇၉(၁၂)၊ စာ-၂၇၈
 ပထဝီအာဒိ ပ-၁၇၄(၁၁)၊ စာ-၂၇၃
 ပါပ ပ-၁(၁)၊ စာ-၁၂
 ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟ ပ-၁၈၉(၁၂)၊ စာ-၂၈၈
 ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ ပ-၁၈၂(၁၂)၊ စာ-၂၈၀
 ပူဇနေယျ ပ-၁၈၀(၁၂)၊ စာ-၂၇၉
 ပေတ ပ-၁၁၀(၈)၊ စာ-၁၇၁

ဖ

ဖုဋ္ဌဿလောကဓမ္မေဟိ စိတ္တိယဿ အသောက
 ပ-၂၁၂(၁၂)၊ စာ-၃၀၆

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)

ဖုဋ္ဌဿလောကဓမ္မေဟိ စိတ္တိယဿ ခေမ ပ-၂၁၄(၁၂)၊ စာ-၃၀၇
ဖုဋ္ဌဿလောကဓမ္မေဟိ စိတ္တိယဿ နကမ္မတိ ပ-၂၁၁(၁၂)၊ စာ-၃၀၅
ဖုဋ္ဌဿလောကဓမ္မေဟိ စိတ္တိယဿ ဝိရဇံ ပ-၂၁၃(၁၂)၊ စာ-၃၀၆
ဖဿ ပ-၅၄(၅)၊ စာ-၁၂၂

ဗ

ဗလ ပ-၁၄၄(၁၀)၊ စာ-၂၄၄
ဗာလ ပ-၁၇၈(၁၂)၊ စာ-၂၇၈
ဗာဟုသစ္စသုသိက္ခိတ ပ-၁၈၄(၁၂)၊ စာ-၂၈၁
ဗောဓိနှင့်ဗောဇ္ဈင်္ဂ ပ-၁၄၅(၁၀)၊ စာ-၂၄၄
ဗြဟ္မ ပ-၁၀၆(၈)၊ စာ-၁၆၈
ဗြဟ္မစရိယ ပ-၂၀၈(၁၂)၊ စာ-၃၀၃

ဘ

ဘရိယ နမက္ကာရ ပ-၉၄(၇)၊ စာ-၁၅၈
ဘဝ ပ-၅၉(၅)၊ စာ-၁၂၇
ဘာဝနာ ပ-၁၀၅(၈)၊ စာ-၁၆၇

မ

မဂ္ဂနှင့်မဂ္ဂင်္ဂ ပ-၁၄၆(၁၀)၊ စာ-၂၄၅
မစ္ဆရိယ ပ-၁၅၉(၁၁)၊ စာ-၂၆၅
မဇ္ဇပါနာစ သံယမ ပ-၁၉၆(၁၂)၊ စာ-၂၉၄

မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ပ-၆(၃)၊ စာ-၃၂
 မနုဿ ပ-၁၀၈(၈)၊ စာ-၁၆၉
 မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာန ပ-၁၈၈(၁၂)၊ စာ-၂၈၄
 မာတာပိတု နမက္ကာရ ပ-၉၀(၇)၊ စာ-၁၅၆
 မာန ပ-၁၅၄(၁၁)၊ စာ-၂၆၀
 မိတ္တာမစ္စ နမဿာကာရ ပ-၉၆(၇)၊ စာ-၁၅၉
 မိဒ္ဓ ပ-၁၆၁(၁၁)၊ စာ-၂၆၅
 မုဒိတာ ပ-၁၇၂(၁၁)၊ စာ-၂၇၂
 မုဒု ပ-၂၁၉(၁၃)၊ စာ-၃၁၀
 မောဟ ပ-၁၅၂(၁၁)၊ စာ-၂၅၉

ယ

ယာကာစိ ဝေဒနာ ယာကာစိ သညာ ယေနောစိ သင်္ခါရာ ယံကိဉ္စိ -
 ဝိညာဏံ ပ-၄၅(၄)၊ စာ-၁၀၈
 ယောဂ ပ-၁၃၁(၉)၊ စာ-၂၃၁
 ယံကိဉ္စိ ရူပံ ပ-၄၄(၄)၊ စာ-၁၀၇
 ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓ ဓမ္မံ ပ-၃၃(၃)၊ စာ-၈၅

ရ

ရူပဓာတုာဒိ ပ-၁၇၆(၁၁)၊ စာ-၂၇၅
 ရူပ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏံ ပ-၃၆(၄)၊ စာ-၉၀
 ရူပသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ပ-၄၆(၄)၊ စာ-၁၀၉

လ

လဘေယျံ ဥပသမ္ပန္နံ ပ-၃၅(၃)၊ စာ-၈၇
လဘေယျဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပ-၃၄(၃)၊ စာ-၈၆
လောက ပ-၁၂၁(၈)၊ စာ-၂၀၀
လောကုတ္တရ ပ-၁၂၂(၈)၊ စာ-၂၀၁
လောဘ ပ-၁၅၀(၁၁)၊ စာ-၂၅၄

ဝ

ဝိစိကိစ္ဆာ ပ-၁၅၅(၁၁)၊ စာ-၂၆၂
ဝိညာဏ ပ-၅၁(၅)၊ စာ-၁၁၇
ဝိညာဏ နာမရူပ သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာ ပ-၅၆(၅)၊ စာ-၁၂၃
ဝိနယသုသိက္ခိတ ပ-၁၈၆(၁၂)၊ စာ-၂၈၃
ဝိပရိဏာမဓမ္မ ပ-၄၀(၄)၊ စာ-၁၀၂
ဝိပါကဝဠု ပ-၆၄(၅)၊ စာ-၁၃၁
ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ ပ-၄၈(၄)၊ စာ-၁၁၀
ဝေဒနာ ပ-၅၅(၅)၊ စာ-၁၂၃
ဝေဒနာနုပဿီ ပ-၈၁(၆)၊ စာ-၁၄၃
ဝေဒနာသု ပ-၇၇(၆)၊ စာ-၁၄၀
ဝေဒနာယပိ သညာယပိ သင်္ခါရေသုပိ ဝိညာဏသ္မိပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ
ပ-၄၇(၄)၊ စာ-၁၀၉
ဝတ္ထကာရ ပ-၁၀၂(၇)၊ စာ-၁၆၂

သ

သကဒါဂါမိက ပ-၁၁၈(၈)၊ စာ-၁၈၈
 သက္က ပ-၂၁၅(၁၃)၊ စာ-၃၀၉
 သင်္ခါရ ပ-၅၀(၅)၊ စာ-၁၁၆
 သစိတ္တ ပ-၃(၂)၊ စာ-၂၀
 သတိ ပ-၁၆၅(၁၀)၊ စာ-၂၆၇
 သတိပဋ္ဌာန ပ-၁၃၉(၁၀)၊ စာ-၂၄၀
 သမဏ ပ-၁၁၃(၈)၊ စာ-၁၇၅
 သမဏ ဗြဟ္မဏ နမဿာကာရ ပ-၁၀၀(၇)၊ စာ-၁၆၁
 သမဏာနဉ္စဒဿန ပ-၂၀၅(၁၂)၊ စာ-၃၀၂
 သတ္တာနံဝိသုဒ္ဓိ ပ-၇၁(၆)၊ စာ-၁၃၆
 သဒ္ဓါ ပ-၁၆၄(၁၀)၊ စာ-၂၆၆
 သမ္ပပ္ပဓာန ပ-၁၄၀(၁၀)၊ စာ-၂၄၁
 သန္တိန္ဒြိယ ပ-၂၂၅(၁၃)၊ စာ-၃၁၃
 သန္တဋ္ဌိ ပ-၂၀၀(၁၂)၊ စာ-၂၉၈
 သန္တုဿက ပ-၂၂၁(၁၃)၊ စာ-၃၁၁
 သန္တိဋ္ဌိက ပ-၂၃၁(၁၄)၊ စာ-၃၁၇
 သမ္မာအာဇီဝ ပ-၁၁(၃)၊ စာ-၄၆
 သမ္မာကမ္မန္တ ပ-၁၀(၃)၊ စာ-၄၅
 သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပ-၇(၃)၊ စာ-၃၆
 သမ္မာဝါစာ ပ-၉(၃)၊ စာ-၄၃
 သမ္မာဝါယာမ ပ-၁၂(၃)၊ စာ-၅၀

သမ္မာသင်္ကပ္ပ ပ-၈(၃)၊ စာ-၄၀
သမ္မာသမာဓိ ပ-၁၄(၃)၊ စာ-၅၄
သမ္မာသတိ ပ-၁၃(၃)၊ စာ-၅၃
သလ္လဟုကဝုတ္တိ ပ-၂၂၄(၁၃)၊ စာ-၃၁၂
သဠာယတန ပ-၅၃(၅)၊ စာ-၁၂၂
သိပ္ပသုသိက္ခိတ ပ-၁၈၅(၁၂)၊ စာ-၂၈၂
သီလ ပ-၈၆(၆)၊ စာ-၁၄၇ ပ-၁၀၄(၈)၊ စာ-၁၆၆
သုဘရ ပ-၂၂၂(၁၃)၊ စာ-၃၁၁
သုဘာသိတာစ ယာ ဝါစာ ပ-၁၈၇(၁၂)၊ စာ-၂၈၃
သုဝစ ပ-၂၁၈(၁၃)၊ စာ-၃၁၀
သုဟုဇ ပ-၂၁၇(၁၃)၊ စာ-၃၁၀
သုညတ ပ-၁၂၄(၈)၊ စာ-၂၀၄
သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနသုပါယာသာ ပ-၆၈(၅)၊ စာ-၁၃၂
သောက ပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမ ပ-၇၂(၆)၊ စာ-၁၃၇
သောတာပန္န ပ-၁၁၇(၈)၊ စာ-၁၈၄
သောဝစဿတာ ပ-၂၀၄(၁၂)၊ စာ-၃၀၁
သံယောဇန ပ-၁၃၅(၉)၊ စာ-၂၃၅
သံသာရ ပ-၆၅(၅)၊ စာ-၁၃၁
သွက္ခာတ ပ-၂၃၀(၁၄)၊ စာ-၃၁၇

ဟ

ဟိရိ ပ-၁၆၆(၁၁)၊ စာ-၂၆၈

E:\BHL\Myaing(vhr)\Ariya Vocabulary\Tja_(vocabulary)\Ariya\ ariyar vocabulary.pm6

(13:00hr., 11th jul 2004-sym)

(ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်၊ လေ့လာဆွေးနွေး ကျင့်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်သည်)